

Merkki hyvästä ryhmästä *

OP-Pohjola-ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2010

Sisältö

OP-Pohjola-ryhmän toimintakertomus 2010

Vuosi 2010 tiivistetysti	2
OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja	3
Toimintaympäristö	4
OP-Pohjola-ryhmän tulos ja tase	5
Vakavaraisuus	7
Riskien ja vakavaraisuuden hallinta sekä riskiasema	10
OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet	15
OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	16
Omistajajäsenet ja asiakkaat	17
Henkilöstö ja palkitseminen	18
OP-Pohjolan hallinto	19
Johtokunnan jäsenten toimsuhdetta koskevat tiedot	20
Investoinnit ja palvelukehittäminen	21
Yhteisvastuu ja -turva	22
Vuoden 2011 näkymät	23
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	24
Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-Pohjola-ryhmän juridinen rakenne	31
Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut 2006–2010	34

OP-Pohjola-ryhmän (Osuuspankkien yhteenliittymän) IFRS-tilinpäätös 2010

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma	37
OP-Pohjola-ryhmän tase	38
OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma	39
Laskelma OP-Pohjola-ryhmän omien pääomien muutoksista	41
OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot	42
OP-Pohjola-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	45
OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan periaatteet	60
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	74
Varoja koskevat liitetiedot	91
Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot	116
Muut tasetta koskevat liitetiedot	134
Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot	144
Muut liitetiedot	155
Riskienhallinnan liitetiedot	169
Tilinpäätöslausuma	231
Tilintarkastuskertomus	232

Osavuositarkastukset 2011

OP-Pohjola-ryhmä ja Pohjola Pankki Oyj julkaisevat kumpikin vuonna 2011 kolme osavuositarkastusta:

- tammi–maaliskuulta 4.5.2011,
- tammi–kesäkuulta 3.8.2011 ja
- tammi–syyskuulta 2.11.2011.

Osavuositarkastukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ne ovat luettavissa op.fi- ja pohjola.fi-verkkopalveluissa. Paperikopioita voi tilata puhelimitse numerosta 010 252 7167 tai sähköpostitse osoitteesta viestinta@op.fi.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

OP-Pohjola-ryhmän toimintakertomus 2010

- [Vuosi 2010 tiivistetysti](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja](#)
- [Toimintaympäristö](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän tulos ja tase](#)
- [Vakavaraisuus](#)
- [Riskien ja vakavaraisuuden hallinta sekä riskiasema](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset](#)
- [Omistajajäsenet ja asiakkaat](#)
- [Henkilöstö ja palkitseminen](#)
- [OP-Pohjolan hallinto](#)
- [Johtokunnan jäsenten toimitusuhdetta koskevat tiedot](#)
- [Investoinnit ja palvelukehittäminen](#)
- [Yhteisvastuu ja -turva](#)
- [Vuoden 2011 näkymät](#)
- [Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin](#)
- [Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-Pohjola-ryhmän juridinen rakenne](#)
- [Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut 2006–2010](#)

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Vuosi 2010 tiivistetysti

- OP-Pohjola-ryhmän tulos oli vahvassa kasvussa: tulos ennen veroja kasvoi 24 prosenttia 575 miljoonaan euroon (464). Viimeisellä vuosineljänneksellä tulos kaksinkertaistui vuotta aiemmasta.
- Tuotot kasvoivat 6 prosenttia. Korkokate taittui kasvuun vuoden lopussa. Muiden tuottojen kasvu oli erittäin vahvaa. Kulukasvu oli 3 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset pienenivät 17 prosenttia 149 miljoonaan euroon (179).
- OP-Pohjola-ryhmän pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi vuonna 2010 enemmän kuin koskaan aiemmin. Viidessä vuodessa yhteisten asiakkaiden määrä on kasvanut 65 prosenttia.
- OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus vahvistui merkittävästi henkivakuutuksessa, kasvoi luotoissa, pysyi ennallaan sijoitusrahastoissa ja laski talletuksissa. Vahinkovakuutuksessa henkilöasiakkaiden maksutulon voimakas kasvu jatkui.
- Ryhmän vakavaraisuus vahvistui edelleen; vakavaraisuus ensisijaisilla omilla varoilla oli 12,8 prosenttia (12,6). Vahva vakavaraisuus tukee ryhmän kilpailuasemaa finanssitoimialan sopeutuessa sääntelyn kiristymiseen.
- Talouden näkymät ovat parantuneet selvästi. Ryhmän vuoden 2011 tuloksen arvioidaan muodostuvan paremmaksi kuin vuonna 2010. Suurimmat epävarmuudet liittyvät kansainvälisten sijoitus- ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen.

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1–12/2010	1–12/2009	Muutos*
Tulos ennen veroja, milj. e	575	464	24,0
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	367	471	-22,0
Vahinkovakuutus	83	102	-19,4
Henkivakuutus	43	-159	
Asiakkaalle myönnettyt bonukset, milj. e	151	142	6,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,8	5,9	0,9
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	9,4	14,7	-5,3
Kulut/tuotot, % (pankki- ja sijoituspalvelutoiminta)	57	53	4,4
Henkilöstö keskimäärin	12 468	12 632	-1,3
	31.12.2010	31.12.2009	Muutos*
Tase, mrd. e	84,0	80,4	4,4
Vakavaraisuus, %**	12,8	12,6	0,2
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %**	12,8	12,6	0,2
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään***	1,70	1,58	0,12
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,3	0,4	-0,1
Markkinaosuus, %			
Luottokannasta	33,0	32,7	0,3
Talletuskannasta	32,5	33,2	-0,7
Sijoitusrahastojen pääomista	23,4	23,4	0,0
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	21,3	20,0	1,3
	1–12/2010	1–12/2009	Muutos*
Henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	38,6	25,2	13,4

* Muutos on esitetty prosenttiyksikkönä lukuun ottamatta tulosta ennen veroja, asiakkaille myönnettyjä bonuksia, tasetta ja henkilöstöä keskimäärin, joissa muutos on esitetty prosenttina, sekä omien varojen suhdetta omien varojen vähimmäismäärään, jossa muutos on esitetty suhdeluvun muutoksena.

** Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan.

*** Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi vuonna 2010 lähes viime vuosikymmenien parhaiden vuosien tahtia. Nousuun tosin lähdettiin taantuman heikentämältä tasolta, ja talouden kehitys vaihteli poikkeuksellisen paljon eri maiden välillä. Talouksien elpymiseen liittyi edelleen epävarmuutta, ja luottamus talouden näkymiin vaihteli paljon vuoden mittaan.

Maailmantalouden odotetaan kasvavan vuonna 2011 pitkäaikaista keskiarvoa nopeammin. Yhdysvalloissa kasvua tukee yksityisen kulutuksen vahvistuminen työllisyyden parantuessa. Myös rahapoliittinen elvytys vahvistaa talouskasvua. Euroalueella talousnäkymät ovat verraten myönteiset huolimatta valtioiden velkakriisistä. Kehittyvien talouksien kasvu jatkuu ripeänä, ja joissakin maissa pyritään välttämään talouden ylikuumenemista talouspolitiikkaa kiristämällä.

Suomen talous elpyi vahvasti vuonna 2010. Talouden piristyminen nojasi paitsi vientiin myös kulutukseen ja asuinrakennusinvestointeihin. Työttömyys alkoi laskea vuoden 2010 alkupuolella. Konkurssien määrä laski selvästi lyhyen nousun jälkeen. Myös julkisen talouden alijäämän kehitys yllätti myönteisesti. Vuonna 2011 Suomen talous elpyy edelleen hyvää vauhtia. Talouden kasvupohja laajenee vuodesta 2010, sillä myös investointien kasvu vahvistuu. Työttömyys laskee edelleen ja julkisen talouden alijäämä jää pieneksi.

Euribor-korot kääntyivät hitaaseen nousuun vuoden 2010 aikana, kun markkinoiden likviditeetti alkoi vähitellen normalisoitua. Euroopan keskuspankki piti ohjauskoron ennallaan. Valtionlainamarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi EKP aloitti valtionlainojen osto-ohjelman. Inflaationäkymät ovat maltilliset, mutta energian ja ruoan hinnan nousun vuoksi hintojen nousu voi pysyä keskuspankin tavoitetta korkeampana. Euribor-korot todennäköisesti nousevat hieman kuluvan vuoden aikana.

Elpyvä talouskasvu vauhditti Suomen finanssimarkkinoiden kasvua vuonna 2010. Pääomamarkkinoiden kehitystä leimasi kuitenkin epätasaisuus ja kasvanut epävarmuus. Suomessa osakemarkkinoiden kehitys jatkui verrattain vahvana OMX Helsinki Cap -indeksin noustessa 22 prosenttia vuoden alun tasosta. Globaalin osakemarkkinan elpymisen kuitenkin hidastui edellisvuodesta. Euroopan reunavaltioiden valtionvelkakriisi lisäsi velkamarkkinoiden epävarmuutta huomattavasti ja vaikeutti pankkien tukkuvarainhankintaa sekä vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa.

Suomessa toimialan luottokannan kasvu elpyi vuonna 2010. Yritysluottokanta kääntyi kasvuun vuoden alusta yritysten käyttöpääomatarpeiden lisääntyttyä talouden elpymisen myötä. Yritysinvestointien vähittäisen elpymisen odotetaan edelleen piristävän yritysluottokannan kasvua vuonna 2011. Myös kotitalousluottojen kasvu voimistui hieman vuoden 2010 aikana. Kasvun odotetaan jatkuvan vakaana vuonna 2011 matalien markkinakorkojen, kohenevan työllisyyden ja vilkkaan asuntokaupan tukemana.

Talletuskannan kasvu piristyi hieman vuonna 2010. Maksuliiketilien voimakas kasvu hidastui, mutta määräaikaistilien selvä lasku kääntyi nousuksi alkusyksystä. Talletuskannan kasvun odotetaan jatkuvan vakaana vuonna 2011.

Suomeen rekisteröityjen rahastopääomien vahva kehitys jatkui vuonna 2010, joskin kasvuvauhti tasoittui hieman edellisvuoteen verrattuna. Rahastojen nettomerkinnät pysyivät positiivisina, mutta laskivat huomattavasti edellisvuoden tasosta valtionvelkakriisin vaikutuksesta. Voimakkainta kasvu oli kehittyvien maiden osakemarkkinoille ja kansainvälisiin pitkiin korkoinstrumentteihin sijoittavissa rahastoissa.

Pääomamarkkinoiden elpymisen tuki edellisvuoden tapaan vakuutussäästöjen kasvua. Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo kasvoi voimakkaasti kuluneen vuoden aikana erityisesti tehtyjen kapitalisaatiosopimusten ja eläkevastuun siirtojen seurauksena. Uusien yksilöllisten eläkesopimusten myynti oli vähäistä toimialalla tehdystä PS-lakiuudistuksesta huolimatta. Sijoitussidonnaisten sopimusten osuus maksutulosta kasvoi ja sen odotetaan jatkavan kasvuaan edelleen vuonna 2011.

Vahinkovakuutustoiminnan vahva kannattavuus heikkeni vuoden 2010 aikana poikkeuksellisten sääilmiöiden seurauksena. Maksutulon kasvu jäi edellisvuoden tapaan alhaiselle tasolle yrityssegmentin laskun seurauksena. Taloudellisen aktiviteetin kasvun odotetaan nostavan korvauskuluja maksutuloa voimakkaammin kuluvana vuonna.

OP-Pohjola-ryhmän tulos ja tase

Tammi-joulukuu

Tulos ennen veroja kasvoi 24 prosenttia ja oli 575 miljoonaa euroa (464)*. Ryhmän tuotot kasvoivat korkokatteen 14 prosentin supistumisesta huolimatta 6 prosenttia. Korkokatteen lasku taittui vuoden jälkipuoliskolla hitaaseen kasvuun. Tulos käyvin arvoin ennen veroja pieneni 800 miljoonaan euroon (1 140), mutta oli kuitenkin ryhmän historian toiseksi paras.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja supistui vuotta aiemmasta 22 prosenttia lähinnä korkokatteen laskun seurauksena. Saamisten arvonalentumiset laskivat 17 prosenttia vertailukaudesta ja olivat 149 miljoonaa euroa (179). OP-Pohjola-ryhmän vahinko-vakuutustoiminnan tulos ennen veroja supistui 83 miljoonaan euroon (102) odotetun eliniän pitenemisen aiheuttaman vakuutusteknisen kulukirjauksen johdosta. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde** 89,7 prosenttia oli edelleen hyvällä tasolla, vaikka heikkenikin hieman vertailuvuoden poikkeuksellisen vahvasta tasosta (87,7). Henkivakuutustoiminnan tulos kasvoi tulevien lisätujen täydennysten jälkeenkin sijoitustoiminnan tuottojen ansiosta yli 200 miljoonalla eurolla 43 miljoonaan euroon (-159). Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tuotto oli käyvin arvoin 9,5 prosenttia (8,8).

Ryhmän korkokate supistui 14 prosenttia ja oli 917 miljoonaa euroa (1 070). Muut tuotot kasvoivat edelleen voimakkaasti. Ne olivat 1 256 miljoonaa euroa (981), eli 28 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Pankkitoiminnan sijoitusten ja kaupankäynnin nettotuotot pysyivät kokonaisuutena lähes ennallaan. Palkkiotuotot, 563 miljoonaa euroa (496), olivat erityisesti varallisuudenhoitoon, maksuliikkeeseen ja luotonantoon liittyvien palkkioiden kasvun johdosta 14 prosenttia edellisvuotista suuremmat.

Kulut olivat 1 286 miljoonaa euroa (1 248). Henkilöstökulut kasvoivat 3,3 prosenttia lähinnä eläkekustannusten 18 miljoonan euron kasvun seurauksena. Muut kulut kasvoivat 2,8 prosenttia lähinnä tietojärjestelmistä tehtyjen kertapoistojen ja muiden tietojärjestelmäkulujen kasvun seurauksena.

Omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille maksetut bonukset kasvoivat 6,3 prosenttia ja olivat 151 miljoonaa euroa (142).

Vuonna 2010 kirjattiin tulosta heikentäviä arvonalentumisia ja käyvän arvon muutoksia yhteensä 298 miljoonaa euroa (467). Näistä 40 miljoonaa euroa kirjattiin vahinkovakuutuksen ja 89 miljoonaa euroa henkivakuutustoiminnan nettotuottoihin, 149 miljoonaa euroa saamisten arvonalentumisiin sekä 20 miljoonaa euroa muihin tuloslaskelmaeriin. Nettomääräiset arvonalentumiset lainoista ja saamisista kääntyivät laskuun ja olivat varsin matalalla tasolla eli 0,25 prosenttia luotto- ja takauksennasta (0,32). Lopullisia luottotappioita kirjattiin 89 miljoonaa euroa (52) ja arvonalentumisia 148 miljoonaa euroa (183). Valtaosa luottotappioista kirjattiin yritysvastuista.

Tulosanalyysi

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, milj. e	Muutos, %
Tulos ennen veroja	575	464	111	24,0
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	225	677	-451	-66,7
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	800	1 140	-340	-29,8
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,8	5,9		0,9*
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	9,4	14,7		-5,3*
Tuotot				
Korkokate	917	1 070	-154	-14,4
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	382	396	-14	-3,5
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	100	-120	220	
Palkkiotuotot, netto	563	496	67	13,6
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	109	103	5	5,3
Liiketoiminnan muut tuotot	99	104	-5	-4,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	1	1	45,2
Muut tuotot yhteensä	1 256	981	275	28,1
Tuotot yhteensä	2 172	2 051	122	5,9
Kulut				
Henkilöstökulut	643	622	21	3,3
Muut hallintokulut	319	310	9	3,0
Liiketoiminnan muut kulut	324	316	8	2,5

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kulut yhteensä	1 286	1 248	38	3,0
Arvonalentumiset saamisista	149	179	-31	-17,2
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille				
Bonukset	151	142	9	6,3
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	12	18	-6	-32,7
Palautukset yhteensä	163	160	3	1,9

* prosenttiyksikköä

OP-Pohjola-ryhmän tase oli joulukuun lopussa 84 miljardia euroa (80,4). Saamiset asiakkailta olivat 56,8 miljardia euroa (53) ja talletukset 36,4 miljardia euroa (34,6). Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat laskivat 1,8 prosenttia 19,6 miljardiin euroon (19,9). OP-Asuntoluottopankki Oyj:n 1 miljardin euron kiinteistövakuudellisen viiden vuoden velkakirjaemission lisäksi Pohjola Pankki Oyj teki kansainvälisille markkinoille tilikaudella kolmen, viiden ja seitsemän vuoden mittaiset, yhteensä 2 250 miljoonan euron suuruiset joukkovelkakirjalainaemissiot.

Oma pääoma kasvoi 8,7 prosenttia 6,7 miljardiin euroon (6,2) lähinnä tilikauden tuloksen ja omaisuuserien arvonnousujen myötä. Laskennallisella verolla oikaistu käyvän arvon rahasto kasvoi 112 miljoonaan euroon (-54) markkinahintojen muutoksen myötä. Rahaston määrään vaikuttivat myös tulosvaikutteiset arvonalentumiskirjaukset sekä omaisuuserien realisoinnit. Käyvän arvon rahastosta on kirjattu tulosvaikutteisesti ne arvomuutokset, jotka ovat johdon harkinnan mukaan täyttäneet arvonalennusten edellytykset. Tilikaudella näitä tulosvaikutteisia sijoitusten arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 142 miljoonaa euroa (276).

Osuuspankkien omistajajäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat joulukuun lopussa 778 miljoonaa euroa (750).

Pohjola Pankki Oyj:n hallitus esittää 0,40 (0,34) euron osinkoa A-sarjan osakkeelle ja 0,37 (0,31) euron osinkoa K-sarjan osakkeelle. Esityksen mukaan osingot ovat yhteensä 126 miljoonaa euroa (107).

Tuloslaskelman pääerät vuosineljänneksittäin

Milj. e	I	II	III	2010 IV	2010	2009	Muutos %
Korkokate	224	228	226	238	917	1 070	-14,4
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	78	113	119	73	382	396	-3,5
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	14	32	15	39	100	-120	
Palkkiotuotot, netto	143	139	135	146	563	496	13,6
Muut tuotot	63	33	46	68	210	208	0,7
Tuotot yhteensä	523	545	541	564	2 172	2 051	5,9
Henkilöstökulut	164	171	142	166	643	622	3,3
Muut hallintokulut	75	80	70	94	319	310	3,0
Liiketoiminnan muut kulut	78	75	86	85	324	316	2,5
Kulut yhteensä	317	326	298	345	1 286	1 248	3,0
Saamisten arvonalentumiset	38	40	31	41	149	179	-17,2
Palautukset omistajajäsenille	39	42	41	42	163	160	1,9
Tulos ennen veroja	128	137	172	137	575	464	24,0

* Suluissa on vertailuluku vuodelta 2009. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi-joulukuun 2009 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätösajankohdan (31.12.2009) luku.

** Yhdistetty kulusuhde ilman liiketoimintasegmenttiin kohdistettuja poistoja Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä ja ilman laskuperusteiden muutoksen vaikutusta.

Vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmälle lasketaan kaksi erilaista vakavaraisuussuhdelukua. Ryhmän toiminta perustuu heinäkuun 2010 alussa voimaan tulleeseen lakiin talletuspankkien yhteenliittymistä. Tilikauden alussa ryhmän toimintaa sääteli vielä lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista säännökset. Muutoksella ei ole olennaista vaikutusta ryhmän toimintaan.

Lain yhteisvastuu- ja yhteisturvasäännösten vuoksi osuuspankkien yhteenliittymälle on asetettu omien varojen vähimmäismäärä, joka lasketaan luottolaitostoinnasta annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan. Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tästä vakavaraisuudesta käytetään termiä osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus.

OP-Pohjola-ryhmä muodostaa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus.

Kummankin vakavaraisuussäännösten mukaan tarkasteltuna OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky on vahva.

OP-Pohjola-ryhmä siirtyy luottoriskin pääomavaatimuksen laskennassa vaihteittain sisäisten luottoluokitusten menetelmään. OP-Pohjola-ryhmä käyttää Pohjola Pankki Oyj:n yritys- ja yhteisöasiakkaiden vastuiden luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Muiden vastuiden osalta tavoitteena on siirtyä sisäisten luottoluokitusten menetelmään syyskuussa 2011, johon saakka luottoriskin pääomavaade näiden erien osalta lasketaan standardimenetelmällä. Sisäisten luokitusten menetelmän käyttö pienentää OP-Pohjola-ryhmän pääomavaadetta, mutta verrattuna standardimenetelmään, se lisää pääomavaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille. Markkinariskien osalta OP-Pohjola-ryhmä jatkaa standardimenetelmän käyttöä. Operatiivisten riskien osalta siirryttiin perusmenetelmästä standardimenetelmän käyttöön vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä. Muutos pienensi operatiivisen riskin pääomavaatimusta 19 prosenttia eli 55 miljoonaa euroa verrattuna 30.9.2010 asti käytettyyn perusmenetelmän pääomavaatimukseen.

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännöksiä ollaan tiukentamassa. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, kasvattamaan pääomapuskureita, vähentämään pääomavaateen syklisyyttä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Vuosien 2013-2019 aikana voimaan tuleviksi suunnitellut muutokset ovat vielä valmisteluvaiheessa eikä niiden vaikutuksia kyetä täsmällisesti arvioimaan. OP-Pohjola-ryhmän nykytulkintojen pohjalta tekemän analyysin mukaan uudet vakavaraisuusvaatimukset kyetään täyttämään kaikissa vaihtoehdoissa. OP-Pohjola-ryhmän näkökulmasta merkittävimmät muutokset uusissa säännöksissä liittyvät vakuutusyhtiösijoitusten ja lisäosuuspääoman käsittelyyn vakavaraisuuslaskennan omissa varoissa, vähimmäisomavaraisuusasteeseen sekä likviditeettiriskivaatimuksiin.

Osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus sekä ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuussuhde olivat molemmat joulukuun lopussa 12,8 prosenttia, eli hieman paremmalla tasolla kuin edellisen vuoden lopussa. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja vakavaraisuudelle ensisijaisilla omilla varoilla 4 prosenttia.

Omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, milj. e	Muutos, %
Omat varat				
Ensisijaiset omat varat	5 454	5 227	227	4,3
Toissijaiset omat varat	-	-		
Omat varat yhteensä	5 454	5 227	227	4,3
Riskipainotetut erät yhteensä	42 728	41 480	1 249	3,0
Omien varojen vaade				
Luotto- ja vastapuoliriski	3 153	3 005	148	4,9
Markkinariski	37	36	2	4,2
Operatiivinen riski	228	277	-49	-17,9
Yhteensä	3 418	3 318	100	3,0
Vakavaraisuussuhde, %	12,8	12,6		0,2*
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,8	12,6		0,2*

* prosenttiyksikköä

Ensisijaiset omat varat olivat joulukuun lopussa 5 454 miljoonaa euroa (5 227). Tilikauden tulos arvioidulla voitonjaolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin. Vuoden 2010 aikana OP-Pohjola-ryhmän ensisijaiset omat varat kasvoivat 4,3 prosenttia. Pääomainojen suhde ensisijaisiin omiin varoihin ennen vähennyseriä oli joulukuun lopussa 3,1 prosenttia (3,2). Ensisijaisiin omiin varoihin ei ole luettu sitä omien pääomien kasvua, joka on aiheutunut IFRS:n mukaisesta eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta sekä sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta.

Toissijaiset omat varat olivat vuoden lopussa erään kohdistuvien vähennysten jälkeen nolla. Kyseiset vähennykset ylittivät toissijaiset omat varat 135 miljoonaa euroa (251), joka on vähennetty ensisijaisista omista varoista. Omiin varoihin sisältyvä konsolidointiryhmän käyvän arvon rahasto oli -15 miljoonaa euroa (14).

Pohjola Pankki Oyj lunasti 18.10.2010 Finanssivalvonnalta saamansa luvan mukaisesti 70 miljoonan euron alempien toissijaisten omien varojen ehtoisen lainan. Takaisinlunastus laski ryhmän vakavaraisuutta 0,2 prosenttiyksikköä.

Ensi- ja toissijaisista omista varoista puoliksi vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat 2 320 miljoonaa euroa (2 341). Odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten alijäämänä omista varoista on vähennetty 131 miljoonaa euroa. Finanssivalvonnan antamien poikkeuslupien perusteella OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen tekemiä sijoituksia Vaaka Partners Oy:n (entinen Pohjola Capital Partners Oy) hallinnoimiin pääomarahastoihin on käsitelty vakavaraisuuslaskelmassa elinkeinoyhteisöön tehdyn osakesijoituksen tavoin.

Omien varojen vaade oli joulukuun lopussa 3 418 miljoonaa euroa (3 318). Omien varojen vaade kasvoi vuodessa 3 prosenttia. Merkittävin kasvuun vaikuttanut tekijä oli luotto- ja takauksen pääomavaateen kasvu. Operatiivisen riskin standardimenetelmään siirtyminen pienensi omien varojen vaateen kasvua 1,5 prosenttiyksikköä.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidointimenetelmän mukaisesti. Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia eriä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin. Omiin varoihin ei voida sisällyttää eriä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä muodostuu luottolaitosten konsolidoidusta omien varojen vaateesta ja vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista toimintapääomien vähimmäisvaatimuksista.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät joulukuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 2 666 miljoonalla eurolla (2 121).

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omiin varoihin ei ole luettu vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärää. Joulukuun 2010 lopussa vahinko- ja henkivakuutuksen verovelalla vähennetty yhteenlaskettu tasoitusmäärä oli 331 miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä toimii vakuutusyhtiöiden puskurina runsasvahinkoisia vuosia varten ja se on siten osa finanssiryhmän tosiasiallista tappiopuskuria. Laki talletuspankkien yhteenliittymistä tuli voimaan 1.7.2010 ja sen myötä Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön (OVY) tasoitusmäärä verovelalla vähennettynä, 207 miljoonaa euroa, luetaan luottolaitossektorin toissijaisiin omiin varoihin.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, milj. e	Muutos, %
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	6 726	6 187	539	8,7
Toimialakohtaiset erät	1 783	1 843	-60	-3,2
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 094	-1 084	-10	-0,9
Tasoitusmäärä	-331	-527	197	37,3
Muut omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-604	-627	23	3,6
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 480	5 792	689	11,9
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade	3 418	3 300	118	3,6
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	396	371	24	6,6
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 814	3 671	143	3,9
Ryhmittymän vakavaraisuus	2 666	2 121	546	25,7
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,70	1,58		0,12*

* Suhdeluvun muutos

Riskien ja vakavaraisuuden hallinta sekä riskiasema

Riskien ja vakavaraisuuden hallinnan keskeiset tavoitteet ja periaatteet sekä organisointi pääpiirteissään

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on turvata finanssiryhmän riskinkantokyky ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Vakavaraisuuden hallinnassa hyödynnetään taloudellista pääomaa, pääoman riittävyyttä varmistavaa stressitestausta sekä strategian yhteydessä laadittavia pääomasuunnitelmia ja omien varojen ennakoivaa varautumissuunnitelmaa. Riskien ja vakavaraisuuden hallinta on integroitu osaksi liiketoiminnan ohjausta ja johtamista, mutta sen ohjaus ja valvonta toteutetaan liiketoiminnasta riippumattomasti.

OP-Pohjola-ryhmän strategia sisältää merkittävimmät riskienhallinnalliset linjaukset sekä ryhmän riskinkantokyvyn ja riskinottohalun tavoitteet. Finanssiryhmän suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn pitkän aikavälin menestysmittarina strategiassa on rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan laskettu vakavaraisuus. Tavoitteena on, että lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ovat 1,5-kertaiset suhteessa laissa määriteltyyn vähimmäismäärään.

OP-Pohjola-osk (keskusyhteisö) vastaa ryhmätasoa koskevasta vakavaraisuuden hallinnasta sekä ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan turvaamiseksi ja valvoo yhteisöjen toimintaa. Finanssiryhmään kuuluvat yhteisöt vastaavat omasta riskien ja vakavaraisuuden hallinnastaan toimintansa laajuuden ja luonteen mukaisesti.

OP-Pohjola-ryhmän riskirajajärjestelmällä on merkittävä asema ryhmän riskienhallinnassa. Keskusyhteisön hallintoneuvosto määrittää ryhmän riskinkantokyvylle sekä eri riskilajeille riskirajat, jotka rajoittavat ryhmän riskinottoa. Näiden riskirajojen pohjalta keskusyhteisön johtokunta on asettanut osuuspankeille ja Helsingin OP Pankki Oyj:lle sekä keskusyhteisön yhteisöille valvontarajat, joita niiden ei tule toiminnassaan ylittää. Valvontarajojen perusteella edellä mainitut yhteisöt määrittävät toiminnalleen valvontarajoja tiukemmat rajat. Keskusyhteisön jäsenosuuspankeihin kohdistuva ohjaus ja valvonta perustuvat merkittävilta osin valvontarajajärjestelmään.

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema

Riskinkantokyky

OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky säilyi vahvana ja riskiasema vakaana. Sekä saamisten arvonalentumiset että järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset supistuivat talouden elpymisen seurauksena. Ryhmän rahoitus- ja maksuvalmiustilanne säilyi hyvänä.

OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyvylle asetettiin uudessa ryhmästrategiassa kaksi riskirajamittaria. Ensimmäinen mittareista on rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus. Ryhmän riskiraja tälle vakavaraisuussuhteelle on 1,2. Lain edellyttämä vähimmäistaso on 1. Vuoden lopussa omien varojen suhde vähimmäismäärään oli 1,70 (1,58). Vuoden lopussa ryhmän omat varat olivat 1 904 miljoonaa euroa (1 386) suuremmat kuin ryhmän sisäinen riskiraja olisi edellyttänyt ja 2 666 miljoonaa euroa (2 121) suuremmat kuin lakisääteinen raja.

Toinen strategiassa asetettu riskinkantokyvyn riskirajamittari on omien varojen ja taloudellisen pääoman suhde, jolle riskirajaksi asetettiin 1,1. Vuoden lopussa omien varojen suhde taloudelliseen pääomaan oli 1,71 (1,60). Ryhmän sisäisen riskirajan ylittävä omien varojen puskuri oli 2 315 miljoonaa euroa (1 823). Vahva riskinkantokyky toimii puskurina ennakoimattomia tappioita vastaan ja luo edellytyksiä liiketoiminnan kasvulle.

OP-Pohjola-ryhmässä arvioidaan pääomien riittävyyttä säännöllisesti. Pääomahallintaa ohjaa ryhmän riskirajajärjestelmä. Pääomasuunnittelun keskeisin riskimittari on riskinkantokykyä mittaava rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus. Riskien kattamiseksi tarvittavien pääomien määrää arvioidaan OP-Pohjola-ryhmän sisäisellä taloudellisen pääoman mallilla.

OP-Pohjola-ryhmässä laaditaan osana normaalia liiketoiminnan suunnittelua ja ohjausta erilaisia stressitestejä ja skenaarioanalyyskejä. Stressitesteillä arvioidaan muun muassa ryhmän tuloksen ja vakavaraisuuden kehitystä muutama vuosi eteenpäin mahdollisen, mutta poikkeuksellisen syvän laman olosuhteissa. Stressitestien tulosten mukaan OP-Pohjola-ryhmän tappionsietokyky on riittävä ja vakavaraisuus täyttäisi lähivuosina vakavankin taantuman oloissa nykyisen lainsäädännön vaatimukset.

Luottoriskit

OP-Pohjola-ryhmän luottoriskiasema on vakaa. Toimintaympäristön suotuisan kehityksen ansiosta sekä saamisten arvonalentumiset että järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset vähenivät.

Vuoden lopussa OP-Pohjola-ryhmän luotto- ja takauskanta oli 59,4 miljardia euroa (55,6), eli 7 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Kotitalouksien osuus luotto- ja takauskannasta oli 64 prosenttia (64) sekä yritysten ja asuntoyhteisöjen osuus 34 prosenttia (34).

OP-Pohjola-ryhmän toimiala- ja asiakasriskit ovat hajautuneita. Vuoden lopussa suurin yksittäisestä vastapuolesta muodostuva asiakasriski oli 8,1 prosenttia (5,9) ryhmän omista varoista. Riskiraja suurimmalle asiakasriskille on 15 prosenttia. OP-Pohjola-ryhmässä toimialariski lasketaan sisäisten päätoimialojen mukaan siten, että pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan saamisten ja sitoumusten lisäksi otetaan huomioon henki- ja vahinkovakuutustoiminnan

suorat sijoitukset. Vuoden lopussa suurin toimialariski oli 14,9 prosenttia (15,6), joka muodostui asuntojen vuokraus ja hallinta -toimialalta. Toimialariskin riskiraja on 18 prosenttia.

OP-Pohjola-ryhmässä asiakkaat luokitellaan riskin perusteella luottokelpoisuusluokkiin. Vuoden lopussa 97 prosenttia (97) yritysvastuista oli luokiteltu. Vastuista 50 prosenttia (49) kuuluu 12 pääluokkaan jaetussa yritysluottosalkussa viiteen parhaimpaan luottoluokkaan (ns. investointitaso). Neljään heikoimpaan luottoluokkaan kuuluvien vastuiden osuus oli 5 prosenttia (6). Henkilöasiakkaiden vastuista oli vuoden lopussa luokiteltu 96 prosenttia (92). Kuudesta pääluokasta kahteen parhaimpaan luokkaan kuului 75 prosenttia (71) ja kahteen heikoimpaan luokkaan 4 prosenttia (4) vastuista.

Vuoden lopussa OP-Pohjola-ryhmällä oli järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamisia yhteensä 204 miljoonaa euroa (223), eli 9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan oli kertomusvuoden lopussa 0,3 prosenttia (0,4). Riskiraja tälle tunnusluvulle on 2,0 prosenttia. Saamisten arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2010 nettomääräisesti 149 miljoonaa euroa (179), mikä oli 0,25 prosenttia luotto- ja takauskannasta (0,32).

OP-Pohjola-ryhmän riskirajat

	12/2009	12/2010	Riskiraja
Riskinkantokyky			
Vakavaraisuussuhde (RAVA)	1,58	1,70	1,20
Omat varat / taloudellinen pääoma	1,60	1,71	1,10
Luottoriskit (%)			
Suurin yksittäinen asiakasriski/omat varat	5,9	8,1	15,0
Suurten asiakasriskien yhteismäärä/omat varat	0,0	0,0	100,0
Toimialariski / saamiset ja sitoumukset	15,6	14,9	18,0
Järjestämättömät saamiset / luotto- ja takauskanta	0,4	0,3	2,0
Likviditeettiriskit (%)			
Rahoituspositio (kum) / pankkitoiminnan tase			
- 12 kk	-5,9	-4,7	-13
- 3 v	-8,5	-5,1	-15
- 5 v	-3,3	-1,2	-8
Likviditeettireservi / reservivaade	134	116	100
Markkinariskit (%)			
Pankkitoiminnan korkoriski / taloudellinen pääoma	0,3	4,2	20
Vakuutustoiminnan sijoitusriski / taloudellinen pääoma	26,8	27,1	35
Vaihtoehtoiset sijoitukset / taloudellinen pääoma	39,7	41,8	80
Vahinkovakuutustekninen riski / taloudellinen pääoma	7,3	7,0	15
Kiinteistöriski / taloudellinen pääoma	5,5	5,0	10

Luotto- ja takauskanta sektoreittain

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos-%	Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset	
				Milj. e	% luotto- ja takauskannasta
Koti- ja ulkomaiset yritykset ja asuntoyhteisöt	20 103	19 010	5,7	86	0,4 %
Asuntojen vuokraus ja hallinta ml. asuntoyhteisöt	3 859	3 411	13,1	2	0,1 %
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 448	1 947	25,8	4	0,2 %
Kauppa	2 092	2 050	2,1	9	0,4 %
Palvelut	1 524	1 472	3,5	11	0,7 %
Rakentaminen	1 497	1 544	-3,0	13	0,9 %
Kuljetus ja varastointi	1 311	1 223	7,2	5	0,4 %
Kone ja laitteellisuus (ml. huolto)	1 199	1 009	18,8	7	0,6 %
Omien kiinteistöjen kauppa	888	876	1,4	1	0,1 %
Metsäteollisuus	711	824	-13,8	14	2,0 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	666	632	5,4	4	0,6 %
Metalliteollisuus	628	654	-3,9	5	0,7 %
Maatalous, metsätalous, kalatalous	625	581	7,6	4	0,7 %
Eiintarviketeollisuus	598	562	6,4	1	0,2 %

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kemian teollisuus	513	523	-2,0	0	0,1 %
Energia	479	562	-14,9	0	0,0 %
Muu teollisuus	440	515	-14,5	2	0,6 %
Muut yritykset	625	625	0,0	2	0,4 %
Julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1 068	992	7,7	3	0,3 %
Kotitaloudet	37 735	35 719	5,6	164	0,4 %
Oikaisuerät	473	-162		-50	
Yhteensä	59 379	55 559	6,9	204	0,3 %

Likviditeettiriski

Vuoden 2010 aikana pankkien pitkien joukkovelkakirjalainojen kysyntä vaihteli merkittävästi. OP-Pohjola-ryhmän varainhankinta toimi kuitenkin hyvin.

Talletusten osuus varainhankinnasta on noin kaksi kolmannesta. Osuus säilyi vuoden aikana lähes ennallaan, vaikka sijoittamistilien suosio onkin hiipunut alhaisen korkotason ja sijoitusmarkkinoiden suotuisan kehityksen seurauksena. Pohjola Pankki Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oyj laskivat vuoden aikana liikkeelle yhteensä neljä joukkovelkakirjalainaa, joiden yhteismäärä oli yhteensä 3,25 miljardia euroa. Pohjolan lyhyt varainhankinta on toiminut erinomaisesti.

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä. OP-Pohjola-ryhmän likviditeettireservi oli 12,2 miljardia euroa, joka oli vakuusarvoltaan 11,3 miljardia euroa. Ryhmän likviditeettireservin keskeisimmän osan muodostaa Pohjola Pankki Oyj:n likviditeettireservisalkku, jonka määrä vuoden lopussa oli 9,5 miljardia euroa (11,7). Varautumissuunnitelmaan sisältyy edellä mainitun lisäksi muita luottosalkkujen arvopaperistamiseen perustuvia rahoituslähteitä. Likviditeettireservi ja OP-Pohjola-ryhmän likviditeetin hallintastrategian varautumissuunnitelman mukaiset lähteet riittävät turvaamaan ryhmän maksuvalmiuden vähintään 24 kuukaudeksi tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta putoaisi maltillisesti.

OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin riskirajamittareina käytetään sekä rakenteellista rahoitusriskiä ohjaavaa kumulatiivisen rahoitusposition suhdetta pankkiliiketoiminnan taseeseen että maksuvalmiusriskiä ohjaavaa likviditeettireservin suhdetta likviditeettireservivaateeseen. Rakenteellisen rahoitusriskin mittari kertoo kuinka suuri osuus ryhmän taseen nettokassavirroista saa enintään erääntyä alle vuoden, kolmen vuoden ja viiden vuoden aikana. Vuoden lopussa ryhmän taseen erääntyvät nettokassavirrat olivat kaikissa rajoitettavissa ajanjaksoissa selvästi riskirajojen sallimia enimmäismääriä pienemmät.

Maksuvalmiusriskin riskirajamittari kertoo kuinka pitkäksi aikaa likviditeettireservi riittää kattamaan OP-Pohjola-ryhmästä päivittäin maksettavat, tiedossa olevat nettokassavirrat sekä odottamattoman, mutta maltillisen talletuskannan laskun. Vuoden lopussa likviditeettireservi riitti hyvin kattamaan viranomaisvaatimusten mukaisen kuukauden mittaisen selviytymisjakson. Vuodelle 2010 vahvistettu tukkuvarainhankinnan erääntymiseen ja lievän stressitilanteen mukaiseen talletusvarainhankinnan pienentymiseen perustuva likviditeettireservin mittari oli riskirajansa puitteissa.

Markkinariskit

OP-Pohjola-ryhmän markkinariskiasema oli vakaa. Alhainen korkotaso ja varainhankintakustannusten kasvu heikensivät korkokatetta.

Pohjola Pankki Oyj:n korkoriskiasema on kuvattu tarkemmin Pohjola Pankki Oyj:n omassa toimintakertomuksessa.

OP-Pohjola-ryhmän sijoitusvarallisuus oli vuoden lopussa 19,2 miljardia euroa. Pohjola Pankin osuus tästä sijoitusvarallisuudesta oli 9,5 miljardia euroa, ja se muodostuu suurimmaksi osaksi ryhmän likviditeettireservistä. Vahinkovakuutustoiminnan sijoitusvarallisuus oli vuoden lopussa 2,9 miljardia euroa ja henkivakuutustoiminnan 4,7 miljardia euroa. Vakuutustoiminnan sijoitusvarallisuudesta ja tuotosta sekä vastuvelasta on kerrottu tarkemmin tämän toimintakertomuksen liiketoimintasegmenttejä koskevassa osuudessa. Osuuspankkien sijoitusvarallisuus oli 1,7 miljardia euroa ja Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön 0,4 miljardia euroa. OP-Eläkekassan ja OP-Eläkesäätiön sijoitusvarallisuus oli yhteensä 1,6 miljardia euroa. Eläkeyhteisöjä ei yhdistellä OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen.

OP-Pohjola-ryhmän riski ulkomaisissa julkisyhteisölainoissa on suhteellisen vähäinen. Pankkitoiminnan vastuut näissä saamisissa olivat vuoden lopussa 563 miljoonaa euroa, josta Ranskan ja Saksan liikkeeseen laskemien papereiden osuus oli 368 miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan suorat sijoitukset ulkomaisiin julkisyhteisölainoihin olivat 687 miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan suurimmat ulkomaiset sijoituskohteet olivat Saksa ja Ranska, joiden liikkeeseen laskemien lainojen yhteismäärä oli 360 miljoonaa euroa.

Luottospediriski kohdistuu sekä valtioiden että yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjalainasijoituksiin. Pankkitoiminnassa luottospediriski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa. Pankkitoiminnan luottospediriski oli 0,1 prosenttiyksikön luottospredimuutokselle vuoden lopussa 27 miljoonaa euroa (16).

OP-Pohjola-ryhmässä merkittävin valuuttakurssiriski on henki- ja vahinkovakuutuksen sijoituksissa. Henkivakuutuksessa avoin nettovaluuttapositio euroa vastaan oli 358 miljoonaa euroa (341) ja vahinkovakuutuksessa 242 miljoonaa euroa (107). OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnassa valuuttakurssiriski on keskitetty Pohjola Pankki Oyj:hin, missä valuuttakurssiriski oli alhainen koko vuoden ja valuuttakaupankäynti keskittyi pääasiassa päivänsisäiseen kaupankäyntiin. Vuoden lopussa Pohjola Pankki Oyj:n nettovaluuttapositio oli 6 miljoonaa euroa (2).

Pohjola Pankki Oyj:hin keskitetyn hyödykeriskin ja optioliiketoiminnan volatilitteettiriskin merkitys OP-Pohjola-ryhmässä on vähäinen.

Riskirajajärjestelmässä pankkitoiminnan korkoriskiä, vakuutustoiminnan markkinariskiä ja kiinteistöriskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa kaikkien edellä mainittujen riskilajien osuus OP-Pohjola-ryhmän taloudellisen pääoman vaateesta oli selvästi kyseiselle riskilajille asetettua riskirajaa alhaisempi.

Edellä mainittujen markkinariskin riskirajamittareiden lisäksi OP-Pohjola-ryhmän riskirajajärjestelmässä rajoitetaan myös vaihtoehtoisten sijoitusten määrää. Tämä riskirajamittari kertoo vaihtoehtoisten ja strukturoitujen sijoitusten markkina-arvon suhteen ryhmän taloudelliseen pääomaan. Vuoden lopussa kyseisten sijoitusten markkina-arvo oli noin puolet mittarille asetetusta enimmäismäärästä.

Operatiiviset riskit

Operatiivisista riskeistä aiheutuneet taloudelliset tappiot olivat vähäiset.

Vakuutustekniset riskit

Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli 832 miljoonaa euroa (827) ja vastuunkantokyky 86 prosenttia (88). Tasoitusmäärä kasvoi 424 miljoonaan euroon (417).

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Sekä riskikohtaisten että katastrofijälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti on 95 miljoonaa euroa. Lisäksi korvausviiveeltään lyhythäntäisten vakuutuslajien suurvahinkojen omalle vastuulle jäävälle osalle on vuosiagregaattisuoja, jonka kapasiteetti vuonna 2010 oli 11 miljoonaa euroa. Tämä suoja tulee käyttöön, kun vuoden suurvahinkomeno on tavallista suurempi.

Vahinkovakuutuksen vastuuvälästä suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa inflaatio, arvioitu kuolevuus ja käytetty diskonttauskorko. Inflaation nousu 0,25 prosenttiyksiköllä pienentää omaa pääomaa noin 3 miljoonaa euroa (3). Keskimääräisen eliniän pidentyminen yhdellä vuodella pienentää omaa pääomaa noin 32 miljoonaa euroa (30). Diskonttokoron lasku 0,1 prosenttiyksiköllä pienentää omaa pääomaa noin 17 miljoonalla eurolla (16).

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton ja Liikennevakuutuskeskuksen yhteisessä aktuaariprojektissa käynnistettiin keväällä 2010 kansallinen selvitys siitä, onko liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suomalaisten vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämä kuolevuusmalli ajantasainen. Selvityksen ensimmäisen vaiheen tulosten perusteella eliniän odote on kasvanut, minkä takia vahinkovakuutusliiketoiminta kasvatti vastuuvälkäänsä kertaluonteisesti 35 miljoonaa euroa.

Riskirajajärjestelmässä vahinkovakuutusteknistä riskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa vahinkovakuutusteknisten riskien taloudellisen pääoman osuus kaikkien riskilajien taloudellisesta pääomasta oli noin puolet sille asetetusta enimmäismäärästä.

Henkivakuutustoiminnan toimintapääoma oli vuoden lopussa 737 miljoonaa euroa (551), mikä oli 3,4-kertainen suhteessa toimintapääoman vähimmäismäärään. Vakavaraisuusaseman vahvistumiseen on vaikuttanut vahvat sijoitustoiminnan tuotot. Henkivakuutustoiminnan keskeisimmät riskit liittyvät sijoitustoimintaan. Sijoitustoiminnalle on vahvistettu erilliset riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Sijoitustoiminnalle vahvistetaan vuosittain sijoitussuunnitelma, jossa määritellään sijoitustoiminnan taloudelliset tavoitteet sekä asetetaan sijoitustoiminnalle määrällisiä ja laadullisia rajoituksia.

Vakuutustoiminnan riskiasemasta on kerrottu myös tämän toimintakertomuksen liiketoimintasegmenttejä koskevassa osuudessa.

Luottoluokitukset ovat seuraavat:

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Fitch Ratings (OP-Pohjola-ryhmä ja Pohjola)	F1+	AA-
Standard & Poor's (Pohjola)	A-1+	AA-
Moody's (Pohjola)	P-1	Aa2

Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjolalle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellisella asemalla on huomattava vaikutus myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosisikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosisikertomus2010>

Standard & Poor'sin Pohjolaa koskevat luottokelpoisuusnäkymät ovat vakaat, Fitchin pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitusnäkymät ovat negatiiviset ja Moody'sin luottoluokitusten näkymät ovat negatiiviset.

Keskeinen syy negatiivisiin näkymiin oli Suomen taloustilanteen nopea heikkeneminen vuonna 2009 ja sen mahdolliset vaikutukset Pohjolle ja OP-Pohjola-ryhmälle, joiden liiketoiminta on keskittynyt Suomeen.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

Ryhmätasolle on asetettu pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet riskinkantokyvylle, kannattavuudelle ja tehokkuudelle. OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet on määritelty siten, että ne turvaavat finanssiryhmän toimintaedellytykset.

Vakavaraisuudelle ja toiminnan tehokkuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin tilikaudella. Ryhmän kannattavuus alittaa pitkän aikavälin tavoitetason.

OP-Pohjola-ryhmän menestysmittarit:

	12/2010	12/2009	Tavoite
RAVA-vakavaraisuus	1,70	1,58	1,5
Taloudellisen pääoman tuotto, % (12 kk liukuva)	14,4 %	12,7 %	17 %
Tuottojen ja kulujen kasvuerot, %-yks. (12 kk liukuva)	2,9 %-yks.	11,7 %-yks.	> 0 %-yks.

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 213 osuuspankkia (220), OP-Pohjola-keskusyhteisökonserni, ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

Kiukaisten ja Hinnerjoen osuuspankit sulautuivat 31.5.2010 Euran Osuuspankkiin. Nilsin ja Koillis-Savon Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla uuden Koillis-Savon Osuuspankin 31.10.2010. Kuopion, Iisalmen ja Varkauden Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla uuden Pohjois-Savon Osuuspankin 31.12.2010. Pälkäneen ja Kuhmalahden Osuuspankit sulautuivat Kangasalan Osuuspankkiin 31.12.2010.

Kestilän ja Rantsilan Osuuspankit muodostavat kombinaatiofuusiolla uuden Siikalatvan Osuuspankin 31.3.2011. Pieksämäen, Etelä-Savon, Juvan ja Savonlinnan osuuspankit ovat päättäneet sulautua ja muodostaa kombinaatiofuusiolla uuden Suur-Savon Osuuspankin 31.5.2011.

OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto teki 14.6.2010 periaatepäätöksen ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP-Pohjola osk:n rakenneuudistuksesta. Uudistuksessa OP-Pohjola-ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittäminen ja tuottaminen eriytettiin keskusyhteisöstä erilliseen palveluyhtiöön (OP-Palvelut Oy) 1.1.2011. Muutoksella selkiytettiin keskusyhteisön aiempaa roolia toisaalta ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana yhteisönä ja toisaalta keskitettyjen palveluiden tarjoajana.

Pohjantähti Keskinäisen Vakuutusyhtiön ja Pohjola Vakuutus Oy:n suunniteltu sulautuminen ei toteutunut. Pohjantähden yhtiökokous hylkäsi sulautumissuunnitelman yhtiökokouksessaan 8.12.2010.

Pohjolaan kuuluvan pääomasijoitusyhtiö Pohjola Capital Partners Oy:n koko osakekanta myytiin sen toimivalle johdolle joulukuussa 2010. Pohjola Capital Partners Oy muutti 1.1.2011 nimensä Vaaka Partners Oy:ksi. Yhtiön sijoitustoiminta sekä nykyisten pääomasijoitusrahastojen hallinnointi jatkuvat omistusrakenteen jälkeen ennallaan. Myynnillä ei ole olennaista vaikutusta ryhmän tilinpäätökseen.

Pohjola Pankki Oyj osti joulukuussa 40 prosentin osuuden pääomarahastojen rahastoja hallinnoivasta Access Capital Partners Group SA:sta 28 miljoonalla eurolla. Samassa yhteydessä Pohjola myi Pohjola Private Equity Funds Oy:n osaksi Access Capitalia 16 miljoonalla eurolla.

Omistajajäsenet ja asiakkaat

Osuuspankeilla oli joulukuun lopussa 1,3 miljoonaa omistajajäsentä eli 34 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli joulukuun lopussa yhteensä 1 139 000 OP-bonusasiakasta.

Pankkipalvelujen käytön keskittämisestä OP-bonusasiakkaille kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 151 miljoonaa euroa eli 6,3 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Omistajajäsenille kertyneet bonukset on kirjattu OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelmassa erään "Palautukset omistajajäsenille". OP-bonusasiakkaat käyttivät tammi-joulukuussa bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 74 miljoonaa euroa (51) ja Pohjolan vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 56 miljoonaa euroa (44). Bonuksia käytettiin 1 088 800 vakuutuslaskuun. Näistä lähes 18 prosenttia maksettiin kokonaisuudessaan bonuksilla.

OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli joulukuun lopussa 4 133 000. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 713 000 ja yritysasiakkaiden määrä 420 000. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä Suomessa kasvoi ristiinmyynnin seurauksena edellisvuoden joulukuusta 99 000:lla 1 166 000:een.

Pohjolan etuasiakastalouksien määrän strateginen tavoite toteutui. Etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuodessa 46 500:lla ja oli joulukuun lopussa 471 000. Jo 60 prosenttia etuasiakastalouksista on keskittänyt pankkiasiointinsa osuuspankkeihin.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli joulukuun lopussa 12 504 henkilöä (12 504). Vuoden 2010 aikana OP-Pohjola-ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 335 henkilöä (259). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,3 vuotta (60,4).

OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahastoon kuuluu noin 94 prosenttia OP-Pohjola-ryhmän henkilöstöstä. OP-Henkilöstörahaston rinnalla käytössä on myös johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä. Vuonna 2010 pitkän aikavälin palkitsemiseen käytettiin yhteensä 9,6 miljoonaa euroa ja lyhyen aikavälin palkitsemiseen 35 miljoonaa euroa.

OP-Pohjolan hallinto

OP-Pohjola osk:n ylimääräinen osuuskunnan kokous 20.10.2010 päätti muuttaa osuuskunnan toiminimen OP-Pohjola osk:ksi (ennen OP-Keskus osk). Kokous päätti myös johtokunnan jäsenten määrän lisäämisestä ja erinäisistä muista teknisluonteisista muutoksista. Muutokset liittyivät keskusyhteisön rakenneuudistukseen ja ne tulivat voimaan 31.12.2010.

OP-Pohjola osk on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin emoyhteisö sekä OP-Pohjola-ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa oleva yritys. OP-Pohjola osk toimii koko OP-Pohjola-ryhmän strategisena omistusyhteisönä sekä ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

OP-Pohjola osk:n varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 26.3.2010. Hallintoneuvostoon valittiin vuonna 2013 päättyväksi kaudeksi erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen asianajaja Pekka Ahvenjärvi, tuotejohtaja Ola Eklund, liikuntaneuvos Paavo Haapakoski ja maanviljelijä Bo Storsjö. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin suunnittelija Hannu Simi ja lehtori Mervi Väisänen. Lisäksi vuonna 2012 päättyväksi kaudeksi valittiin hallintoneuvostoon sairaanhoitopiirin johtaja Matti Pulkkinen. Kesäkuussa toimitusjohtaja Olli Lehtilä erosi hallintoneuvoston jäsenyydestä tultuaan valituksi Helsingin OP Pankki Oyj:n toimitusjohtajaksi. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 32 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen liikuntaneuvos Paavo Haapakosken. Varapuheenjohtajiksi valittiin professori Jaakko Pehkonen ja toimitusjohtaja Jukka Hulkkonen.

OP-Pohjola osk:n ja OP-Pohjola-ryhmän tilintarkastajaksi tilivuodeksi 2010 valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto teki 14.6.2010 muutoksia johtokunnan kokoonpanoon. Uusina johtokunnan jäseninä aloittivat viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, strategiajohtaja Tom Dahlström ja riskienhallintojohtaja Erik Palmén. Kaksi viimeksi mainittua toimivat johtokunnan varajäseninä 31.12.2010 saakka. Harri Nummela siirtyi vuoden vaihteessa päätoimiseksi uuden palveluyhtiön toimitusjohtajaksi ja luopui siinä yhteydessä johtokunnan jäsenyydestä.

Johtokunnan jäsenten toimeisuhteita koskevat tiedot

OP-Pohjola-ryhmän pääjohtajan, OP-Pohjola osk:n toimitusjohtajan ja muiden OP-Pohjola osk:n johtokunnan jäsenten palkasta, palkkioista ja muista eduista päättää OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto. Kunkin johtokunnan jäsenen toimeisuhteiden ehdot on määritelty kirjallisessa johtajasopimuksessa, jonka hallintoneuvosto on hyväksynyt.

Pääjohtajalle maksettiin vuonna 2010 palkkaa ja palkkioita 1 038 919 euroa sekä luontaisetuja 35 227 euroa eli yhteensä 1 074 146 euroa. Muiden johtokunnan jäsenten palkat ja palkkiot olivat 2 410 321 euroa ja luontaisedut 83 582 euroa eli yhteensä 2 493 903 euroa.

Pääjohtajan eläkeikä on 62 vuotta. Muiden johtokunnan jäsenten ja varajäsenten eläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP-Pohjola-ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Sekä yllämainittujen henkilöiden että työnantajan noudattama irtisanomisaika on enintään 6 kuukautta. Erokorvauksena irtisanomisaajan palkan lisäksi heille maksetaan 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa.

Investoinnit ja palvelukehittäminen

OP-Pohjola osk tytäryrityksineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Näistä kustannuksista taseeseen aktivoituja ICT-investointeja oli tilikaudella 39 miljoonaa euroa (46). Investoinneista 28 miljoonaa euroa (31) kohdistuu pankki- ja sijoitustoimintaan, 8 miljoonaa euroa (9) vahinkovakuutukseen ja 3 miljoonaa euroa (6) henkivakuutukseen.

Yhteisvastuu ja -turva

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. Keskusyhteisö ja sen jäsenpankit vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista. Keskusyhteisön jäseniä olivat vuoden lopussa OP-Pohjola-ryhmän 213 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu yhteisvastuun piiriin.

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja eli osuuspankkeja, Pohjola Pankki Oyj:tä, Helsingin OP Pankki Oyj:tä sekä OP-Kotipankki Oyj:tä pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP-Pohjola-ryhmää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä kokonaisuutena.

Vuoden 2011 näkymät

Maailmantalouden kasvun odotetaan hidastuvan vuonna 2011, mutta pysyvän vahvana. Myös Suomen talouden arvioidaan kehittyvän myönteisesti. Talouden elpyessä lyhyiden markkinakorkojen ennakoitaan nousevan hieman nykytasoltaan vuoden loppuun mennessä. Merkittävimmät riskit varsin myönteisiin talousnäkyymiin aiheutuvat julkisen talouden kriisiytymisestä eräissä euromaissa sekä osin siitä aiheutuvasta rahoitusmarkkinoiden levottomuudesta.

Vuoden 2011 aikana finanssitoimialan tuloskehitystä tukevat korkotason ennakoitu vähäinen nousu poikkeuksellisen matalalta tasoltaan sekä luottotappioiden odotettu supistuminen. OP-Pohjola-ryhmän vuoden 2011 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan paremmaksi kuin vuonna 2010. Suurimmat epävarmuudet arviossa liittyvät kansainvälisten sijoitus- ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen.

Kaikki tässä toimintakertomuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen OP-Pohjola-ryhmän ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Yhtiönä Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Rahastoyhtiö Oy sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. Pohjola-konsernin pankkitoiminta- ja varainhoito-segmentit luetaan myös pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin, kuten myös Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Vahinkovakuutussegmenttiin sisältyy OP-Pohjola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Pohjola Vakuutus Oy:n, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n ja Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Henkivakuutus-segmentti muodostuu ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoimintaa harjoittavasta OP-Henkivakuutus Oy:stä.

Muuhun toimintaan kohdistetaan kaikkia liiketoimintasegmenttejä tukevat toiminnot, erityisesti OP-Pohjola osk:n ja OP-Palvelut Oy:n toiminta sekä Pohjolan konsernihallinto. Liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat segmenteille palveluveloituksina. Myös oman pääoman kohdistus liiketoimintasegmenteille suoritetaan muuhun toimintaan sisältyvän sisäisen pankin avulla, jolloin tavoitetason ylittävien omien pääomien myönteinen tulosvaikutus näkyy muun toiminnan tuloksessa.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

Milj. e	Tuotot	Kulut	Muut erät	Tulos ennen veroja	Tulos ennen veroja
				1-12/2010	1-12/2009
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	1 597	918	-312	367	471
Vahinkovakuutus	399	316	0	83	102
Henkivakuutus	125	81	0	43	-159
Muu toiminta	434	349	1	86	51
Eliminoinnit	-383	-378	0	-4	-1
Yhteensä	2 172	1 286	-312	575	464

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

- Tulos ennen veroja supistui 471 miljoonasta 367 miljoonaan euroon korkokatteen supistumisen seurauksena.
- Korkokate kääntyi tilikaudella kasvuun, vaikka koko tilikauden korkokate laskikin edellisvuoteen verrattuna 13 prosenttia. Palkkiotuotot kasvoivat 11 prosenttia.
- Luottotappiot kääntyivät laskuun ja alenivat edellisvuoteen verrattuna 18 miljoonaa euroa. Korkeimmillaan luottotappiot olivat vuoden 2009 jälkimmäisellä puoliskolla.
- Ryhmän markkinaosuus pysyi ennallaan sijoitusrahastoissa ja luotoissa ja laski talletuksissa.

Yleisen taloustilanteen kohentuminen vaikutti myönteisesti pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan liiketoimintaympäristöön. Luotoista tehtyjen arvonalentumisten määrä laski edelleen. Finanssikriisistä alkaneen matalasuhtanteen luottotappiohuippu näyttää ajoittuneen vuoden 2009 jälkimmäiselle vuosipuoliskolle, jolloin saamisista kirjattiin arvonalentumisia 28 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2010 kuuden viimeisen kuukauden aikana.

Luottojen ja talletusten kasvu nopeutui tilikauden aikana, mutta pysyi edelleen suhteellisen maltillisena. Koko vuoden ajan matalana pysynyt korkotaso johti korkokatteen voimakkaaseen supistumiseen edellisvuoteen nähden. Vuoden loppua kohden vuosineljännesten korkokate kääntyi kasvuun. Luottamus myönteisen talouskehityksen jatkumiseen lisääntyi, ja osakemarkkinoiden elpyminen jatkui euroalueen reunamaiden velkakriisistä huolimatta. Tämä lisäsi varallisuudenhoitopalveluiden kysyntää ja sijoitusvolyymejä.

Vuoden 2010 aikana ryhmän markkinaosuus kasvoi luotoissa, pysyi ennallaan sijoitusrahastoissa, ja laski talletuksissa.

OP-Pohjola-ryhmän luottokanta oli joulukuun lopussa 56,5 miljardia euroa (52,6) ja takauskanta 2,8 miljardia euroa (3). Luottokanta kasvoi vuodessa 7,4 prosenttia (3,2). Markkinaosuus luottokannasta kasvoi 33,0 prosenttiin (32,7).

Asuntoluottokanta oli joulukuun lopussa 26,9 miljardia euroa (25,7). Vuodessa asuntoluottokanta kasvoi 6,4 prosenttia (6,4). OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus asuntoluottokannasta oli joulukuun lopussa 35,8 prosenttia eli samaa tasoa kuin vuonna 2009.

Asuntomarkkinat vilkastuivat selvästi edellisvuodesta. OP-Kiinteistökeskusten välittämien asuntokauppojen määrä oli 11 prosenttia suurempi kuin vertailukaudella, ja uusien nostettujen asuntoluottojen määrä oli 16 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin.

Uusien asuntoluottojen marginaali aleni edelleen hieman. Vuonna 2010 nostettujen uusien asuntoluottojen keskimarginaali oli 0,1 prosenttiyksikköä alempi kuin edellisvuonna.

Kulutusluottokanta oli vuoden lopussa 4,0 miljardia euroa (3,7). Kulutusluottokanta kasvoi vuodessa 8,0 prosenttia (2,3).

Yritysluottokanta oli joulukuun lopussa 14 miljardia euroa (13,4) ja takauskanta 2,6 miljardia euroa (2,7). Yritysluottokanta kasvoi vuodessa 4,3 prosenttia (-5,0). Yritysluottojen markkinaosuus oli joulukuun lopussa 29,2 prosenttia eli 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Uusien yritysluottojen keskimarginaali oli tilikaudella hieman alempi kuin vuoden 2009 lopussa.

Talletukset olivat joulukuun lopussa 36,4 miljardia euroa (34,6) eli 5,3 prosenttia suuremmat kuin vuotta aiemmin. Kilpailu asiakkaiden talletusvaroista jatkui erittäin kireänä, mutta tilikauden toisella vuosipuoliskolla oli havaittavissa merkkejä talletushinnoittelun tervehtymisestä. Sijoitusvarojen kanavoituminen elpyneille sijoitusmarkkinoille sekä matala korkotaso hidastivat talletuskannan kasvua. Sijoitustalletukset kääntyivät nousuun ja kasvoivat vuodessa 3,1 prosenttia (-12,2). Käyttelytilit kasvoivat 7,3 prosenttia (15,5). Ryhmän markkinaosuus talletuksista oli joulukuun lopussa 32,5 prosenttia eli 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin.

OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastojen pääoma oli 14,4 miljardia euroa (12,7). Pääomat kasvoivat yleisen markkinakehityksen mukana vuodessa 13 prosenttia. Ryhmän markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomista oli joulukuun lopussa 23,4 prosenttia eli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Nettomerkinnät OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 496,5 miljoonaa euroa (1 618).

Pohjolan varainhoitoliiketoiminnan hallinnoiman varallisuuden määrä oli joulukuun lopussa 35 miljardia euroa (33,1). Tästä OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 12 miljardia euroa (11,4). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus hallinnoidusta varallisuudesta oli 8,7 miljardia euroa.

OP-Private-toimintamallissa hallinnoitavien varojen määrä oli 4,7 miljardia euroa (3,6) ja asiakkaiden määrä kasvoi 28 prosenttia. Kotitalouksien osakekauppoja välitettiin vuoden aikana noin 1,1 miljoonaa kappaletta eli 16,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tulos ja riskiasema

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tammi-joulukuun tulos ennen veroja oli 367 miljoonaa euroa (471). Tilikauden tulokseen kirjatut asiakkaille myönnettyt bonukset kasvoivat 6,3 prosenttia 151 miljoonaan euroon (142).

Korkokate supistui 13 prosenttia 852 miljoonaan euroon (981). Nettopalkkiotuotot kasvoivat 11 prosenttia 595 miljoonaan euroon (538) erityisesti luotonannon ja varallisuudenhoidon palkkioiden kasvun ansiosta. Korkokatteen lasku johtui poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta. Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot olivat yhteensä 82 miljoonaa euroa (116). Kaupankäynnin nettotuotot laskivat vertailukaudella toteutuneiden poikkeuksellisen korkeiden trading-tuottojen normalisoiduttua. Sijoitustoiminnan tuotot olivat 30 miljoonaa euroa (5). Henkilöstökulut kasvoivat 2,3 prosenttia ja muut kulut 1,1 prosenttia. Kulujen suhde tuottoihin oli 57,4 prosenttia (53,1).

Saamisista tehdyt arvonalentumiset olivat 149 miljoonaa euroa (167). Arvonalentumiset pienenevät vertailukauteen nähden 18 miljoonaa euroa eli 11 prosenttia. Arvonalentumisten määrä oli liiketoiminnan volyyymiin ja suhdannetilanteeseen nähden alhainen.

Ryhmän järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä supistui ja oli edelleen alhaisella tasolla. Vuoden lopussa näitä saamisia oli yhteensä 204 miljoonaa euroa eli 8,7 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömistä ja nollakorkoisista saamisista on vähennetty niihin kohdistuvat 134 miljoonan euron saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset (131). Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan oli alhaisemmalla tasolla kuin vuotta aiemmin eli 0,3 prosenttia (0,4).

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan avainlukuja

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Korkokate	852	981	-13,1
Arvonalentumiset saamisista	149	167	-11
Muut tuotot	745	720	3,4
Henkilöstökulut	405	396	2,3
Muut kulut	513	507	1,1
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	163	160	1,9

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tulos ennen veroja	367	471	-22
Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Nostetut asuntoluotot	6 651	5 723	16,2
Nostetut yritysluotot	6 554	6 325	3,6
Sijoitusrahastojen nettomerkinnät	497	1 618	-69,3
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	17 009	15 303	11,1
Mrd. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %
Luottokanta			
Asuntoluotot	27	26	6,4
Muut kotitalouksien luotot	10	10	3,9
Yritysten luotot	14	13	4,3
Muut luotot	5	4	36,7
Yhteensä	57	53	7,4
Takauskanta	3	3	-3,2
Talletukset			
Käyttely- ja maksuliiketalletukset			
Kotitalouksien	12	12	6,1
Yritysten	4	4	6,9
Muiden	3	2	14,7
Käyttely- ja maksuliiketalletukset yhteensä	19	18	7,3
Sijoitustalletukset	17	17	3,1
Talletukset yhteensä	36	35	5,3
Sijoitusrahastot			
Osake- ja hedgerahastot	4,9	3,9	25,6
Yhdistelmärahastot	1,5	1,5	0,8
Pitkän koron rahastot	5,9	5	17,8
Lyhyen koron rahastot	2,1	2,3	-8,9
Sijoitusrahastojen arvo yhteensä	14,4	12,7	13,4
Markkinaosuudet (%)	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %-yks.
Luottokannasta	33,0	32,7	0,3
Asuntoluotoista	35,8	35,9	-0,1
Yritysluotoista	29,2	28,7	0,5
Talletuskannasta	32,5	33,2	-0,7
Sijoitusrahastojen pääomista	23,4	23,4	0,0
Milj. e			Muutos, %
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset			
Kotitaloudet	164	175	-6,0
Yritykset ja asuntoyhteisöt	86	92	-6,4
Muut	3	3	-3,9
Ryhmäkohtainen arvonalennus	-50	-47	5,7
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset yhteensä	204	223	-8,7
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,3	0,4	-0,1*

* prosenttiyksikköä

Vahinkovakuutus

- Vakuutusmaksutuottojen kasvu vahvistui. Tuotot kasvoivat tammi-syyskuussa 2 prosenttia ja loka-joulukuussa 4 prosenttia.
- OP-bonuksia käytettiin yli miljoonaan vakuutuslaskuun.
- Vakuutustekninen kannattavuus oli erittäin hyvä. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,7 prosenttia (87,7).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,1 prosenttia (10,7).
- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 83 miljoonaa euroa (102). Ilman kertaluonteisia eriä tulos oli 103 miljoonaa euroa.

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Vahinkovakuutuksen asiakasliiketoiminta kehittyi vuoden 2010 aikana myönteisesti. Henkilöasiakkaissa kasvu jatkui vahvana ja yritysasiakkaissa maksutuottojen lasku on tasaantunut. Yritysasiakkaissa tuottojen lasku hidastui vuoden edetessä ja vuoden jälkimmäisellä puoliskolla tuotot olivat jo edellisen vuoden tasolla. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 2 prosenttia ja olivat 964 miljoonaa euroa (943). OP-Pohjola-ryhmä on vahinkovakuutuksen markkinajohtaja Suomessa maksutulolla mitattuna.

Henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuotot kasvoivat 11 prosenttia ja olivat 470 miljoonaa euroa (424). Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 46 500 taloudella (35 400). Vakuutusten myynti kehittyi suotuisasti osuuspankkien lisäksi myös autoliikkeissä. Markkina-asema henkilöasiakkaissa vahvistui.

Yritysasiakkaiden vakuutusmaksutuotot laskivat 4 prosenttia ja olivat 445 miljoonaa euroa (461). Tilikauden viimeisellä neljänneksellä lasku päättyi ja vakuutusmaksutuotot olivat edellisvuoden tavoin 114 miljoonaa euroa. Talouden taantuma vaikutti yritystoimintaan laskien palkkasummaan, liikevaihtoon ja katteisiin perustuvia yritysten vakuutusmaksuja. Vaikutus oli suurin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa, jossa lisäksi alennettiin maksutasoa kuluvalle vuodelle.

Baltiassa vakuutusmaksutuotot laskivat 14 prosenttia ja olivat 49 miljoonaa euroa (57). Talouden taantuma on heijastunut voimakkaasti Baltian vakuutusmarkkinoihin, minkä seurauksena Baltian kokonaismarkkinat ovat supistuneet kuluvan vuoden aikana lähes viidenneksen.

Vahinkovakuutusliiketoiminnalla oli vuonna 2005 334 000 etuasiakastaloutta. Tuolloin asetettiin strategiseksi tavoitteeksi 450 000 etuasiakastalouden määrä vuoden 2010 loppuun mennessä. Tavoite saavutettiin elokuussa. Vuoden lopussa etuasiakastalouksia oli 471 000.

Etuasiakastalouksista jo 60 prosenttia on keskittänyt pankkiasiointinsa osuuspankkeihin. Osuuspankkien omistajajäsenet ja Helsingin OP Pankin bonusasiakkaat voivat käyttää pankkiasioinnista kertyviä bonuksia myös Pohjolan vahinkovakuutusten maksamiseen. Vuonna 2010 OP-bonuksia käytettiin 1 088 800 vakuutuslaskuun, joista 195 400 laskua maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 56 miljoonaa euroa.

Tulos ja riskiasema

Vakuutustoiminnan kannattavuus säilyi hyvänä lisääntyneistä vahingoista huolimatta. Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 83 miljoonaa euroa (102). Tulokseen sisältyy nettomääräisesti 20 miljoonan euron kertaluonteiset erät. Eliniän odotteen kasvu vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämässä kuolevuusmallissa lisäsi vastuuvelan määrää ja kasvatti korvauskuluja 35 miljoonaa euroa. Lainmuutoksen seurauksena lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen yhteistakuuerästä luopuminen puolestaan lisäsi muita tuottoja 15 miljoonaa euroa. Ilman kertaluonteisia eräiä tulos ennen veroja olisi ollut 103 miljoonaa euroa.

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,7 prosenttia (87,7). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuotot olivat 964 miljoonaa euroa (943) ja vakuutuskorvaukset 637 miljoonaa euroa (560). Tulos käyvin arvoin ennen veroja oli 139 miljoonaa euroa (291). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 87 miljoonaa euroa (61) ja tuotot käyvin arvoin 143 miljoonaa euroa (249). Tulokseen kirjattiin arvonalennuksia 40 miljoonaa euroa.

Vakuutuskorvaukset olivat 637 miljoonaa euroa (560). Korvausten kasvusta 35 miljoonaa euroa johtuu kuolevuusmallin muutoksesta. Ilman tätä poikkeuserää korvauskulujen kasvu oli 7 prosenttia. Vaikeat talviolosuhteet, loppukesän myrskyt ja suurvahinkojen kasvu yhdessä henkilöasiakkaiden vakuutuskannan voimakkaan kasvun kanssa lisäsivät korvauskuluja. Operatiivinen vahinkosuhte heikkeni 68,4 prosenttiin (65,5). Riskisuhde ilman korvausten hoitokuluja oli 62,5 prosenttia (59,4). Tammi-joulukuussa kirjattiin 224 (190) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 109 miljoonaa euroa (85). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot.

Vahinkovakuutussegmentin kulut laskivat 0,2 miljoonaa euroa ja olivat 316 miljoonaa euroa (317). Henkilöstökulut pienenivät 0,9 prosenttia ja muut kulut kasvoivat 0,5 prosenttia.

Vakuutusyhtiön tuloslaskelmakaavan mukaiset liikekulut olivat 205 miljoonaa euroa (210). Operatiivinen liikekulusuhde oli 21,3 prosenttia (22,2). Operatiivinen toimintakulusuhde mukaan lukien korvausten hoitokulut oli 27,2 prosenttia (28,2).

Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma nousi joulukuun lopussa 832 miljoonaan euroon (827). Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 86 prosenttia (88).

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli joulukuun lopussa 2,9 miljardia euroa (2,9) ja sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 5,1 prosenttia (10,7). Korkosijoitusten osuus oli 71 prosenttia (76), listattujen osakkeiden osuus 12 prosenttia (10) ja listaamattomat pääomasijoitukset mukaan lukien osakkeiden osuus oli 14 prosenttia (13). Korkosalkun luottoluokitustajakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 91 prosenttia (94) ja 77 prosenttia sijoituksista oli vähintään A- -luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 5,3 vuotta ja duraatio 4,1 vuotta (3,4).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	964	943	2,3
Vakuutuskorvaukset	637	560	13,8
Sijoitustoiminnan nettotuotot	87	61	42,6
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-30	-44	30,4
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	383	400	-4,1
Muut nettotuotot	16	20	-18,2
Henkilöstökulut	109	110	-0,9
Muut kulut	208	207	0,4
Tulos ennen veroja	83	102	-19,4
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	56	188	-70,1
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	139	291	-52,2

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot			
Henkilöasiakkaat	470	424	10,8
Yritykset ja yhteisöt	445	461	-3,5
Baltia	49	57	-14,2
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	964	943	2,3

Mrd. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %
Velat vakuutus sopimuksista			
Diskontattu vastuuvélka	1,4	1,3	3,8
Muu vastuuvélka	0,8	0,8	3,5
Yhteensä	2,2	2,1	3,7

Sijoitukset			
Joukkolainat ja korkorahastot	2,1	2,1	0,4
Rahamarkkinalainat	0,0	0,1	-86,6
Osakkeet ja osakerahastot	0,4	0,4	16,2
Kiinteistösijoitukset *)	0,2	0,2	26,2
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,2	0,2	33,4
Sijoitukset yhteensä	2,9	2,9	2,6

*) sisältää kiinteistörahasot

Henkivakuutus

- Henki- ja eläkevakuutuksen markkinaosuus maksutulosta kasvoi 38,6 prosenttiin.
- Markkina-asema vahvistui strategian mukaisesti sijoitussidonnaisessa maksutulossa.
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoin laskettuna oli 9,5 prosenttia (8,8).
- Segmentin tulos nousi 203 miljoonaa euroa eli 43 miljoonaan euroon (-159) ja tulos käyvin arvoin parani 263 miljoonaan euroon (194).
- Toimintapääoma oli 3,4-kertainen vähimmäismäärään verrattuna.

Henkivakuutustoimialan toimintaympäristö kehittyi myönteisesti vuonna 2010. Osakemarkkinoiden elpymisen jatkuminen loi edellytykset alan myönteiselle tulos- ja vakavaraisuuskehitykselle. Alan maksutulo nousi 4,8 miljardiin euroon (3,1) eli 56 prosenttia edellisvuotista suuremmaksi. Suurimpana tekijänä kasvuun olivat kapitalisaatiosopimukset, joista saatu maksutulo yli kaksinkertaistui 1,6 miljardiin euroon (0,7). Myös ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo kasvoi merkittävästi etenkin suurten vastuunsiirtojen johdosta.

OP-Pohjola-ryhmän henkivakuutussegmentin myönteinen volyymi- ja tuloskehitys sekä markkina-aseman vahvistuminen jatkuivat vuonna 2010. Vakuutus sopimusten maksutulo kasvoi 90 prosenttia ja oli 1 287 miljoonaa euroa (678). Sijoitussidonnainen maksutulo kasvoi 38 prosenttia ja oli 508 miljoonaa euroa (368). Tilikaudella tehtiin lisäksi sijoitussopimuksia 531 miljoonalla eurolla (69). Sijoitussopimukset rinnastetaan markkinaosuutta laskettaessa maksutuloon. Volyymikasvusta suurin osa liittyy kahteen kertaluonteiseen ryhmäeläkejärjestelyyn, joiden vaikutus myös markkinaosuuden kasvuun on merkittävä.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Maksutulolla mitattuna OP-Pohjola-ryhmä oli selkeä markkinajohtaja. Markkinaosuus maksutulosta oli 38,6 prosenttia (25,2) ja vakuutussäästöistä 21,3 prosenttia (20). Sijoitussidonnaisen maksutulon markkinaosuus oli 22,5 prosenttia (20,5) ja sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen markkinaosuus 24,5 prosenttia (24,6).

Tulos ja riskiasema

Tulos ennen veroja, 43 miljoonaa euroa, parani vertailukauteen verrattuna 203 miljoonaa euroa. Tulos käyvin arvojen mukaan oli 263 miljoonaa euroa (194). Tilikauden tulosta rasittaa tulevien lisäetujen ja mahdollisten laskuperustemuutosten katteeksi tehdyn varauksen 18 miljoonan euron nettolisäys. Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman sijoitussidonnaisia vakuutuksiin liittyviä tuottoja olivat 166 miljoonaa euroa (-63). Sijoitustoiminnan tulosta paransi erityisesti sijoituksista tehtyjen arvonalentumisten supistuminen ja myyntivoittojen kasvu.

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,7 miljardia euroa (4,1). Korkosijoitusten osuus oli 59 prosenttia (57,5), osakesijoitusten 18 prosenttia (17), kiinteistöinvestointien 8 prosenttia (8) ja vaihtoehtoisten sijoitusten 15 prosenttia (17). Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 79 prosenttia (77). Joulukuun lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,7 (3,6). Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvojen mukaan oli 9,5 prosenttia (8,8).

Henkivakuutuksen liiketoiminnan tehokkuus säilyi hyvänä. Liikekustannussuhde, josta on poistettu myyntikanavien palkkiot ja huomioitu tuloksi kaikki liikekulujen kattamiseen tarkoitetut tuotot, oli 28,6 prosenttia (31,7). Hyvän volyymikehityksen seurauksena muihin kuluihin sisältyvät myyntipalkkiot kasvoivat 41 miljoonaan euroon (30).

Henkivakuutuksen vakavaraisuus vahvistui tilikaudella. Vakavaraisuusaste, eli vakavaraisuuspääoman suhde painotettuun vastuuvélkaan, oli 15,9 prosenttia (13,3). Vastuuvélka ilman sijoitussopimuksia kasvoi 18,9 prosenttia ja oli 7,1 miljardia euroa (6). Sijoitussidonnaisen vastuuvélan osuus oli 43,4 prosenttia (39).

Henkivakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Vakuutussopimusten maksutulo	1 287	678	89,9
josta sijoitussidonnainen	508	368	38,1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	539	371	45,5
josta sijoitussidonnainen	374	433	-13,8
Vastuuvélan muutos	1 119	653	71,4
josta sijoitussidonnainen	755	761	-0,8
Korvauskulut	588	499	17,7
Muut erät	-11	-7	-59,4
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	109	-110	198,5
Muut tuotot	16	16	-2,7
Henkilöstökulut	9	9	6,5
Muut kulut	72	57	27,4
Tulos ennen veroja	43	-159	127,2
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	220	354	-37,8
Tulos käyvin arvojen mukaan	263	194	35,5

Mrd. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %
Sijoitukset (ilman sijoitussidonnaisen katetta)			
Joukkolainat ja korkorahastot	2,4	2,2	7,9
Rahamarkkinalainat	0,4	0,2	104,4
Osakkeet ja osakerahastot	0,9	0,7	20,8
Kiinteistöinvestoinnit **)	0,4	0,3	16,1
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,7	0,7	-3,0
Sijoituskanta yhteensä	4,7	4,1	13,4

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, FAS			
Säästöhenkivakuutus, sijoitussidonnainen	410	270	51,9
Säästöhenkivakuutus, korkotuottoinen	56	116	-51,3
Eläkevakuutus	759	235	223,7
Riski- ja eläkevakuutus	88	83	6,3
Muut	533	69	676,8
Vakuutusmaksutulo yhteensä FAS	1 846	771	139,4
josta sijoitussidonnaiset	625	377	66,0

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	38,6	25,2	13,4
--	------	------	------

Mrd. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %
Vakuutussäästöt			
Säästöhenkivakuutus, sijoitussidonnainen	2,3	1,7	33,4
Säästöhenkivakuutus, korkotuottoinen	2,1	2,3	-12,3
Eläkevakuutus	2,7	1,9	43
Muut	0,1	0,2	-48,6
Vakuutussäästöt yhteensä	7,1	6,1	16,7
josta sijoitussidonnaiset	3,1	2,4	31,9
Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä, %	21,3	20	1,3
* prosenttiyksikköä			
** sisältää kiinteistörahasot			

Muu toiminta

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli tammi-joulukuussa 86 miljoonaa euroa eli 35 miljoonaa euroa parempi kuin vertailukaudella (51).

Korkokate oli 61 miljoonaa euroa (72), kaupankäynnin nettotuotot -8 miljoonaa euroa (-7) ja sijoitustoiminnan nettotuotot 40 miljoonaa euroa (-5). Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi 29 miljoonaa euroa saamistodistusten myyntivoittoja (1) ja 1 miljoonaa euroa sijoituskiinteistöjen arvostustulosta (-5). Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista osakkeista ja osuuksista kirjattiin arvonalentumisia yhteensä 4 miljoonaa euroa (9). Vertailukauden tulokseen sisältyi lainoihin ja saamisiin luokiteltujen joukkovelkakirjalainojen arvonalentumisia 12 miljoonaa euroa.

Muilla osin muun toiminnan tuotot ovat merkittävältä osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka vastaavasti esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Muun toiminnan kuluista 120 miljoonaa (108) euroa oli henkilöstökuluja ja 229 miljoonaa euroa muita kuluja (225).

Ryhmän rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä. Pitkän varainhankinnan määrää kasvatettiin tilikauden aikana Pohjola Pankki Oyj:n kansainvälisillä pääomamarkkinoilla liikkeeseen laskemalla yhteismäärältään 2,25 miljardin euron joukkovelkakirjalainoilla.

Muun toiminnan avainlukuja

Milj. e	1–12/2010	1–12/2009	Muutos, %
Korkokate	61	72	-15,0
Kaupankäynnin nettotuotot	-8	-7	-21,2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	40	-5	
Muut tuotot	342	336	1,6
Kulut	349	333	4,8
Arvonalentumiset saamisista	-1	12	-104,3
Tulos ennen veroja	86	51	67,8

Mrd. e	31.12.2010	31.12.2009	Muutos, %
Saamiset luottolaitoksilta	7,8	7,4	5,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat	0,0	0,4	-116,8
Sijoitusomaisuus	7,3	6,5	13,4
Velat luottolaitoksille	4,0	4,6	-11,7
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	17,0	17,5	-2,7

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Osuuspankkien yhteenliittymän ja OP-Pohjola-ryhmän juridinen rakenne

Osuuspankkien yhteenliittymä ja OP-Pohjola-ryhmä

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP-Pohjola osk, sen konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset sekä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.

Yhteenliittymä ei muodosta kirjanpitoalaissa tarkoitettua konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua konsolidointiryhmää. Yhteenliittymä on Suomessa ainutlaatuinen, talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (yhteenliittymälaki) säädelty taloudellinen kokonaisuus.

OP-Pohjola-ryhmän muodostavat osuuspankkien yhteenliittymä sekä sellaiset yhteenliittymän ulkopuoliset yritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yli puolet. OP-Pohjola-ryhmän laajuus eroaa osuuspankkien yhteenliittymän laajuudesta siten, että OP-Pohjola-ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä kuin luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän.

OP-Pohjola-ryhmän keskuspankki Pohjola Pankki Oyj on sekä keskusyhteisön tytäryhtiö että sen jäsen. Keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtaja toimii myös Pohjolan Pankin hallituksen puheenjohtajana.

Osuuspankkien yhteenliittymän ohjaus, riskienhallinta ja vakavaraisuus

Yhteenliittymälain mukaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdisteltyä omien varojen määrää ja maksuvalmiutta valvotaan konsolidoidusti. Keskusyhteisöllä on velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa, antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa niille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi säännöissään määrättyllä tavalla vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna keskusyhteisölle valtaa määrätä jäsenluottolaitoksen liiketoiminnasta. Jokainen jäsenluottolaitos harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa.

Yhteenliittymään kuuluva yritys ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Keskusyhteisöllä on lain mukaan oltava yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäisen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Osuuspankkien yhteenliittymässä riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet sisältyvät OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan periaatteisiin, joita on kuvattu yksityiskohtaisemmin muualla toimintakertomuksessa sekä OP-Pohjola-ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä.

Yhteenliittymän on täytettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Yhteenliittymään kuuluvilla yrityksillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistellyt, luottolaitoslaissa tarkemmin määritellyt riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yritysten omien varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistususuuksiin.

Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus ja sen valvonta

Keskusyhteisön suostumuksella jäsenluottolaitoksen omien varojen vähimmäismäärä voi olla alempi kuin luottolaitoslaki edellyttää. Jäsenluottolaitoksella on kuitenkin oltava sen vakavaraisuuden turvaamiseksi omia varoja vähintään määrä, joka vastaa 80 prosenttia luottolaitoslaissa säädetystä määrästä. Keskusyhteisö ei saa antaa suostumusta luottolaitoslaissa säädetyn määrän alittamiseen sellaiselle jäsenluottolaitokselle, joka on laiminlyönyt noudattaa keskusyhteisön antamia, yhteenliittymälain 17 §:ssä tarkoitettuja ohjeita, ellei laiminlyönti ole vähäinen. Suostumus voidaan antaa enintään kolmeksi vuodeksi.

Keskusyhteisö voi antaa jäsenluottolaitokselle myös suostumuksen poiketa luottolaitoslain asiakasriskejä koskevista rajoituksista. Jäsenluottolaitoksen yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä voi keskusyhteisön enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan antamalla suostumuksella olla enintään 40 prosenttia jäsenluottolaitoksen omista varoista, kun vastaava luottolaitoslain mukainen rajoitus on 25 prosenttia. Vastaavasti elinkeinoyhteisöjen omistusta koskevat enimmäismäärät voivat keskusyhteisön suostumuksella olla enintään 25 prosenttia ja 75 prosenttia omista varoista, kun ne luottolaitoslain mukaan olisivat 15 prosenttia ja 60 prosenttia.

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 157 §:n mukaista osavuositilintä.

Osuuspankkien yhteenliittymään liittyminen ja siitä eroaminen

Keskusyhteisön jäsenenä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat mitä yhteenliittymälaisissa säädetään ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä. Yhteenliittymään kuuluvien yritysten omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa, jos tämä on laiminlyönyt noudattaa keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamia ohjeita tavalla, joka merkittävästi vaarantaa maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien yhtenäisten periaatteiden soveltamista tai niiden noudattamisen valvontaa yhteenliittymässä. Erottaminen on mahdollista myös jos jäsenluottolaitos toimii olennaisesti keskusyhteisön vahvistamien yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden vastaisesti.

Mitä yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätös ja tilintarkastus

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään kaikkien merkityksellisten OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten tilinpäätökset. Yhteenliittymälain mukaan OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaisissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Finanssivalvonta on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot. Keskusyhteisön tilintarkastajilla on oikeus saada OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista

Keskusyhteisön tilintarkastajat tarkastavat OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin luottolaitoslain säädöksiä. Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Osuuspankkien yhteenliittymän valvonta

Yhteenliittymälain mukaan yhteenliittymän keskusyhteisöä valvoo Finanssivalvonta. Keskusyhteisön jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa.

Finanssivalvonta valvoo, että keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että yhteenliittymään kuuluvat yritykset täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tarkastusta suorittaa keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtajan alainen Tarkastustoiminto. Sen tehtäviin kuuluvat keskusyhteisön jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien sekä keskusyhteisön ja sen tytäryhtiöiden sisäinen tarkastus. Jäsenluottolaitoksissa voi olla tämän lisäksi oma sisäinen tarkastus.

Tarkastustoiminto varmistaa, että jäsenluottolaitokset ja niiden konsolidointiryhmät noudattavat lakeja, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, keskusyhteisön ohjeita sekä omia sääntöjään ja yhtiöjärjestyksiään ja että ne toimivat tuloksellisesti ja turvallisesti. Tarkastustoiminto varmistaa myös, että jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yritysten hallintoa ja niiden liiketoimintaa hoidetaan tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti ja että niiden riskien valvontajärjestelmät vastaavat toiminnan asettamia vaatimuksia. Tarkastukset toimitetaan tehokkaan valvonnan edellyttämällä tavalla ja hyvän sisäisen tarkastustavan mukaisesti.

Keskusyhteisön maksuvelvollisuus ja jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu

Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälaisissa tarkoitettuna tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Lisäksi keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitos on velvollinen suorittamaan keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on

suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta jäsenluottolaitokselta. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalaissa tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka keskusyhteisö on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään viisi tuhannesosaa kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta enintään 100 000 euroon asti.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan osuuspankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä enintään 20 000 euroon saakka.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymä

OP-Pohjola-ryhmä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (RavaL) määritellyn rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Yhteenliittymän keskusyhteisö toimii RavaL:n 3 §:n perusteella ryhmittymän johdossa olevana yrityksenä.

RavaL:ssa säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymälle oma vakavaraisuusvaatimus. OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus ilmoitetaan vähimmäispääoman ylittävänä omien varojen määränä sekä omien varojen kokonaismäärän suhteena omien varojen vähimmäismäärään.

RavaL:ssa säädetään myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän asiakasriskeistä. Lisäksi OP-Pohjola-ryhmän muodostamaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään sovelletaan, mitä yhteenliittymälain 19 §:ssä säädetään yhteenliittymän asiakasriskeistä.

RavaL:n tilinpäätöstä koskevaa normistoa ei sovelleta lain 30 §:n perusteella OP-Pohjola-ryhmään, koska ryhmän tilinpäätös laaditaan noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut 2006–2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Keskeiset tuloslaskelmaerät, milj. e					
Korkokate	883	1 048	1 189	1 070	917
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	328	427	345	396	382
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	110	172	-139	-120	100
Palkkiotuotot, netto	401	430	433	496	563
Muut tuotot	238	177	-5	208	210
Henkilöstökulut	527	553	598	622	643
Muut kulut	556	576	640	625	643
Saamisten arvonalentumiset	9	13	58	179	149
Palautukset omistajajäsenille	69	107	154	160	163
Tulos ennen veroja	800	1 005	372	464	575
Keskeiset tase-erät – vastaavaa, milj. e					
Saamiset luottolaitoksilta	344	285	2 450	1 982	1 121
Saamiset asiakkailta	39 595	44 776	51 708	52 992	56 834
Vahinkovakuutustoiminnan varat	2 761	2 750	2 670	3 101	3 164
Henkivakuutustoiminnan varat	6 061	6 361	5 093	6 331	7 544
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat ja sijoitusomaisuus	6 229	6 761	5 754	7 731	7 958
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	1 957	1 945	1 973	1 941	1 875
Muut erät	2 588	2 838	6 097	6 354	5 473
Vastaavaa yhteensä	59 535	65 716	75 746	80 430	83 969
Keskeiset tase-erät – vastattavaa, milj. e					
Velat luottolaitoksille	1 088	949	693	2 174	1 696
Velat asiakkaille	27 715	31 224	37 082	37 606	39 205
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 500	14 074	18 164	19 945	19 577
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 660	1 613	1 874	1 872	1 825
Muut vieraan pääoman erät	10 448	12 218	12 717	12 646	14 939
Oma pääoma	5 124	5 638	5 215	6 187	6 726
Vastattavaa yhteensä	59 535	65 716	75 746	80 430	83 969
Taloudelliset tunnusluvut, %					
Oman pääoman tuotto, ROE	12,1	13,7	4,1	5,9	6,8
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin	11,4	10,9	-6,0	14,7	9,4
Koko pääoman tuotto, ROA	1,1	1,2	0,3	0,4	0,5
Omavaraisuusaste	8,6	8,6	6,9	7,7	8,0
Kulujen osuus tuotoista	55	50	68	61	59
Vakavaraisuussuhde	14,3	13,8	12,6	12,6	12,8
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla	12,7	12,6	12,6	12,6	12,8
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	1,56	1,52	1,40	1,58	1,70

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden voitto	x 100
	Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	Tilikauden voitto + käyvän arvon rahaston muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun erotus)	x 100
	Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	
Koko pääoman tuotto (ROA), %	Tilikauden voitto	x 100
	Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma	x 100
	Taseen loppusumma	

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kulujen osuus tuotoista, %	<u>Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut</u> Korkokate + vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot + henkivakuutustoiminnan nettotuotot + palkkiotuotot, netto + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta	x 100
Vakavaraisuussuhde, % (Basel I v. 2007 asti)	<u>Ensisijaiset omat varat + toissijaiset omat varat - vähennyserät</u> Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät	x 100
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, % (Basel I v. 2007 asti)	<u>Ensisijaiset omat varat</u> Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät	x 100
Vakavaraisuussuhde, % (Basel II v. 2008 alkaen)	<u>Omat varat yhteensä</u> Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	x 8 %
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, % (Basel II v. 2008 alkaen)	<u>Ensisijaiset omat varat yhteensä</u> Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	x 8 %
Rahoitus- ja vakuutus-ryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde	<u>Ryhmittymän omat varat yhteensä</u> Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	
Muulla toimintakertomuksessa esiintyy lisäksi seuraavia tunnuslukuja:		
Vahinkovakuutus:		
Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua), %	Vahinkosuhde + liikekulusuhde Riskisuhde + toimintakulusuhde	
Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset ja korvausten hoitokulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Liikekulusuhde, %	<u>Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Toimintakulusuhde, %	<u>Liikekulut ja korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Henkivakuutus:		
Liikekustannussuhde, %	<u>Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta + korvausten selvittelykulut</u> Kuormitustulo	x 100

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän (Osuuspankkien yhteenliittymän) IFRS-tilinpäätös 2010

- [OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän tase](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma](#)
- [Laskelma OP-Pohjola-ryhmän omien pääomien muutoksista](#)
- [OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot](#)
- [Tilinpäätöslausuma](#)
- [Tilintarkastuskertomus](#)

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	Liitetieto	2010	2009	Muutos-%
Korkotuotot		2 412	3 072	-21
Korkokulut		1 495	2 002	-25
Korkokate ennen arvonalentumisia	3	917	1 070	-14
Saamisten arvonalentumiset	4	149	179	-17
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		768	891	-14
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	5	382	396	-3
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	6	100	-120	
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	563	496	14
Kaupankäynnin nettotuotot	8	46	112	-59
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	62	-9	
Liiketoiminnan muut tuotot	10	99	104	-4
Henkilöstökulut	11	643	622	3
Muut hallintokulut	12	319	310	3
Liiketoiminnan muut kulut	13	324	316	3
Palautukset omistajajäsenille	14	163	160	2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		2	1	45
Tulos ennen veroja		575	464	24
Tuloverot	15	135	126	8
Tilikauden tulos		440	338	30

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

Milj. e	Liitetieto	2010	2009	Muutos-%
Tilikauden tulos		440	338	30
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta		234	677	-65
Rahavirran suojauksesta		-8	-	
Muuntoerot		0	0	
Tuloverot				
Käypään arvoon arvostamisesta		61	175	-65
Rahavirran suojauksesta		-2	-	
Tilikauden laaja tulos		606	839	-28
Tunnusluvut		2010	2009	
Oman pääoman tuotto (ROE), %		6,8	5,9	
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %		9,4	14,7	
Koko pääoman tuotto (ROA), %		0,53	0,43	
Kulujen osuus tuotoista, %		59	61	
Henkilöstö keskimäärin		12 468	12 632	
josta kokoaikaisia		11 394	11 520	
josta osa-aikaisia		1 074	1 112	

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	Liitetieto	31.12.2010	31.12.2009	Muutos-%
Käteiset varat	16	1 628	3 235	-50
Saamiset luottolaitoksilta	17	1 121	1 982	-43
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvarat	18	519	1 263	-59
Johdannaissopimukset	19	1 933	1 423	36
Saamiset asiakkailta	20	56 834	52 992	7
Vahinkovakuutustoiminnan varat	21	3 164	3 101	2
Henkivakuutustoiminnan varat	22	7 544	6 331	19
Sijoitusomaisuus	23	7 438	6 468	15
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	25	38	17	
Aineettomat hyödykkeet	26	1 159	1 179	-2
Aineelliset hyödykkeet	27	716	761	-6
Muut varat	28	1 749	1 572	11
Verosaamiset	29	125	108	16
Varat yhteensä		83 969	80 430	4
Velat luottolaitoksille	30	1 696	2 174	-22
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvelat	31	0	71	
Johdannaissopimukset	32	1 951	1 360	43
Velat asiakkaille	33	39 205	37 606	4
Vahinkovakuutustoiminnan velat	34	2 350	2 279	3
Henkivakuutustoiminnan velat	35	7 290	6 179	18
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	36	19 577	19 945	-2
Varaukset ja muut velat	37	2 333	1 832	27
Verovalat	38	1 014	925	10
Osuuspääoma	39	647	622	4
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	40	1 178	1 250	-6
Velat yhteensä		77 243	74 243	4
Oma pääoma				
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma		368	358	3
Osakeanti		-	-	
Muuntoerot		0	0	
Rahastot		2 768	2 550	9
Kertyneet voittovarot		3 590	3 280	9
Oma pääoma yhteensä	41	6 726	6 187	9
Velat ja oma pääoma yhteensä		83 969	80 430	4

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma

Milj. e	2010	2009
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	440	338
Oikaisut tilikauden tulokseen	1 440	1 211
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 576	-4 041
Saamiset luottolaitoksilta	869	391
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	865	1 901
Johdannaissopimukset	-89	-36
Saamiset asiakkailta	-4 037	-1 479
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-113	-350
Henkivakuutustoiminnan varat	-715	-849
Sijoitusomaisuus	-1 177	-3 894
Muut varat	-180	275
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 520	1 375
Velat luottolaitoksille	-482	1 481
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	-71	-67
Johdannaissopimukset	91	-9
Velat asiakkaille	1 598	524
Vahinkovakuutustoiminnan velat	54	43
Henkivakuutustoiminnan velat	-8	113
Varaukset ja muut velat	337	-710
Maksetut tuloverot	-120	-65
Saadut osingot	88	58
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-1 210	-1 125
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-53	-416
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	244	482
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-28	0
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	17	1
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-83	-88
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	7	5
B. Investointien rahavirta yhteensä	104	-16
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	82	211
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-163	-267
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	47 351	55 596
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-47 704	-53 823
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	248	276
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-220	-221
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-75	-52
Palautukset omistajajäsenille	-8	-7
Sijoitetun vapaan oman pääoman lisäykset	0	171
Muut	0	0
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-488	1 885
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-1 593	744
Rahavarat tilikauden alussa	3 282	2 538
Rahavarat tilikauden lopussa	1 689	3 282
Milj. e	2010	2009
Saadut korot	2 324	3 345
Maksetut korot	-1 435	-2 474
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Saamisten arvonalentumiset	158	190
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	123	106
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	843	501
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-5	42
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-15	-23
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-1	11
Poistot	136	135
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	0
Muut	189	225
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-9	-1
Osuuspääoman korot	15	18
Muut palautukset omistajajäsenille	8	7
Oikaisut yhteensä	1 440	1 211
Rahavarat		
Käteiset varat	132	140
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	1 557	3 143
Yhteensä	1 689	3 282

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Laskelma OP-Pohjola-ryhmän omien pääomien muutoksista

OP-Pohjola-ryhmän omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. e	Osake- ja osuus- pääoma	Käypään arvoon arvostamisesta	Rahavirran suojauksesta	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2009	362	-556	-	2 375	3 034	5 215
Osakeanti	-	-	-	176	-	176
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	4	-	-	-	-	4
Osakeantikulut	-	-	-	-7	-	-7
Rahastosiirrot	-	-	-	62	-62	-
Voitonjako	-	-	-	-	-31	-31
Tilikauden laaja tulos	-	501	-	-	338	839
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet	-	-	-	-	0	0
Muut	-7	-	-	-2	0	-9
Oma pääoma 31.12.2009	358	-54	-	2 604	3 280	6 187
Oma pääoma 1.1.2010	358	-54	-	2 604	3 280	6 187
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	4	-	-	-	-	4
Rahastosiirrot	-	-	-	57	-57	-
Voitonjako	-	-	-	-	-62	-62
Tilikauden laaja tulos	-	173	-6	-	440	606
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet	-	-	-	-	1	1
Muut	6	-	-	-5	-11	-10
Oma pääoma 31.12.2010	368	118	-6	2 656	3 590	6 726

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

SISÄLLYSLUETTELO

- [Liite 1. OP-Pohjola-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet](#)
- [Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet](#)

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- [Liite 3. Korkotuotot ja -kulut](#)
- [Liite 4. Saamisten arvonalentumiset](#)
- [Liite 5. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot](#)
- [Liite 6. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot](#)
- [Liite 7. Palkkiotuotot ja -kulut, netto](#)
- [Liite 8. Kaupankäynnin nettotuotot](#)
- [Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot](#)
- [Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot](#)
- [Liite 11. Henkilöstökulut](#)
- [Liite 12. Muut hallintokulut](#)
- [Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut](#)
- [Liite 14. Palautukset omistajajäsenille](#)
- [Liite 15. Tuloverot](#)

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- [Liite 16. Käteiset varat](#)
- [Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta](#)
- [Liite 18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat](#)
- [Liite 19. Johdannaissopimukset](#)
- [Liite 20. Saamiset asiakkailta](#)
- [Liite 21. Vahinkovakuutustoiminnan varat](#)
- [Liite 22. Henkivakuutustoiminnan varat](#)
- [Liite 23. Sijoitusomaisuus](#)
- [Liite 24. Uudelleenluokitellut saamistodistukset](#)
- [Liite 25. Sijoitukset osakkuusyrityksissä](#)
- [Liite 26. Aineettomat hyödykkeet](#)
- [Liite 27. Aineelliset hyödykkeet](#)
- [Liite 28. Muut varat](#)
- [Liite 29. Verosaamiset](#)

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- [Liite 30. Velat luottolaitoksille](#)
- [Liite 31. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat](#)
- [Liite 32. Johdannaissopimukset](#)
- [Liite 33. Velat asiakkaille](#)
- [Liite 34. Vahinkovakuutustoiminnan velat](#)
- [Liite 35. Henkivakuutustoiminnan velat](#)
- [Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat](#)
- [Liite 37. Varaukset ja muut velat](#)
- [Liite 38. Verovelat](#)
- [Liite 39. Osuuspääoma](#)
- [Liite 40. Velat, joilla on huonompi etuoikeus](#)
- [Liite 41. Oma pääoma](#)

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- [Liite 42. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset](#)

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

- [Liite 43. Huonommalla etuoikeudella olevat saamistodistukset](#)
- [Liite 44. Annetut vakuudet](#)
- [Liite 45. Saadut rahoitusvakuudet](#)
- [Liite 46. Taseen luokittelu](#)
- [Liite 47. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti](#)

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

- [Liite 48. Taseen ulkopuoliset sitoumukset](#)
- [Liite 49. Ehdolliset velat ja varat](#)
- [Liite 50. Muut vuokrasopimukset](#)
- [Liite 51. Varainhoito](#)
- [Liite 52. Johdannaissopimukset](#)

MUUT LIITETIEDOT

- [Liite 53. Omistukset muissa yrityksissä](#)
- [Liite 54. Lähipiiritapahtumat](#)
- [Liite 55. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä](#)
- [Liite 56. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat](#)
- [Liite 57. Segmenttiraportointi](#)

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

- [OP-POHJOLA-RYHMÄN RISKIASEMA](#)
- [Liite 58. OP-Pohjola-ryhmän riskirajajärjestelmä OP-Pohjola 2009-liiketoimintastrategian mukaan sekä riskimittareiden arvot](#)
- [Liite 59. OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky](#)
- [Liite 60. Pankkitoiminnan luottoriski](#)
- [Liite 61. Likviditeettiriski](#)
- [Liite 62. Pankkitoiminnan korkoriski](#)
- [Liite 63. Vakuutustoiminnan markkinariski](#)
- [Liite 64. Vaihtoehtoiset sijoitukset](#)
- [Liite 65. Vahinkovakuutustekninen riski / taloudellinen pääoma](#)
- [Liite 66. Kiinteistöriski](#)
- [PANKKI- JA SJOITUSPALVELUTOIMINNAN RISKIASEMA](#)
- [Liite 67. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot](#)
- [Liite 68. Vastuut](#)
- [Liite 69. Vastuut sektoreittain](#)
- [Liite 70. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset](#)
- [Liite 71. Saamisten arvonalentumiset](#)
- [Liite 72. Henkilövastuut ratingluokittain](#)
- [Liite 73. Yritysvastuut toimialoitain](#)
- [Liite 74. Yritysvastuut rating-luokittain](#)
- [Liite 75. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan](#)
- [Liite 76. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin pl. Suomi](#)
- [Liite 77. OP-Pohjola-ryhmän varainhankinnan rakenne](#)
- [Liite 78. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan](#)
- [Liite 79. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan](#)
- [Liite 80. Markkinariskin herkkyysanalyysi](#)
- [Liite 81. Johdannaisliiketoiminta](#)
- [PILARI III MUKAISET VAKAVARAISUUSTIEDOT](#)
- [Liite 82. Omat varat](#)
- [Liite 83. Omien varojen vähimmäisvaatimus](#)
- [Liite 84. Omien varojen tunnusluvut](#)
- [Liite 85. Vastuiden kokonaismäärä vastuuryhmittäin](#)
- [Liite 86. Vastuiden maantieteellinen jakautuminen vastuuryhmittäin](#)

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

- [Liite 87. Vastuiden jäljellä oleva juoksuaika vastuuryhmittäin](#)
- [Liite 88. Erääntyneet ja arvonalentuneet vastuut vastuuryhmittäin](#)
- [Liite 89. Yritysvastuut toimialoittain](#)
- [Liite 90. Erääntyneet ja arvonalentuneet yritysvastuut toimialoittain](#)
- [Liite 91. Erääntyneiden ja arvonalentuneiden vastuiden maantieteellinen jakautuminen](#)
- [Liite 92. Luottoriskin standardimenetelmän vastuut riskipainoittain ennen ja jälkeen luottoriskin vähentämistekniikoita](#)
- [Liite 93. Yritysvastuut \(FIRB\) ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset rating- ja PD-luokittain](#)
- [Liite 94. Odotetut tappiot ja toteutuneet arvonalentumiset](#)
- [Liite 95. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset, yksinkertainen menetelmä](#)
- [Liite 96. Vakavaisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet](#)
- [Liite 97. Vastapuoliriski](#)
- [VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA](#)
- [Liite 98. Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky](#)
- [Liite 99. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys](#)
- [Liite 100. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia](#)
- [Liite 101. Suurvahinkojen kehitys](#)
- [Liite 102. Vakuutusliikkeen kannattavuus](#)
- [Liite 103. Vastuuvelan herkkyysanalyysi ja vastuuvelan luonnetta kuvaavia tietoja](#)
- [Liite 104. Vastuuvelan arvioitu maturiteettijakauma](#)
- [Liite 105. Sijoitustoiminnan riskiasema](#)
- [Liite 106. Sijoitusriskien herkkyysanalyysi](#)
- [Liite 107. Korkoriski](#)
- [Liite 108. Valuuttariski](#)
- [Liite 109. Vastapuoliriski](#)
- [HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA](#)
- [Liite 110. Henkivakuutustoiminnan luonnetta kuvaavia tietoja ja vastuuvelan herkkyysanalyysi](#)
- [Liite 111. Vastuuvelan purkautuminen korvauksiksi](#)
- [Liite 112. Sijoitustoiminnan riskiasema](#)
- [Liite 113. Sijoitusriskien herkkyysanalyysi](#)
- [Liite 114. Korkoriski](#)
- [Liite 115. Vastapuoliriski](#)
- [Liite 116. Valuuttariski](#)

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. OP-Pohjola-ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yleistä

Pankki- ja vakuutustoimintaa Suomessa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP-Pohjola-ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (jäljempänä osuuspankkilaki) sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP-Pohjola osk (aikaisemmin OP-Keskus osk) ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. OP-Pohjola-ryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoinnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää. OP-Pohjola osk:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP-Pohjola-ryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

OP-Keskus osk:n toiminta uudelleen organisoitiin 1.1.2011 siten, että OP-Pohjola-ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaa OP-Pohjola osk:n kokonaan omistama palveluyhtiö OP-Palvelut Oy. OP-Keskus osk:n nimi muutettiin OP-Pohjola osk:ksi. OP-Pohjola osk toimii koko OP-Pohjola-ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön OP-Pohjola osk:n on laadittava OP-Pohjola-ryhmän yhdistelty tilinpäätös. OP-Pohjola osk:n johtokunta on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta sitä koskevien säännösten mukaisesti. OP-Pohjola osk:n tilintarkastajat tarkastavat OP-Pohjola-ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen. OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösperiaatteiden yhtenäisyyden varmistamiseksi OP-Pohjola osk on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita tilinpäätöksen laatimisesta.

OP-Pohjola osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL 308, 00101 Helsinki.

Jäljennös OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän pääkonttorista osoitteesta Teollisuuskatu 1b PL 308, 00101 Helsinki.

OP-Pohjola osk:n johtokunta hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 9.2.2011.

Laatimisperusta

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2010. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. OP-Pohjola-ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä. IFRS-standardien ohella OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoinnasta annetun lain 9 luvun 146 pykälän 6 momenttia.

Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat olennaisilta osiltaan samat kuin vuoden 2009 tilinpäätöksessä.

OP-Pohjola-ryhmä otti vuonna 2010 käyttöön seuraavat IFRS-standardit ja tulkinnat:

- Muutettu IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen (voimaan 1.7.2009). Standardiin on tehty merkittäviä muutoksia. Muutokset laajentavat IFRS 3:n soveltamisalaa sekä vaikuttavat muun muassa hankinnoista kirjattavan liikearvon määrään sekä liiketoimintojen myyntituloksiin. Ehdollinen kauppahinta arvostetaan käypään arvoon ja sen myöhempi muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot, kuten asiantuntijapalkkiot, kirjataan jatkossa aktivoinnin sijaan kuluksi. Määräysvallattomien omistajien osuus voidaan arvostaa transaktiokohtaisesti joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena kohteen nettovaroista. Muutokset voivat vaikuttaa OP-Pohjola-ryhmän tuleviin tilinpäätöksiin.
- Muutettu IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös (voimaan 1.7.2009). Muutettu standardi edellyttää tytäryrityksen omistusosuuden muutosten vaikutusten kirjaamista suoraan omaan pääomaan tilanteissa, joissa OP-Pohjola-ryhmällä säilyy määräysvalta. Määräysvallan menettämistilanteissa ryhmälle mahdollisesti jäävä sijoitus arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Muutokset voivat vaikuttaa OP-Pohjola-ryhmän tuleviin tilinpäätöksiin.

Seuraavilla standardeilla ja tulkinnoilla ei ole vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksessä:

- IFRIC 17 Distribution of Non-cash Assets to Owners (voimaan 1.7.2009).
- IFRIC 18 Transfer of Assets from Customers (voimaan 1.7.2009).
- IFRS-standardien parannukset (annettu huhtikuu 2009, voimaantulon ajankohdat vaihtelevat).
- Muutettu IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen - Suojauskohteiksi hyväksyttävät erät (voimaan 1.7.2009).

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Muutettu IFRS 2 Osakeperusteiset maksut - Käteisvaroina maksettavat osakeperusteiset liiketoimet konsernissa (voimaan 1.1.2010).

OP-Pohjola-ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja sijoituskiinteistöjä, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

Talletuspankkien yhteenliittymälain sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, kirjanpidollisten arvioiden muutoksia ja virheitä käsittelevän IAS 8 -standardin periaatteiden mukaisesti OP-Pohjola osk:n johtokunnan on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Tämän mukaisesti OP-Pohjola osk:n johtokunta on vahvistanut periaatteen, jonka mukaan OP-Pohjola-ryhmän laskentateknistä emoyhtiötä muodostettaessa sisäinen omistus eliminoidaan yleisistä konsernilaskentaperiaateista poikkeavasti. Sisäisen omistuksen eliminointia on selostettu kohdassa Yhdistelyperiaatteet.

OP-Pohjola-ryhmä esittää Finanssivalvonnan standardin 4.5 mukaiset Pilari 3 -vakavaraisuustiedot osana tilinpäätöstään ja soveltuvin osin toimintakertomuksessaan.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

Esittämistapa ja luokittelumuutokset

OP-Pohjola-ryhmän sijoituksista ja maksuvalmiuden turvaamiseksi hankituista saamistodistuksista osa on luokiteltu uudelleen vuoden 2008 loppupuolella. Uudelleenluokittelun avulla on pyritty antamaan aikaisempaa selkeämpi kuva sijoitusten ja saamistodistusten tosiasiallisesta tarkoituksesta. Uudelleenluokittelun mahdollisti Euroopan Yhteisöjen komission lokakuussa 2008 julkaisema asetus (EY) N:o 1004/2008, joka koskee tilinpäätösstandardeja IAS 39:ää ja IFRS 7:ää. Asetuksella pyrittiin helpottamaan rahoitusinstrumenttien luokittelun muutosta poikkeustilanteissa. Taustalla oli rahoitusmarkkinoiden epävakaus, jonka vuoksi kaikille rahoitusinstrumenteille ei ollut saatavilla luotettavia markkinahintoja. Uudelleenluokittelu oli mahdollista 1.7.2008 lukien. Luokittelumuutoksella ei ollut vaikutusta aikaisempien kausien tulokseen. Uudelleenluokittelussa käytettiin 1.7.2008 mukaisia käypiä arvoja.

Yhdistelyperiaatteet

Laskentatekninen emoyhtiö

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP-Pohjola-ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP-Pohjola osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitiilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Aiemmin yhteenliittymän tilinpäätöstä säädelleen osuuspankkilain pohjana olleen hallituksen esityksen (HE 47/1996) perusteluissa todetaan, että yhdisteltyn tilinpäätökseen sisältyvien yhteisöjen oman pääoman muodostavat osuuspankkien omat pääomat ja OKOn (nykyinen Pohjola Pankki Oyj) omasta pääomasta se osa, joka on muiden kuin yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omistuksessa. Edellä mainitun periaatteen mukaan OP-Pohjola-ryhmälle on muodostettu ns. laskentatekninen emoyhtiö.

Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan. OP-Pohjola osk:n ja jäsenosuuspankkien omistamat Pohjola Pankki Oyj:n osakkeet eliminoidaan hankintamenomenetelmästä poiketen osakkeiden nimellisarvon osalta Pohjola Pankki Oyj:n osakepääomaa vastaan ja nimellisarvon ylittävältä tai alittavalta osalta osakkeita omistavan ryhmään kuuluvan yhtiön arvostuskäytännöstä riippuen joko käyvän arvon rahastosta tai edellisten tilikausien tuloksesta.

IFRS-tilinpäätöksessä OP-Pohjola-ryhmän osake- ja osuuspääoma muodostuu OP-Pohjola-ryhmän ulkopuolisten osakkaiden sijoituksista Pohjola Pankki Oyj:n osakepääomaan sekä osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Tytäryhtiöt, osakkuus- ja yhteisyritykset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään laskentateknisen emoyhtiön sekä sen määräysvallassa olevien yhtiöiden tilinpäätökset. Määräysvalta syntyy, kun ryhmä omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä muutoin on määräysvalta. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä toisen yhtiön talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Ryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Nettovarat ylittävä osuus hankintamenosta esitetään liikearvona. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus tuloutetaan välittömästi.

Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluksi. Luovutettuun vastikkeeseen ei sisällytetä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan näiden vaikutus huomioidaan erillisenä. Mahdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti raportointikauden päättymispäivänä.

Osakkuusyhtiöt, joissa OP-Pohjola-ryhmään kuuluvilla yhtiöillä on huomattava vaikutusvalta, yhdistetään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun ryhmä omistaa yli 20 prosenttia toisen yhtiön äänivallasta tai kun ryhmällä muutoin on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt yhdistellään IAS 31 -standardin mukaisen yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin omistuosuuden mukaan suhteellisesti.

Tilikauden aikana hankitut tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään siitä hetkestä lähtien, kun OP-Pohjola-ryhmä on saanut määräysvallan tai huomattavan vaikutusvallan. Vastaavasti tilikauden aikana myydyt tytär-, osakkuus- tai yhteisyritykset yhdistellään siihen saakka, kunnes määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa.

Sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan tilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomat voitot ryhmän ja osakkuusyhtiön tai yhteisyrityksen välillä on eliminoitu omistuosuuden mukaisesti. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Ennen 1.1.2010 tapahtuneet hankinnat on käsitelty silloin voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Tilikauden tuloksen jakautuminen laskentateknisen emoyhtiön omistajien osuuteen ja määräysvallattomien omistajien osuuteen esitetään tuloslaskelmassa ja laajan tuloksen jakautuminen esitetään erillisessä laajassa tuloslaskelmassa. Tilikauden tulos sekä laaja tulos kohdistetaan määräysvallattomille siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään taseessa osana omaa pääomaa.

Määräysvallattomien omistajien osuudet, joihin liittyy OP-Pohjola-ryhmän ehdoton velvollisuus määräysvallattomien omistajien sijoitusten takaisinlunastukseen, on käsitelty velkainstrumenttina.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisenä osuutena hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin hankinnalle.

Ulkomaan rahan määräiset erät

OP-Pohjola ryhmän tilinpäätös laaditaan euroina, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittamisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Kaupankäynnin nettotuotot.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan muuntoeroksi muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Rahoitusinstrumentit

Käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on se rahamäärä, johon omaisuuserä voitaisiin vaihtaa tai jolla velka voitaisiin suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten metodiikkojen kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri tasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3)

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja hinnoittelumallilla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö. Tällaisten rahoitusvarojen määrä OP-Pohjola-ryhmän taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut.

Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin.

Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm:

- merkittävää heikkenemistä liikkeeseenlaskijan tuloksessa, luottoluokituksessa, taseessa, maksukäyttäytymisessä tai liiketoimintasuunnitelmissa sekä epäedullisia muutoksia liikkeeseenlaskijan taloudellisessa tai toiminnallisessa ympäristössä
- bona fide -tarjousta ostaa sama tai samanlainen sijoitus markkinoilta alle hankinta-arvon
- tapahtumia tai olosuhteita, jotka heikentävät merkittävästi liikkeeseenlaskijan toimintamahdollisuuksia ja jatkuvuutta (going concern), esim. toiminnasta aiheutuneet negatiiviset kassavirrat, pääomien riittämättömyys, käyttöpääoman vähäisyys
- velallisen sopimusrikkomusta
- velalliselle annettua myönnytystä
- aikaisemmin kirjattua arvonalennusta
- rahoitusinstrumentin toimivien markkinoiden häviämistä

Oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta merkittävä tai pitkäaikainen arvonalentuminen alle sen hankintamenon on objektiivinen näyttö arvonalentumisesta.

Arvonalentumisten kirjaamista on käsitelty tarkemmin eri rahoitusinstrumenttiryhmien kohdalla.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksiin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen OP-Pohjola-ryhmän taseessa

Rahoitusvarat ja velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään saakka pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä muihin rahoitusvelkoihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä eli päivänä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluva erä. Lainat ja saamiset ryhmään luokitellut saamistodistukset kirjataan rahoitusvaroiksi kauppapäivänä ja annetut lainat sinä päivänä, jolloin asiakas

nostaa lainan.

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannais sopimukset sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannais sopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntivelat ovat velvoitteita toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta joita ei ole ollut omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksimyynnit). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannais sopimukset, muut kuin tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimus johdannaiset.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannais sopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja -kulut sekä osinkotuotot kirjataan tuloslaskelmaan.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritellään sellaisiksi. Tällaiset rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja -kulut sekä osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi määritetyt rahoitusvarat ovat lähinnä maksuvalmiuden hallinnassa käytettyjä joukkovelkakirjalainoja. Näitä sijoituksia hallinnoidaan ja niiden tulokellisuutta arvioidaan ryhmän riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti käyvin arvoin mahdollisimman oikean ja ajantasaisen kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Raportointi ryhmän johdolle tehdään käyvin arvoin. Liiketoiminnan luonne on pitkän aikavälin sijoitustoimintaa, joten rahoitusvarat esitetään erillään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan myös sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen sekä vakuutustoiminnassa sellaiset sijoitukset osakkuusyrityksiin, joiden tekijöinä ovat venture capital -sijoittajat sekä sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset.

Lainat ja saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka ovat syntyneet luovutettaessa rahaa, tavaroita tai palveluita. Vakuutussopimuksiin, korvaustenhoitosopimuksiin sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään tässä ryhmässä. Lainoja ja saamia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä.

Lainat ja saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintameno, joka on annetun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintameno.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Muilta osin arvonalentumiset arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle. Lainat ja saamiset -ryhmään luokiteltujen saamistodistusten arvonalentumisena kirjataan saamistodistuksen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman arvioidun kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä kertyvät tulevat rahavirrat - vakuuden käypä arvo huomioon otettuna - ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttaus korkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumistarkastelua varten saamiset jaetaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin.

Kustakin ryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, joka perustuu kokemuseräiseen keskimääräiseen arvioon tulevien tappioiden määrästä.

Laina kirjataan pois taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi. Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Tilivuoden 2008 syksyllä tehdyn luokittelumuutoksen yhteydessä kaupankäynnin rahoitusvaroista siirrettiin saamistodistuksia lainojen ja saamisten ryhmään. Saamistodistuksia siirrettiin myös myytävissä olevien rahoitusvarojen ryhmästä lainojen ja saamisten ryhmään. Siirrot tapahtuivat 1.7.2008 mukaisesti käypiin arvoihin.

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määriteltävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset käsitellään kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Eräpäivään saakka pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Jos eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen ryhmästä myydään sijoituksia ennen niiden eräpäivää, joudutaan kaikki kyseissä ryhmässä olleet sijoitukset siirtämään myytävissä olevien arvopapereiden ryhmään eikä tähän ryhmään saa kahteen seuraavaan vuoteen luokitella arvopapereita eräpäivään asti pidettäviksi.

Tilivuoden 2008 syksyllä tehdyn luokittelumuutoksen yhteydessä siirrettiin saamistodistuksia kaupankäynnin rahoitusvaroista eräpäivään asti pidettävien ryhmään. Siirto tapahtui 1.7.2008 mukaiseen käypään arvoon.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin, mutta jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista, osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostopäivällä taseeseen hankintameno, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai on objektiivista näyttöä siitä, että sen arvo on alentunut.

Myytävissä olevan rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottotiskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintamenon.

Jos arvopaperin markkina-arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitetun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen oman pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin liittyvät korkotuotot ja osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuottoihin lainan arvioidulle juoksuajalle efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Tilivuoden 2008 syksyllä tehdyn luokittelumuutoksen yhteydessä kaupankäynnin rahoitusvaroista siirrettiin saamistodistuksia myytävissä olevien rahoitusvarojen ryhmään 1.7.2008 mukaiseen käypään arvoon.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat. Muita rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluihin lainan arvioidulle juoksuajalle.

Avainhenkilöiden osakeomistus tytäryhtiöissä on osakassopimuksissa määriteltyjen ehtojen perusteella luokiteltu konsernitilinpäätöksessä IAS 32:n mukaiseksi rahoitusvelaksi. Rahoitusvelkaa vastaava osuus osingoista on

käsitelty korkokuluina.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitusinstrumentti tai muu sopimus, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottoluokituksen tai luottoindeksin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosisojitusta, ja sopimus selvitetään tietyssä päivänä tulevaisuudessa.

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset, hyödykejohdannaiset ja luottojohdannaiset. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon.

OP-Pohjola-ryhmässä riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi.

Suojausperiaatteiden mukaisesti OP-Pohjola-ryhmässä voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. OP-Pohjola-ryhmässä tehdään myös johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkokatteeseen ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot", "Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot" tai "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot". Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat", "Vahinkovakuutustoiminnan varat" tai "Henkivakuutustoiminnan varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat", "Vahinkovakuutustoiminnan velat" tai "Henkivakuutustoiminnan velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja tiettyihin luottosopimuksiin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseessa käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kumoavat suojatun kohteen vastaavat muutokset kokonaan tai osittain.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehoketkellä ja sen aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavaan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai portfolion käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80-125 prosenttia.

Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin suojaus käyvän arvon menetelmällä kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (kuten omat emissiot ja eräät määräaikaistalletusten emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumentteina käytetään koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (OTC swap-sopimuksia). Osake- ja valuutariskin suojaus kohdistuu vahinko- ja henkivakuutuksen osakerahastosijoituksiin.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman Korkokatteeseen (luotot ja omat emissiot) ja Sijoitustoiminnan nettotuottoihin (myytävissä oleviin rahavaroihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat) tai Vahinko- ja Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuottoihin (myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät rahastosijoitukset).

Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään muun muassa koronvaihtosopimuksia.

Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita,

arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Tehoton osuus kirjataan tulokseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. OP-Pohjola-ryhmän taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena, vahinkovakuutustoiminnan varoina tai henkivakuutustoiminnan varoina.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon ja alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Myös rakenteilla olevat sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon edellyttäen, että käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan joko vahinkovakuutuksen, henkivakuutuksen tai sijoitustoiminnan sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin.

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu pääosin niiden markkina-arvoon. Merkittävissä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko OP-Pohjola-ryhmän omien asiantuntijoiden arvioihin, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Osuuspankkien omistamien liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Tuottoarvon määrittämisen pohjana on laskentamalli, joka perustuu ulkopuolisen asiantuntijan laatimiin markkinoiden tuottovaatimuksiin. Vakuutusliiketoiminnan omistamien liike-, toimisto- ja teollisuuskohteiden osalta käyvän arvon määrittämisessä käytetään myös kassavirtalaskelmaa. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa- arvomenetelmällä.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus käyvin arvoin hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuna ylittävät ryhmän osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

1.1.2004-31.12.2009 välillä tapahtuneissa hankinnoissa liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää ryhmän osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana.

Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenoa IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tytäryritysten liikearvo esitetään aineettomissa hyödykkeissä ja osakkuusyritysten liikearvo osakkuusyrityssijoituksissa.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla.

Hankitun vakuutuskannan arvo

Hankitusta vakuutuskannasta kirjataan hankitun vakuutuskannan arvoa vastaava aineeton hyödyke silloin, kun vakuutuskanta hankitaan joko suoraan toiselta vakuutusyhtiöltä tai tytäryhtiön hankinnan kautta. Hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo määritetään arvioimalla tulevien rahavirtojen nykyarvo hankintahetken vakuutuskannan mukaan. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo jaetaan kahteen osaan eli vakuutussopimukseen liittyvään velkaan, joka arvostetaan siihen sovellettavia periaatteita noudattaen, ja aineettomaan hyödykkeeseen. Hankinnan jälkeen aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi hankittujen sopimusten arvioituna vaikutusaikana. Vaikutusaika tarkistetaan vuosittain ja arvo poistetaan vahinkovakuutuksessa 1-4 vuodessa ja henkivakuutuksessa 10 vuodessa. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

Vakuutussopimusten aktivoidut hankintamenot

OP-Pohjola-ryhmässä aktivoidaan osa sellaisista palkkio- ym. menoista, jotka liittyvät uusien vakuutussopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopimusten uudistamiseen. Syntyvä aineeton hyödyke poistetaan tasapoistoin sopimusten vaikutusaikana. Vahinkovakuutuksessa poisto-aika on vakuutuskausi ja henkivakuutuksessa viisi vuotta. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutussopimukseen liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OP-Pohjola-ryhmässä hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 5-13 vuotta. Asiakassuhteiden arvo testataan tarvittaessa arvonalentumisen varalta.

Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä

käypään arvoon. Tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2-6 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5-10 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Sisäisesti aikaansaatuja aineettomien hyödykkeiden (tuotteet ja palvelut) kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaika on pääosin 3-5 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

IFRS1 -siirtymästandardin salliman menettelytavan mukaisesti suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia maa-alueisiin ja omassa käytössä oleviin kiinteistöihin kohdistuvia arvonoroketuksia ei ole IFRS-siirtymässä 1.1.2004 purettu, vaan ne on sisällytetty kyseisten omaisuuserien oletushankintameno.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

- Rakennukset 20–50 vuotta
- Varavoimalaitteet ja generaattorit 15 vuotta
- Koneet ja kalusto 3–10 vuotta
- Atk-laitteistot 3–5 vuotta
- Autot 5–6 vuotta
- Muut aineelliset hyödykkeet 3–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi "IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot" -standardin mukaisesti.

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylitys kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Diskonttokorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli segmentin kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset samoin kuin eri järjestelyihin sisältyvät vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuista varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruisen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntivoitot ja jaksetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Muulla vuokrasopimuksella otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluiksi tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Työsuhde-etuudet

Eläke-etuudet

OP-Pohjola-ryhmän yhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuina vakuutusina. Eräät OP-Pohjola-ryhmän yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

OP-Pohjola-ryhmässä on sekä etuuspohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin katsotaan etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, OP-Eläkekassassa ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyväällä arvolla. Lisäksi huomioidaan vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttauskorko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Siirtymähetkellä 1.1.2004 kaikki kertyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjattiin avaavan IFRS-taseen omaan pääomaan IFRS -1standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 prosenttia eläkevelvoitteesta tai 10 prosenttia varojen käyvästä arvosta.

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

OP-Pohjola-ryhmässä on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella siihen kuuluva henkilö voi saada osittain Pohjola Pankki Oyj:n osakkeina ja osittain rahana selvitettävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamistaan palveluista.

Oman pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaerinä kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi oikeuden ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka. Sekä oman pääomana että rahana maksettavien palkkioiden tulosvaikutus kirjataan henkilöstökuluihin.

Vakuutustoiminnan varat ja velat

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen ja velkojen luokittelu on esitetty kohdassa Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen OP-Pohjola-ryhmän taseessa.

Vakuutus sopimusten luokittelu ja ryhmittely

Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään merkittävä vakuutusriski. Vakuutus sopimukset luokitellaan sopimuksittain tai sopimustyypeittäin. Jos useampi sopimus tehdään samanaikaisesti saman vastapuolen kanssa tai sopimukset riippuvat toisistaan, arvioidaan nämä sopimukset kuitenkin yhdessä. Takaussopimukset käsitellään pääsääntöisesti vakuutus sopimuksina tai, jos vakuutusriskin siirtyminen ei ole merkittävä, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusinstrumentteina.

Sijoitus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään rahoitusriski, mutta ei merkittävää vakuutusriskiä. Kapitalisaatiosopimukset eivät sisällä vakuutusriskiä, joten ne luokitellaan sijoitus sopimuksiksi.

OP-Pohjola-ryhmän sisäiset vakuutus sopimukset eliminoidaan, sillä ne eivät täytä vakuutus sopimuksen määritelmää.

Vakuutus sopimukset jaetaan pääryhmiin. Ryhmittelyn perustana ovat eroavuudet joko vakuutetun kohteen laadussa tai sopimusehdoissa. Näillä on olennainen merkitys riskin luonteeseen. Lisäksi ryhmittelyssä otetaan huomioon eroavuudet vakuutus sopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutus tapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vahinko vakuutus sopimukset

Lyhytkestoiset vahinko vakuutus sopimukset

Lyhytkestoisten vakuutus sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia.

Pitkäkestoiset vahinko vakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta.

Henkivakuutus sopimukset

Henkivakuutus sopimuksia ovat säästöpainotteiset kerta- ja jatkuvamaksuiset henkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, jotka täydentävät lakisääteistä eläketurvaa, sekä riskivakuutukset, jotka pääosin on myönnetty kuoleman tai työkyvyttömyyden varalta. Henki- ja eläkevakuutusten säästöt voivat olla joko perustekorkoisia, joilla on oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä tai sijoitussidonnaisia. Ryhmäeläke on toistaiseksi pääosin perustekorkoista ja oikeutettua harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä.

Vakuutus sopimusten arvostaminen ja kirjaaminen

Vahinko vakuutus sopimukset

Vakuutus maksut tuloutetaan vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutusriskin jakautumisen suhteessa. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna. Jos vakuutusmaksuvastuu ei riitä voimassa olevista vakuutus sopimuksista johtuviin tuleviin korvauksiin ja kuluihin, varataan erotuksen suuruinen täydennyserä vakuutusmaksuvastuuseen. Vakuutusmaksutulosta vähennetään vakuutusmaksuvero ja ulkopuolisten puolesta perityt julkiset maksut, mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luottotappioita.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja konsernille vahingon selvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan kuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvausvastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingon selvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutusmaksuvastuu sekä eläke muotoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on luonteeltaan kiinteä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva vastuuvelan lisäys (diskonttauksen purkautuminen) esitetään tuloslaskelmassa omana eränään vahinko vakuutuksen nettotuotoissa muissa vahinko vakuutuksen erissä.

Henkivakuutus sopimukset

Saadut vakuutus maksut kirjataan tuloslaskelmaan. Vakuutusmaksusaaminen kirjataan vain, jos vakuutus turva on voimassa tilinpäätöshetkellä. Riskivakuutuksissa vakuutus maksut tuloutuvat maksukauden aikana ajan kulumisen suhteessa. Vakuutusmaksutulosta ei vähennetä palkkioita eikä luottotappioita.

Vakuutus sopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuuvetka määritetään muodostamalla tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvo. Laskennassa käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikekuluihin liittyviä vakuutusmatemaattisia oletuksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä oletuksia. Diskonttauksessa sovellettava korko on luonteeltaan kiinteä ja enintään se korko, jota on käytetty vakuutuksen hinnoittelussa. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Tehdyistä asiakashyvituspäätöksistä syntyy lisäys vastuuvetkaan. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvetka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastaavalla tavalla kuin vastuuta kattava omaisuus.

Sijoitus sopimukset

OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöiden sijoitus sopimukset ovat ns. kapitalisaatiosopimuksia.

Sellaisiin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä tai jotka voi vaihtaa tällaisiksi sopimuksiksi, sovelletaan kuitenkin IFRS 4 -standardin sallimaa helpotusta. Tämän perusteella kapitalisaatiosopimukset arvostetaan ja esitetään kuten vakuutus sopimukset.

Sijoitus sopimukset esitetään tase-erässä "Henkivakuutus toiminnan velat" osana muita velkoja.

Vakuutus sopimuksiin liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Henkivakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan pääsääntöisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Saamiset ovat pääasiassa saamia vakuutusnottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutusedustajilta. Etukäteen maksetut vakuutusmaksut merkitään Vahinkovakuutus- ja Henkivakuutus toiminnan velkoihin erään "Velat ensivakuutus toiminnasta".

Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

Kohtuusperiaate

Sijoitussidonnaisia vakuutus sopimuksia lukuun ottamatta lähes kaikki henkivakuutukset ja osa kapitalisaatiosopimuksista ovat oikeutettuja luvattujen etujen lisäksi harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvitukseen tai muihin lisäetuihin), joka on todennäköisesti merkittävä osa sopimuksen mukaisista kokonaiseduista, mutta jonka määrä ja ajoittuminen ovat sopimuksen mukaan konsernin harkittavissa. Osalla sijoitussidonnaisia vakuutuksia on mahdollisuus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämä mahdollisuus voidaan toteuttaa ohjaamalla vakuutuksen säästöjä korkotuottoiseen osaan.

Ylijäämän jaon taustalla on Suomen vakuutusyhtiölakiin kirjoitettu ns. kohtuusperiaate, joka edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisäetuina näille vakuutuksenottajille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä palautusten antamista. Lisäetujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen. Kohtuusperiaatteesta ei kuitenkaan muodostu velkasaamisoikeutta omistajille eikä vakuutuksenottajille.

OP-Pohjola-ryhmän henkivakuutusyhtiössä sovelletaan kohtuusperiaatetta. Soveltamistavoitteet on julkaistu OP-Henkivakuutus Oy:n tilinpäätöksessä tai op.fi -verkkosivuilla. Myönnettävät lisäedut päättää OP-Henkivakuutus Oy:n hallitus.

Vakuutus sopimuksiin liittyvän velan riittävyystesti

Tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko taseeseen merkitty vastuuvetka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutus sopimusten tulevista rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan kirjanpitoarvo vähennettynä vakuutus sopimusten aktivoituihin hankintamenoihin ja hankittuihin vakuutuskantoihin liittyvillä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajaus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla vastuuvetkan määrää.

Yhteistakuuerä

Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilasvahinkolaissa on aiemmin säädetty yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt ovat vastanneet yhdessä niistä korvauksista, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun edellä mainitun vakuutusyhtiön selvitystilän tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt ovat varanneet tätä varten taseisiinsa yhteistakuuerän.

Yhteistakuuerästä on luovuttu 31.12.2010 eikä vahinkovakuutusyhtiöiden enää tarvitse varata taseisiinsa yhteistakuuerää. Lakisääteisiä vahinkovakuutuksia tarjoavat yhtiöt vastaavat kuitenkin selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen vakuutusyhtiön saatavista edelleen yhteisvastuullisesti.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa yhteistakuuerään sidotut varat palautetaan jakojärjestelmään tasaisesti kolmen vuoden aikana. Liikennevakuutuksessa yhteistakuuerän varat palautetaan tasoitusmäärään, joka IFRS-tilinpäätöksessä sisältyy omaan pääomaan.

Jälleenvakuutus sopimukset

OP-Pohjola-ryhmän ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutus sopimuksen määritelmän ja jonka perusteella OP-Pohjola-ryhmä voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli OP-Pohjola-ryhmä joutuu itse muiden vakuutus sopimusten perusteella korvausvelvolliseksi.

Vahinkovakuutus

Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai "Saamisiin jälleenvakuutus sopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta OP-Pohjola-ryhmän jälleenvakuuttamien vakuutus sopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt erät ovat lyhyempiaikaisia saamisia. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutusmaksut kirjataan Vahinkovakuutustoiminnan velkoihin erään "Velat jälleenvakuutustoiminnasta".

Henkivakuutus

Menevään jälleenvakuutukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen sopimusten velkojen ja saamisten kanssa ja merkitään taseeseen joko "Henkivakuutustoiminnan varoihin" tai Henkivakuutustoiminnan velkoihin".

Jälleenvakuutus sopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että OP-Pohjola-ryhmä ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle.

Rinnakkaisvakuutus ja poolit

OP-Pohjola-ryhmä osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutuksenantajien kanssa. Rinnakkaisvakuutus sopimuksista OP-Pohjola-ryhmä käsittelee vakuutus sopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun ryhmän oman osuuden. Ryhmän vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

OP-Pohjola-ryhmä merkitsee osuuksia vakuutus sopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. OP-Pohjola-ryhmä käsittelee vakuutus sopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutusliikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutusliikkeestä.

Poolin osuus näistä vakuutus sopimuksista käsitellään jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. OP-Pohjola-ryhmä kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Vahinkotavara ja regressisaamiset

Yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvistä arvostaan korvauskulujen vähennyseräksi ja taseen "Vahinkovakuutustoiminnan varoihin". Regressisaamiset otetaan huomioon sattuneiden vahinkojen korvausvastuuta vähentävänä eränä. Kun korvaus suoritetaan, merkitään saaminen tase-erään "Vahinkovakuutustoiminnan varat". Takausvakuutuksen vastavakuus arvostetaan käypään arvoon ja siitä korvausvastuuta tai maksettua korvausta vastaava osuus merkitään tase-erään "Vahinkovakuutustoiminnan varat". Saaminen vahingon aiheuttajalta kirjataan vasta, kun suoritus saadaan tai sen saaminen on muutoin käytännössä varmaa.

Varaukset ja ehdolliset velat

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli veloite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen veloite, jonka olemassaolo varmistuu vasta OP-Pohjola-ryhmän määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman toteutuessa.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikainen omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällaisen omaisuuserän arvostusperuste on kirjanpitoarvo tai sitä alempi myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetty käypä arvo. Tämä arvostusperiaate ei kuitenkaan koske myytäväksi luokiteltuja rahoitusinstrumentteja, vakuutus sopimuksia eikä sijoituskiinteistöjä. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä siihen liittyvät velat esitetään omana eränä taseessa.

Lopetetulla toiminnolla tarkoitetaan joko merkittävää erillistä liiketoimintayksikköä tai maantieteellistä aluetta edustavaa yksikköä tai tytäryritystä, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettujen toimintojen tuloslaskelmaerät esitetään tuloslaskelmassa omana sarakkeenaan.

Tuloverot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP-Pohjola-ryhmän yhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Laskennallinen verovelka lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoitua olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan, vaan omaan pääomaan.

Tuloutusperiaatteet

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumistestaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan lainan juoksuajalle korkotuottoihin ja -kuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Tuloslaskelmassa esitetään tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Yhteenvedo tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä:

Korkokate	Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisien korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	Vakuutusmaksutulo, vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun muutos, sijoitustoiminnan tuotot, kulut (korot, osingot, realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot) ja arvonalentumiset
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	Vakuutusmaksutulo, vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun muutos, sijoitustoiminnan tuotot, kulut (korot, osingot, realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot) ja arvonalentumiset
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	Palkkiotuotot ja -kulut sekä epälikvideihin johdannaisiin liittyvän ns. Day 1 profiitin jaksotus
Kaupankäynnin nettotuotot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset ilman kertyneitä korkoja, myyntivoitot ja -tappiot sekä osingot
Sijoitustoiminnan nettotuotot	Myytävikissä olevien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset, osingot sekä sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset, myyntivoitot ja -tappiot, vuokrat ja muut kiinteistöihin liittyvät kulut
Liiketoiminnan muut tuotot	Muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, eläkekulut, henkilösivukulut
Muut hallintokulut	Toimistokulut, atk-kulut, muut hallintokulut
Liiketoiminnan muut kulut	Poistot, vuokrat ja muut kulut

Segmenttiraportointi

Toimintasegmenttien määrittelyn lähtökohtana on taloudellinen informaatio, jota toiminnasta vastaava päättäjä säännöllisesti seuraa.

OP-Pohjola-ryhmä raportoi tuloslaskelmat ja taseet seuraavista segmenteistä: Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä Muu toiminta. Segmentit on määriteltä siten, että niiden riskit ja tuloksen muodostuminen ovat toisistaan poikkeavia. Pohjola-konsernin varainhallinta ja keskuspankkitoiminta raportoidaan segmenttiraportoinnissa osana liiketoimintasegmentteihin kuulumatonta Muuta toimintaa, kuten myös varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat.

Kuvaus toimintasegmenteistä ja segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet on kerrottu segmenttikohtaisten tietojen yhteydessä.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuuskijät

Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Vakuutus sopimuksista johtuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Henkivakuutus sopimuksista aiheutuva velka muodostetaan suomalaiset säännökset täyttävän laskuperusteen mukaan, joka pohjautuu samoihin tulevaisuutta koskeviin oletamiin kuin hinnoittelu. Tulevaisuutta koskevien olettamien asianmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti.

Yritysten yhteenliittymissä hankittujen vakuutus sopimusten, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen.

Saamisten arvonalentumistestaus laaditaan joko saamiskohtaisesti tai saamisryhmäkohtaisesti. Saamiskohtainen arvonalentumistestaus perustuu johdon arvion tulevaisuuden rahavirroista lainakohtaisesti. Kriittisimpänä tekijänä lainakohtaisessa arvonalentumistestauksessa on määrittää rahavirta, jonka toteutuminen on todennäköisintä.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumistarkastelua varten saamiset jaetaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin. Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat historiatietoon pohjautuvaan arvioon tulevista tappioista. Tällöin johdon harkintaa tarvitaan siihen, kuinka hyvin historiatietoon perustuvat arvot tulevaisuuden tappioista vastaavat toteutuneita tappioita ja tarvitaanko mahdollisia oikaisuja historiatietoon perustuviin arvioihin tulevista tappioista.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen, lainoihin ja saamiin sisältyvien saamistodistusten sekä eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumisen testaus on tehtävä jokaisena tilinpäätöspäivänä. Mikäli arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, arvon alentuminen kirjataan tuloslaskelmaan. Oman pääoman ehtoisten instrumenttien osalta arvonalentuminen on lisäksi kirjattava, mikäli arvonalentuminen on merkittävä tai pitkäaikainen. Merkittävän ja pitkäaikaisen arvonalennuksen määrittäminen on osa normaalia johdon harkintaa. Määrittäminen tehdään instrumenttikohteisesti, ottaen huomioon tilinpäätöksen yleiset periaatteet sekä standardien edellytykset.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta. Muutoin rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla. Johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava kuinka paljon käytetään muita tietoja. Arvostusmenetelmien toimivuutta lisäksi tarkastellaan säännöllisesti.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyville arvoilla ja kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Laskennassa on käytetty tulevaisuutta koskevia vakuutusmatemaattisia oletuksia muun muassa diskonttauskorkoa, varojen tuotto-odotusta, tulevia palkkojen ja eläkkeiden korotuksia, työvoiman vaihtuvuutta ja inflaatiota koskien.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista.

Uudet standardit ja tulkinnat

OP-Pohjola-ryhmä ottaa käyttöön vuonna 2011 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- Muutettu IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa - Classification of Rights Issues (voimaan 1.2.2010 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla). Muutoksella ei ole vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen.
- IFRIC 19 Rahoitusvelkojen muuttaminen oman pääoman ehtoiksi instrumenteiksi (voimaan 1.7.2010 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla). Muutoksella ei ole vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen.
- IAS 24 (uudistettu) Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä (voimaan 1.1.2011). Muutoksella ei ole vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen.
- IFRIC 14 IAS 19 (muutettu). Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahoitustapa-vaatimukset ja näiden välinen yhteys (voimaan 1.1.2011). Muutoksella ei ole vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen.
- IFRS-standardien parannukset (annettu toukokuu 2010, voimaan pääsääntöisesti 1.1.2011).

IASB:n (International Accounting Standards Board) yksityiskohtaisemmin aikataulutettu projektiohjelma ulottuu vuoden 2011 loppuun. Muutokset tulevat koskemaan rahoitusinstrumenttien esittämistapaa ja arvostamista, arvonalentumisen käsittelyä, suojauslaskentaa sekä varojen ja velkojen nettottamista. Muut merkittävät muutokset liittyvät tilinpäätöksen esittämiseen, työsuhte-etuuksiin, vuokrasopimuksiin sekä vakuutus sopimuksiin. Lisäksi IASB on ennakoinut julkaisevansa myös muita tilinpäätösinformaatiota koskevia muutoksia. OP-Pohjola-ryhmässä seurataan muutosten etenemistä aktiivisesti.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

Riskien ja vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet

OP-Pohjola osk (jäljempänä keskusyhteisö) vastaa OP-Pohjola-ryhmää koskevasta ryhmätason riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä siihen liittyvien järjestelmien riittävydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta. Jokainen OP-Pohjola-ryhmän yhteisö vastaa omasta riskien ja vakavaraisuuden hallinnastaan. Lakisääteisen yhteisvastuun vuoksi OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen on voitava luottaa siihen, että kaikki OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toimivat ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien periaatteiden sekä keskusyhteisön antamien muiden ohjeiden mukaisesti ja noudattavat viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Sisäistä valvontaa, luotettavan hallinnon järjestämistä ja vakavaraisuuden hallintaprosessia sääntelevät luottolaitos-, osuuspankki- ja vakuutusyhtiölaki, laki talletuspankkien yhteenliittymästä sekä Finanssivalvonnan standardit, määräykset ja ohjeet. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että ryhmän keskusyhteisönä toimiva OP-Pohjola osk ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään myös, että osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla. OP-Pohjola-ryhmä on finanssiryhmittymä, joka muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sekä laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säännellyn yhteenliittymän. OP-Pohjola-ryhmän valvonnasta vastaa Finanssivalvonta.

Riskienhallinta toteutetaan OP-Pohjolassa ryhmätasolla liiketoiminnasta riippumattomasti.

Riippumattomuusperiaatteen soveltaminen määritellään erikseen yhteisöjen sisäisissä ohjeissa ottaen huomioon liiketoiminnan laajuus ja luonne.

Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan OP-Pohjola-ryhmän päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen sekä voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö. Sisäinen valvonta varmistetaan luotettavalla hallinnolla ja vakavaraisuuden hallinnalla. Se on OP-Pohjola-ryhmässä osa jokapäiväistä toimintaa ja sitä toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla.

Liiketoiminnalle asetettujen päämäärien ja tavoitteiden toteutumisen seuranta on OP-Pohjola-ryhmässä keskeinen osa sisäistä valvontaa. Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän strategian, joka ohjaa liiketoiminnan suunnittelua ja tavoiteasetantaa kaikissa ryhmän yhteisöissä. Strategian laadinnan yhteydessä asetetaan tavoitteet pitkän aikavälin ja vuositason menestysmittareille. Menestysmittaristo muodostaa yhdessä riski- ja valvontarajamittareiden kanssa kokonaisuuden, johon OP-Pohjola-ryhmän tavoiteasetanta, seuranta ja palkitseminen merkittäviltä osin perustuvat. Keskusyhteisö seuraa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnan onnistumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä riskeihin ja raportoi tästä myös OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen johdolle.

Strategian ja vuosisuunnittelun yhteydessä OP-Pohjola-ryhmälle laaditaan erillinen pääomasuunnitelma sekä ennakoiva omien varojen varautumissuunnitelma. Myös kaikki OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt laativat tulosenusteet ja pääomasuunnitelmat, joiden tavoitteena on kiinnittää hyvissä ajoin huomio liiketoimintapäätösten vaikutukseen vakavaraisuuteen, tuloskehitykseen ja menestysmittareiden arvoihin.

Luotettava hallinto

Luotettavan hallinnon periaatteita noudattamalla OP-Pohjola-ryhmän yhteisöissä varmistetaan yhteisöjen ammattitaitoinen, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukainen johtaminen sekä OP-Pohjola-ryhmään kuuluvan yhteisön luotettava ja riittävän läpinäkyvä toiminta kaikilla liiketoiminta-alueilla.

Kaikki OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt vahvistavat omat luotettavaa hallintoa koskevat ohjeistuksensa. Lisäksi luotettavan hallinnon järjestämisessä noudatetaan keskusyhteisön hallintoneuvoston hyväksymää osuuspankkien hyvää hallintoa koskevaa suositusta.

Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on turvata OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Vakavaraisuuden hallinta on integroitu osaksi liiketoiminnan ohjausta ja johtamista.

OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallinnan periaatteet hyväksytään keskusyhteisön hallintoneuvostossa. Periaatteissa määritellään yleiset puitteet sille, miten vakavaraisuuden hallintaan liittyvät lakisääteiset ja sääntömääräiset veloitteet täytetään sekä miten Finanssivalvonnan ohjeistusta yleisesti sovelletaan OP-Pohjola-ryhmätasolla ja OP-Pohjola-ryhmään kuuluvissa yhteisöissä.

Riskienhallinta

OP-Pohjola-ryhmän riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat ryhmän strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata kaikkien ryhmään kuuluvien yhteisöjen riskinkantokyky ja varmistaa, etteivät ne ota toiminnassaan niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yhteisön tai koko OP-Pohjola-ryhmän kannattavuuden, vakavaraisuuden tai toiminnan jatkuvuuden.

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosisikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosisikertomus2010>

Riskienhallintaprosessi pitää sisällään riskien tunnistamisen, mittaamisen ja arvioinnin sekä niiden rajoittamisen, raportoinnin ja valvonnan. OP-Pohjola-ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen laadullisia ja muita ei-mitattavia riskejä hallitaan muun muassa varmistamalla, että keskusyhteisön antamia yleisiä vakavaraisuuden hallintaan liittyviä ohjeita ja menettelytapoja sekä yhteisön ylimmän johdon vahvistamia ohjeita noudatetaan. OP-Pohjola-ryhmässä mitattavissa olevat riskit rajoitetaan riski- ja valvontarajajärjestelmällä, joka ohjaa toimintaa niin osuuspankeissa, keskusyhteisökonsernin yhteisöissä kuin ryhmätasollakin.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto on asettanut OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyvyille, luotto-, likviditeetti- ja markkinariskeille sekä vahinkovakuutusteknisille riskeille riskirajat. Keskusyhteisön johtokunta on asettanut osuuspankkien ja Helsingin OP Pankki Oyj:n riskinkantokyvyille, kannattavuudelle ja eri riskilajeille valvontarajat, joita niiden ei tule toiminnassaan ylittää. Valvontarajojen perusteella osuuspankit ja Helsingin OP Pankki Oyj puolestaan vahvistavat omat riskirajansa, jotka ovat keskusyhteisön asettamia valvontarajoja tiukemmat. Myös keskusyhteisökonsernin yhteisöjen riskinkantokyvyille ja keskeisimmille riskilajeille on käytössä vastaavanlainen valvonta- ja riskirajajärjestelmä. Mittariston kattavuus ja kehittämistarpeet tarkistetaan vuosittain.

Jäsenosuuspankkeja ohjattiin ja valvottiin vielä vuonna 2010 pääosin valvontarajajärjestelmän pohjalta. Jos valvontarajoja rikkoutui, voitiin soveltaa eriasteista pankkikohtaista ohjausta. Tässä järjestelmässä valvontarajoilla oli myös keskeinen merkitys, kun jäsenpankkeja luokiteltiin ryhmän sisäisiin riskiluokkiin. Riskiluokittelussa otettiin huomioon valvontarajojen ylitysten lukumäärä ja vakavuus sekä riskienhallintaa koskevien ohjeiden noudattaminen.

Vuonna 2010 pankkien riskiluokituksessa otettiin käyttöön uusi järjestelmä vanhan järjestelmän rinnalle. Uuden järjestelmän mukaan pankin riskiluokka määräytyy taloudellisten (riskinkantokyky, kannattavuus ja riskiasema) ja laadullisten (pankin johtamisjärjestelmä, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan laatu) tekijöiden sekä keskusyhteisön erillisarvion mukaisesti. Riskiluokitus määräytyy uuden järjestelmän perusteella vuoden 2011 alusta lähtien. Keskusyhteisö analysoi jäsenosuuspankkien riskitilanteen ja tarkistaa riskiluokittelun säännöllisesti osana valvontaprosessia. Riskitilanteen arviointiin kuuluvat myös stressitestit.

Kaikilla OP-Pohjola-ryhmään kuuluvilla yhteisöillä on yhteisön ylimmän johdon vahvistamat liiketoiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät kirjalliset riskienhallintaa koskevat ohjeet. OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintaa sekä riskienhallinnan menetelmiä ja tietojärjestelmiä kehitetään määrätietoisesti ryhmän liiketoiminnallisten tarpeiden pohjalta ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset ja viranomaismääräysten vaatimukset.

Taloudellinen pääoma

Taloudellinen pääoma on OP-Pohjola-ryhmän oma laskennallinen arvio pääoman määrästä, joka riittää kattamaan liiketoimintaan sisältyvät riskit. Taloudellisen pääoman mallissa lasketaan ryhmän sisäisten riskimallien perusteella riskien kattamiseksi tarvittava taloudellinen pääoma käyttäen yhden vuoden aikahorisonttia ja 99,97 prosentin luottamusväliä.

Taloudellinen pääoma lasketaan luottoriskille, pankkitoiminnan korko-, osake-, ja kiinteistöriskille, vakuutustoiminnan markkinariskeille sekä vahinkovakuutuksen vakuutusteknisille riskeille ja operatiivisille riskeille. Lisäksi mallissa varataan taloudellista pääomaa rahoitusriskin, liiketoimintariskin ja toimintaympäristöstä aiheutuvan riskin kattamiseksi. OP-Pohjola-ryhmän menestys- ja riskirajamittaristossa hyödynnetään taloudelliseen pääomaan perustuvia mittareita.

Stressitestit

Stressitestejä käytetään sen arvioimiseen, miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa OP-Pohjola-ryhmään. Stressitestien avulla voidaan tunnistaa ryhmän kannalta keskeisimmät riskit ja arvioida, miten haavoittuvainen ryhmän taloudellinen asema on näiden riskien suhteen.

Herkkyysanalyysia käytetään osana riskilajikohtaista riskianalyysia. Herkkyysanalyysien tulosten avulla arvioidaan, miten esimerkiksi taloudellisen pääoman mallissa käytettyjen oletusten ja parametrien muutokset vaikuttaisivat riskimallien tuloksiin. Herkkyysanalyysit auttavat ymmärtämään käytettyjen oletusten vaikutusta riskimittareiden arvoihin. Eri shokkitasolla tehdyt herkkyysanalyysit antavat konkreettisen käsityksen eri riskien vaikutuksesta ja erisuuruisten tappioiden todennäköisyyksistä.

Skenaarioanalyysia käytetään erityisesti toimintaympäristön riskien vaikutusten analyysiin. Skenaarioanalyysien pohjana on kulloinkin voimassa olevan strategian mukainen taloudellinen ennuste, joka perustuu eri markkinamuuttujien vallitseviin tasoihin ja ryhmän parhaisiin arvioihin tulevasta kehityksestä. Skenaarioanalyysissa tätä ns. perusennustetta rasitetaan eri riskien vaikutuksilla. Analyysien tuloksia käytetään hyväksi OP-Pohjola-ryhmän pääomasuunnittelussa pääomien riittävyyden arvioinnissa ja ryhmän likviditeetin hallintastrategian valmistelussa.

Riskien ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Keskusyhteisö vastaa OP-Pohjola-ryhmätasoa koskevasta riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä ja ajanmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan turvaamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomais sääntöjen, omien sääntöjensä, keskusyhteisön antamien ohjeiden ja OP-Pohjola-ryhmän sisäisten sekä asiakassuhteissa asianmukaisten ja eettisesti hyväksyttävien menettelytapojen mukaisesti. OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat yhteisöt vastaavat omasta vakavaraisuuden hallinnastaan toimintansa laajuuden ja luonteen mukaisesti.

Keskusyhteisö (OP-Pohjola osk)

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän strategian, joka sisältää keskeiset riskienhallintaa koskevat linjaukset. Lisäksi keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallintaa koskevat periaatteet, liiketoiminnan tavoitteet, pääomasuunnitelman perusteet sekä riskinkantokykyä ja riskilajeja koskevat riskirajat. Hallintoneuvosto seuraa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän ja OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin liiketoiminnan, riskinkantokyvyn ja riskitilanteen kehitystä.

Keskusyhteisön johtokunta arvioi vähintään vuosittain OP-Pohjola-ryhmän strategian ja riskirajojen sekä pääomasuunnitelman ja omien varojen ennakoidun varautumissuunnitelman ajantasaisuuden. Johtokunta myös vastaa vakavaraisuuden hallintaan liittyvien järjestelmien ja menettelytapojen riittävyydestä ja ajanmukaisuudesta sekä yleisten vakavaraisuuden hallintaan liittyvien ohjeiden antamisesta OP-Pohjola-ryhmän yhteisöille. Johtokunta vahvistaa OP-Pohjola-ryhmän riskipolitiikan sekä yleiset vakavaraisuuden hallintaan liittyvät linjaukset. Johtokunta raportoi hallintoneuvostolle OP-Pohjola-ryhmän, keskusyhteisön ja siihen kuuluvien yhteisöjen sekä osuuspankkien liiketoiminnan, riskinkantokyvyn ja riskitilanteen kehityksestä.

OP-Pohjola-ryhmän riskienhallinnan ohjaus on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä analysoi niiden riskiasemaa. Riskienhallinnan ohjaus vastaa myös ryhmätason ja yhteisöille tarjottavien riskienhallintajärjestelmien ja riskienhallinnan menetelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Lisäksi se ylläpitää, kehittää ja valmistelee riskienhallinnan periaatteita keskusyhteisön johtokunnan ja hallintoneuvoston vahvistettavaksi. Riskienhallinta laatii säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallinnan raportin, joka sisältää kuvauksen OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallintaprosessista sekä riskienhallinnan arvion pääoman riittävyydestä suhteessa strategian pitkän aikavälin menestysmittareihin ja riskirajoihin.

Keskusyhteisön johtokunnalle raportoiva OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintatoimikunta varmistaa OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin toimintaedellytyksiä. Se ohjaa ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallintaa sekä valvoo niitä koskevien linjausten toteutumista ryhmän eri yhteisöissä. Riskienhallintatoimikunta tekee keskusyhteisön johtokunnalle esityksiä riskien ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvistä yleisistä periaatteista. Se valvoo myös, että riskienhallinnalliset näkökohdat otetaan riittävästi huomioon liiketoiminnassa ja sen kehittämisessä.

Keskusyhteisön johtokunnan asettama luottoriskitoimikunta linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen luottoprosessia ja luottoriskiasemaa. Se varmistaa, että luottosalkku vastaa voimassa olevaa riskipolitiikkaa ja sitä, että asiakaskokonaisuuksien vastuut sekä ryhmätasolla että jäsenyhteisöissä noudattavat asetettuja vastuurajoja. Jäsenpankeilla tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä voimassa oleva lupa, kun asiakaskokonaisuuden asiakasriski on tai uhkaa nousta yli 20 prosenttiin luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmän omista varoista. Keskusyhteisön johtokunta voi asettaa yksittäiselle jäsenpankille tätä tiukemman rajan. Osuuspankilla ja Helsingin OP Pankki Oyj:llä tulee olla luottoriskitoimikunnan myöntämä vastuuraja, kun pankin asiakaskokonaisuuden vastuut OP-Pohjola-ryhmässä ylittävät viisi miljoonaa euroa tai kun pankki haluaa osallistua kiinteistöhankeeseen, johon sitoutuva pääoma OP-Pohjola-ryhmässä on yli viisi miljoonaa euroa. Joillakin suhdanneherkillä toimialoilla pankilla tulee olla luottoriskitoimikunnan vastuuraja, kun asiakaskokonaisuuden vastuut ylittävät 3,5 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmän rating-toimikunta on päättänyt ryhmän keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden sekä luottolaitosvastapuolten luottokelpoisuusluokan joulukuusta 2010 lähtien. Toimikunnassa on jäseniä sekä keskusyhteisön Luottoriskienhallinnasta että Pohjola Pankki Oyj:n luottoriskiosastolta. Esitykset asiakkaiden luottoluokista tekevät kuhunkin asiakkaaseen ja asiakasryhmään perehtyneet asiantuntijat keskusyhteisöstä ja Pohjolasta. Luottoluokitusten esittelystä ja päätöksenteosta vastaavat henkilöt eivät osallistu luottopäätösten tekoon. Vuoden 2010 marraskuun loppuun asti jäsenosuuspankkien keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden luottoluokan vahvisti keskusyhteisön rating-toimikunta. Pohjolassa yritysasiakkaiden luottoluokasta päätti marraskuun loppuun asti Pohjolan rating-komitea ja luottolaitosvastapuolten luottoluokasta Pohjolan luottolaitosten rating-komitea.

Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö (OVY) analysoi asiakkaan velanhoitokyvyn riittävyyden, vakuuksien turvaavuuden ja osuuspankin rahoitusprosessin laadun tietyn vastuumäärän ylittävistä asiakaskokonaisuuksista. OVY saa vakuutuskäsittelyn avulla yksityiskohtaista tietoa osuuspankkien vähittäispankkitoiminnan suurimpien asiakaskokonaisuuksien riskeistä ja luottopäätöksenmenettelyistä. Vakuutuskäsittely tukee laadukasta luottoprosessia ja OVYn vakuutus päätökset ohjaavat pankkikohtaista luottoriskintottoa.

Keskusyhteisön tarkastus tukee vakavaraisuuden hallintaa tarkastamalla, että OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toimivat lakien, viranomais säännösten, keskusyhteisön ohjeiden sekä sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä mukaisesti tuloksellisesti ja turvallisesti. Keskusyhteisön tarkastus tarkastaa myös riskienhallintaa ja sitä, että riskien valvontajärjestelmät vastaavat toiminnan asettamia vaatimuksia.

Jäsenpankit, vakuutusyhteisöt ja OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin muut tytäryhtiöt

Jäsenpankit, vakuutusyhteisöt ja OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin muut tytäryhtiöt soveltavat toiminnassaan keskusyhteisön riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita liiketoiminnan laajuuden ja luonteen edellyttämällä tavalla. Jäsenpankeissa hallintoneuvosto vahvistaa vakavaraisuuden hallintaa koskevat periaatteet sekä valvoo pankin ja sen konsernin toimintaa. Keskusyhteisökonsernin yhteisöissä tämä tehtävä kuuluu hallitukselle tai hallituksena toimivalle johtokunnalle. Sekä osuuspankeissa että keskusyhteisökonsernin yhteisöissä toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti yhteisön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta hallitukselle.

Riskienhallinnan organisaatio on erilainen kussakin yhteisössä riippuen siitä, minkälainen on yhteisön riskiasema,

koko sekä toiminnan laatu ja laajuus. OP-Pohjola-ryhmän suurimmissa yhteisöissä on erillinen liiketoiminnallisesta päätöksenteosta riippumaton riskienhallintatoiminto. Pienissä ja keskusuurissa osuuspankeissa toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnasta. Jäsenosuuksipankeissa riskienhallinnan arvioinnin riippumattomuus liiketoiminnasta toteutuu yleisesti siten, että riskienhallinnan arviointi perustuu keskusyhteisön riskienhallinnan tuottamiin raportteihin, keskusyhteisön suorittamaan pankin riskiluokitukseen sekä keskusyhteisön tarkastuksen arviointeihin pankin riskienhallinnan riittävydestä. Keskusyhteisö tuottaa mitattavia riskejä koskevat raportit jäsenosuuksipankeille keskitetysti.

Pohjola-konsernissa Pohjolan hallitus on ylin päätöksentekoeelin riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa koskevissa asioissa. Hallitus on keskuudestaan valinnut riskienhallintavaliokunnan, joka keskittyy riskiaseman seurantaan ja valvontaan. Riskienhallintavaliokunnalle raportoiva riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja toimintalinjoja. Riskienhallintavaliokunnalle raportoi myös tasehallintajohto, joka analysoi, koordinoi ja ohjaa Pohjola-konsernin taseen käyttöä. Riskinotosta ja liiketoiminnasta riippumaton Riskienhallintatoiminto kehittää ja toteuttaa riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa Pohjola-konsernissa yhteistyössä Talous- ja rahoitustoiminnon kanssa. Pohjolan riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita on kuvattu yksityiskohtaisemmin Pohjolan tilinpäätöksessä.

OP-Henkivakuutuksessa yhtiön hallitus on vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Hallitukselle raportoiva toimitusjohtaja vastaa yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelusta, valmistelusta ja toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti. Toimitusjohtajalle raportoiva riskienhallinnasta vastaava johtaja kehittää ja toteuttaa riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja ohjaa toimintatapoja, joilla riskit hallitaan. Hallitukselle ja toimitusjohtajalle raportoiva vastuullinen aktuaari vastaa siitä, että yhtiössä sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset.

Riskienhallinta OP-Pohjola-ryhmän strategiassa

OP-Pohjola-ryhmän strategiaprosessissa tehdään merkittävät riskienhallinnalliset linjaukset ja päätetään riskirajamittariston kehittämissuunnista. Strategiassa määritellään myös ryhmän riskinkantokyvyn ja riskinottohalun tahtotila.

Kesällä 2009 vahvistetun strategian mukaan OP-Pohjola-ryhmän suhtautuminen riskinottoon on edelleen maltillinen. Tavoitteena on, että OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat pankit ja muut yhteisöt kasvavat markkinoita nopeammin. Kasvu tapahtuu toiminnan jatkuvuus ja kannattavuus turvaten sekä tehokkuutta jatkuvasti parantaen. Kasvu haetaan ensisijaisesti lisäämällä myyntiä omalle asiakaskunnalle. Kukin yhteisö vastaa omasta riskienhallinnastaan ja sen itsenäinen toiminta perustuu sen omaan riskinkanto- ja palvelukykyyn.

Sekä pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa että vakuutustoiminnassa oikein mitoitettulla pääomalla on keskeinen rooli, sillä toimilupa edellyttää laissa säädettyjen vakavaraisuusvaatimusten täyttämistä. Pääoman määrä vaikuttaa sekä oman pääoman tuottoon että riskinkantokykyyn. Hyvä kannattavuus puolestaan tukee näitä molempia tavoitteita. Strategiassa riskinkantokyvyn pitkän aikavälin menestysmittariksi on asetettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan laskettu vakavaraisuussuhde. Tavoitteena on, että lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ovat 1,5-kertaiset suhteessa laissa määriteltyyn vähimmäismäärään. Kannattavuuden menestysmittari on taloudellisen pääoman tuotto, joka lasketaan OP-bonuksilla oikaistun tuloksen suhteena keskimääräiseen taloudelliseen pääomaan. Tavoitteena on saavuttaa vähintään 17 prosentin tuotto taloudelliselle pääomalle.

OP-Pohjola-ryhmän merkittävimpiä liiketoiminnan riskejä ovat likviditeettiriski, pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski sekä vähittäispankkitoiminnan korkoriski. Myös vakuutus- ja eläkeyhteisöjen sijoitusten luotto- ja markkinariskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja vastuuvelan korkoriskit ovat merkittäviä finanssiryhmän liiketoiminnassa. Lisäksi ryhmän merkittäviin riskeihin kuuluvat operatiiviset riskit.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan riskiä, joka aiheutuu väärin valitusta liiketoimintastrategiasta tai riskiä, joka on seurausta valitun strategian toteuttamisesta.

Strategisia riskejä hallitaan analysoimalla riskejä strategian laatimisen yhteydessä sekä seuraamalla ja analysoimalla jatkuvasti toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja strategian toteutumista. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyysien ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta. Strategiset linjaukset käsitellään laajasti ryhmän sisällä ennen niiden vahvistamista.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivinen riski sisältää myös compliance-riskin, mutta se ei sisällä strategista riskiä. Operatiivinen riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen menetyksenä tai heikkenemisenä. OP-Pohjola-ryhmässä operatiivisia riskejä hallitaan tunnistamalla riskejä ja arvioimalla niitä sekä varmistamalla kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuutta ja riittävyyttä. Operatiivisten riskien hallinnalla ei aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä.

OP-Pohjola-ryhmän sisäisen työnjaon mukaan keskusyhteisö vastaa OP-Pohjola-ryhmän keskitettyjen toimintojen ja palvelujen toimintavarmuudesta ja jatkuvuudesta. Tältä osin keskusyhteisöllä on oltava koko OP-Pohjola-ryhmään nähden riittävät järjestelmät ja menettelytavat. OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvien operatiivisten riskien hallinnasta toimintansa laajuuden ja luonteen edellyttämällä tavalla.

OP-Pohjola-ryhmän yhteisöissä operatiivisia riskejä tunnistetaan kaikista merkittävistä tuotteista, palveluista, toiminnoista, prosesseista ja järjestelmistä sekä ulkoistuksista. Tunnistamisessa huomioidaan myös rahoitusjärjestelmien lainvastaiseen hyväksikäyttöön, kuten rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen, sekä sääntelyn noudattamattomuuteen liittyvät riskit. Tunnistettujen riskien merkittävyyttä arvioidaan niiden taloudellisen vaikutuksen ja toteutumistodennäköisyyden perusteella. Arvioinnissa huomioidaan myös maineriski. Liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaaviin tilanteisiin on varauduttu keskeisten liiketoiminta-alueiden jatkuvuussuunnittelulla. Jatkuvuussuunnittelu muodostaa pohjan myös valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin varautumiselle.

OP-Pohjola-ryhmässä on vuoden 2010 aikana otettu vaihteittain käyttöön yhtenäinen operatiivisten riskien hallinnan järjestelmätuettu toimintamalli. OP-Pohjola-ryhmän yhteisöt toteuttavat uuden toimintamallin mukaisesti operatiivisten riskien kartoitukset, jotka sisältävät liiketoimintaan liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä riskiä pienentävien kehitystoimenpiteiden määrittelyn ja seurannan. Lisäksi seurataan toteutuneita riskitapahtumia ja niin sanottuja läheltä piti tilanteita. Järjestelmätuetun toimintamallin ansiosta keskusyhteisön riskienhallinta pystyy entistä luotettavammin yhdistämään riskejä ja vahinkoja koskevat tiedot ryhmätasolle asti.

Riskikartoituksia tehdään kattavasti koko ryhmässä ja niiden perusteella laaditaan kehityssuunnitelmat. Operatiivisista riskeistä raportoidaan sekä keskusyhteisön että yhteisöjen johdolle säännöllisesti. Kerättyä tietoa käytetään suunnittelun, päätöksenteon ja johtamisen tukena.

Compliance-riskit

Epäonnistuminen sääntelyn noudattamisessa aiheuttaa compliance-riskin, jonka toteutuminen voi taloudellisen menetyksen lisäksi aiheuttaa myös muita hallinnollisia tai rikosoikeudellisia sanktioita. Seurauksena compliance-riskin toteutumisesta voi olla myös maineen menettäminen tai sen heikkeneminen.

OP-Pohjola-ryhmässä compliance-toiminta on olennainen osa luotettavaa hallintoa. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa, että OP-Pohjola-ryhmän kaikissa yhteisöissä noudatetaan lakeja, viranomaisten ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä OP-Pohjola-ryhmän ja yhteisöjen omia sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Compliance-toiminta varmistaa myös, että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia ja eettisesti hyväksyttäviä periaatteita ja toimintatapoja.

OP-Pohjola-ryhmän yhteisöissä compliance-toiminta on järjestetty ryhmän kattavan compliance-verkoston avulla. OP-Pohjola-ryhmän yhteisöille on nimetty niiden liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta riippuen säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava joko sivu- tai päätoiminen compliance-vastaava tai erillinen compliance-toiminto.

OP-Pohjola-ryhmässä compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla, kouluttamalla ja konsultoimalla organisaatiota. Lisäksi compliance-toiminta valvoo organisaation menettelytapojen säännöstenmukaisuutta. Compliance-riiskejä tunnistetaan, arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti edellä kuvatun operatiivisten riskien hallinnan toimintamallin mukaisesti. Uusien tuotteiden ja liiketoimintamallien säännöstenmukaisuus arvioidaan osana tuotteen tai liiketoimintamallin hyväksymisprosessia.

Luottoriskit

Luottoriskien hallinnan tavoitteet ja yleiset periaatteet

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovituista velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on valvottu ja yhtenäinen rahoitusprosessi, jota ohjaavat luottoriskipolitiikat, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet. Pankkiliiketoiminnassa luottoriskiä hallitaan käytännössä asiakasvalinnoilla, vakuuksin, kovenanttiehdoilla sekä riskikeskittymiä välttämällä.

Riskikeskittymien välttämiseksi OP-Pohjola-ryhmän riskirajamittaristossa on asetettu kolme riskirajamittaria. Yksittäistä asiakasriskiä rajoittava riskirajamittari kertoo asiakaskokonaisuuden vastuiden määrän suhteessa OP-Pohjola-ryhmän omiin varoihin. Suurten asiakasriskien yhteismäärää kuvaavassa riskirajamittarissa lasketaan yhteen kaikki ne asiakasriskit, joiden määrä on vähintään kymmenen prosenttia OP-Pohjola-ryhmän omista varoista. Toimialariskin mittari kertoo yksittäisen toimialan osuuden kaikista OP-Pohjola-ryhmän pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan yrityssektorin saamisista ja sitoumuksista sekä vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan suorista joukkovelkakirjasijoituksista. Keskitettyjen riskien riskirajamittareiden lisäksi luottoriskille on asetettu riskirajamittari, jossa verrataan järjestämättömiä saamia luotto- ja takauksiaan.

OP-Pohjola-ryhmässä arvioidaan säännöllisesti vähintään vuosittain erilaisten liiketoimintaympäristön skenaarioiden vaikutusta luottoriskiasemaan, luottotappioihin sekä luottoriskin pääomavaatimukseen. Stressitestin tuloksia hyödynnetään muun muassa pääomapuskureiden tarpeen arvioinnissa.

Luottoriskiä sisältyy myös vakuutusmaksuihin sekä vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan sijoitustoimintaan. Vakuutusliiketoiminnassa luottoriskin hallinta perustuu asiakasvalinnan lisäksi luotonvalvontaan ja sijoitussuunnitelmiin. Jälleenvakuutuksen luottoriskiä hallitaan käyttämällä yhtiöitä, joiden luottokelpoisuus on

riittävä.

Luottoriskiin sisältyy vastapuoli-, maa- ja selvitysriski. Vastapuoliriskiä vähennetään johdannaiskaupassa käyttämällä pörssituotteita sekä nettoutussopimuksia ja vakuuksia. Maariskiä hallitaan rajoittamalla kohdevaltioiden ja niissä toimivien sopimusosapuolten vastuumääriä. Selvitysriskin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Riskiä vähennetään vakimuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskien hallintamenetelmät pankkiliiketoiminnassa

Pankkiliiketoiminnassa luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Luottoriskien hallinnan lähtökohta ja OP-Pohjola-ryhmän pankkien erityinen vahvuus on paikallinen ja syvällinen asiakastuntemus.

Luotonmyöntämisvaltuudet on OP-Pohjola-ryhmässä porrastettu kussakin jäsenpankissa vastuumäärän ja riskitason mukaan.

Henkilöasiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskin arvioinnissa hyödynnetään henkilöasiakkaiden rahoitushankkeiden luottoluokitteluja ja maksukykykyselyjä. Luottoluokittelulla ohjataan vastuun myöntämistä, suhtautumista vakuusvajeeseen ja vastuiden hinnoittelua.

Maksukykykyselyillä varmistetaan, että henkilöasiakas pystyy suoriutumaan velvoitteistaan. Rahoitusneuvottelussa huomioidaan korkotason nousun vaikutus kuukausimaksuun laskemalla luoton kuukausimaksun vertailulaskelma myös kuuden prosentin korolla. Luoton takaisinmaksua turvaamaan tarjotaan luottoon liitettyä vakuutusta sairauden ja työttömyyden varalle.

Rahoitusneuvotteluissa huomioidaan asiakaskokonaisuuden rahoitusaste. Luotto myönnetään vain hyvin perustelluissa poikkeuksellisissa tapauksissa, jos rahoitusaste ylittää 90 prosenttia.

Yritysassiakkaiden velanhoitokyvyn ja luottoriskin arvioinnissa hyödynnetään yritysten luottoluokitteluja, maksukäyttäytymistietoja, tilinpäätösanalyyssejä ja -ennusteita, keskusyhteisön laatimia lausuntoja ja toimialakatsauksia sekä pankeissa tehtyjä tarvekartoituksia, luottokelpoisuusarvioita ja muita dokumentteja. Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Yritysassiakkasliiketoiminnan kehittäminen on yksi OP-Pohjola-ryhmän strategian painopistealueista. Suurimmissa jäsenpankeissa tämä strategian linjaus vaikuttaa erityisesti luottoriskien hallinnan menettelytapojen kehittämiseen.

Velanhoitokulujen vakauttamiseksi korkotason nousun varalta OP-Pohjola-ryhmä tarjoaa kotitalouksien asuntoluotoille ja yritysten luotoille korkokattosopimuksia ja kiinteäkorkoisia luottoja.

OP-Pohjola-ryhmässä ulkomaista maariskiä ottaa pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa käytännössä yksinomaan Pohjola Pankki Oyj. Pohjolan rahoitusjohto vahvistaa maalimiitit, jotka perustuvat kansainvälisiin luottokelpoisuusluokituksiin ja pankin omiin analyysihin valtioiden taloudellisesta ja poliittisesta tilasta.

OP-Pohjola-ryhmätasolla seurataan luottoriskien kehitystä vähintään kuukausittain erityisesti asetettujen riski- ja valvontarajamittareiden avulla. Muita seurannan kohteita ovat muun muassa suurimpien asiakkaiden vastuut, luottokanta, maksuohjelmamuutokset, rästit ja järjestämättömät saamiset sekä OVYn luottokantavakuutuksesta hylätyt saamiset. Myös luottoluokituksia, vakuuksien kattavuutta, riskiperusteisen hinnoittelun toteutumista sekä muita luottosalkun laatua ja rakennetta kuvaavia raportteja seurataan säännöllisesti.

Jäsenosuuspankkitasolla keskusyhteisö tuottaa keskitetysti tietoa pankin riskiasemasta suhteessa saman kokoluokan pankkien vertailuryhmään, omaan lähialueeseen ja jäsenosuuspankkien keskiarvoihin.

Jäsenpankkien käyttöön on kuvattu heikkojen ja ongelmallisten asiakkaiden toimintamallit erikseen henkilö- ja yritysasiakkaille sen varmistamiseksi, että koko ryhmässä on käytössä yhdenmukaiset tavat mahdollisten ongelmatilanteiden hoidossa.

Luottoluokittelu

Luottoriskin ottamista ohjataan ja riskin määrää arvioidaan OP-Pohjola-ryhmässä luottoriskimalleja hyödyntäen. Luottoluokittelun lisäksi otetaan huomioon muun muassa vakuusasema ja vastuun määrä. Käytännössä malleilla on vaikutusta muun muassa

- luotonmyönnössä ja hinnoittelussa
- luottopäätöksentekotasojen määrittämisessä
- luottosalkun laadullisten tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa
- OVYn pankeilta perimän luottokantavakuutusmaksun määrittämisessä
- luottoriskiraportoinnissa
- Pohjolan yritysvastuiden vakavaraisuuslaskennassa sisäisten luokitusten menetelmässä (IRBA)
- taloudellisen pääoman laskennassa

Luottoluokittelu ja maksukyvyttömyyden todennäköisyys

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Luottoluokittelun tarkoituksena on ryhmitellä asiakkaat riskin mukaisesti. Asiakkaan luottoluokka arvioi riskiä siitä, että asiakkaan jostakin vastuusta tulee OP-Pohjola-ryhmälle vuoden sisällä järjestämätön saatava tai sitä vakavampi maksuhäiriö. Tämän riskin suuruudesta kertoo OP-Pohjola-ryhmässä kullekin luottoluokalle arvioitu maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD, probability of default). PD on maksukyvyttömyyden keskimääräinen todennäköisyys vuoden aikana yli suhdannekierron. Hyvässä taloussuhdanteessa tietyn luottoluokan toteutuneet maksukyvyttömyiden asiakkaiden osuudet siis tyypillisesti alittavat mallissa käytetyn PD:n ja huonossa suhdanteessa ylittävät.

OP-Pohjola-ryhmässä on käytössä useita erilaisia luokittelumalleja asiakkaiden maksukyvyn arviointiin. Henkilöasiakkaiden luotot luokitellaan omilla luokittelumalleillaan hakemusvaiheessa ja osana pankin luottokantaa. Keskisuurten ja suurten yritysten vastuiden luokitteluun käytetään R-luokittelua. Pienyritysten vastuiden luokitteluun käytetään joko A-luokittelua tai pienten vastuiden mallia. Luottolaitosvastapuolille on oma sisäinen luottoluokittelumalli.

Henkilöasiakkaiden luottotodentamusten luokittelumallia käytetään hankkeen luottoriskin arviointiin, kun asiakas hakee uutta rahoitusta. Luokittelu perustuu luottotodentamuksessa kerättäviin tietoihin sekä velallisten OP-Pohjola-ryhmän tietojärjestelmistä löytyviin maksukäyttäytymistä ja asiointihistoriaa koskeviin tietoihin. Luottoluokittelussa on käytössä yhteensä 16 luokkaa.

Henkilöasiakkaiden luottokannan luokittelumallilla luokitellaan henkilöasiakkaiden vastuut, joiden velallisista joku on ollut OP-Pohjola-ryhmän asiakkaana viimeiset puoli vuotta. Asiakkaan maksukäyttäytymiseen ja muuhun asiointihistoriaan perustuva luottokannan luokittelu päivitetään kerran kuukaudessa. Luokitteluasteikko on sama kuin hakemusten luokittelussa. Vastaava luokittelumalli on käytössä myös kaikkein pienimpien yritysasiakkaiden luokittelussa.

Keskisuurten ja suurten yritysasiakkaiden luottoluokittelu (R-luokittelu) perustuu yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin ja laadullisiin taustatietoihin, jotka viedään tilastolliseen pisteytysmalliin. Asiakkaaseen perehtynyt asiantuntija tekee rating-esityksen mallin tuottaman luokitusehdotuksen ja muun käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Mahdolliset tulevaisuuden näkymiin liittyvät muutokset ja epävarmuudet otetaan huomioon varoitusmerkkeinä ja mallin antamaan luokitteluun tehtävinä poikkeuksina. Asiantuntijan esityksen pohjalta tehdään lopullinen päätös luokittelusta OP-Pohjola-ryhmän rating-toimikunnassa.

R-luokittelumallin antamille pisteille on asetettu luottoluokkakohdaiset pisterajat ja kullekin luokalle on johdettu keskimääräiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet eli PD:t yhden vuoden aikaperiodille. PD-arvojen johtamisessa on hyödynnetty viime vuosina toteutuneita maksukyvyttömyystietoja, pitkän aikavälin luottotappiotietoja ja konkurssitilastoja sekä mallin syklistä. Luokkakohdaisen PD-arvojen päivityksen tarve arvioidaan vuosittain.

Yritysasiakkaiden A-luokittelun perustana on Suomen Asiakastieto Oy:n vuodesta 1999 käyttämä luokittelumalli Rating Alfa. Kyseessä on tilastollinen regressiomalli, jossa muuttujina on kattavasti yrityksen maksutapaan, tilinpäätöstunnuslukuihin ja muihin taustatietoihin liittyviä tekijöitä. Luokittelumallia on täydennetty erilaisilla ehto- ja varmistuslausekkeilla, jotka rajaavat yrityksen luottoluokkaa, jos esimerkiksi tilinpäätöstietoja ei ole käytettävissä. Rating Alfa:n antamat pisteet on kalibroitu OP-Pohjola-ryhmän sisäisiin luottoluokkiin. Yritysvastuisiin kuuluvien asiakkaiden osalta tilastomallin antamaa luokitusta korjataan tarvittaessa vastaamaan asiakkaan arvioitua todellista maksukykyä.

A-luokittelun pisterajat on asetettu niin, että luokkien PD-arvot vastaavat R-luokittelun PD-arvoja.

Kaikki yritysvastuut luokitellaan luokkiin 1–12, joista luokkiin 11–12 luokitellaan maksukyvyttömät asiakkaat. Luokittelun tarkentamiseksi luokat 2–9 on jaettu kahteen alaluokkaan, joten luokkia on käytössä yhteensä 20. Asiakkaiden luottoluokat arvioidaan vähintään vuosittain.

OP-Pohjola-ryhmän yritysvastuiden rating-luokkien vastaavuus kansainvälisten luokituslaitosten rating-luokkiin on kuvattu alla olevassa taulukossa.

OP-Pohjola-ryhmän ja Standard & Poor'sin (S&P) luottoluokkien välinen vastaavuus

S&P Rating	AAA...AA+	AA...BBB+	BBB...BBB-	BB+...BB-	B+...B	B-...CCC
OP-Pohjola-rating	1–2	2,5–4,0	4,5–5,0	5,5–7,0	7,5–8,5	9–10

Luottolaitosvastapuolten luokitteluun on käytössä oma L-ratingmalli. Luottolaitosvastapuolten luokitteluprosessi on hyvin samankaltainen kuin R-luokittelussa. Luottolaitosten rating-päätökset tehdään ryhmän rating-toimikunnassa ja luokittelussa käytetään samaa 20-portaista asteikkoa kuin yrityksillä. L-luokittelussa luokkien PD-arvot ovat erilaiset kuin yritysluokittelussa.

Tappio-osuus ja vastuun määrä

OP-Pohjola-ryhmän luottoriskimalleissa tappio-osuudella (LGD, loss given default) arvioidaan taloudellista tappiota (osuutena asiakkaan kokonaisvastuista), joka pankille koituisi, jos asiakkaasta tulisi vuoden sisällä maksukyvytön. Kun asiakkaan maksukyvyttömyyden todennäköisyys arvioidaan luottoluokkaa vastaavalla PD-arvolla, voidaan asiakkaasta vuoden sisällä odotettavissa olevien luottotappioiden osuus vastuista arvioida PD:n ja LGD:n tulona.

LGD on arvioitu taantuman olosuhteiden mukaisesti, koska vapaaehtoinen rästien hoito ja vakuuksien arvot

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

vaihtelevat merkittävästi taloudellisten suhdanteiden myötä. Tappio-osuus ennustetaan jokaiselle asiakkaalle suoraan prosenttiosuutena, jota hyödynnetään mm. luottojen minimihintasuosituksissa.

Rahamääräisten luottotappioiden ennustaminen edellyttää arviota vastuiden määrästä, joka asiakkaalla olisi maksukyvyttömyyden toteutuessa. OP-Pohjola-ryhmän luottoriskimalleissa asiakkaan vastuun määrän kehittymistä vuoden sisällä pyritään ennustamaan vastuun määrällä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, exposure at default). Kun tiedetään kuinka suuri prosenttiosuus asiakkaan vastuista keskimäärin koituu tappioksi seuraavana vuonna, saadaan odotettavissa olevat euomääräiset luottotappiot ennustettua kertomalla osuus EAD:llä.

Luottoriskimallien käyttö vakavaraisuuslaskennassa

Finanssivalvonta on myöntänyt OP-Pohjola-ryhmälle luvan siirtyä vaiheittain sisäisten luottoluokitusten menetelmän (IRBA, Internal Ratings Based Approach) käyttöön vakavaraisuuslaskennassa. Syyskuussa 2008 laskenta aloitettiin sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmällä ryhmätasolla oman pääoman ehtoille sijoituksille ja Pohjolan yritysvastuulle.

Sisäisten luokitusten perusmenetelmässä kunkin asiakkaan vastuiden riskipaino riippuu OP-Pohjola-ryhmän omilla malleilla lasketusta maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (PD). Tappio-osuus (LGD) ja vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) lasketaan viranomaisten asettamilla malleilla.

Ryhmän muiden merkittävien vastuuryhmien vakavaraisuuslaskennassa on tavoitteena siirtyä sisäisten luottoluokitusten menetelmään syyskuussa 2011.

Luottoriskimalleihin liittyvä päätöksenteko ja arviointi

Luottoriskimallien käyttöönotosta ja merkittävistä muutoksista päättää OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintatoimikunta. Päätökset perustuvat keskusyhteisön johtokunnan hyväksymiin luottoluokittelun yleisiin periaatteisiin. Mallien kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskienhallinta, joka on riippumaton liiketoiminnasta.

Luottoriskimalleille tehdään laadunvarmistus eli validointi OP-Pohjola-ryhmän riskienhallintatoimikunnan hyväksymien validointiohjeiden mukaisesti vähintään kerran vuodessa. Validointiohjeistus sisältää vaatimuksia myös käyttöönoton yhteydessä tehtävälle laadunvarmistukselle. Validoinnissa testataan tilastollisilla testeillä mm. mallin erotelluutta ja riskiestimaattien (PD, LGD ja EAD) oikeellisuutta. Lisäksi validointiin sisältyy laadullista arviointia kuten käyttäjäpalautteen analysointia ja vertaisryhmäanalyysiä. Validoinnin tulokset ja mahdolliset toimenpidesuosituksot raportoidaan riskienhallintatoimikunnalle, joka päättää validoinnin perusteella tehtävistä kehitystoimenpiteistä.

Validoinnista vastaa keskusyhteisön riskienhallinta. Validoinnin riippumattomuus varmistetaan sillä, että keskusyhteisön tarkastus tarkastaa jokaisen validoinnin. Lisäksi se tarkastaa luottoriskimalleja ja sen sovelluksia sekä käyttöä keskusyhteisön yhtiöissä ja jäsenosuuspankeissa osana normaalia tarkastustoimintaansa.

Luottoriskin vähentäminen

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi asiakkaan vastuulle pyritään saamaan vakuutta ja osuuspankkien harjoittamassa vähittäispankkitoiminnassa vastuulla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. OP-Pohjola-ryhmässä on keskusyhteisön johtokunnan vahvistamat ohjeet kiinteistöjen, erilaisten osakkeiden, talletusten ja arvopapereiden sekä muiden mahdollisten kohteiden ja takausten hyväksymisestä vakuuksiksi. Tämän ohjeen noudattamisella varmistetaan myös, että vakuudet on pantattu pätevästi, vakuus on kattava ja riittävä, ja vakuudet ovat realisoitavissa. Vakuuksien arvioinnin ja erilaisten vakuuskohteiden arvostusperiaatteet ovat OP-Pohjola-ryhmässä yhtenäiset. Vakuuksien arvioinnissa käytetään riippumattoman arvioijan ja varovaisen käyvän arvon periaatetta.

Vakuusarvojen kehitystä seurataan OP-Pohjola-ryhmässä säännöllisesti. Vakuuden arvo arvioidaan uudelleen mm. silloin, kun vakuuden arvo on merkittävästi muuttunut tai asiakkaan taloudellinen tilanne on heikentynyt olennaisesti. Suhdanneherkkinä pidettävien vakuuksien arvoa ja niiden käyttökelpoisuutta arvioitaessa noudatetaan erityistä varovaisuutta. Suurempien yritysasiakkaiden osalta käytetään vakuuksien ohella myös luottosopimusten erityisehtoja (kovenanteja), joiden avulla varmistetaan tietojen saaminen sekä mahdollisuus luottoehtojen, vakuusvaatimusten tai hinnoittelun uudelleenarviointiin riskitilanteen heikentyessä.

Vakuuslajikohtaiset enimmäisarvostusprosentit vahvistetaan keskusyhteisön johtokunnassa.

Osuuspankeilla ja Helsingin OP Pankki Oyj:llä on luottokantaa ja pankkitakauksia koskeva luottokantavakuutus OYV:ssä. Vakuutuksen avulla pienennetään yksittäiselle osuuspankille luottotappioista koituvaa menetystä ja jakotetaan tappion vaikutusta osuuspankin tulokseen useammalle vuodelle. Vakuutus päätökset tehdään erikseen sellaisten asiakaskokonaisuuksien vastuiden osalta, jotka ylittävät 350 000 euroa tai 10 prosenttia jäsenpankin omista varoista. Raja on 300 000 euroa pankeilla, joiden luottoriskin keskusyhteisön riskienhallinta arvioi kohonneen. Vuoden 2011 aikana vakuutuskäsittelyn riskiperusteisuutta lisätään ja käsittelykriteeriksi otetaan vastuumäärän ohella muutamia keskeisiä riskiin perustuvia muuttujia.

Luottovakuutustoimintaan liittyvää riskiä rajoitetaan OP-Pohjola-ryhmän luotto- ja vakuusohjeisiin pohjautuvalla vastuuvallinnalla: asiakaskokonaisuuden sitoumuksia voidaan hylätä vakuutuksen piiristä liian suurten velanhoitokykyyn tai vakuuksiin liittyvien riskien johdosta. Erillisen vakuutuskäsittelyn perusteella saadaan yksityiskohtaista tietoa vähittäispankkitoiminnan suurimpien asiakkaiden luotoista, velanhoitokykyä ja vakuusasemasta keskusyhteisön riskienhallinnan käyttöön.

Luottovakuutustoiminta on merkittävä osa OP-Pohjola-ryhmän sisäistä luottoriskien hallintaa ja tappiontasausmekanismeja. Sen osuus on OVYn vastuuvastuusta ja vakuutusmaksutulosta noin 90 prosenttia. OVY tarjoaa OP-Pohjola-ryhmän yrityksille myös takuu-, vastuu- ja turvallisuusvakuutuksia.

Arvopaperistetut erät

OP-Pohjola-ryhmä ei ole ollut alullepanijana tai järjestäjänä arvopaperistamisjärjestelyissä, mutta se on sijoittanut perinteisiin erillisyytiön kautta liikkeeseen laskettuihin arvopaperistettuihin arvopapereihin. Pankkitoiminnassa luottojohdannaisia ei ole liittynyt arvopaperistettuihin eriin. Arvopaperistamispositioiden riskipainotettujen erien yhteismäärän laskennassa on käytetty luottoriskin standardimenetelmää silloin, kun arvopaperistamispositio kuuluu vastuuryhmään, johon sovelletaan luottoriskin standardimenetelmää. Positiolle, joihin sovelletaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää, on laskennassa käytetty luottoluokitukseen perustuvaa arviointimallia.

Arvopaperistamispositioille sovelletaan Moody'sin, Fitchin ja Standard and Poor'sin luottoluokituksia. Saman arvopaperistamistransaktion eri etuoikeusluokissa oleviin positiioihin sovelletaan saman luottoluokituslaitoksen antamia luottoluokituksia. Jos arvopaperistamispositiosta on kahden valitun luottoluokituslaitoksen antamat luottoluokitukset, sovelletaan niistä alhaisempaa. Jos arvopaperistamispositiosta on annettu enemmän kuin kahden valitun luottoluokituslaitoksen luokitus, käytetään niistä kahta korkeinta. Jos kaksi korkeinta luottoluokitusta poikkeavat toisistaan, käytetään niistä alhaisempaa.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. OP-Pohjola-ryhmän rakenteellinen rahoitusriski syntyy pääosin vähittäispankkitoiminnan luonteeseen kuuluvasta maturiteetiltaan pitkän antolainauksen ja asiakaskäyttäytymisestä riippuvan talletusvarainhankinnan maturiteetin erosta. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että yhteisö ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista kassavirroista eikä vakuustarpeista ilman vaikutuksia päivittäiseen toimintaan tai pankin taloudelliseen tilaan.

OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiudella tarkoitetaan ryhmän pankkiliiketoiminnan kykyä selviytyä päivittäisistä maksuvelvoitteista vaarantamatta ryhmän tai siihen kuuluvan yhteisön liiketoiminnan jatkuvuutta, kannattavuutta tai vakavaraisuutta. Likviditeetin hallinnan ensisijaisena tavoitteena on ohjata finanssiryhmän pankkiliiketoiminnan ja sen yhteisöjen rahoitusrakennetta siten, että maksuvalmiusriski ei toteudu ryhmän oman toiminnan seurauksena. Maksuvalmiuden hallinnan tavoitteena on turvata finanssiryhmän pankkiliiketoiminnan rahoituksen saatavuus kustannustehokkaasti kaikissa tilanteissa.

Likviditeettiriskin lähteitä ovat taserakenteesta syntyvät riskit sekä asiakaskäyttäytymisen muutoksiin ja tukkumarkkinarahoituksen toimivuuteen liittyvät riskit. Lisäksi liiketoimintariskien, maineriskin tai likviditeetin hallinnan sääntelyn muutokset voivat toteutuessaan realisoitua likviditeettiriskinä.

OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiutta hallitaan ennakoivalla rahoitusrakenteen suunnittelulla, ryhmän riskirajoilla ja niistä ryhmän yhteisöille johdetuilla valvonta- ja ohjausrajoilla sekä seurantamittareilla, maksuvalmiustilanteen seurannalla ja oikein mitoitettulla likviditeettireservillä, päivittäisen maksuvalmiuden suunnittelulla ja hoidolla sekä tehokkaalla ryhmän likviditeettitilanteen ohjauksella.

OP-Pohjola-ryhmän pankkiliiketoiminnan maksuvalmiutta ja rakenteellista rahoitusriskiä ohjataan likviditeetin hallintastrategian mukaisesti. Hallintastrategia perustuu ryhmän riskipolitiikan linjauksiin sekä hyväksyttyihin riski- ja valvontarajoihin. Likviditeetin hallintastrategiassa määritellään likviditeettireservin laadulliset tavoitteet, tukkuvarainhankintasuunnitelma sekä uhkaskenaarioiden varalle maksuvalmiuden hoidon jatkuvuussuunnitelma ja likviditeettitilanteen ohjausmalli. Maksuvalmiuden hoidon jatkuvuussuunnitelma koostuu valmiustasopohjaisesta ohjausmallista, rahoituslähteet sisältävästä varautumissuunnitelmasta sekä maksuvalmiuden operatiivisen hoidon jatkuvuussuunnitelmasta. Strategiassa likviditeettireservin määrälliset ja laadulliset tavoitteet, varautumissuunnitelma ja valmiustasopohjainen ohjausmalli on arvioitu uhkaskenaarioiden mukaisten stressitestien pohjalta. Markkinahäiriötilanteissa toimitaan maksuvalmiuden hoidon jatkuvuussuunnitelman mukaisesti. Pohjolan tarjoamat ryhmän sisäiset keskuspankipalvelut tukevat ryhmän maksuvalmiuden hallintaa.

Ryhmän tukkuvarainhankinta perustuu ennakoivaan jälleenrahoitusrakenteen suunnitteluun ja taseen rahoitusrakenteelle asetettuun riskirajaan. Ryhmän varainhankinnan tärkeimmät lähteet ovat yleisötalletukset ja tukkuvarainhankinta. Tukkuvarainhankinnan tarve määräytyy toisaalta talletusvarainhankinnan ja antolainauskasvun erotuksena ja toisaalta rakenteelliselle rahoitusriskille asetettujen ohjausrajojen ohjaamana. Varainhankinnan jatkuvan saatavuuden varmistamiseksi hyödynnetään monipuolisesti eri rahoitusinstrumentteja ja hajautetaan varainhankinnan lähteet sekä maturiteettien, maantieteellisen sijainnin, markkinoiden että sijoittajien mukaan. Ryhmän yhteisöjen jälleenrahoituksen ylijäämät ja jäsenpankkien talletusyli jäämät ohjataan ryhmän käyttöön joko Pohjola Pankki Oyj:n markkinaehtoisten korkoinstrumenttien tai tilien kautta, jotta ryhmän tukkuvarainhankinnan määrää ei tarpeettomasti kasvateta.

Likviditeettireservillä varmistetaan finanssiryhmän pankkiliiketoiminnan normaali jatkaminen vähintään kuukaudeksi tilanteessa, jossa varainhankinta tukkumarkkinoilta on kokonaan tyrehtynyt ja talletukset ovat alkaneet vähentyä. Reservin saamistodistuksia myymällä tai käyttämällä niitä vakuutena Pohjola voi hankkia likviditeettiä ryhmän käyttöön. Likviditeettireservi koostuu Pohjolan keskuspankkivakuuskelpoisesta saamistodistussalkusta.

OP-Pohjola-ryhmä pyrkii turvaamaan maksuvalmiutensa likviditeettireservillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla

rahoituslähteillä vuodeksi tilanteessa, jossa raha- ja pääomamarkkinat sulkeutuisivat ja talletushankinnan määrä vähenisi maltillisesti. Likviditeettireservi on mitoitettu siten, että se riittää maksuvalmiuskriisitilanteessa varautumissuunnitelman käyttöönnoton vaatimaksi ajaksi.

OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin riskirajamittareina käytetään rakenteellista rahoitusriskiä ohjaavaa rahoitusriskin suhdetta pankkiliiketoiminnan taseeseen ja likviditeettireservin suhdetta likviditeettireservivaateeseen. Rakenteellisen rahoitusriskin mittari kertoo kuinka paljon ryhmän taseen nettokassavirroista saa enintään erääntyä alle vuoden, kolmen vuoden ja viiden vuoden aikana. Likviditeettireservin mittari kertoo, kuinka hyvin reservi riittää kattamaan yhden kuukauden kuluessa ryhmästä ulos maksettavat tiedossa olevat ja ennakoituvat nettokassavirrat. Riskirajamittareille asetetaan operatiivisessa toiminnassa vaativampia ohjaustasoja toimintaa turvaaviksi puskureiksi. Riskirajamittareiden ohella käytetään likviditeettiriskin eri näkökulmia kuvaavia seurantamittareita.

OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiustilanteen ohjaus ja seuranta perustuvat markkinatilanteen ja ryhmän varainhankinnan toimivuuden mukaan määriteltäviin valmiustasoihin. Kullekin valmiustasolle on määriteltä ohjaus- ja seurantamenettelyt, jotka tiukentuvat valmiustason noustessa.

Keskusyhteisön johtokunta vastaa OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin hallinnasta. Johtokunta vahvistaa vuosittain OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin hallintaa ohjaavan likviditeetin hallintastrategian sekä hallintoneuvoston asettamista ryhmätason riskirajoista johdetut jäsenpankkien ja muiden yhteisöjen valvontarajat, jotka rajoittavat rakenteellisen rahoitusriskin ja maksuvalmiusriskin ottoa. Keskusyhteisön johtokunta seuraa säännöllisesti OP-Pohjola-ryhmän ja siihen kuuluvien jäsenpankkien ja muiden yhteisöjen likviditeettiriskiä ja maksuvalmiustilannetta. Johtokunta ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin ja päättää muutoksista maksuvalmiuden hallinnan valmiustasoissa.

Kukin OP-Pohjola-ryhmään kuuluva yhteisö vastaa likviditeetin hallinnastaan keskusyhteisön asettamien valvontarajojen ja ohjeiden määrittämissä puitteissa.

Finanssiryhmän keskuspankkina Pohjola Pankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin kunkin jäsenosuuspankin tai ryhmään kuuluvan yhteisön maksuvalmiuden. Ryhmän päivittäinen maksuvalmiuden hallinta on pankkiliiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden maksuvalmiuden hallintaa. Kaikki muutokset ryhmään kuuluvien yhteisöjen maksuvalmiusasemassa toteutuvat muutoksena Pohjolan maksuvalmiusasemassa. Pohjola vastaa likviditeetin tasaamisesta joko raha- ja pääomamarkkinoilla tai viime kädessä Suomen Pankin tilin kautta. Pohjola vastaa ryhmän likviditeettireservin hallinnasta sekä tukkuvarainhankinnasta. Finanssiryhmän asuntovakuudellisesta varainhankinnasta vastaa OP-Asuntoluottopankki Oyj.

Vakuutustoimintaa harjoittavat yhteisöt huolehtivat omasta maksuvalmiudestaan ensisijaisesti itse. Yhteisöjen likviditeettivaatimukset huomioidaan sijoitussalkun allokaatiojakauksessa. Viime kädessä ryhmän maineen turvaamiseksi myös vakuutus- ja eläkeyhteisöjen maksuvalmius turvataan keskitetysti Pohjolasta.

Ryhmän yhteisöjen likviditeettiriskien seuranta ja raportointi vaihtelee niiden liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaisesti reaaliaikaisesta neljännesvuosittaiseen. Seuranta ja raportointi perustuvat ryhmän riskirajoihin ja likviditeetin hallintastrategian mukaisiin tavoitearvoihin. Raportointimenettelyissä on yhteisöstä ja raportointitasosta riippuen valmiudet päivittäisten kassavirtojen seurannasta (maksuvalmius) pitkän aikavälin jälleenrahoitusrakenteen seurantaan ja ennakointiin (jälleenrahoitusriski). Seuranta- ja raportointikäytännöt vastaavat maksuvalmiustilanteen edellyttämää valmiustasoa. Keskusyhteisön johtokunnalle likviditeettiriskeistä raportoidaan säännöllisesti ja maksuvalmiustilanteen valmiustason noston myötä siirrytään tarvittaessa päivittäiseen tilanneraportointiin. Ryhmän yhteisöt raportoivat likviditeettiriskistä hallituksille säännöllisesti vähintään asetettujen valvontarajamittareiden tasolla.

Rakenteelliseen rahoitusriskiin ja maksuvalmiusriskiin liittyvien uhkien ja tulevaisuuden skenaarioiden vaikutusta ryhmän maksuvalmiuteen, tulokseen ja vakavaraisuuteen stressitetaan säännöllisesti vuosittain likviditeetin hallintastrategian tarkastuksen yhteydessä osana ryhmän vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Markkinariskit

Markkinariskien hallinnan tavoitteet ja yleiset periaatteet

OP-Pohjola-ryhmässä markkinariskeillä tarkoitetaan kaikkia taseen ulkopuolisten erien korko-, valuuttakurssi-, luottospredi-, osake-, hyödyke- ja kiinteistö- ja volatiliiteettiriskejä. Markkinariskien hallinnan keskeisenä tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle sekä raportoida niistä säännöllisesti ja tehokkaasti. Näin varmistetaan, että markkinahintojen tai muiden ulkoisten markkinatekijöiden muutokset eivät johda pitkän aikavälin kannattavuuden tai vakavaraisuuden liialliseen heikkenemiseen OP-Pohjola-ryhmässä kokonaisuutena tai ryhmään kuuluvassa yksittäisessä yhteisössä.

Yhteisökohtaista markkinariskien ottamista ohjaavia ja rajoittavia ohjeita ovat OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuden hallinnan periaatteet ja niitä täydentävä keskusyhteisön riskienhallintaohjeistus sekä OP-Pohjola-ryhmän riski- ja valvontarajajärjestelmä. Kunkin yhteisön hallitus on määritellyt markkinariskien hallinnan tavoitteet, riskinoton periaatteet ja markkinariskien hallinnan organisoinnin.

Vakuutustoiminnan markkinariskin riskirajamittarina käytetään vakuutustoiminnan markkinariskin taloudellisen pääoman suhdetta kaikkien riskilajien yhteenlaskettuun taloudelliseen pääomaan. Vakuutustoiminnan korko- valuuttakurssi-, luottospredi-, osake- ja hyödykeriskin taloudellinen pääoma lasketaan historialliseen simulaatioon

perustuvalla VaR-mallilla (Value-at-Risk).

Pankkiliiketoiminnan rahoitustaseen korkoriskin hallinnassa pyritään turvaamaan riittävä korkokate eri koronmuutostilanteissa. Kaupankäynti- ja sijoitussalkuissa pyritään turvaamaan vuotuisen tuoton ja salkun markkina-arvon kehitys.

Pankkiliiketoiminnan työnjaon mukaan osuuspankit ja Helsingin OP Pankki Oyj keskittyvät vähittäispankkitoimintaan. Niiden aktiivista kaupankäyntiä raha- ja pääomamarkkinoilla on rajoitettu keskusyhteisön antamalla suosituksella, jonka mukaan pankkikohtaisen kaupankäyntisalkun arvo voi olla korkeintaan viisi prosenttia taseen ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärästä.

OP-Pohjola-ryhmä soveltaa pankkiliiketoiminnan korkoriskin sekä vakuutusliiketoiminnan valuuttakurssiriskin ja osakeriskin suojauslaskennassa käyvän arvon ja rahavirran suojausmalleja.

Osuuspankkien johdannaisliiketoiminta on vähäistä ja se rajoittuu yksilöityjen luottojen korkovirtojen suojaukseen, korkokatteen taloudelliseen suojaukseen tai euribor-sidonnaisten luottojen korkovirtojen suojaukseen. Muutamat osuuspankit ovat suojanneet korkokatettaan korkolattiasopimuksin taloudellisen suojauksen tai koronvaihtosopimuksin rahavirran suojauksen periaatteella. Korkokattoluottojen pankkikohtainen kanta sekä indeksisidonnaisten määräaikaistalletusten lisätuotto suojataan aina OTC-swap-sopimuksin suojauslaskennan periaatteella. Korkoputkiluottojen korkoputkioptiot erotetaan pääsopimuksista ja niiden korko- ja volatiliiteettiriski katetaan aina vastakkaisin optioin. Pitkäaikaisiin sijoituksiin sisältyy kytkettyjä johdannaisia, mutta niitä ei eroteta pääsopimuksista, koska sijoitus arvostetaan yhdistelmänä käypään arvoon.

Osuuspankit hoitavat rahamarkkina- ja johdannaiskauppansa Pohjola Pankki Oyj:n kanssa.

OP-Pohjola-ryhmän keskuspankkina Pohjola vastaa ryhmän maksuliikkeestä ja pankkitoiminnan valuuttakurssiriskistä, hankkii rahoitusta tukkumarkkinoilta ja hoitaa kansainväliset pankkisuhteet sekä vastaa ryhmän pankkiliiketoiminnan maksuvalmiudesta ja keskitetyn likviditeettireservin ylläpidosta. Pohjolan markkinariskien ottoa ohjaavat yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet ja kokonaisriskipolitiikka sekä markkinariskipolitiikka, jossa määritellään position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet, sallitut riskien enimmäismäärät sekä riski- ja tuottotavoitteet. Finanssiryhmän keskeisin johdannaisten käyttäjä on Pohjola, joka käyttää hyödyke-, korko-, luotto- ja valuuttajohdannaisia sekä kaupankäynti- että suojaustarkoituksessa. Lisäksi Pohjola käyttää vähäisessä määrin osake- ja osakeindeksijohdannaisia markkinariskiltä suojautumiseen. Pohjolan markkinariskien hallintaa käsitellään tarkemmin Pohjolan tilinpäätöksessä.

Pankkiliiketoiminnan markkinariskejä arvioidaan stressitestien avulla. Lisäksi tehdään erilaisia rahoitusriskiskenaarioita ja niihin liittyviä toipumissuunnitelmia.

Ryhmän vahinko- ja henkivakuutusyhteisöt ottavat markkinariskiä sijoitustoiminnassaan. Henkivakuutustoiminnan vastuuvetkään sisältyy myös vakuutussopimusten maksuvelvoitteista ja takuista johtuvia markkinariskejä, joista merkittävin on korkoriski.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa johdannaisia käytetään markkinariskien hallintaan. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain yhtiöiden sijoitussuunnitelmissa. Korko-, luotto- ja osakejohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen asetettujen limiittien puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Pitkäaikaisiin korkosijoituksiin sisältyy kytkettyjä johdannaisia, mutta niitä ei ole erotettu pääsopimuksista. Nämä instrumentit arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon yhdistelminä ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Johdannaiset ovat pääsääntöisesti vakioituja. Vakioimattomia johdannaissopimuksia voidaan solmia vain sellaisen vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on vähintään A3 (Moody's) tai A- (Standard & Poor's).

OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen markkinariskiraportoinnin laajuus ja tiheys vaihtelevat liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaan reaaliaikaisesta tilanne seurannasta neljännesvuosittaiseen riski- ja valvontarajaseurantaan. Seuranta ja raportointi perustuvat vahvistetun liiketoimintastrategian ja riskipolitiikan mukaisten riski- ja valvontarajojen ja niitä täydentävien seurantamittareiden kehityksen analysointiin. Pohjolassa markkinariskien seuranta ja raportointi on päivittäistä ja osin reaaliaikaista. Muissa yhteisöissä säännöllinen raportointi johdolle on kuukausittaista, mutta seuranta on tarvittaessa päivittäistä. Keskusyhteisön riskienhallinta tuottaa markkinariskiraportit osuuspankeille ja raportoi koko OP-Pohjola-ryhmän taserakenteen ja markkinariskien kehityksestä keskusyhteisön johdolle säännöllisesti.

Sijoitustoiminnan markkinariskit

OP-Pohjola-ryhmässä sijoitustoimintaa harjoitetaan sekä pankki- että vakuutusliiketoiminnassa. Pankkitoiminnan sijoitustoiminnan tarkoituksena on OP-Pohjola-ryhmän likviditeettireservin ylläpito, pitkän aikavälin tuottojen ansainta ja lyhyen aikavälin kaupankäyntitoiminta. Likviditeettireservin luettavat erät ovat keskuspankkivakuuskelpoisia likvidejä saamistodistuksia. Kaupankäyntitoiminnan eli tradingin tarkoituksena on sekä aktiivinen kauppa eri instrumenteilla ja johdannaissopimuksilla että sijoitukset kotimaisiin ja ulkomaisiin saamistodistuksiin asiakasliiketoiminnan tukemiseksi. Vakuutusyhtiöissä sijoitustoiminnan tarkoitus on asiakastuoton varmistaminen (henkivakuutustoiminta), vastuuvetkään katteena toimiminen ja vakuutusmaksuvarojen tuottava sijoittaminen.

Sijoitustoiminnan pitkän tähtäimen tuottotavoitteiden saavuttaminen edellyttää hallittua riskinottoa. OP-Pohjola-ryhmän likviditeetin hallintastrategiassa on määritelty likviditeettireservisalkun allokaatio. Lisäksi Pohjola Pankki Oyj

läätii likviditeettireservisalkulle yksityiskohtaisemman sijoitussuunnitelman. Vakuutusyhtiöiden hallitukset vahvistavat erilliset sijoitusten riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Keskeinen merkitys on myös yhteisöjen hallitusten vuosittain vahvistamilla sijoitussuunnitelmilla, joissa otetaan kantaa haluttuun riski- ja tuottotasoon. Sijoitussuunnitelmissa määritellään myös sijoitusomaisuuden jakaumat, vaihteluvälit ja vertailuindeksit sekä sijoitustoimintaan kohdistuvat muut rajoitukset.

Vakuutusliiketoiminnan sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vakuutusyhtiöiden vastuuvelan asettamat vaatimukset sijoitusomaisuuden tuottavuudelle ja likviditeetille sekä yhtiön riskinkantokyvyille. Henkivakuutuksessa kohtuusperiaatteen soveltaminen vaikuttaa lisäksi sijoitustoiminnan tavoitteisiin ja riskinoton määrään. Sijoitukset hajautetaan tehokkaasti eri omaisuusluokkiin ja sijoitusinstrumentteihin sekä maantieteellisesti ja toimialoittain. Sijoitusomaisuudelle tehdään herkkyyksianalyysit, joissa arvioidaan osakekurssien, korkojen ja kiinteistöjen arvojen muutosten vaikutuksia. Lisäksi tehdään sijoituskohtainen luottoriskin herkkyystarkastelu.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa sijoitustoiminnan riskiaseman mittaamiseen käytetään sijoituskohteiden historialliseen arvonekehitykseen perustuvia tuotto-, riski- ja korrelaatiomalleja. Poikkeuksellisten markkinaolosuhteiden huomioimiseksi käytetään stressitestejä; esimerkiksi vuosien 2008-2009 rahoitusmarkkinakriisiin pohjautuvaa simulaatiota.

Vaihtoehtoisten sijoitusten määrää rajoitetaan riskirajajärjestelmällä. Riskirajamittarina käytetään vaihtoehtoisten ja strukturoitujen sijoitusten markkina-arvon suhdetta kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan. Vaihtoehtoistoksi sijoituksiksi luokitellaan pääomasijoitusrahastot, noteeraamattomat oman pääoman ehtoiset arvopaperit, hedge-rahastot, strukturoitujen luottoriskituotteiden oman pääoman ehtoiset erät, listaamattomat kiinteistörahastot, infrastruktuurirahastot, raaka-aineet ja vaihtovelkakirjalainat. Strukturoituja sijoituksia ovat sijoitukset, joiden tuotto poikkeaa oleellisesti muiden omaisuusluokkien ja usein myös kohde-etuutena olevan omaisuusluokan tuotosta. Strukturoituihin sijoituksiin lasketaan mukaan myös ABS-sijoitukset (Asset Backed Securities).

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen muutosten aiheuttamaa tuloksen, kannattavuuden ja vakavaraisuuden vaihtelua. Korkoriskiä tarkastellaan jälkimarkkinakelpoisten arvopaperisalkkujen hintariskinä, vakuutusyhtiön vastuuvelan kassavirtojen nykyarvon muutosriskinä ja rahoitustaseen uudelleenhinnoitteluriskinä. Arvopaperisalkkujen hintariski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa markkina-arvon muutoksena. Vastuuvelan nykyarvon muutosriski toteutuu, kun vastuuvelan nykyarvo muuttuu markkinakorkojen muuttuessa. Uudelleenhinnoitteluriski aiheutuu sijoituksen ja hankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista ja korontarkistusajankohdista. Korkojen muuttuessa uudelleenhinnoitteluriski toteutuu korkoposition nykyarvon muutoksena ja korkotuloriskinä, joka mittaa korkomuutosten vaikutusta kertyvään korkokatteeseen.

OP-Pohjola-ryhmän korkoriskin merkittävimpiä lähteitä ovat vähittäispankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriski ja vakuutusliiketoiminnan korkoriski.

Pankkiliiketoiminnan korkoriski koostuu rahoitustaseen korkoriskistä ja Pohjola Pankki Oyj:n kaupankäyntisalkun korkoriskistä. Kaupankäyntivarastoon kuulumattomien erien korkoriski on luonteeltaan rakenteellista rahoitustoiminnan korkotuottoon kohdistuvaa korkoriskiä. Pankkiliiketoiminnan korkoriskitarkasteluun sisällytetään kaikki korolliset tase-erät ja taseen ulkopuoliset erät. Korkoriskiä tarkastellaan positiolle, mistä erät poistuvat erääntyessään eli oletettavasti erääntyvien erien korvautumisesta tai liiketoiminnan kasvusta ei tehdä.

Korkoriskitarkastelussa koronmuutokselle herkäät erät jaetaan kassavirtatarkasteluun korontarkistusajankohtien mukaisesti. Kiinteäkorkoisten erien korontarkistusajankohta on sama kuin eräpäivä. Vaihtuvakorkoisten erien tulevaisuuden korkokassavirrat lasketaan tarkasteluhetken korkokäyrältä sopimuksen korkotietoihin perustuen forward forward -menettelyä käyttäen. Tarkastelussa otetaan huomioon hallinnollisten korkojen uudelleenhinnoitteluviiveet.

Asiakaskäyttäytymisen vaikutus on pankkiliiketoiminnan korkoriskitarkastelussa otettu huomioon arvioimalla talletuskannan historiallisen kehittymisen perusteella talletusten keskimääräinen uudelleenhinnoitteluviive. Hallinnollisten korkojen tarkistusviive on mallinnettu korkohistorian pohjalta. Luottojen ennakkoaisa takaisinmaksuja ei ole mallinnettu.

Ryhmän yhteisöjen korkoriskin mittaustavat ja seurantafrekvenssit vaihtelevat niiden liiketoiminnan luonteen ja laajuuden mukaan. Ryhmän pankkitoiminnan korkoriskin riskirajamittarina käytetään korkoriskin taloudellisen pääoman vaadetta suhteessa kaikkien riskilajien yhteenlaskettuun taloudellisen pääoman vaateeseen. Korkoriskin taloudellinen pääoma lasketaan neljän prosenttiyksikön yhdensuuntaisen, epäedullisen koronmuutoksen vaikutuksena korkoriskiposition nykyarvoon.

Ryhmän yhteismitallisen korkoriskiseurannan lisäksi Pohjolassa korkoriskiä ohjataan vastuualuekohtaisin korkoriskilimiitein. Kaupankäynnin ja rahoitustaseen korkoriskiä ohjataan samoin periaattein ja mittarein. Perinteisten korkoriskien herkkyyksimittareiden lisäksi Pohjola mittaa ja raportoi korkoriskiä tilastollisella VaR-menetelmällä. Vuoden 2011 aikana Pohjola siirtyy VaR-pohjaiseen korkoriskin rajoittamiseen.

Osuuspankkien liiketoiminnan ohjauksessa valvontarajamittarina käytetään markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön yhdensuuntaisen koron nousun vaikutusta riskiposition nykyarvoon suhteutettuna pankin omiin varoihin. Korkotuloriskiä seurataan arvioimalla koronmuutoksen vaikutusta seuraavan kahdentoista kuukauden korkokatteeseen. Säännöllisen korkoriskimittauksen ja -raportoinnin osana toteutetaan stressitestausta erilaisten koronmuutosten vaikutuksilla korkoriskiposition nykyarvoon.

Osuuspankkien rahoitustaseen korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoiman ja -ehtojen valinnalla. Osuuspankit voivat suojata taseensa korkoriskiä myös korkojohdannaisilla ryhmässä hyväksyttyjen toimintamallien mukaisesti. Vähittäispankkitoiminnassa korkojohdannaisia käytetään myös asiakasliiketoiminnassa sekä pankin omassa pieneen kaupankäyntivarastoon luettavassa sijoitustoiminnassa. Pohjola käyttää johdannaisia sekä kaupankäyntitoiminnassa että korkoriskin suojauksessa.

Korkoriskin seuranta- ja raportointifrekvenssit vaihtelevat reaaliaikaisesta salkkukohtaisen korkoriskin seurannasta päivittäiseen ja kuukausittaiseen seurantaan.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa korkoriskiä muodostuu, kun korkotason muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden ja vastuuvelan kassavirtojen nykyarvoon. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan ja vastuuvelan korkoriskiä mitataan taloudellisen pääoman mallin avulla osana vakuutustoiminnan markkinariskiä. Korkoriskiä seurataan myös laskemalla yhden prosenttiyksikön suuruisen korkokäyrän muutoksen vaikutusta sijoitusten ja vastuuvelan arvoon. Sijoitustoiminnassa korkoriskiä hallitaan rajoittamalla korkosijoitusten määrää ja duraatiota sijoitusallokaatioissa.

Henkivakuutusliiketoiminnassa korkoriskiä on sekä sijoitustoiminnan korkosijoituksissa että vastuuvelan sisältämissä velvoitteissa vakuutuksenottajia kohtaan. Nämä velvoitteet koostuvat sekä vakuutussopimusten sitovasta tuottolupauksesta (laskuperustekorko) että asiakashyvytyksistä (kohtuusperiaate). Henkivakuutustoiminnan tasehallinnan tehtävä on mitata ja hallita yhtiön koko nettokorkoriskiasema. Vastuuvelan korkoriski suojataan kokonaan tai osittain korkojohdannaisilla kokonaisriskiaseman saattamiseksi tavoitetasolle. Vakuutusyhtiölain 12. luvun ennakivassa vakavaraisuuden valvonnassa asetetaan pääomavaade henkivakuutusyhtiön taseen nettoriskiasemalle. Vahinkovakuutusliiketoiminnassa vastuuvelan korkoriski ei ennen Solvenssi II -uudistusta vaikuta tulokseen tai vakavaraisuusvaateeseen.

Valuuttakurssiriski

Pankkiliiketoiminnassa valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP-Pohjola-ryhmän pankeissa valuuttakurssiriski on keskitetty Pohjolaan. Pankkitoiminnassa yli yön valuutariskin määrä on vähäinen. Yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa valuuttakurssiriski muodostuu valuuttakurssien muutosten vaikutuksesta sijoitusomaisuuden arvoon. Valuuttakurssiriskiä hallitaan sijoitusallokaation hajauttamisella ja suojaavilla valuuttajohdannaisilla. Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa avoimille valuuttapositioille on asetettu enimmäisrajoitus sijoitussuunnitelmassa.

Valuuttakurssiriskiä mitataan kokonaisnettovaluuttapositiona, valuuttapositiona tai VaR-mittarilla. Vakuutustoiminnan valuuttakurssiriskien taloudellinen pääoma lasketaan historialliseen simulaatioon perustuvaa VaR-mallia käyttäen osana vakuutustoiminnan markkinariskiä.

Luottosprediriski

Luottosprediriskillä tarkoitetaan joukkovelkakirjan tuottovaatimuksen eli luottospredin muutoksesta johtuvaa joukkovelkakirjan mahdollista arvonmuutosta. Luottospredin muutos aiheutuu joko maksukyvyttömyyden todennäköisyyden, markkinoiden likviditeetin tai markkinoiden yleisen riskin hinnoittelun muutoksesta.

Luottospredi hinnoitellaan markkinoilla tuottovaatimuksena, joka lisätään koronvaihtosopimusten korkotasoon. Pohjola-konsernissa luottosprediriskiä mitataan luottospredin 10 korkopisteen muutoksena ja VaR-menetelmää käyttäen. Ryhmän vakuutusyhtiöissä luottosprediriskiä mitataan osana sijoitussalkun kokonaisriskin stressitestausta ja sen taloudellinen pääoma lasketaan historialliseen simulaatioon perustuvaa VaR-mallia käyttäen osana vakuutustoiminnan markkinariskiä. Luottosprediriskiä hallitaan sijoituskohteiden valinnalla, hajautuksella ja luottoriskijohdannaisin.

Osakeriski

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa markkina-arvon muutosriskiä. Osakepositio lasketaan käypien arvojen perusteella ja niiden puuttuessa tasearvojen perusteella. OP-Pohjola-ryhmän riskirajamittaristossa vakuutustoiminnan osakeriski sisältyy vakuutustoiminnan markkinariskille asetettuun mittariin. Vakuutustoiminnan osakeriskin taloudellinen pääoma lasketaan historialliseen simulaatioon perustuvaa VaR-mallia käyttäen osana vakuutustoiminnan markkinariskiä. Pankkitoiminnan osakeriski on vähäinen ja sitä mitataan osakesalkun markkina-arvoa käyttäen. Pohjola soveltaa tilastollista VaR-mittaria myös osakeriskisiin.

Sijoitustoiminnassa osakeriskiä hallitaan sijoitusallokaatiota hajauttaen ja johdannaisia käyttäen. Tehokkaan maantieteellisen, toimialoittaisen, valuuttojen mukaisen ja yksittäisten yritysten välisen hajautuksen aikaansaamiseksi osakesijoitukset on pääosin tehty sekä koti- että ulkomaisten rahastojen kautta.

Hyödykeriski

Hyödykeriskillä tarkoitetaan hyödykkeiden hintojen muutosten aiheuttamaa riskiä ryhmän tulokselle. Hyödykeriskiä sisältyy vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan sekä Pohjolan kaupankäyntitoimintaan. Pohjola soveltaa tilastollista VaR-mittaria myös hyödykeriskisiin. Vakuutusyhtiöiden hyödykesijoitusten taloudellinen pääoma lasketaan historialliseen simulaatioon perustuvaa VaR-mallia käyttäen osana vakuutustoiminnan markkinariskiä. Hyödykeriskiä hallitaan arvopaperivalinnan avulla ja johdannaisia käyttäen.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöjen ja muiden vastaavien instrumenttien markkinamuutosten ja kiinteistöjen vuokrausasteen aiheuttamaa riskiä sijoituksen markkinaehtoiseen tuottoon. Ryhmän kiinteistöriskin riskirajamittarina käytetään kiinteistöriskin taloudellisen pääoman suhdetta kaikkien riskilajien yhteenlaskettuun taloudelliseen pääomaan. Taloudellisen pääoman vaade perustuu sijoituskiinteistöillä asiantuntija-arvioon (40 prosenttia tasearvosta) ja käyttöomaisuuskiinteistöillä vakavaraisuuslaskennan pääomavaateeseen (8 prosenttia tasearvosta). Vakuutustoiminnassa välillisten, markkinanoteerattujen kiinteistösijoitusten (kiinteistörahastot tms.) riskit sisältyvät markkinariskien taloudellisen pääoman laskentaan (historialliseen simulaatioon perustuva VaR-malli).

Kiinteistöriskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida, rajoittaa ja valvoa kiinteistöomistuksiin kohdistuvia arvonalentumis-, vuokratuotto- ja vahingoittumisriskejä. Kiinteistöomaisuuteen liittyvien riskien pienentämiseksi ja tuottotason nostamiseksi jäsenpankeissa on vahvistettu kiinteistöriskien hallinnan periaatteet ja hallintajärjestelmät. Vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa kiinteistöriskin hallinnan periaatteet on vahvistettu sijoitussuunnitelmassa. Jäsenpankkien ja muiden OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen kiinteistöomistusten määrää ja tuottotasoa raportoidaan vähintään neljännesvuosittain.

Volatiliteettiriski

Volatiliteettiriskillä tarkoitetaan kaupankäynnin kohteen volatiliteetin muuttumisen aiheuttamaa riskiä ryhmän tulokselle. Volatiliteettiriskiä sisältyy optioliiketoimintaan sekä optiorakenteita sisältäviin indeksilainoihin. Aktiivista volatiliteettiriskiä ottaa OP-Pohjola-ryhmässä vain Pohjola Pankki Oyj, joka on rajoittanut optioliiketoimintojen volatiliteettiriskiä sekä perinteisin herkkyys- että VaR-mittarein. Volatiliteettiriskiä hallitaan optioita käyttäen.

Vakuutustekniset riskit

Vahinkovakuutus

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutustekniset riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun sekä jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyyteen. Vastuuvelariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti.

Vahinkovakuutus käyttää vakuutusriskien arvioimiseksi todennäköisyyksimallia, jonka avulla arvioidaan vakavaraisuuden optimaalinen taso. Vakuutusteknisten riskien osalta mallissa otetaan huomioon eri vakuutuslajien luonne sekä jälleenvakuuttamisaste.

Vakuutussopimuksella vakuutuksenottaja siirtää riskinsä vakuutuksenantajalle. Vahinkovakuutuksessa yksittäisen vakuutussopimuksen vakuutusriski muodostuu kahdesta elementistä. Näistä ensimmäinen on riski, että sattuu yksi tai useampi vakuutussopimuksen perusteella korvattava vahinko. Toiseksi, jokaiseen sattuvaan vahinkoon liittyy riski korvattavan vahingon suuruudesta. Sekä korvattavien vahinkojen lukumäärä että kunkin yksittäisen vahingon suuruus ovat satunnaisia. Vakuutusehdot edellyttävät, että korvattavan vahingon sattuminen on ennalta arvaamaton tapahtuma. Toisaalta vakuutetulle kohteelle sattuvan vahingon suuruus riippuu yleensä voimakkaasti esimerkiksi vahingon syystä ja sattumishetken olosuhteista sekä tapahtumien kulun yksityiskohdista. Lisäksi yhdellä vakuutussopimuksella voi olla katettuna useita laadultaan tai arvoltaan poikkeavia kohteita.

Vakuutuskanta muodostuu hyvin suuresta määrästä myönnettyjä vahinkovakuutussopimuksia. Vakuutuskannan suuruuden takia myös sattuvien vahinkojen odotettavissa oleva lukumäärä on suuri. Jos sattuvat vahingot ovat toisistaan täysin riippumattomia, toteutuneen vahinkomenon suhteellinen vaihtelu on todennäköisyyksilaskennan suurten lukujen lain mukaan sitä pienempi mitä enemmän vakuutuskannassa on yksittäisiä vakuutusriskejä.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 3. Korkotuotot ja -kulut

Milj. e	2010	2009
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	23	31
Saamisista asiakkailta		
Lainoista	1 257	1 696
Rahoitusleasingsaamisista	17	20
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	4	2
Saamistodistuksista		
Kaupankäynnistä	15	53
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavista	0	1
Myytavissä olevista	228	146
Eräpäivään asti pidettävistä	24	38
Lainoista ja saamisista	31	63
Johdannaissopimuksista		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	925	-
Suojauslaskennasta	-116	-103
Rahavirran suojauksesta	3	-
Muista	-2	1 121
Muista korkotuotoista	3	5
Yhteensä	2 412	3 072
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	16	13
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavista rahoitusveloista	1	5
Veloista asiakkaille	269	472
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	326	430
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainoista	7	11
Muista	32	36
Johdannaissopimuksista		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	874	-
Suojauslaskennasta	-30	-8
Rahavirran suojauksesta	0	
Muista	-7	1 038
Muista korkokuluista	6	5
Yhteensä	1 495	2 002
Korkokate	917	1 070

Suojauslaskennan suojausinstrumenttien nettotulos on -68,7 milj. e (-12,6 milj. e) ja suojauskohteiden nettotulos on 63,8 milj. e (5,3 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 4. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	2010	2009
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	89	52
Palautukset poistetuista saamisista	-10	-11
Arvonalentumisten lisäys	141	171
Arvonalentumisten peruutukset	-79	-46
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	7	12
Korkosaamisten arvonalentumiset	-	-
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	149	179

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 5. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	2010	2009
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulot	1 023	1 005
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-13	-15
Vakuutusmaksutuotot, brutto	1 010	990
Jälleenvakuuttajien osuus	-46	-47
Yhteensä	964	943
Sijoitustoiminnan nettotuotot	86	58
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset (pl. korvaustoiminnon kulut)	655	595
Korvausvastuun muutos*	19	-30
Korvauskulut yhteensä, brutto	674	565
Jälleenvakuuttajien osuus	-37	-5
Yhteensä	637	560
Muut vahinkovakuutustoiminnan erät**	30	44
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	382	396

Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus

Lyhytaikaiset vakuutussopimukset		
Vakuutusmaksutulot	1 021	1 003
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-13	-18
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuun muutos	-1	1
Pitkäaikaiset vakuutussopimukset		
Vakuutusmaksutulot	3	2
Vakuutusmaksuvastuun muutos	1	2
Vakuutusmaksutuotot, brutto	1 010	990
Jälleenvakuuttajien osuus lyhytaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-40	-51
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-5	4
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	0	0
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-1	-1
Jälleenvakuuttajien osuus	-46	-47
Vakuutusmaksutuotot, netto	964	943

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	13	20
Korkokulut	1	1
Myyntivoitot ja -tappiot	1	0
Arvostusvoitoista ja -tappioista	-4	-3
Lainat ja muut saamiset yhteensä	9	16
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		
Korkotuotot		
Saamistodistuksista	0	0
Johdannaisista	0	-
Muista	-	0
Yhteensä	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot		

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Saamistodistuksista	-	-
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	-20	-21
Muista	-	-
Yhteensä	-20	-21
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	0	2
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	0	-2
Muista	-	-
Yhteensä	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	-20	-20
Myytävisissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Korkotuotot	53	49
Muut tuotot ja kulut	-	0
Myyntivoitot ja -tappiot	28	13
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	25	-6
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0	0
Yhteensä	105	55
Osakkeista ja osuuksista		
Osingot	21	7
Muut tuotot ja kulut	1	0
Myyntivoitot ja -tappiot	49	54
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	-47	-23
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-37	-37
Yhteensä	-13	1
Myytävisissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	92	57
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	10	10
Myyntivoitot ja -tappiot	3	1
Arvon muutokset käypään arvoon arvostamisesta	1	1
Vastike- ja hoitokulut	-8	-6
Muut	-1	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	5	6
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	86	58

Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskontatun vastuuvelan (liite 34) lisäys (diskonttauksen purkautuminen) on 45 miljoonaa euroa (43). Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttauskorkoa ja kuukauden alun vastuovelkaa. Diskonttauskorko oli 3,7 % 31.12.2003–30.11.2004, 3,5 % 1.12.2004–30.11.2005, 3,3 % 1.12.2005–30.11.2007, 3,5 % 1.12.2007–31.12.2010

* Erään sisältyy eliniän odotteen kasvun johdosta vastuuvelan lisäystä 35 miljoonaa euroa.

** Erään sisältyy yhteistakuuerän purusta syntynyttä tuottoa 16 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 6. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	2010	2009
Vakuutusmaksutulo	1 315	703
Jälleenvakuuttajien osuus	-28	-25
Sijoitustoiminnan nettotuotot	531	362
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	595	504
Korvausvastuun muutos	414	13
Jälleenvakuuttajien osuus	-7	-5
Muut	-	-
Vastuuvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	698	640
Jälleenvakuuttajien osuus	-10	-11
Muut	29	19
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	100	-120

Tilikauden tulokseen sisältyy tulevien lisäetujen ja mahdollisten laskuperustemuutosten katteeksi tehty 30 miljoonan euron varaus (12 milj. e).

Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

Maksutulo vakuutusopimuksista

Maksutulo vakuutusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus	56	116
Yksilöllinen eläkevakuutus	50	59
Ryhmäeläkevakuutus	613	78
Riskivakuutus		
Yksilöllinen vakuutus	75	69
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	2	2
Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus	12	12
Riskivakuutus yhteensä	89	83
Yhteensä	808	335

Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista

Säästövakuutus	411	270
Yksilöllinen eläkevakuutus	91	94
Ryhmäeläkevakuutus	6	4
Yhteensä	507	368

Yhteensä	1 315	703
-----------------	--------------	------------

Maksutulo sijoitusopimuksista

Maksutulo sijoitusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Kapitalisaatiosopimukset	413	60
--------------------------	-----	----

Maksutulo sijoitusopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Kapitalisaatiosopimukset	-	-
--------------------------	---	---

Maksutulo sijoitussidonnaisista sijoitusopimuksista

Kapitalisaatiosopimukset	118	9
--------------------------	-----	---

Yhteensä	531	69
-----------------	------------	-----------

Ensivakuutus yhteensä

Tuleva jälleenvakuutus	0	0
------------------------	---	---

Maksutulo yhteensä	1 846	771
---------------------------	--------------	------------

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Jatkuvat vakuutusmaksut vakuutusopimuksista	502	471
Jatkuvat vakuutusmaksut sijoitusopimuksista	0	0
Kertamaksut vakuutusopimuksista	811	232
Kertamaksut sijoitusopimuksista	533	69
Yhteensä	1 846	771

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot

Lainat ja muut saamiset

Korkotuotot	15	0
Korkokulut	1	1
Myyntivoitot ja -tappiot	1	-8
Muut	0	-1
Arvonalentumiset	-3	-
Lainat ja muut saamiset yhteensä	13	-10

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotot		
Saamistodistuksista	13	15
Johdannaisista	0	1
Muista	-	-
Yhteensä	13	15
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-4	-1
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	-43	-12
Muista	0	0
Yhteensä	-46	-13
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	17	39
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	2	-15
Muista	-	-
Yhteensä	19	23
Osinkotuotot	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	-15	26

Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotot	18	38
Myyntivoitot ja -tappiot	6	-3
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	4	-4
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-1	-42
Yhteensä	28	-11
Osakkeista ja osuuksista		
Osingot	49	40
Muut tuotot	11	7
Myyntivoitot ja -tappiot	109	55
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	43	-7
Arvonalentumiset	-81	-171
Yhteensä	130	-75
Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	158	-86

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	9	11
Myyntivoitot ja -tappiot	0	0
Arvon muutokset käypään arvoon arvostamisesta	-1	0
Vastike- ja hoitokulut	-7	-6
josta vuokratuottoa kerryttämättömät	0	0
Muut	-1	-6
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	1	-1

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleva omaisuus

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Osakkeet, osuudet ja muut		
Korkotuotot	1	-
Myyntivoitot ja -tappiot	53	65
Arvostusvoitot ja -tappiot	297	353
Muut	23	15
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleva omaisuus yhteensä	374	433
Kurssivoitot (-tappiot)	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	531	362

Henkivakuutuksen korvaukset

Korvaukset vakuutusopimuksista

Korvaukset vakuutusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus		
Eräntymiset	192	177
Kuolemantapauskorvaukset	74	73
Takaisinostot	57	68
Yhteensä	323	318
Yksilöllinen eläkevakuutus		
Eläkkeet	44	37
Kuolemantapauskorvaukset	2	2
Takaisinostot	2	2
Yhteensä	48	40
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	40	21
Summamuotoiset korvaukset	0	1
Takaisinostot	1	1
Yhteensä	41	23
Riskivakuutukset		
Yksilöllinen vakuutus	18	13
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	1	0
Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus	10	7
Yhteensä	28	20
Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus		
Eräntymiset	34	23
Kuolemantapauskorvaukset	21	18
Takaisinostot	93	58
Yhteensä	148	99
Yksilöllinen eläkevakuutus		
Eläkkeet	3	2
Kuolemantapauskorvaukset	1	0
Takaisinostot	3	1
Yhteensä	6	3
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	0	0
Kuolemantapauskorvaukset	0	0
Takaisinostot	0	0
Yhteensä	0	0
Korvaukset vakuutusopimuksista yhteensä	595	504

Korvaukset sijoitusopimuksista

Korvaukset sijoitusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Kapitalisaatiosopimukset		
Eräntymiset	28	16
Takaisinostot	466	1
Yhteensä	495	16
Korvaukset sijoitusopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Kapitalisaatiosopimukset		

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Eräntymiset	-	-
Takaisinostot	-	-
Yhteensä	-	-
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitus sopimuksista		
Eräntymiset	6	2
Takaisinostot	115	6
Yhteensä	120	8
Korvaukset sijoitus sopimuksista yhteensä	615	24
Ensivakuutus yhteensä	1 210	528
Tuleva jälleenvakuutus	-	-
Korvaukset yhteensä	1 210	528

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 7. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Milj. e	2010	2009
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	153	139
Talletuksista	5	5
Maksuliikkeestä	150	132
Arvopapereiden välityksestä	30	22
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	13	13
Rahastoista	89	60
Omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	65	54
Vakuutusten välityksestä	57	73
Takauksista	23	21
Muista	39	48
Yhteensä	624	567
Palkkiokulut		
Maksuliikkeestä	14	15
Arvopapereista	7	8
Muista	40	48
Yhteensä	61	71
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	563	496

Muut palkkiokulut erä sisältää maksettuja palkkioita omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä 11 milj. e (9 milj. e) ja muita maksettuja palkkioita 28 milj. e (38 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 8. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	2010	2009
Kaupankäyntivaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	20	44
Osakkeista ja osuuksista	2	-3
Johdannaisista	-16	121
Muista	-	-
Yhteensä	6	162
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	1	-20
Osakkeista ja osuuksista	5	17
Johdannaisista	12	-67
Muista	-	-
Yhteensä	17	-69
Osinkotuotot kaupankäyntivaroista	1	0
Kaupankäyntivaroista ja -veloista nettotuotot yhteensä	24	93
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista varoista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	0	-7
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	3	2
Muista	-	-
Yhteensä	3	-5
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	3	10
Osakkeista ja osuuksista	-	-
Johdannaisista	0	1
Muista	-	-
Yhteensä	3	12
Osinkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista varoista	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista varoista ja -veloista nettotuotot yhteensä	6	7
Jaksotettuun hankintameno arvo arvoistettavista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Lainoista ja muista saamisista	-	0
Jaksotettuun hankintameno arvo arvoistettavista nettotuotot yhteensä	-	0
Valuuttatoiminnan nettotuotot		
Valuutanvaihdosta	116	-168
Muut	-99	180
Valuuttatoiminnan nettotuotot yhteensä	17	12
Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä	46	112

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	2010	2009
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	30	4
josta jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista	-	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretty	2	-1
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-11	-1
Yhteensä	21	1
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	6	-3
josta hankintamenoön arvostetuista	-	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretty	7	3
Arvonalentumiset	-6	-27
Yhteensä	7	-27
Osinkotuotot	15	9
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	43	-16
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista		
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0	-
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Lainoista ja muista saamisista	1	-
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista nettotuotot yhteensä	1	-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	45	48
Myyntivoitot ja -tappiot	5	0
Voitot käypään arvoon arvostamisesta	-3	-11
Vastike- ja hoitokulut	-29	-30
josta vuokratuottoa kerryttämättömät	1	1
Muut	1	1
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	18	8
Muut	-	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	62	-9

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2010	2009
Vuokratuotot oman käytön kiinteistöistä	13	12
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	1	2
Vakuutuskorvaukset	0	0
Muut	85	90
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	99	104

Erä muut liiketoiminnan tuotoista sisältää vahinkovakuutustoiminnan muita tuottoja 2 milj. e (2 milj. e), leasingkohteiden vuokratuottoja 21 milj. e (23 milj. e), atk-tuottoja 5 milj.e (5 milj. e), tuottoja luottoriskien hallinnasta 7 milj. e (10 milj. e) ja muita toimintatuottoja 50 milj. e (50 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 11. Henkilöstökulut

Milj. e	2010	2009
Palkat ja palkkiot	542	534
Osakeperusteiset maksut	0	0
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	69	61
Etuuspohjaiset järjestelyt	6	-3
Muut henkilösivukulut	25	31
Henkilöstökulut yhteensä	643	622

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 12. Muut hallintokulut

Milj. e	2010	2009
Toimistokulut	63	66
IT-kulut	110	101
Yhteyskulut	38	37
Markkinointikulut	49	53
Tutkimus- ja kehittämiskulut	-	0
Muut hallinnon kulut	59	54
Muut hallintokulut yhteensä	319	310

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2010	2009
Vuokratulot	3	3
Oman käytön kiinteistöistä	82	73
Myyntitappiot oman käytön kiinteistöistä	0	0
Poistot		
Rakennuksista	12	12
Koneista ja kalustosta	19	20
Aineettomista hyödykkeistä	39	28
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneista aineettomista hyödykkeistä	37	39
Muista	29	32
Yhteensä	136	131
Arvon alentumiset		
Oman käytön kiinteistöistä	0	1
Liikearvosta	0	0
Muista	0	3
Yhteensä	0	4
Talletussuojarahaston kannatusmaksu	25	24
Muut	78	81
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	324	316

Erä muut liiketoiminnan muissa kuluissa sisältää valvonta-, tarkastus- ja jäsenmaksuja 13 milj. e (15 milj. e), vakuutus- ja varmuuskuluja 9 milj. e (11 milj. e), vahinkovakuutustoiminnan muita kuluja 9 milj. e (10 milj. e) ja muita liiketoiminnan kuluja 46 milj. e (45 milj. e).

Tilintarkastajille maksetut palkkiot tilintarkastuksesta olivat 1,7 milj. e (2,1 milj. e), tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 0,1 milj. e (0,1 milj. e), veroneuvonnasta 0,1 milj. e (0,1 milj. e) ja muista palveluista 0,7 milj. e (1,0 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 14. Palautukset omistajajäsenille

Milj. e	2010	2009
Bonukset	151	142
Osuuspääoman korot	12	18
Palautukset omistajajäsenille yhteensä	163	160

Palautukset omistajajäsenille sisältää osuuspankkien jäsenille tilikaudelta maksettaviksi tulevat lisäosuuspääoman korot sekä pankkipalvelujen käytön keskittämisestä omistajajäsenille tilikaudelta kertyneet bonukset.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 15. Tuloverot

Milj. e	2010	2009
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	118	103
Aikaisempien tilikausien verot	1	2
Laskennalliset verot	17	21
Tuloslaskelman verot	135	126

Yhteisön tuloveroprosentti	26	26
----------------------------	----	----

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tulos ennen veroja	575	464
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	149	121
Edellisten tilikausien verot	1	2
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-5	-1
Vähennyskelvottomien kulujen vaikutus	6	7
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	-15	-3
Veronoikaisujen vaikutus	0	0
Muut erät	-1	2
Tuloslaskelman verot	135	126

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 16. Käteiset varat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kassa	128	135
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
Yön yli -talletukset	-	2 800
Pohjola Pankki Oyj:n vähimmäisvarantotalletus	240	255
Muut	1 260	45
Käteiset varat yhteensä	1 628	3 235

Luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja), sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 2 % varantopohjasta. OP-Pohjola-ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen Pohjola Pankki Oyj:hin. Pohjola Pankki Oyj huolehtii OP-Pohjola-ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 17. Saamiset luottolaitoksilta

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Talletukset keskuspankeissa		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	-	-
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	52	43
Muut	1	11
Yhteensä	53	53
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat	-	-
Muut	325	408
Saamistodistukset	743	1 521
Yhteensä	1 067	1 929
Yhteensä	1 121	1 982
Arvon alentumiset	-	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	1 121	1 982

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kaupankäynnin rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	348	324
Sijoitus- ja yritystodistukset	36	555
Debentuurit	5	1
Joukkovelkakirjalainat	44	255
Muut saamistodistukset	6	8
Osakkeet ja osuudet	67	65
Ostetut luotot ja muut saamiset	-	-
Yhteensä	505	1 208
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	-	-
Sijoitus- ja yritystodistukset	-	-
Debentuurit	-	-
Joukkovelkakirjalainat	14	55
Muut saamistodistukset	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-
Ostetut luotot ja muut saamiset	-	-
Yhteensä	14	55
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä	519	1 263

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Milj. e	31.12.2010		31.12.2009	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Kaupankäynnin rahoitusvarat				
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	273	-	215	-
Muilta	127	67	380	65
Muut				
Julkisyhteisöiltä	34	-	42	-
Muilta	5	-	505	-
Yhteensä	439	67	1 143	65

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

Milj. e	31.12.2010		31.12.2009	
	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Muilta	14	-	55	-
Muut				
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Muilta	-	-	-	-
Yhteensä	14	-	55	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä	453	67	1 198	65

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 19. Johdannaisopimukset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	1 497	1 088
Valuuttajohdannaiset	45	46
Osake- ja indeksijohdannaiset	178	139
Luottojohdannaiset	5	4
Muut	28	3
Yhteensä	1 753	1 280
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Korkojohdannaiset	-19	0
Valuuttajohdannaiset	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Muut	0	-
Yhteensä	-19	0
Suojaavat johdannaisopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	183	131
Valuuttajohdannaiset	16	12
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Rahavirran suojaus		
Korkojohdannaiset	-	-
Yhteensä	199	142
Johdannaisopimukset yhteensä	1 933	1 423

Tase-erä sisältää johdannaisopimusten positiiviset arvonmuutokset ja maksetut preemiot.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 20. Saamiset asiakkailta

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	48 694	45 570
Saamistodistukset	280	420
Rahoitusleasingsaamiset	624	622
Takaussaamiset ja muut saamiset	7 578	6 652
Yhteensä	57 176	53 263
Arvon alentumistappiot	-343	-271
Saamiset asiakkailta yhteensä	56 834	52 992

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumisten muutokset saamisista asiakkailta ja luottolaitoksilta

Milj. e	Luotot	Saamis- todistuk- set	Pankki- takaus- saamiset	Korko- saamiset	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2010	224	48	3	-4	271
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	141	0	0	-13	129
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset	7	-	-	-	7
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-20	-8	0	13	-16
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-29	-21	-	-	-50
Valuuttakurssiero-oikaisut	-	2	-	-	2
Arvon alentumiset 31.12.2010	322	21	3	-4	343

Milj. e					
Arvon alentumiset 1.1.2009	128	9	3	-3	137
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	131	40	1	-4	168
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset	12	-	0	-	12
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-24	-	-1	4	-21
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-23	-	-	-	-23
Valuuttakurssiero-oikaisut	-	-1	-	-	-1
Arvon alentumiset 31.12.2009	224	48	3	-4	271

Rahoitusleasingsaamiset

OP-Pohjola-ryhmässä Pohjola Pankki Oyj vuokraa rahoitusleasingsopimuksin kuljetuskalustoa sekä teollisuuden koneita ja laitteita.

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	195	193
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	324	333
Yli viiden vuoden kuluttua	193	192
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	712	718
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-88	-96
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	624	622
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	178	175
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	293	300
Yli viiden vuoden kuluttua	153	147
Yhteensä	624	622

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Vuokralle antajan hyväksi tuleva takaamaton jäännösarvo	-	-
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat	-	-
Vähimmäisvuokrasaamisista kirjattu vähennyserä	-	-
Bruttokasvu tilikauden aikana	206	246

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 21. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	229	335
Osakkeet ja osuudet	400	387
Kiinteistöt	87	78
Saamistodistukset	1 490	1 381
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	1	-
Osakejohdannaiset	-	0
Muut	561	530
Yhteensä	2 768	2 711
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	38	37
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	228	214
Jälleenvakuutustoiminnasta	87	89
Rahat ja pankkisaamiset	4	4
Muut saamiset	39	44
Yhteensä	396	389
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	3 164	3 101
Vahinkovakuutuksen sijoitukset	31.12.2010	31.12.2009
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	228	334
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	229	335
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset		-
Muut saamistodistukset	8	8
Osakkeet ja osuudet	-	-
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	1	-
Korkojohdannaiset	-	-
Osakejohdannaiset	-	0
Johdannaissopimukset yhteensä	1	0
Yhteensä	9	8
Myytävässä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 482	1 374
Osakkeet ja osuudet	400	387
Muut osuudet	561	530
Yhteensä	2 442	2 290
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	12	10
Rakennukset	76	67
Yhteensä	87	78
Sijoitukset yhteensä	2 768	2 711

Vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

	31.12.2010			31.12.2009		
Saamis-				Saamis-		
todis-	Osakkeet	Johdan-		todis-	Osakkeet	Johdan-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Milj. e	tukset ja osuudet naissopimukset			tukset ja osuudet naissopimukset		
Noteeratut						
Julksyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	8	-	-	8	-	-
Muut						
Julksyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	-	-	1	-	-	1
Yhteensä	8	-	1	8	-	1

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2010

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä*
Noteeratut						
Julksyhteisöiltä	558	-	558	-	-	-
Muilta	912	-	912	809	-	809
Muut						
Julksyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	11	-	11	152	-	152
Yhteensä	1 482	-	1 482	961	-	961
Tilikauden arvonalentumistappiot	-	-	-	-37	-	-37

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja erää 5 milj. e (5 milj. e). Erät koostuvat pääosin johdannaiskaupankäynnin vakuuksista.

* Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät osakkeita ja osakeriskillisiä rahastoja 400 miljoonaa euroa (387) sekä muita osuuksia 561 miljoonaa euroa (530). Muut osuudet sisältävät pääasiassa korko-, rahamarkkina-, vaihtovelkakirjalaina-, raaka-aine-, hedge fund- ja kiinteistörahastoja.

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2009

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä
Noteeratut						
Julksyhteisöiltä	645	-	645	-	-	-
Muilta	699	-	699	806	-	806
Muut						
Julksyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muilta	30	-	30	111	-	111
Yhteensä	1 374	-	1 374	917	-	917
Tilikauden arvonalentumistappiot	-	-	-	-37	-	-37

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset

	2010	2009
Hankintameno 1.1.	70	75
Lisäykset	21	6
Vähennykset	-14	-10
Siirrot erien välillä	0	0
Hankintameno 31.12.	76	70
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	8	7
Tilikauden käyvän arvon muutokset	1	1
Vähennykset	-	-
Muut muutokset	2	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	11	8
Kirjanpitoarvo 31.12.	87	78

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tilikaudella sijoituskiinteistöihin kohdistuvat rakentamis- ja korjausvelvoitteet olivat 15 milj. e (5 milj. e). Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ei sisällä velkaosuutta.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 22. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	418	446
Osakkeet ja osuudet	2 818	2 777
Kiinteistöt	135	122
Saamistodistukset	927	496
Muut	0	0
Yhteensä	4 298	3 841
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 147	2 381
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	32	25
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	7	33
Jälleenvakuutustoiminnasta	61	50
Rahat ja pankkisaamiset	0	1
Yhteensä	99	108
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	7 544	6 331
Henkivakuutuksen sijoitukset	31.12.2010	31.12.2009
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	407	446
Jälleenvakuutustalletesaamiset	-	-
Muut saamiset	11	-
Yhteensä	418	446
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	-	-
Muut saamistodistukset	116	182
Osakkeet ja osuudet	-	-
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	-	-
Korkojohdannaiset	-	-
Osakejohdannaiset	0	-
Johdannaissopimukset yhteensä	0	-
Yhteensä	116	182
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	812	313
Osakkeet ja osuudet	2 818	2 777
Yhteensä	3 629	3 091
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	20	16
Rakennukset	115	106
Yhteensä	135	122
Sijoitukset yhteensä	4 298	3 841

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

		31.12.2010		31.12.2009	
		Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Milj. e					
Noteeratut					
	Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
	Muilta	116	-	182	-
Muut					
	Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
	Muilta	-	-	-	-
Yhteensä		116	-	182	-
	Tilikauden arvonalentumistappiot	17	-	39	-

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2010

		Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
		Jaksotet- tuun					
Milj. e		Käypään arvoon	hankin- tamoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut							
	Julkisyhteisöiltä	207	-	207	-	-	-
	Muilta	605	-	605	2 818	-	2 818
Muut							
	Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
	Muilta	0	-	0	-	-	-
Yhteensä		812	-	812	2 818	-	2 818
	Tilikauden arvonalentumistappiot	-1	-	-1	-81	-	-81

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2009

		Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
		Jaksotet- tuun					
Milj. e		Käypään arvoon	hankin- tamoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut							
	Julkisyhteisöiltä	51	-	51	-	-	-
	Muilta	262	-	262	2 777	-	2 777
Muut							
	Julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
	Muilta	1	-	1	-	-	-
Yhteensä		313	-	313	2 777	-	2 777
	Tilikauden arvonalentumistappiot	-42	-	-42	-171	-	-171

Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset

	2010	2009
Hankintameno 1.1.	97	97
Lisäykset	20	1
Vähennykset	-6	-1
Siirrot erien välillä	0	-
Hankintameno 31.12.	111	97
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	25	26

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tilikauden käyvän arvon muutokset	-1	-1
Vähennykset	-	-
Muut muutokset	-	-
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	24	25
Kirjanpitoarvo 31.12.	135	122

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ei sisällä velkaosuutta. Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteet olivat 38 milj. e, edellisellä tilikaudella niitä ei ollut.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 23. Sijoitusomaisuus

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	5 581	4 443
Osakkeet ja osuudet	451	406
Yhteensä	6 032	4 849
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	978	1 163
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	42	46
Rakennukset	386	410
Yhteensä	428	456
Sijoitusomaisuus yhteensä	7 438	6 468

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sisältävät valtion liikkeeseen laskemia muita joukkovelkakirjoja 42 milj. e (50 milj. e), joukkovelkakirjoja 722 milj. e (862 milj. e) ja muita saamistodistuksia 213 milj. e (251 milj. e). Sijoituskiinteistöt sisältävät vakuutena olleita kiinteistöjä 6 milj. e (7 milj. e).

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2010

Milj. e	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	58	-	58	-	-	-	-
Muilta	5 514	-	5 514	354	0	354	930
Muut							
Julkisyhteisöiltä	1	-	1	-	-	-	-
Muilta	8	-	8	64	32	97	49
Yhteensä	5 581	-	5 581	418	32	451	978
Tilikauden arvonalentumistappiot	-11	-	-11	-6	-	-6	0

Myytavissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 11 milj. e (12 milj. e).

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset 31.12.2009

Milj. e	Myytavissä olevat saamistodistukset			Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
	Käypään arvoon	hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä	
Noteeratut							
Julkisyhteisöiltä	40	-	40	-	-	-	2
Muilta	4 392	-	4 392	318	0	318	1 157
Muut							
Julkisyhteisöiltä	1	-	1	-	-	-	-
Muilta	10	-	10	56	31	88	4
Yhteensä	4 443	-	4 443	374	31	406	1 163
Tilikauden arvonalentumistappiot	-1	-	-1	-27	-	-27	-
Sijoituskiinteistöjen muutokset						2010	2009
Hankintameno 1.1.						433	431

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Hankitut liiketoiminnot	-	-
Lisäykset	29	12
Vähennykset	-51	-12
Siirrot erien välillä	1	2
Hankintameno		
31.12.	413	433
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	23	36
Tilikauden käyvän arvon muutokset	-3	-11
Vähennykset	-1	-1
Muut muutokset	-2	-2
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	16	23
Kirjanpitoarvo 31.12.	428	456

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset aineellisista hyödykkeistä on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ei sisällä velkaosuutta.

OP-Pohjola-ryhmän yritykset omistavat sijoituskiinteistöjä, joihin kohdistuu aravalainsäädännön mukaisia luovutus- ja myyntihintaa koskevia rajoituksia. Tällaisten kohteiden käypä arvo oli 2 milj. e (2 milj. e). Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia, esisopimukseen perustuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteita OP-Pohjola-ryhmän yrityksillä oli 21 milj. e (0 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmässä Pohjola Pankki Oyj tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella. Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettujen aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen erittely on liitteessä 50.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 24. Uudelleenluokitellut saamistodistukset

Seuraavassa taulukossa uudelleenluokitellut saamistodistukset on esitetty kirjanpitoarvoina ja käypinä arvoina.

31.12.2010, milj. e	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Efek- tiivinen korko- taso, %	Luottoriskistä johtuvat arvonalentumiset
Lainat ja saamiset	1 549	1 543	5,5	93
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	677	626	4,2	-
Myytavissa olevat rahoitusvarat	-	-	-	-
Yhteensä	2 226	2 169		93

31.12.2009, milj. e	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Efek- tiivinen korko- taso, %	Luottoriskistä johtuvat arvonalentumiset
Lainat ja saamiset	2 838	2 856	5,1	71
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	798	761	4,2	-
Myytavissa olevat rahoitusvarat	-	-	-	-
Yhteensä	3 636	3 617		71

Mikäli uudelleenluokittelua ei olisi tehty ja saamistodistukset olisi arvostettu markkinan käypiä arvoja käyttäen:

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009	
	Tulos- laskelma	Käyvän arvon rahasto	Tulos- laskelma Käyvän arvon rahasto
Pankkitoiminta	8	8	10 2
Vahinkovakuutustoiminta	3	-1	- 27
Henkivakuutustoiminta	4	5	10 32
Konsernitoiminnot	-14	1	80 42
Yhteensä	1	13	100 103

Uudelleenluokitelluista saamistodistuksista kertyneet korot olivat tammi-joulukuussa yhteensä 78 miljoonaa euroa (138). Nimellisarvon ja hankinta-arvon välisenä hintaerona tulokseen jaksotettiin yhteensä 19 miljoonaa euroa (42). Saamistodistuksista kirjattiin arvonalentumisten palautusta 8 miljoonaa euroa. Vuonna 2009 saamistodistuksista kirjattiin arvonalentumisia 41 miljoonaa euroa. Korkoriski oli suojattu johdannaisilla, joihin sovellettiin suojauslaskentaa 1.10.2008 alkaen.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 25. Sijoitukset osakkuusyrityksissä

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Sijoitukset 1.1.	17	17
Liiketoimen hankinnat	23	-
Osuus kauden tuloksesta	2	1
Osingot	-2	-1
Arvonlennukset	-	-
Puretut osakkuusyritykset	-	0
Arvonmuutos	-2	-
Sijoitukset 31.12.	38	17

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 26. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset	2010				Yhteensä
	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutussopimuksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot	Muut aineet- tomat hyödyk- keet	
Hankintameno 1.1.	630	179	361	435	1 604
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	-	-
Lisäykset*	0	-	-	41	41
Vähennykset	0	-	-	-3	-3
Siirrot erien välillä	-	-	-	13	13
Hankintameno 31.12.	630	179	361	486	1 655
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-	-6	-124	-295	-425
Tilikauden poistot	-	-	-30	-42	-72
Tilikauden arvonalentumiset	-	-	-	-	-
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	0	0
Muut muutokset	-	-	-	0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-6	-153	-337	-496
Kirjanpitoarvo 31.12.	630	173	208	149	1 159

*Sisäisen kehittämistyön osuus 4 milj. e (2 milj. e). Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 69 milj. e (88 milj. e) ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 64 milj. e (47 milj. e). Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Aineettomien hyödykkeiden muutokset	2009				Yhteensä
	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutussopimuksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot	Muut aineet- tomat hyödyk- keet	
Hankintameno 1.1.	630	179	361	394	1 564
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	-	-
Lisäykset*	-	-	-	43	43
Vähennykset	0	-	-	-2	-2
Siirrot erien välillä	-	-	-	-1	-1
Hankintameno 31.12.	630	179	361	435	1 604
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-	-3	-94	-256	-353
Tilikauden poistot	-	-	-30	-39	-68
Tilikauden arvonalentumiset	-	-3	-	-	-3
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	0	0
Muut muutokset	-	-	-	-1	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-6	-124	-295	-425
Kirjanpitoarvo 31.12.	630	173	237	139	1 179

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Liikearvo	630	630
Tuotemerkit	173	173
Yhteensä	803	803

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet

	31.12.2010	31.12.2009
	Kirjanpito- arvo	Kirjanpito- arvo
Milj. e		
Asiakassuhteet	185	210
Vakuutusopimukset	22	27
Tietokoneohjelmat	69	88
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	64	47

Liikearvot on hankittu vuonna 2005 osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa sekä vuonna 2008 osana Pohjola Finance Oy:n (ent. K-Rahoitus Oy) hankintaa. Tuotemerkit, asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymän liiketoimintojen hankintaa.

Liikearvon arvonalentumistesti

	Liikearvo	
Milj. e	2010	2009
Vahinkovakuutusliiketoiminta	390	390
Varainhoitoliiketoiminta	97	97
Rahastoliiketoiminta	71	71
Henkivakuutusliiketoiminta	49	49
Systeemipalveluliiketoiminta	10	10
Rahoitusyhtiöpalvelut	13	13
Yhteensä	630	630

Liikearvon arvonalentumistestaus

OP-Pohjola-ryhmän liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n ja Pohjola Finance Oy:n liiketoimintojen hankinnoista. Liikearvot määräytyivät kauppahinnan kohdistamisprosessissa eli ns. PPA (Purchase Price Allocation)-selvityksissä. Syntyneet liikearvot kohdistettiin kassavirtaa tuottaville yksiköille (CGU:t), jotka olivat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Liikearvojen arvonalentumistestaukset suoritettiin IAS 36:n mukaisesti vastaaville kassavirtaa tuottaville liiketoiminnoille kuin mille PPA-selvityksen hankintamenolaskelmat laadittiin: vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, varainhoito-, rahasto- ja systeemipalveluliiketoiminnalle sekä rahoitusyhtiöpalveluille.

OP-Pohjola-ryhmän kassavirtayksikköjen arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää ("Excess Returns" -menetelmä). Menetelmässä kuluvan tilikauden ja tulevien tilikausien voitosta vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin systeemipalveluliiketoiminnan ja rahoitusyhtiöpalveluiden osalta IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Muiden liiketoiminta-alueiden osalta testausperiodin pituudeksi määriteltiin koko PPA-poistojen vaikutusaika lisättynä yhdellä PPA-poistoista vapaalla vuodella: vahinkovakuutuksessa 9 vuotta sekä henkivakuutus-, varainhoito-, ja rahastoliiketoiminnassa 6 vuotta.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat OPK:n hallintoneuvoston kesäkuussa 2009 vahvistamaan OP-Pohjola-ryhmän kehittämisen pitkän aikavälin suuntaviivat määrittävään liiketoimintastrategiaan ja niistä johdettuihin odotuksiin liiketoimintojen kehittymisestä vuosina 2011-2013. Vuoden 2013 jälkeisten kausien kassavirtojen kasvu vaihtelee 2-9 % välillä. Henkivakuutusliiketoiminnassa korkotuottoisen maksutulon odotetaan uuden strategian mukaisesti kuitenkin laskevan koko testausperiodilla.

Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty markkinaehtoista oman pääoman kustannusta, joka on linjassa sovellettujen arvonmäärittämis menetelmien kanssa (ts. kassavirtojen kautta on määritetty vain oman pääoman sijoittajille kuuluvaa arvoa, joka on diskontattu oman pääoman tuottovaatimuksella). Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja (ts. IFRS WACC) vaihteli 10,1-11,6 % välillä. Vuonna 2009 diskonttokorko vaihteli 10,5-12,4 % välillä. Diskonttokorkoa vahinko-, henkivakuutusliiketoiminnalle laskettiin 0,5 %-yksiköllä, koska markkinatiedon kautta saatu diskonttokorkotaso oli laskenut merkittävästi vuodesta 2009. Kaikkien liiketoimintojen osalta markkinatiedon kautta saatu diskonttokorkotaso oli alhaisempi kuin vuoden 2010 arvonalentumislaskelmissa ja jo PPA-selvityksissä käytetty diskonttokorko.

Liikearvojen arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Herkkyysanalyysi suoritettiin kullekin kassavirtayksikölle erikseen perustuen kunkin kassavirtayksikön keskeisiin muuttujiin.

Vahinkovakuutusliiketoiminnassa keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissa käytettiin diskonttokorkoa, yhdistettyä kulusuhdetta ja sijoitustoiminnan nettotuotto-%. Käytetyt muuttujat olivat samat kuin edellisenä vuotena. Herkkyyssanalyysin tulokset eivät ole muuttuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 4,3 %-yksikön kasvu, yhdistetyn kulusuhteen

3,8 %-yksikön kasvu ja sijoitustoiminnan nettotuotto-%:n 1,6 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, yhden testatun muuttujan muuttuessa ja muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 5,5 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, 4,0 %-yksikön kasvu yhdistetyssä kulusuhteessa ja 1,4 %-yksikön lasku sijoitustoiminnan nettotuotto-%:ssa suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Henkivakuutusliiketoiminnassa keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, liikekulujen kasvu-% ja sijoitustoiminnan marginaali-%. Herkkyyssanalyysin tulokset ovat parantuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 17 %-yksikön kasvu, liikekulujen 23 %-yksikön kasvu ja sijoitustoiminnan marginaalin 2,1 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 6,4 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, 7,9 %-yksikön kasvu liikekuluissa ja sijoitustoiminnan marginaalin 0,6 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Varainhoitoliiketoiminnassa keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, hallinnoitavien varojen kasvu-% ja kulujen kasvu-%. Herkkyyssanalyysin tulokset ovat kauttaaltaan parantuneet edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 25 %-yksikön kasvu, hallinnoitavien varojen 27 %-yksikön lasku ja kulujen 11 %-yksikön kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 22 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, hallinnoitavien varojen 18 %-yksikön lasku ja kulujen 9,5 %-yksikön kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Rahastoliiketoiminnassa keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, rahastopääomien kasvu-% ja kiinteä luontoisten kulujen kasvu-%. Herkkyyssanalyysin tulokset ovat parantuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 10 %-yksikön kasvu, rahastopääomien 5,9 %-yksikön lasku ja kiinteä luontoisten kulujen 9,3 %-yksikön kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 3,9 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, 1,0 %-yksikön lasku rahastopääomien kasvussa ja kiinteä luontoisten kulujen 1,4 %-yksikön kasvu suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Systeemipalveluliiketoiminnan osalta keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, palvelutuottojen kasvu-% ja kate-%. Herkkyyssanalyysin tulokset eivät ole muuttuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 39 %-yksikön kasvu, palvelutuottojen 32 %-yksikön lasku ja katteen 3,1 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 37 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, 31 %-yksikön lasku palvelutuottojen ja katteen 3,1 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Rahoitusyhtiöpalvelussa keskeisinä muuttujina herkkyyssanalyysissä käytettiin diskonttokorkoa, luottokannan kasvu-% ja tuottomarginaalin muutos-%. Herkkyyssanalyysin tulokset ovat parantuneet merkittävästi edellisestä vuodesta. Diskonttokoron 11 %-yksikön kasvu, luottokannan 11 %-yksikön lasku ja tuottomarginaalin 7,2 %-yksikön lasku suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomana, aiheuttaisi arvonalentumisriskin. Viime vuonna tulokset olivat vastaavasti: 5,6 %-yksikön kasvu diskonttokorossa, 3,5 %-yksikön lasku luottokannassa ja 3,0 %-yksikön lasku tuottomarginaaleissa suhteessa ennusteisiin koko testauskaudella olisi aiheuttanut arvonalentumisriskin.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

OP-Pohjola-ryhmän tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola-, Eurooppalainen-, A-vakuutus- sekä Seesam-tuotemerkille.

Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen "relief from royalty" menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetken diskontatut rojaltilisäästöt. Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisätynä hyödykekohtaisella riskipreemiolla. Vahinkovakuutuksen diskonttokorkoa laskettiin 0,5 %-yksiköllä, koska markkinatiedon kautta saatu diskonttokorkotasoa oli laskenut merkittävästi vuodesta 2009. Testauksessa on käytetty samaa riskipreemiota ja vastaavia rojaltili-% kuin PPA-selvityksessä ja aikaisempien vuosien testauksissa.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin kaikkien tuotemerkkien osalta IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vahinkovakuutusliiketoiminnan päivitettyihin strategialukuihin vuosille 2011-2013 ja niistä johdettuihin odotuksiin liiketoiminnan kehitymisestä jatkossa. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 % inflaatio-odotusta.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin vuoden 2010 tilinpäätöksessä. Seesam-tuotemerkille tehtiin 3 miljoonan euron arvonalentumiskirjaus sekä vuoden 2009 että vuoden 2008 tilinpäätöksessä.

Muiden olennaisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

OP-Pohjola-ryhmän asiakassuhteet, vakuutus sopimukset ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista ja vakuutus sopimuksista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoin kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa eikä niissä ole havaittu viitteitä arvonalentumiskirjaustarpeesta. Vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, varainhoito- ja rahastoliiketoimintaan kohdistetuista tietokoneohjelmista muodostuneet aineettomat hyödykkeet on kirjattu kokonaan kuluksi.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 27. Aineelliset hyödykkeet

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	59	60
Rakennukset	525	545
Koneet ja kalusto	46	50
Muut aineelliset hyödykkeet	17	18
Vuokralle annettu omaisuus	69	89
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	716	761
josta keskeneräiset hankinnat	1	17

			2010		
Aineellisten hyödykkeiden muutokset	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	758	342	31	129	1 261
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	-	-
Lisäykset	21	15	1	19	56
Vähennykset	-18	-83	-1	-36	-137
Siirrot erien välillä	-15	0	0	-	-15
Hankintameno 31.12.	747	275	31	112	1 165
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-153	-292	-13	-40	-500
Tilikauden poistot	-24	-19	-1	-21	-64
Tilikauden arvonalentumiset	-3	-	-	1	-2
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	1	-	-	-	1
Vähennykset	16	82	1	18	117
Muut muutokset	-1	-	-	0	-1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-163	-229	-14	-43	-449
Kirjanpitoarvo 31.12.	584	46	17	69	716

			2009		
Aineellisten hyödykkeiden muutokset	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	724	361	35	121	1 242
Hankitut liiketoiminnot	-	-	-	-	-
Lisäykset	38	13	0	36	87
Vähennykset	-7	-32	0	-28	-68
Siirrot erien välillä	3	1	-4	-	0
Hankintameno 31.12.	758	342	31	129	1 261
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-135	-303	-15	-27	-480
Tilikauden poistot	-22	-19	-1	-23	-66
Tilikauden arvonalentumiset	-5	-	-	0	-6
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	2	-	-	-	2
Vähennykset	3	31	2	10	46
Muut muutokset	4	0	1	-1	4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-153	-292	-13	-40	-500
Kirjanpitoarvo 31.12.	605	50	18	89	761

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otetut hyödykkeet

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Sijoituskiinteistöt	-	11

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Omassa käytössä olevat kiinteistöt	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	-	11

Vastaiset vähimmäisvuokrat ja niiden nykyarvot

	2010		2009	
Milj. e	Vähimmäis- vuokrat	Nykyarvot	Vähimmäis- vuokrat	Nykyarvot
Yhden vuoden kuluessa	-	-	1	-
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	-	-	12	11
Yli viiden vuoden kuluttua	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	13	11

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kaudella kuluksi kirjatut muuttuvat vuokrat	-	1
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vähimmäisvuokrat	-	1

Myynti- ja takaisinvuokraussopimuksena on käsitelty Tampereen Seudun Osuuspankin Kuntien eläkevakuutukselle myymä- ja takaisinvuokraama Kiinteistö Oy Hämeenkivi v.2009. Tampereen Seudun Op on ostanut Hämeenkiven koko osakekannan takaisin 31.12.2010

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 28. Muut varat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Maksujenvälityssaamiset	24	5
Eläkevarat	448	435
Siirtosaamiset		
Korot	657	569
Muut siirtosaamiset	76	27
Muut	546	536
Yhteensä	1 749	1 572

Muiden varojen muut erä sisältää arvopapereiden myyntisaamisia 47 milj. e (49 milj. e), johdannaissaamisia 48 milj. e (59 milj. e) ja muita varoja 451 milj. e (427 milj. e).

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP-Pohjola-ryhmän eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TyEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyt on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TyEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot	31.12.2010	31.12.2009
Varojen käypä arvo	1 410	1 278
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo (-)	-1 224	-1 114
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	-4	-5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	253	264
Nettosaaminen	434	423
Taseeseen kirjatut varat ja veloitteet		
Varat	448	435
Velat	-13	-12
Nettovarat	434	423

Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy

Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita	49	41
OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	46	68
Muita saamisia OP-Pohjola-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	-	-
OP-Pohjola-ryhmän käytössä olevat kiinteistöt	12	13
Yhteensä	107	123

Etuuspohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	24	20
Korkomenot	55	56
Varojen odotettu tuotto	-81	-86
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	10	8
Siirto tasausjärjestelmästä	-	-
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-
Veloitteen täyttämisen vaikutus	0	0
Etuuspohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa yhteensä	6	-3

Varojen toteutunut tuotto	157	146
----------------------------------	------------	------------

Järjestelyihin kuuluvien varojen pitkäaikainen tuotto-odotus perustuu pitkiin historiallisiin aikasarjoihin ja tutkimuksiin eri omaisuusluokkien riskipreemioista. Odotettu tuotto on määritetty yhtenäisesti, ottaen huomioon historialliset tuotot, markkinoiden nykyinen tila sekä varojen strateginen jako.

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Velvoitteen nykyarvon muutokset	31.12.2010	31.12.2009
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	1 119	992
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	24	20
Korkomenot	55	56
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	68	89
Kurssierot	-	-
Maksetut etuudet	-44	-43
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-
Liiketoimintojen yhdistämiset	-	-
Järjestelyn supistaminen	-	-
Velvoitteen täyttäminen	-1	-1
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu (netto)	6	0
Jakosuhteen muutos	1	6
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	1 228	1 119
Varojen käypien arvojen muutokset	31.12.2010	31.12.2009
Varojen käypä arvo 1.1.	1 278	1 148
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	81	86
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	70	60
Työnantajan suorittamat maksut	17	22
Maksetut etuudet	-44	-43
Velvoitteen täyttäminen	-1	-1
TyEL:n korkoeron tuotto ja vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu (netto)	6	0
Jakosuhteen muutos	1	6
Varojen käypä arvo 31.12.	1 410	1 278

Vuonna 2011 suoritettavien maksujen määrä etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 13 milj. e.

Merkittävimpien varallisuuserien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %	31.12.2010	31.12.2009
Osakkeet ja osuudet	33	21
Saamistodistukset	42	37
Kiinteistöt	18	20
Muut varat	7	22
Yhteensä	100	100

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset olettamukset	2010	2009
Diskonntauskorko, %	4,50	5,00
Varojen pitkäaikainen odotettu tuotto, %	4,63-6,60	5,08 - 6,60
Tuleva palkankorotusoletama, %	3,00	3,50
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,00-2,40	2,00 - 2,40
Vaihtuvuus, %	0,00-3,00	0,00 - 3,00
Inflaatio, %	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	1,0-16,0	1,0 - 16,0

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden ylikate ja kokemusperäiset tarkistukset	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Velvoitteen nykyarvo	1 228	1 119	992	1 129	1 008
Varojen käypä arvo	-1 410	-1 278	-1 148	-1 386	-1 359
Yli- tai alikate	-182	-159	-156	-257	-352
Velkojen kokemusperäiset tarkistukset	-14	-24	-52	25	32
Varojen kokemusperäiset tarkistukset	63	60	-299	-16	22

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 29. Verosaamiset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Tuloverosaamiset	35	32
Laskennalliset verosaamiset	90	76
Verosaamiset yhteensä	125	108
Laskennalliset verosaamiset	31.12.2010	31.12.2009
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	22	23
Poistoista ja arvonalennuksista	1	1
Varauksista ja luottojen arvonalentumisista	26	29
Rahavirran suojauksesta	2	-
Konsernieliminoinneista	8	9
Verotuksellisista tappioista	36	61
Muista eristä	35	33
Netotettu laskennallisista verovelosta	-40	-81
Yhteensä	90	76
Laskennalliset verovelat	31.12.2010	31.12.2009
Verotuksellisista varauksista	584	533
Myytavissä olevista rahoitusvaroista	57	2
Rahavirran suojauksesta	0	-
Tasotusmäärästä	116	114
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	115	113
Vakuutusyhtiöiden sijoitusten käypään arvoon arvostamisesta	25	77
Kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta	29	31
Yrityssostojen kauppahinnan kohdistuksesta	91	100
Konsernieliminoinneista	2	2
Muista eristä	2	3
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-40	-81
Yhteensä	981	893
Laskennallinen verosaaminen (+)/-velka (-), netto	-891	-817
Laskennallisten verojen muutokset	31.12.2010	31.12.2009
Laskennalliset verosaamiset/-velat 1.1.	-817	-622
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Ostettujen yritysten myyntivoittojen eliminoinnoista	0	2
Tappioiden vaikutuksista	-26	-62
Varauksista ja saamisten arvonalentumisista	0	-1
Verotuksellisista varauksista	-53	-50
Poistoista ja arvonalentumisista	9	8
Tasotusmäärästä	-2	-15
Sijoitusten arvostus	55	99
Muut	-1	-3
Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan		
Käyvän arvon rahasto		
Käyvän arvon arvostuksesta	-42	-152
Rahavirran suojauksesta	2	-
Siirrot tuloslaskelmaan	-17	-24
Muut	-	2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä 31.12., (+)/-velka (-), netto	-891	-817

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tuloverosaamiset, (+)/-velka (-), netto	1	-1
Verosaamiset yhteensä, (+)/-velka (-), netto	-890	-818

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2010 lopussa 101 milj. e (164 milj. e). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2019.

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 34 milj. e (31 milj. e) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 30. Velat luottolaitoksille

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Velat keskuspankeille	355	500
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	64	26
Muut velat	0	0
Eräntyneet ja perinnässä olevat muilta pankeilta	-	-
Yhteensä	64	26
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	1 260	1 550
Muut velat	18	98
Repovelat	-	-
Yhteensä	1 278	1 648
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	1 696	2 174

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 31. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kaupankäynnin rahoitusvelat		
Repoveloista	-	-
Arvopapereiden lyhyeksimyynneistä	0	71
Muista	0	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat yhteensä	0	71

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 32. Johdannaissopimukset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	1 632	1 125
Valuuttajohdannaiset	4	4
Osake- ja indeksijohdannaiset	52	52
Luottojohdannaiset	0	1
Muut	27	3
Yhteensä	1 715	1 186
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Korkojohdannaiset	8	8
Valuuttajohdannaiset	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Muut	0	-
Yhteensä	8	8
Suojaavat johdannaissopimukset		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	206	153
Valuuttajohdannaiset	13	13
Osake- ja indeksijohdannaiset	-	-
Luottojohdannaiset	-	-
Rahavirran suojaus		
Korkojohdannaiset	8	-
Muut	-	-
Yhteensä	228	166
Johdannaissopimukset yhteensä	1 951	1 360

Tase-erä sisältää johdannaissopimusten negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 33. Velat asiakkaille

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	20 127	19 768
Yritykset ja julkisyhteisöt	8 061	7 369
Yhteensä	28 187	27 137
Muut		
Yksityiset	7 338	6 527
Yritykset ja julkisyhteisöt	918	953
Yhteensä	8 256	7 480
Talletukset yhteensä	36 443	34 617
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	1	0
Yritykset ja julkisyhteisöt	2	5
Yhteensä	3	5
Muut		
Yksityiset	3	3
Yritykset ja julkisyhteisöt	2 756	2 981
Yhteensä	2 759	2 984
Muut rahoitusvelat yhteensä	2 762	2 989
Velat asiakkaille yhteensä	39 205	37 606

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 34. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Vastuuvelka	2 224	2 145
Yhteistakuuerä	0	40
Velat ensivakuutustoiminnasta	110	78
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	10	13
Muut vahinkovakuutustoiminnan velat	7	3
Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä	2 350	2 279

Velat vahinkovakuutussopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus

Milj. e	31.12.2010			31.12.2009		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläkeuotoinen korvausvastuu	1 108	-2	1 106	1 058	-3	1 054
Muut tapauskohtaiset varaukset	151	-53	98	144	-44	101
Ammattitautien erillisvaraus	35	-	35	39	-	39
Kollektiivinen korvausvastuu	502	-5	497	493	-5	487
Varatut korvaushoitoikulut	52	-	52	50	-	50
Vakuutusmaksuvastuu	375	-19	356	361	-25	336
Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä	1	-	1	0	-	0
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka yhteensä	2 224	-79	2 145	2 145	-77	2 068

Vakuutussopimuksista aiheutuvan vastuuvelan ja jälleenvakuutussopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

Milj. e	2010			2009		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Korvausvastuu 1.1	1 783	-52	1 731	1 770	-66	1 704
Maksetut korvaukset tilikaudella	-712	29	-683	-652	20	-633
Velan/saamisen muutos	731	-37	694	623	-6	617
Tilikaudella sattuneet vahingot	737	-45	692	666	-17	649
Lisäys (vähennys) edellisiin tilikausiin	-41	8	-33	-42	11	-31
Muu laskuperustemuutos	35	-	35	-	-	-
Diskonttauksen purkautuminen	44	-	44	42	-	42
Kurssivoitot (tappiot)	1	-	1	-1	0	-1
Korvausvastuu 31.12	1 847	-60	1 788	1 783	-52	1 731
Vakuutusmaksuvastuu						
Vakuutusmaksuvastuu 1.1	362	-25	337	346	-21	324
Lisäys	341	-3	338	327	-13	313
Vähennys	-328	9	-319	-312	10	-302
Kurssivoitot	0	-	0	0	-	0
Diskonttauksen purkautuminen	1	-	1	1	-	1
Vakuutusmaksuvastuu 31.12.	377	-19	357	362	-25	337
Vahinkovakuutuksen vastuuvelka yhteensä	2 224	-79	2 145	2 145	-77	2 068

Vakuutusmaksuvastuu edustaa veloitteita, jotka liittyvät vuoden lopussa vielä luovuttamatta olevaan vakuutusturvaan. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy 1,1 milj. euroa täydennysvastuuta, joka liittyy kodinkoneiden jatkettuna takuuna toimiviin ns. Affinity-vakuutuksiin, jotka ilman täydennysvastuuta jäisivät alimitoitetuiksi.

Vahinkovakuutussopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittäminen

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vastuuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuvälille on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu on määritetty pääosin pro rata parte temporis -säännöllä. Yritysten vakuutus sopimuksista aiheutuva vakuutusmaksuvastuu on laskettu sopimuskohtaisesti ja henkilöasiakkaiden vakuutus sopimuksista aiheutuva vakuutusmaksuvastuu vakuutusmaksutuloon sidotuilla yhtiön omasta vakuutus tilastosta johdetuilla kertoimilla.

Eläkeluoto korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetys korvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2010 lopussa on 3,5 % (31.12.2009: 3,5 %). Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja Liikennevakuutuskeskuksen yhteisessä aktuaari projektissa käynnistettiin keväällä 2010 kansallinen selvitys siitä, onko suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämä kuolevuusmalli ajantasainen. Selvityksen ensimmäisen vaiheen tulosten perusteella eliniän odote on kasvanut, jonka takia Pohjola kasvatti vastuuvälkaansa kertaluoteisesti 35 miljoonaa euroa. Arviointityön on tarkoitus tarkentua kevään 2011 aikana.

Korvausvastuuseen sisältyy asbestivastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitaitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssiajat ovat jakautuneet. Asbestikorvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder, Hovinen, PPCI ja keskimääräisen maksun menetelmä. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

Bornhuetter-Ferguson

Bornhuetter-Ferguson (BF) -menetelmä perustuu oletukselle, että kunakin kehitysvuonna maksetaan korvauksia tietty osuus sattumisvuoden riskimitasta. Tämä riskimitta voi olla esimerkiksi vakuutusvuosien lukumäärä tai vahinkosuhdeolettamalla korjattu vakuutusmaksutuotto. BF reagoi hitaasti korvausten kehityskolmiossa tapahtuviin muutoksiin ja lisäksi BF on herkkä riskimitan valinnalle.

Chain Ladder

Chain Ladder (CL) -menetelmässä vuosittaisten kehityskertoimien avulla määritetään jokaisen sattumisvuoden kokonaiskorvausmeno. Kehityskertoimen kuvaa kumulatiivisten korvausten kehityskolmion peräkkäisten kehitysvuosien välistä suhdetta. CL on herkkä ensimmäisten kehitysvuosien havainnoille.

Hovinen

Hovisen menetelmässä kollektiivinen korvausvastuu perustuu BF- ja CL-menetelmien antamien arvioiden painotettuun keskiarvoon. Hovisen menetelmä ottaa huomioon sen, kuinka paljon informaatiota sattumisvuodesta on kertynyt tähän päivään mennessä, ja painottaa tämän mukaan vastuun arviota BF:n ja CL:n välillä.

PPCI

PPCI-menetelmä (PPCI = Payments per Claims Incurred) on vastaava kuin BF, mutta riskimitta on sattuneiden vahinkojen lukumäärä. Jotta PPCI:tä voitaisiin käyttää, täytyy vahinkojen lukumäärien arviot sattumisvuosittain olla tiedossa.

Keskimääräinen maksu

Keskimääräisen maksun menetelmä (KM) on vastaava kuin BF, mutta kehitysvuonna maksettujen korvausten oletetaan olevan verrannollisia kyseisenä kehitysvuonna havaittujen vahinkojen lukumäärään. Jotta KM:ää voitaisiin käyttää, täytyy aikaisemmilta kehitysvuosilta havaitut vahinkojen lukumäärät olla tiedossa ja lisäksi täytyy olla arviot tulevaisuudessa havaituista vahinkojen lukumääristä. KM toimii hyvin lajeissa, joissa maksettujen korvausten kassavirralla on pitkä maturiteetti, koska tällöin voidaan stabiloida keskimääräinen maksu ja keskittyä maksettujen vahinkojen lukumäärien kehittymiseen.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- tulevan inflaation arvioimiseen (pl. lakisääteisten vakuutusten perusteella maksettavat ansionmenetys korvaukset),
- korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta) ja
- historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa korvausten kehityskolmiot on inflaatiokorjattu. Inflaation tasoksi historiatietojen osalta on arvioitu 3 % ja tulevaisuudessa sairaskulukorvauksissa 4 % ja muissa 2 %. Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläkeluoto korvausvastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsemin vahinkovakuutus sopimuskanta on jaettu useaan eri luokkaan riskin ja muun muassa maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu lasketaan ensin kullakin yllä mainitulla tilastollisella menetelmällä. Näistä on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosisikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2–10 %. Koko konsernin tasolla varmuuslisä on 6,4 % kollektiivisen korvausvastuun määrästä. Varmuuslisän määrään vaikuttaa historiatietojen laatu, arvion herkkyyys historiavuosien lukumäärälle ja eri menetelmien antamien arvioiden keskinäinen hajonta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa on otettu huomioon se, että historiatiedot eivät kaikissa tapauksissa anna lainkaan informaatiota pitkälle tulevaisuuteen. Tällöin on pyritty turvaavasti arvioimaan maksettujen korvausten kassavirtajakauman käyttäytyminen alueella, mistä ei ole havaintoja ja mikä on kaukana tulevaisuudessa (yli 15 vuotta).

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

b) Oletusten ja menetelmien muutokset

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja Liikennevakuutuskeskuksen yhteisessä aktuaariprojektissa käynnistettiin keväällä 2010 kansallinen selvitys siitä, onko suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämä kuolevuusmalli ajantasainen. Selvityksen ensimmäisen vaiheen tulosten perusteella eliniän odote on kasvanut, jonka takia Pohjola kasvatti vastuuvélkaansa kertaluoteisesti 35 miljoonaa euroa. Arviointityön on tarkoitus tarkentua kevään 2011 aikana.

Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	2010	2009
Milj. e (velan kasvu +/- pieneneminen -)	-	-
Varautuminen kuolevuusmallin muutokseen	35	-
Yhteensä	35	-

c) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Korvauskehitys on esitetty viideltä vuodelta pitkäaikaisia vastuuta lukuun ottamatta. Korvauskolmiossa ei seurata poolien osuuksia eikä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen regressien kehitystä. Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruusina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vastuuvélan riittävyttä koskevat tiedot.

Korvauskolmiot, bruttoliiike (milj. e)

Sattumisvuosi	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta								
Sattumisvuoden lopussa	523	540	603	638	707	666	737	4 413
Vuotta myöhemmin	528	540	611	633	693	615	-	-
2 vuotta myöhemmin	521	535	591	627	671	-	-	-
3 vuotta myöhemmin	515	529	594	609	-	-	-	-
4 vuotta myöhemmin	518	532	585	-	-	-	-	-
5 vuotta myöhemmin	516	526	-	-	-	-	-	-
6 vuotta myöhemmin	514	-	-	-	-	-	-	-
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	514	526	585	609	671	615	737	4 258
Kertyneet maksetut korvaukset	-485	-495	-535	-554	-593	-501	-376	-3 539
Korvausvastuu vuosilta 2004-2009	29	31	50	55	78	114	361	719
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta								303

Latenttien ammattitautien korvauskehitys, (milj. e)

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Perustemuutokset*	Riittävyys
2005	45	39	-4	-2	1	-1
2006	43	40	-4	-3	-	-3
2007	41	40	-4	-2	-1	-2

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosisikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

2008	40	41	-4	-4	3	-2
2009	42	43	-4	-8	4	-4
2010	38	44	-3	0	-	0

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys, (milj. e)

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläke-pääomat	Maksetut eläkkeet	Peruste-muu-tokset*	Riittävyys
2006	681	731	77	26	-	1
2007	731	745	60	28	-15	3
2008	745	766	55	30	-	4
2009	763**	771	42	32	-	2
2010	771	794	60	34	-	3

* Diskonttauskoron muutoksen vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

** Aikaisempiin vuosiin sisältynyt pieni erä sairaanhoito- ja palvelutalovaroja on eliminoitu vuoden 2009 luvusta.

Korvauskolmiot, nettoliike (milj. e)

Sattumisvuosi	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta								
Sattumisvuoden lopussa	504	511	580	621	656	649	692	4 213
Vuotta myöhemmin	510	519	593	623	656	60	-	-
2 vuotta myöhemmin	503	509	575	619	638	-	-	-
3 vuotta myöhemmin	500	509	577	602	-	-	-	-
4 vuotta myöhemmin	499	513	568	-	-	-	-	-
5 vuotta myöhemmin	499	507	-	-	-	-	-	-
6 vuotta myöhemmin	496	-	-	-	-	-	-	-
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	496	507	568	602	638	603	692	4 106
Kertyneet maksetut korvaukset	-467	-479	-518	-547	-563	-497	-372	-3 443
Korvausvastuu vuosilta 2004-2009	29	28	50	54	76	106	320	663

Korvausvastuu aiemmilta vuosilta 299

Yhteistakuuerä

Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilasvahinkolaissa on aiemmin säädetty yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt ovat vastanneet yhdessä niistä korvauksista, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun em. vakuutusyhtiön selvitystilasta tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt ovat varanneet tätä varten taseisiinsa yhteistakuuerän.

Yhteistakuuerästä on luovuttu 31.12.2010 eikä vahinkovakuutusyhtiöiden enää tarvitse varata taseisiinsa yhteistakuuerää. Lakisääteisiä vahinkovakuutuksia tarjoavat yhtiöt vastaavat kuitenkin selvitystilasta tai konkurssiin joutuneen vakuutusyhtiön saatavista edelleen yhteisvastuullisesti.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa yhteistakuuerään sidotut varat palautetaan jakojärjestelmään tasaisesti kolmen vuoden aikana. Liikennevakuutuksessa yhteistakuuerän varat palautetaan tasoitusmäärään, joka IFRS-tilinpäätöksessä sisältyy omaan pääomaan.

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimuksiin liittyvät velat 31.12.2010 olivat 78 milj. e (43 milj. e).

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutus sopimuksia, mutta joiden perusteella suoritetaan toisen osapuolen puolesta korvauksia. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemuoitoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 35. Henkivakuutustoiminnan velat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Vakuutustekninen vastuuelka	4 024	3 649
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka	3 090	2 335
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	5	3
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	1	1
Jälleenvakuutustoiminnasta	2	2
Muista	168	188
Yhteensä	176	194
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	7 290	6 179

Vastuuelan muutokset 31.12.2010

Vastuuelka, milj. e	1.1.2010	Vakuutus- maksuista aiheutunut vastuun kasvu	Vapautu- neet vastuut	Hyvitetyt korot ja arvon- muutokset	Muut veloituk- set ja hyvitykset	Muut erät	31.12.2010
Vakuutusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	3 519	742	-415	133	-44	-79	3 857
Vakuutusopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	118	65	-11	0	-32	-4	137
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	2 335	506	-155	343	-25	86	3 090
Sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	93	414	-494	3	0	11	28
Sijoitussopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	1	-	-1	0	0	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	42	119	-120	6	0	3	49
Täydennysvastuu ja tulevien lisäetujen vastuu	12	-	-	-	-	18	30
Ensivakuutus yhteensä	6 120	1 846	-1 196	485	-101	36	7 191
Vastuuelka yhteensä netto	6 120	1 846	-1 196	485	-101	36	7 191

Vastuuelka, milj. e	1.1.2009						31.12.2009
Vakuutusopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	3 658	253	-386	122	-23	-105	3 519
Vakuutusopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	90	83	-7	0	-47	-1	118
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	1 571	368	-105	415	-20	107	2 335
Sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	43	60	-12	1	0	1	93

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Sijoitussopimuksista, jotka eivät oikeuta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	4	-	-3	0	0	-	1
Sijoitussidonnaiset sopimukset	34	9	-6	6	0	-1	42
Täydennysvastuu ja tulevien lisäetujen vastuu	-	-	-	-	-	12	12
Ensivakuutus yhteensä	5 401	771	-518	544	-90	13	6 120
Vastuuvelka yhteensä netto	5 401	771	-518	544	-90	13	6 120

Vakuutus sopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuuvelka määritetään muodostamalla tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvo. Laskennassa käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikekuluihin liittyviä vakuutusmatemaattisia oletuksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä oletuksia, diskonttokorko mukaan lukien. Tehdyistä asiakashyvituspäätöksistä aiheutuva tulevien kassavirtojen muutos on otettu huomioon vastuuvelkaa muodostettaessa. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastaavasti kuin vastuuta kattava omaisuus.

Menevään jälleenvakuutukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen sopimusten velkojen ja saamisten kanssa ja merkitään taseeseen erikseen.

Käytännössä säästömuotoisissa vakuutuksissa vastuuvelka on laskentahetken vakuutussäästö. Riskituotteissa käytetään pro rata -sääntöä. Aikaisempina vuosina perustettu korkotäydennys on purettu.

Nykytavalla laskettuna vastuuvelka ei muutu korkotason muuttuessa. Tähän tulee muutos IFRS-vakuutustilinpäätösstandardin ns. 2-vaiheessa tulevaisuudessa.

Henkivakuutusliiketoiminnassa tehdyt analyysit osoittavat vastuuvelan riittäväksi kuolevuuden osalta. Sama pätee myös pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksiin.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	Keski- korko %	31.12.2010	Keski- korko %	31.12.2009
Joukkovelkakirjalainat	2,48	9 804	2,32	9 361
Muut				
Sijoitustodistukset	0,96	3 481	0,81	2 308
Yritystodistukset	0,84	6 141	0,57	8 241
Rahamarkkinavelkakirjat	-	-	-	-
Muut	0,78	262	0,68	227
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*		-111		-193
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		19 577		19 945

*OP-Pohjola-ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Merkittävimmät liikkeeseenlaskut vuoden 2010 aikana	Nimellis- määrä, milj. e	Korko-%
OP-Asuntoluottopankki Oyj		
OP Mortgage Bank Coverage Bond 6/2010	1 000	Kiinteä 2,375
Pohjola Pankki Oyj		
Pohjola Bank plc issue of EUR 750.000.000 Floating rate Instruments due 25 February 2013 under the EUR 15.000.000.000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750	EUB3M + 0.50 %
Pohjola Bank plc Issue of EUR 750,000,000 3.125 per cent. Instruments due 25 March 2015 under the EUR 15,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750	Kiinteä 3.125 %
Pohjola Bank plc (Pohjola Bank of the issuer) Issue of Eur 750.000.000 3.00 per cent. Instruments due 8 September 2017 under the Eur 15.000.000.000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	750	Kiinteä 3 %

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 37. Varaukset ja muut velat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Varaukset	1	1
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	607	363
Siirtovelat		
Korkovelat	689	629
Muut siirtovelat	368	337
Muut	668	501
Yhteensä	2 331	1 830
Varaukset ja muut velat yhteensä	2 333	1 832

Muiden velkojen muut erä sisältää arvopapereiden ostovelkoja 103 milj. e (37 milj. e), eläkevastuita 13 milj. e (12 milj. e), johdannaissovimuksista 94 milj. e (219 milj. e) ja muita ostovelkoja 458 milj. e (233 milj. e).

Varausten muutokset

Milj. e	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2010	0	1	1
Varausten lisäykset	-	-	-
Käytetyt varaukset	0	0	0
Käyttämättömien varausten peruutukset	-	-	-
31.12.2010	-	1	1

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 38. Verovelat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Tuloverovelat	34	33
Laskennalliset verovelat	981	893
Verovelat yhteensä	1 014	925

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 39. Osuuspääoma

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Osuuspääoma	5	4
Lisäosuosuspääoma	642	618
Osuuspääoma yhteensä	647	622
josta irtisanottu osuuspääoma	92	95

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin kuuluva osuuspääoma ja lisäosuosuspääoma, joita osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille, luokitellaan IFRS-tilinpäätöksessä velaksi.

Osuuspääoma palautetaan jäsenelle vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana sitä koskeva vaatimus on esitetty. Lisäosuosuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana sitä koskeva vaatimus on esitetty.

Vuoden 2006-2007 aikana useimpien osuuspankkien osuuspääomaa koskevia sääntöjä on muutettu siten, että osuuspankillla on oikeus kieltäytyä palauttamasta osuuspääomaa jäsenille. Sääntömuutoksesta johtuen osuuspankkien osuuspääomia on siirretty veloista omaan pääomaan 4 milj. e (4 milj. e).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 40. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

Milj. e	Keski- korko, %	31.12.2010	Keski- korko, %	31.12.2009
Pääomalainat	3,48	233	3,11	217
Muut				
Ikuiset lainat	5,06	262	5,00	262
Debenttuurit	2,52	683	2,53	771
Muut	-	-	-	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		1 178		1 250

Pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ovat seuraavat:

Ensijaisesti omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 mrd. Japanin jeniä (eurovasta-arvo 92 milj. e)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 milj. e

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuosittain alkaen 11.4.2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 milj. e

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 milj. e

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvomuutosta 17,6 milj. e (17,1 milj. e).

Perpetuaalit ja debenttuurit

1) Perpetuaali 100 milj. GBP, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla 28.12.2012. Lainasta maksetaan puolivuositain kiinteää 6,5 %:n korkoa.

2) Perpetuaali 150 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 %:n korkoa.

3) Debenttuurilaina 150 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps.

4) Debenttuurilaina 325 milj. US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps. Finanssivalvonnan luvalla Pohjola Pankki Oyj on kuoletanut lainasta 10 milj. e joulukuussa 2009 ja jäljellä oleva määrä on 315 milj. USD.

5) Debenttuurilaina 170 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuonna 2013. Lainan korko on kiinteä 5,75 %.

6) Debenttuurilaina 100 milj. e, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Finanssivalvonnan luvalla vuonna 2013. Lainan korko on vaihtuva 12 kuukauden euribor + 2,25 % vuoteen 2013 saakka.

Lainat 1-6 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kotimaassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debenttuurilainoja oli 31.12.2010 yhteensä 149,7 milj. euroa (161,7 milj. e).

Muut pääomalainat

Pääomalaina 10 milj. e, liikkeeseenlaskupäivä 20.9.2001

Laina on eräpäivätön pääomaehtoinen debenttuurilaina. Lainan korko on kiinteä 6,15 % 17.9.2011 saakka. Lainan korko maksetaan kymmenen ensimmäisen lainavuoden aikana vuosittain 17.9, minkä jälkeen se maksetaan puolivuositain 17.3. ja 17.9. Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lunastaa laina takaisin ensimmäisen kerran 17.9.2011.

OP-Pohjola-ryhmän yritykset ovat laskeneet liikkeeseen peretuaalilainoja 262 milj. e (262 milj. e) ja debenttuurilainoja 683 milj. e (771 milj. e). Näistä lainoista on rinnastettu toissijaisiin omiin varoihin yhteensä 903 milj. e (990 milj. e). Debenttuurilainan liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 41. Oma pääoma

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus		
Osake- ja osuuspääoma (sis. osakeanti)	368	358
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	514	514
Vararahasto	803	794
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	-	-
Käyvän arvon rahasto		
Rahavirran suojauksesta	-6	-
Muuntoeroista	-	-
Käypään arvoon arvostamisesta		
Saamistodistuksista	-75	24
Osakkeista ja osuuksista	194	-79
Muut sidotut rahastot	1	1
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	164	170
Muut vapaat rahastot	1 174	1 126
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	3 150	2 942
Kauden voitto (tappio)	440	338
Oma pääoma yhteensä	6 726	6 187

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 151 milj. e (-74 milj. e) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 39 milj. e (laskennallinen verosaaminen 19 milj. e). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 286 milj. e (180 milj. e) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 19 milj. e (265 milj. e). Vuosina 2007 - 2010 käyvän arvon rahastosta on kirjattu tulosvaikutteisesti arvonalentumisia yhteensä 509 milj. e, josta 142 milj. e on kirjattu vuonna 2010.

Osakepääoma ja osakkeet

OP-Pohjola-ryhmän osakepääoma koostuu ryhmän ulkopuolisten osakkaiden sijoituksista Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeisiin. Pankkirahastojen ulkopuoliset osakkaat voivat omistaa vain Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeita. A-sarjan osakkeet noteerataan Helsingin Pörssissä. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa, niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,34 euroa (ei tarkka arvo).

Ryhmän ulkopuolisten osakkaiden osakeomistusten muutokset

	Osakkeiden lukumäärä (1 000)
1.1.2009	112 827
Osakeoptioiden käyttö	64 192
Osakekaupat ulkopuolisten kanssa	-
31.12.2009	177 019
Osakeoptioiden käyttö	-
Osakekaupat ulkopuolisten kanssa	-614
31.12.2010	176 405

Osuuspääoma

OP-Pohjola-ryhmän omaan pääomaan luettava osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuismaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Rahastot

Ylikurssirahasto

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat uusmerkinnässä osakkeista maksettu nimellisarvon ylittävä määrä, optio-oikeuteen ja vaihtovelkakirjaan perustuvasta merkintäoikeudesta maksettu määrä, omien osakkeiden myyntivoitto, se osakepääoman alentamismäärä, jota ei käytetä vahvistetun tappion kattamiseen, siirretä yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti käytettävään rahastoon tai jaeta osakkeenomistajille, korvaukset osakeyhtiön perustamisen yhteydessä maksettavista merkitsemättömistä osakkeista, yhtiölle tulleet korvaukset osakkeista, jotka on myyty sen johdosta, että osakkeenomistaja ei ole liittännyt osakkeitaan arvosuusjärjestelmään, suoritus jonka yritys on saanut rahastoannissa vaatimatta jääneestä osakkeesta.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista ja osuuspankkien arvonkorotusrahastosta ja luottotappiovarauksista siirretystä osuudesta. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. Osuuskuntamuotoisessa luottolaitoksessa vararahastoa saadaan käyttää vain tappioiden kattamiseen. Osakeyhtiössä 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan, kun myytävissä olevasta arvopaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus. Rahastoon on kirjattu myös rahavirran suojaussuhteessa olevien korkojohdannaisien tehokkaaksi todennettu laskennallisilla veroilla oikaistu arvonmuutosnetto. Arvonmuutokset realisoituvat tuloslaskelmaan sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Vuonna 2009 Pohjola Pankki Oyj:n toteutetulla osakeannilla kerätyt varat merkittiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yhtiökokouksen, edustajiston tai osuuskuntakokouksen päätökseen.

Kertyneet voittovarot

Kertyneet voittovarot sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovaroihin laskennallisella verolla vähennettynä.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 42. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	332	1 043
Myytavissä olevat, josta		
käypään arvoon arvostettavat	5 104	3 847
hankintamenoon arvostettavat	-	-
Eräpäivään asti pidettävät	888	1 052
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset yhteensä	6 324	5 942

OP-Pohjola-ryhmässä oikeus keskuspankkirahoitukseen on vain Pohjola Pankki Oyj:llä.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 43. Huonommalla etuoikeudella olevat saamistodistukset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Julkisesti noteeratut		
Julkisyhteisöiltä	4	0
Muilta	-	0
Yhteensä	4	0
Muut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	1	1
Yhteensä	1	1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin sisältyvät yhteensä	5	1
Sijoitusomaisuus		
Julkisesti noteeratut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	11	12
Yhteensä	11	12
Muut		
Julkisyhteisöiltä	-	-
Muilta	18	24
Yhteensä	18	24
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät yhteensä	28	35

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 44. Annetut vakuudet

	31.12.2010	31.12.2009
Milj. e	Tasearvo	Tasearvo
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	6 020	5 839
Muut	349	600
Yhteensä	6 370	6 440
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut		
Kiinnitykset	-	-
Pantit	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	-	-
Muiden puolesta annetut		
Kiinnitykset	-	-
Pantit	-	-
Muut	-	-
Yhteensä	-	-
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	6 020	5 839
Muut	349	600
Yhteensä	6 370	6 440
Vakuudelliset velat yhteensä	651	1 023

Panttien kasvu johtui likviditeettireservin ylläpitämiseksi vaadittavien vakuuksien kasvusta.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 45. Saadut rahoitusvakuudet

OP-Pohjola-ryhmässä Pohjola Pankki Oyj on vastaanottanut rahoitusvakuuslain mukaisia vakuuksia, jotka se voi myydä tai pantata edelleen.

Saatujen vakuuksien käyvät arvot	31.12.2010	31.12.2009
Saamistodistukset	-	-
Osakkeet	-	-
Muut	343	106
Yhteensä	343	106

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimuksiin liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 332 miljoonaa euroa (106). Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 46. Taseen luokittelu

Varat, milj. e	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulos-vaikutteisesti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdan-naiset	Yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	1 628	-	-	-	-	1 628
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	1 121	-	-	-	-	1 121
Johdannaissopimukset	-	-	1 734	-	199	1 933
Saamiset asiakkailta	56 834	-	-	-	-	56 834
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	625	-	96	2 442	-	3 164
Henkivakuutustoiminnan varat***	517	-	3 398	3 629	-	7 544
Saamistodistukset	-	978	453	5 581	-	7 012
Osakkeet ja osuudet	-	-	67	451	-	517
Muut saamiset	3 787	-	428	-	-	4 216
Yhteensä 31.12.2010	64 512	978	6 177	12 104	199	83 969

Varat, milj. e	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulos-vaikutteisesti kirjattavat*	Myytävis-sä olevat	Suojaavat johdan-naiset	Yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	3 235	-	-	-	-	3 235
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	1 982	-	-	-	-	1 982
Johdannaissopimukset	-	-	1 267	-	156	1 423
Saamiset asiakkailta	52 992	-	-	-	-	52 992
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	725	-	85	2 290	-	3 101
Henkivakuutustoiminnan varat***	554	-	2 686	3 091	-	6 331
Saamistodistukset	-	1 163	1 198	4 443	-	6 803
Osakkeet ja osuudet	-	-	65	406	-	471
Muut saamiset	3 637	-	456	-	-	4 093
Yhteensä 31.12.2009	63 125	1 163	5 757	10 229	156	80 430

Velat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat****	Muut velat	Suojaavat johdan-naiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	-	1 696	-	1 696
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	0	-	-	0
Johdannaissopimukset	1 723	-	228	1 951
Velat asiakkaille	-	39 205	-	39 205
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2	2 349	-	2 350
Henkivakuutustoiminnan velat	3 090	4 200	-	7 290
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	19 577	-	19 577
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	1 178	-	1 178
Muut velat	-	3 993	-	3 993
Yhteensä 31.12.2010	4 815	72 200	228	77 243

Velat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat****	Muut velat	Suojaavat johdan-naiset	Yhteensä
----------------	--	------------	-------------------------	----------

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Velat luottolaitoksille	-	2 174	-	2 174
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	71	-	-	71
Johdannaissopimukset	1 195	-	166	1 360
Velat asiakkaille	-	37 606	-	37 606
Vahinkovakuutustoiminnan velat	0	2 279	-	2 279
Henkivakuutustoiminnan velat	2 335	3 843	-	6 179
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	19 945	-	19 945
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	1 250	-	1 250
Muut velat	-	3 379	-	3 379
Yhteensä 31.12.2009	3 601	70 476	166	74 243

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

**Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 21.

*** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 22.

****Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan tasearvon

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintameno.

Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli joulukuun lopussa n. 108 milj. e kirjanpitoarvoa korkeampi.

Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintameno. Näiden käyvät arvot ovat olennaisesti kirjanpitoarvoja alhaisemmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittäminen nykyisessä markkinatilanteessa on vaikeaa.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 47. Taseen ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot, milj. e	31.12.2010 Käypä arvo			Yhteensä
	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Pankkitoiminta	307	199	14	519
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	8	8
Henkivakuutustoiminta	-	-	116	116
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	32	1 764	137	1 933
Vahinkovakuutustoiminta	-	1	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	0	-	0
Myytävissä olevat rahoitusvarat				0
Pankkitoiminta	5 379	592	61	6 032
Vahinkovakuutustoiminta	1 563	648	231	2 442
Henkivakuutustoiminta	2 428	496	705	3 629
Yhteensä	9 709	3 700	1 272	14 681

Varojen käyvät arvot, milj. e	31.12.2009 Käypä arvo			Yhteensä
	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Pankkitoiminta	536	706	21	1 263
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	8	8
Henkivakuutustoiminta	-	-	182	182
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	6	1 336	81	1 423
Vahinkovakuutustoiminta	0	0	-	0
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Pankkitoiminta	4 447	337	65	4 849
Vahinkovakuutustoiminta	1 544	552	193	2 290
Henkivakuutustoiminta	2 209	251	631	3 091
Yhteensä	8 742	3 182	1 182	13 106

Velkojen käyvät arvot, milj. e	31.12.2010 Käypä arvo			Yhteensä
	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Pankkitoiminta	0	-	-	0
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	22	1 917	12	1 951
Vahinkovakuutustoiminta	1	0	-	2
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Yhteensä	24	1 917	12	1 953

Velkojen käyvät arvot, milj. e	31.12.2009 Käypä arvo			Yhteensä
	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Pankkitoiminta	71	-	-	71

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	-	-	-
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	1	1 327	33	1 360
Vahinkovakuutustoiminta	-	0	-	0
Henkivakuutustoiminta	-	0	-	0
Yhteensä	72	1 327	33	1 431

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu OP-Pohjola-ryhmässä OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 ryhmään luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistettut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedgerahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Luokitteluja hierarkiatasojen välillä ei ole muutettu vuoden 2010 aikana.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Myytävis- sä olevat rahoitus- varat	Johdan- naissopi- mukset	Vahinko- vakuutus- toiminnan varat	Henki- vakuutus- toiminnan varat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2010	21	65	81	201	813	1 182
Tuloslaskelman nettotuotot	-7	-6	50	-16	14	35
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	2	-	21	74	97
Hankinnat	-	-	6	33	239	278
Myynnit	0	-	-	0	-291	-291
Liikkeeseen laskut	-	-	-	-	-	-
Lyhennykset	0	-	-	-	-28	-28
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2010	14	61	137	239	821	1 272

Rahoitusvarat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Myytävis- sä olevat rahoitus- varat	Johdan- naissopi- mukset	Vahinko- vakuutus- toiminnan varat	Henki- vakuutus- toiminnan varat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2009	21	68	46	199	899	1 234
Tuloslaskelman nettotuotot	3	-4	35	-5	13	42
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	6	-	-9	1	-2
Hankinnat	0	9	-	22	108	139
Myynnit	-1	-14	-	-6	-177	-198
Liikkeeseen laskut	-	-	-	-	-	-
Lyhennykset	-2	-1	-	-	-30	-33
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2009	21	65	81	201	813	1 182

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Johdan- naissopi- mukset	Vahinko- vakuutus- toiminnan velat	Henki- vakuutus- toiminnan velat	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2010	-	33	-	-	33
Tuloslaskelman nettotuotot	-	-28	-	-	-28
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	-	-	-	-
Hankinnat	-	7	-	-	7
Myynnit	-	-	-	-	-
Liikkeeseen laskut	-	-	-	-	-
Lyhennykset	-	-	-	-	-
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2010	-	12	-	-	12

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Johdan- naissopi- mukset	Vahinko- vakuutus- toiminnan velat	Henki- vakuutus- toiminnan velat	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2009	-	18	-	-	18
Tuloslaskelman nettotuotot	-	14	-	-	14
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	-	-	-	-
Hankinnat	-	-	-	-	-
Myynnit	-	-	-	-	-
Liikkeeseen laskut	-	-	-	-	-
Lyhennykset	-	-	-	-	-
Siirrot tasoon 3	-	-	-	-	-
Siirrot tasosta 3	-	-	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2009	-	33	-	-	33

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2010

Milj. e	Korkokate tai Kaupan- käynnin netto- tuotot	Sijoitustoiminnan netto- tuotot	Vahinko- vakuutus- toiminnan netto- tuotot	Henki- vakuutus- toiminnan netto- tuotot	Laaja tulos- laskelma	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Nettotuotot tilikaudelta	43	-6	-16	14	97	132
Yhteensä	43	-6	-16	14	97	132

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2009

Milj. e	Korkokate tai Kaupan- käynnin netto- tuotot	Sijoitustoiminnan netto- tuotot	Vahinko- vakuutus- toiminnan netto- tuotot	Henki- vakuutus- toiminnan netto- tuotot	Laaja tulos- laskelma	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Nettotuotot tilikaudelta	39	-4	-5	13	-2	40
Yhteensä	39	-4	-5	13	-2	40

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tason 3 johdannaiset liittyvät Pohjolan liikkeeseen laskemiin strukturoituihin jvk-lainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näitä kytkettyjä johdannaisia ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Arvostustekijöiden muutokset

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Luokitteluja hierarkiatasojen välillä ei ole muutettu vuoden 2010 aikana.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 48. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Takaukset	1 223	1 391
Takuuvastuut	1 621	1 548
Pantit	1	1
Luottolupaukset	8 805	8 789
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	164	131
Muut	783	785
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	12 595	12 644

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 49. Ehdolliset velat ja varat

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutus sopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Vakuutusyhtiöt kirjaavat yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Pohjola Pankki Oyj myi joulukuussa 2010 tytäryhtiönsä Pohjola Capital Partners Oy:n yhtiön toimivalle johdolle. Kauppahinnan lisäksi Pohjolalla on oikeus saada lisäkauppahintana yhteensä 0,7 miljoonaa euroa, mikäli myydyn yhtiön tai sen välittömien tai välillisten omistajien uuden, myöhemmin perustaman kommandiittiyhtiömuotoisen pääomarahaston koko saavuttaa "rahasto-closingien" yhteydessä saatujen sijoitussitoumusten perusteella 75 miljoonaa euroa. Lisäkauppahinta maksetaan myyjälle kaupan ehtojen mukaisesti aikaisintaan 31.3.2014. Lisäkauppahinnan maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että Pohjola antaa joko yksin tai yhdessä OP-Pohjola-ryhmän yhtiöiden (pl. Osuuspankit) kanssa yhteensä vähintään 20 miljoonan euron suuruisen sijoitussitoumuksen uuteen rahastoon samoin ehdoin kuin muutkin sijoittajat edellyttäen, että uusi rahasto saavuttaa 50 miljoonan euron minimikoon.

Toukokuussa 2013 Pohjola Pankilla on oikeus ja velvollisuus ostaa 5 % Access Capital Partners Group S.A.:n osakkeista. Kyseisen osakemäärän käypä arvo tilinpäätöshetkellä oli 3,5 milj. e.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 50. Muut vuokrasopimukset

OP-Pohjola-ryhmä vuokralle ottajana

Eräät OP-Pohjola-ryhmän yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. OP-Pohjola-ryhmän yritykset ovat edelleen vuokranneet osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi eräät yritykset ovat vuokranneet leasingsopimuksin moottoriajoneuvoja ja konttorikoneita. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy vuokrakuluja 25 milj. e (24 milj. e).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Yhden vuoden kuluessa	14	14
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	35	39
Yli viiden vuoden kuluttua	3	7
Yhteensä	52	60

Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat	14	15
---	----	----

OP-Pohjola-ryhmä vuokralle antajana

OP-Pohjola-ryhmän yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi 2010 vuokratuottoja 65 milj. e (69 milj. e). Lisäksi konserni on antanut vuokralle leasingsopimuksin pääasiassa henkilöautoja, joista saadut vuokratuotot olivat 21 milj. e (23 milj. e).

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
Yhden vuoden kuluessa	59	59
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	88	103
Yli viiden vuoden kuluttua	56	37
Yhteensä	203	199

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 51. Varainhoito

OP-Pohjola-ryhmässä Pohjola Varainhoito Oy harjoittaa omaisuudenhoitoliiketoimintaa ja tarjoaa instituutioasiakkaille ja varakkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia omaisuudenhoitopalveluita. Pohjola Varainhoito Oy:llä on salkunhoitovastuu valtaosasta OP-Rahastoyhtiön hallinnoimista sijoitusrahastoista.

Pohjola Varainhoito Oy:n täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksiin perustuvat hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2010 olivat 20,0 miljardia euroa (20,6) ja konsultatiivisten omaisuudenhoitosopimusten perusteella hallinnoitavat varat olivat 10,7 miljardia euroa (9,1).

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liite 52. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2010

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	12 724	32 867	19 969	65 559	1 046	970	1 508
Korkotermit	505	400	-	905	0	3	2
OTC-korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	3 567	6 661	1 822	12 051	107	15	167
Asetetut	3 398	3 798	2 283	9 479	0	83	-
Put ja floorit							
Ostetut	3 175	2 655	579	6 409	169	1	190
Asetetut	3 816	2 645	216	6 677	-	114	-
OTC-korkojohdannaiset yhteensä							
	27 185	49 026	24 869	101 080	1 322	1 186	1 867
Korkofutuurit	3 439	-	-	3 439	0	3	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	4 000	-	-	4 000	0	0	-
Put							
Ostetut	4 745	-	-	4 745	0	1	-
Asetetut	5 490	-	-	5 490	0	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä							
	17 675	-	-	17 675	1	4	-
Korkojohdannaiset yhteensä							
	44 859	49 026	24 869	118 754	1 322	1 189	1 867
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermit	14 897	423	-	15 320	183	181	353
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	74	1 190	473	1 737	53	65	149
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	72	-	-	72	1	-	2
Asetetut	81	-	-	81	-	1	-
Put							
Ostetut	45	-	-	45	1	-	1
Asetetut	43	-	-	43	-	1	-
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä							
	15 211	1 613	473	17 297	238	249	505
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä							
	15 211	1 613	473	17 297	238	249	505
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	105	967	29	1 101	128	-	214
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	1	0	-	1	0	-	0
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC-osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	106	967	29	1 102	128	-	215
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	54	-	-	54	0	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	54	-	-	54	0	0	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	160	967	29	1 156	128	0	215
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	13	162	-	175	5	0	8
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	13	162	-	175	5	0	8
Muut							
Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut sw ap-sopimukset	124	111	-	235	1	15	20
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	20	-	20	2	-	4
Asetetut	-	10	-	10	-	1	-
Put							
Ostetut	-	7	-	7	0	-	1
Asetetut	-	7	-	7	-	0	-
Muut OTC-johdannaiset yhteensä	124	156	-	280	3	15	25
Muut futuurit	27	49	-	76	24	0	-
Muut johdannaiset yhteensä	151	204	-	355	27	16	25
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	60 395	51 973	25 371	137 738	1 722	1 455	2 620

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2009

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	10 687	23 973	9 100	43 761	875	764	1 130
Korkotermit	200	200	-	400	0	-	1
OTC-korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	2 205	6 467	1 296	9 968	62	25	113
Asetetut	1 141	2 936	1 387	5 465	-	37	-
Put ja floorit							
Ostetut	1 086	2 488	264	3 838	126	0	141
Asetetut	1 208	2 419	161	3 788	-	84	-
OTC-korkojohdannaiset yhteensä							
	16 527	38 484	12 210	67 221	1 063	911	1 386
Korkofutuurit	2 782	408	-	3 190	5	1	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	6 000	-	-	6 000	1	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Put							
Ostetut	7 724	-	-	7 724	0	2	-
Asetetut	7 000	-	-	7 000	1	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	23 505	408	-	23 914	7	3	-
Korkojohdannaiset yhteensä	40 033	38 892	12 210	91 134	1 070	914	1 386
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	10 869	460	7	11 335	199	101	331
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	419	347	766	25	37	72
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	71	-	-	71	1	-	1
Asetetut	73	-	-	73	-	1	-
Put							
Ostetut	50	-	-	50	1	-	1
Asetetut	56	-	-	56	-	1	-
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	11 118	879	354	12 351	225	140	406
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	11 118	879	354	12 351	225	140	406
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermiinit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	33	-	-	33	-	0	-
Put							
Ostetut	33	-	-	33	0	-	-
Asetetut	33	-	-	33	-	0	-
Osakeindeksi-optiot							
Call							
Ostetut	72	813	41	926	87	-	160
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	1	-	1	0	-	0
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC-osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	170	814	41	1 025	87	0	161
Osakefutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit	7	-	-	7	0	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	7	-	-	7	0	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	177	814	41	1 032	87	0	161
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	56	157	-	213	4	1	7
Luottoriskinvaihtolainat	-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	56	157	-	213	4	1	7
Muut							
Muut termiinit	6	7	-	12	2	-	-
Muut sw ap-sopimukset	1	118	-	119	0	2	10
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	10	-	10	0	-	1
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Put							
	Ostetut	-	0	-	0	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-
Muut OTC-johdannaiset yhteensä		7	135	-	142	2	11
Muut futuurit		-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä		7	135	-	142	2	11
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä		51 391	40 877	12 604	104 872	1 388	1 057

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2010

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	698	6 777	2 994	10 469	134	209	213
Korkoterminit	-	-	-	-	-	-	-
OTC-korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	5	229	98	332	-	-	-
Put ja floorit							
Ostetut	5	229	98	332	5	2	7
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	709	7 235	3 190	11 134	138	211	220
Korkofutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	709	7 235	3 190	11 134	138	211	220
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttaterminit	116	-	-	116	0	0	1
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	749	468	202	1 419	86	160	132
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	22	-	-	22	0	-	-
Asetetut	21	-	-	21	-	0	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	23	-	-	23	-	0	-
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	931	468	202	1 601	86	161	133
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	931	468	202	1 601	86	161	133
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketerminit	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksiterminit	-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksiopiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC-osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Osakefutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset								
Luottoriskinvaihtosopimukset		-	-	-	-	-	-	-
Luottoriskinvaihtolainat		-	-	-	-	-	-	-
Tuottojenvaihtosopimukset		-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset		-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Muut								
Muut termit		-	-	-	-	-	-	-
Muut sw ap-sopimukset		3 410	57	-	3 467	2	28	14
Muut optiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC-johdannaiset yhteensä		3 410	57	-	3 467	2	28	14
Muut futuurit		-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä		3 410	57	-	3 467	2	28	14
Suojaustarkoituksessa pidettävät yhteensä		5 050	7 760	3 392	16 202	227	400	366

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2010

	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto-
Milj. e	< 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	vasta-arvo
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	-	900	-	900	1	6	5
OTC korkojohdannaiset yhteensä	-	900	-	900	1	6	5
Korkojohdannaiset yhteensä	-	900	-	900	1	6	5

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2009

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta- arvo
Milj. e	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	2 007	6 300	747	9 053	81	190	124
Korkotermit	-	-	-	-	-	-	-
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Put ja floorit	Asetetut	5	101	19	124	-	0	-
	Ostetut	5	101	19	124	4	0	5
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC korkojohdannaiset yhteensä		2 016	6 502	785	9 302	85	190	129
Korkofutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Korko-optiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä								
		-	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä		2 016	6 502	785	9 302	85	190	129
Valuuttajohdannaiset								
Valuuttatermiinit		156	-	-	156	0	1	2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		-	1 080	136	1 216	13	197	77
Valuuttaoptiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä		156	1 080	136	1 372	13	198	79
Valuuttafutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä		156	1 080	136	1 372	13	198	79
Osake- ja indeksijohdannaiset								
Osaketermiinit		-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksitermiinit		-	-	-	-	-	-	-
Osake-optiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksi-optiot								
Call								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put								
	Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
	Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Osakefutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Osakeindeksifutuurit		-	-	-	-	-	-	-
Pörssijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä		-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset								
Luottoriskinvaihtosopimukset		-	21	-	21	-	1	0
Luottoriskinvaihtolainat		-	-	-	-	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tuottojenvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-	-
Muut luottojohdannaiset	-	-	-	-	-	-	-
Luottojohdannaiset yhteensä	-	21	-	21	-	1	0

Muut

Muut termiinit	-	-	-	-	-	-	-
Muut sw ap-sopimukset	3 843	117	-	3 960	1	22	11
Muut optiot							
Call							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Put							
Ostetut	-	-	-	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-	-	-	-
Muut OTC johdannaiset yhteensä	3 843	117	-	3 960	1	22	11
Muut futuurit	-	-	-	-	-	-	-
Muut johdannaiset yhteensä	3 843	117	0	3 960	1	22	11

Suojaustarkoituksessa pidettävät yhteensä	6 015	7 720	920	14 656	100	412	218
---	-------	-------	-----	--------	-----	-----	-----

Johdannaiset yhteensä 31.12.2010

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika Käyvät arvot				Luotto-		
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	vasta- arvo
Korkojohdannaiset	45 568	56 261	28 059	129 888	1 461	1 400	2 087
Valuuttajohdannaiset	16 143	2 081	675	18 898	324	409	638
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	160	967	29	1 156	128	0	215
Luottojohdannaiset	13	162	-	175	5	0	8
Muut johdannaiset	3 561	261	-	3 822	30	44	39
Johdannaiset yhteensä	65 445	59 732	28 763	153 940	1 948	1 854	2 986

Johdannaiset yhteensä 31.12.2009

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika Käyvät arvot				Luotto-		
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	vasta- arvo
Korkojohdannaiset	42 048	45 394	12 995	100 437	1 155	1 104	1 515
Valuuttajohdannaiset	11 274	1 959	489	13 722	239	338	484
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	177	814	41	1 032	87	0	161
Luottojohdannaiset	56	178	-	234	4	2	7
Muut johdannaiset	3 850	252	-	4 102	3	24	22
Johdannaiset yhteensä	57 406	48 597	13 525	119 528	1 488	1 469	2 189

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT LIITETIEDOT

Liite 53. Omistukset muissa yrityksissä

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Syyskuussa Pohjola Pankki Oyj:n tytär Pohjola Vakuutus Oy perusti Pohjola Terveys Oy:n, joka tarjoaa työhyvinvointipalveluja yrityksille. Pohjola Pankki Oyj osti 40 prosentin osuuden pääomarahastojen rahastoja hallinnoivasta Access Capital Partners Group S.A:sta joulukuussa 2010. Samalla Pohjola myi tyttärensä Pohjola Private Equity Funds Oy:n (sekä sen tyttäret SMF I Oy:n ja SPEF I Oy:n) osaksi Access Capital Partnersia. Lisäksi Pohjola myi joulukuussa 2010 tyttärensä Pohjola Capital Partners Oy:n sen toimivalle johdolle.

Osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmän) tilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset 2010

Yhtiö	Kotipaikka	Omistusosuus, %	Osuus äänivallasta, %
Osuuspankit 213 kpl*			
OP-Keskus osk	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Pankki Oyj	Helsinki	44,8	70,3
Helsingin OP Pankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Kotipankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Asuntoluottopankki Oyj	Helsinki	100,0	100,0
OP-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	100,0	100,0
OP-Henkivakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy	Helsinki	100,0	100,0
OP IT-hankinta Oy	Helsinki	100,0	100,0
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	Helsinki	100,0	100,0
OP-Palvelut Oy*)	Helsinki	100,0	100,0

*) Yhtiön toiminta alkoi 1.1.2011, joten yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitiilinpäätökseen 2010.

Pohjola-konsernin tilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset

Pohjola Varainhoito Oy	Helsinki	85,0	85,0
Pohjola Corporate Finance Oy	Helsinki	66,0	66,0
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Seesam International Insurance Company Ltd	Viro	100,0	100,0
Joint Stock Insurance Company "Seesam Latvia"	Latvia	100,0	100,0
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lithuania"	Liettua	100,0	100,0
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Terveys Oy	Helsinki	100,0	100,0
Real Estate Fund Finland Oy	Helsinki	100,0	100,0
Real Estate Fund of Funds Finland Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjolan IT-hankinta Oy	Helsinki	100,0	100,0
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	100,0	100,0
Kaivokadun PL-hallinto Oy	Helsinki	100,0	100,0
Pohjola Finance Estonia AS	Viro	100,0	100,0
Pohjola Finance SIA	Latvia	100,0	100,0
UAB Pohjola Finance	Liettua	100,0	100,0

*OP-Pohjola-ryhmän osuuspankit

Pankin nimi

Tase 31.12.2010, milj. e	Vakava- raisuus % 31.12.2010	Toimitusjohtaja 31.12.2010
--------------------------------	------------------------------------	----------------------------

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Akaan Seudun Op	118	35,4	Heikki Teräväinen
Alajärven Op	206	28,5	Jari Leivo
Alastaron Op	48	22,2	Timo Viitanen
Alavieskan Op	50	23,0	Antero Alahautala
Alavuden Seudun Op	162	19,3	Jussi Ruuhela
Andelsbanken för Åland	214	14,3	Håkan Clemes
Andelsbanken Raseborg	318	14,0	Lars Björklöf
Artjärven Op	40	29,6	Reijo Hurskainen
Askolan Op	82	28,5	Tuulikki Kyyhkynen
Auran Op	76	22,5	Sauli Nuolemo
Enon Op	102	25,3	J. Reimasto-Heiskanen
Etelä-Karjalan Op	1 021	26,5	Jari Himanen
Etelä-Pohjanmaan Op	686	16,5	Olli Tarkkanen
Etelä-Päijänteen Op	130	20,3	Jari Laaksonen
Etelä-Savon Op	681	18,1	Kari Manninen
Euran Op	158	25,2	Lenni Kankaanpää
Forssan Seudun Op	283	17,9	Jouni Hautala
Haapajärven Op	120	15,3	Kari Ahola
Haapamäen Seudun Op	52	28,6	Kaarina Koski
Hailuodon Op	31	26,7	Eija Sipola
Halsuan Op	27	25,6	Tapio Jokela
Haminan Seudun Op	202	32,3	Juha Korhonen
Harjavan Op	131	31,7	Jarmo Tuovinen
Hartolan Op	56	27,6	Olli Asikainen
Hauhon Op	43	30,3	Timo Metsola
Haukivuoren Op	54	22,7	Seppo Laurila
Heinäveden Op	68	35,1	Jukka Tuomisto
Himangan Op	67	13,8	Kalevi Humalajoki
Hirvensalmen Op	37	27,5	Pertti Severinkangas
Honkilahten Op	29	39,1	Olavi Juhola
Huhtamon Op	16	34,0	Päivikki Järvinen
Huittisten Op	121	31,3	Olli Näsi
Humppilan Op	56	25,3	Jari Salokangas
Hämeenlinnan Seudun Op	624	18,0	Olli Liusjärvi
Ikaalisten Op	91	20,1	Antero Sorri
Ilomantsin Op	92	29,0	Raija Tahvanainen
Itä-Uudenmaan Op	283	11,9	Arto Nurmi-Aro
Janakkalan Op	300	35,6	Vesa Lehtikainen
Joensuun Seudun Op	557	16,3	Antti Heliövaara
Jokioisten Op	100	23,5	Vesa Rantanen
Juuan Op	102	26,4	Tuomo Mustonen
Juvan Op	141	27,3	Risto Rouhiainen
Jämsän Seudun Op	224	31,7	Heikki Rosti
Kainuun Op	372	24,1	Seppo Rytivaara
Kalajoen Op	166	17,5	Pertti Sarkkinen
Kalkisten Op	16	30,7	Heikki Leppähaara
Kangasalan Seudun Op	329	17,3	Veikko Poranen
Kangasniemen Op	145	30,7	Leo Pakkanen
Kannuksen Op	78	17,7	Juha Lundström
Karjalan Op	28	25,4	Pentti Laaksonen
Karkun Op	20	30,0	Kaarina Sacklén
Karvian Op	58	19,6	Antti Suomijärvi
Kaustisen Op	78	15,6	Asko Ahonen
Keikyän Op	31	24,5	Heikki Nelimarkka
Kemin Seudun Op	245	29,2	Pertti Stöckel
Kerimäen Op	57	29,8	Jarmo Kaivonurmi
Keski-Suomen Op	1 627	14,7	Keijo Manner
Keski-Uudenmaan Op	1 127	25,0	Juhani Rinta-Kartano
Kestilän Op	34	27,9	Hans Aikio
Kesälahden Op	54	33,1	Ari Noponen

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kihniön Op	31	23,9	Pirjo Haapa-aho Vehniä
Kiihtelysvaaran Op	79	21,2	Pasi Leppänen
Kiikoisten Op	27	28,2	Harri Vehkalahti
Kiteen Seudun Op	250	23,9	Ari Karhapää
Koillis-Savon Op	274	31,4	Seppo Pääkkö
Koitin-Pertunmaan Op	59	26,6	Unto Aikasalo
Kokemäen Op	124	32,3	Jari Luukkanen
Kokkolan Op	600	13,1	Kimmo Peuranto
Korpilahden Op	75	28,5	Tuomas Kupsala
Korsnäs Andelsbank	65	37,0	Jan-Erik Westerdahl
Kotkan Seudun Op	362	18,2	Pentti Leisti
Kouvola Seudun Op	513	18,3	Marjo Partio
Kronoby Andelsbank	110	25,6	Sten-Ole Nybäck
Kuhmoisten Op	47	19,2	Teemu Sarhema
Kuhmon Op	139	36,1	Erkki Airaksinen
Kuortaneen Op	56	21,1	Markku Jaatinen
Kurun Op	44	24,6	Marja-Leena Siuro
Kuusamon Op	148	19,4	Kari Kivelä
Kymijoen Op	141	25,5	Pekka Raivisto
Kärkölan Op	55	27,1	Petri Hokkanen
Käylän Op	23	30,0	Katja Koskinen
Köyliön Op	67	20,4	Jorma Pohjus
Lapin Op	70	25,0	Eero Laiho
Lappo Andelsbank	7	22,2	Torsten Nordberg
Lehtimäen Op	46	13,9	Veli-Jussi Haapala
Lemin Op	64	19,1	Eero Innanen
Leppävirran Op	131	27,6	Jukka Kilpeläinen
Limingan Op	65	20,8	Petteri Juusola
Liperin Op	156	21,8	Jalo Lehtovaara
Loimaan Seudun Op	208	25,6	Juha Pullinen
Lokalahden Op	32	27,1	Irma Sirén
Lopen Op	96	29,3	Keijo Bragge
Lounais-Suomen Op	177	29,5	Vesa Viitaniemi
Luhangan Op	44	27,2	Pekka Pietilä
Luopioisten Op	29	26,2	Esa Jokinen
Luumäen Op	80	32,6	Eero Kettunen
Luvian Op	59	19,2	Jyrki Suoja
Länsi-Kymen Op	225	18,7	Pertti Olander
Länsi-Suomen Op	1 798	24,0	Simo Kauppi
Länsi-Uudenmaan Op	658	15,6	Jarmo Viitanen
Maaningan Op	76	31,3	Ari Väänänen
Marttilan Op	72	32,8	Matti Vahalahti
Maskun Op	109	14,9	Jarmo Nurmi
Mellilän Seudun Op	28	40,3	Jouko Rinne
Merimaskun Op	29	27,2	Marjo Linnakoski
Metsämaan Op	25	29,1	Jussi Nieminen
Miehikkälän Op	51	34,0	Kalevi Salonen
Mouhijärven Op	55	19,9	Rainer Sillanpää
Mynämäen Op	124	28,6	Kimmo Ranta
Myrskylän Op	18	25,7	Jorma Rouhiainen
Mäntsälän Op	155	23,5	Heikki Kananen
Mäntän Seudun Op	198	23,4	Erkki Lauronen
Nagu Andelsbank	38	19,9	Johan Broos
Nakkilan Op	104	36,1	Jussi Kuvaja
Niinijoen Op	32	33,6	Jouni Tammelin
Nivalan Op	159	12,5	Markku Niskala
Nousiaisten Op	175	24,7	Ville Aakula
Orimattilan Op	164	26,5	Jukka Sipilä
Oripään Op	52	16,0	Jouko Rekolainen
Oriveden Seudun Op	143	25,3	Pertti Pyykkö

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Op Kantrisalo	87	24,3	Bo Hellen
Oulaisten Op	163	26,1	Jari Anttila
Oulun Op	1 972	17,2	Timo Levo
Outokummun Op	94	28,1	Eero Eskelinen
Paattisten Op	79	28,1	Eero Koskinen
Paltamon Op	55	29,0	Jorma Niemi
Parikkalan Op	100	27,6	Tuomo Liukka
Parkanon Op	86	22,9	Ari Heinonen
Pedersörenejdens Andelsbank	340	16,9	Ulf Löf
Perhon Op	58	21,3	Pekka Pajula
Peräseinäjoen Op	89	30,2	Juha Mäki
Pieksämäen Op	214	15,3	Seppo Vanninen
Pielaveden Op	76	25,3	Jouni Karhinen
Pielisen Op	372	27,0	Mikko Vepsäläinen
Pihlputaan Op	55	26,7	Vesa Isosalo
Pohjois-Savon Op	1 347	16,7	Jaakko Ojanperä
Pohjolan Op	724	16,1	Markku Salomaa
Polvijärven Op	97	23,6	Juhani Leminen
Porvoon Op	556	17,1	Pertti Hellqvist
Posion Op	88	35,6	Vesa Jurmu
Pudasjärven Op	149	36,4	Teuvo Perätalo
Pukkilan Op	54	25,9	Ari Talkara
Pulkkilan Op	34	32,0	Eero Keskitalo
Punkalaitumen Op	80	37,7	Petri Antila
Puolangan Op	69	22,4	Jouni Ahokumpu
Purmo Andelsbank	31	19,2	Stig-Göran Jansson
Pyhäjärven Op	101	27,2	Matti Martikainen
Pyhälaakson Op	154	19,6	Timo Suhonen
Päijät-Hämeen Op	956	10,7	Timo Laine
Pöytyän Op	76	20,4	Tuomo Jokinen
Raahen Seudun Op	284	26,8	Ari Pohjola
Rantasalmen Op	125	35,1	Vesa Auvinen
Rantsilan Op	45	21,8	Ismo Välijärvi
Rautalammin Op	63	24,3	Esko-Pekka Markkanen
Riihimäen Seudun Op	285	28,2	Seppo Runsamo
Riistaveden Op	88	17,2	Pauli Kröger
Ruoveden Op	118	12,7	Leena Selkee
Ruukin Op	98	29,9	Kalle Arvio
Rymättylän Op	55	21,7	Antero Nikki
Rääkkylän Op	72	20,2	Olli Koivula
Sallan Op	56	24,7	Veikko Nissi
Salon Op	717	19,9	Jukka Hulkkonen
Sauvon Op	61	26,0	Pertti Peura
Savitaipaleen Op	86	30,1	Leo-Petteri Nevalainen
Savonlinnan Op	375	28,0	Merja Auvinen
Sideby Andelsbank	36	25,4	Johan Ingves
Siikajoen Op	13	24,7	Raija Fingerroos
Simpeleen Op	67	32,2	Kalevi Lehti
Somerniemen Op	29	21,5	Pertti Kujala
Someron Op	136	20,3	Pertti Purola
Sonkajärven Op	86	27,5	Esko Nissinen
Sotkamon Op	101	28,6	Juhajouni Karttunen
Sulkavan Op	62	22,9	Kari Haverinen
Suomussalmen Op	93	22,0	Timo Polo
Suonenjoen Op	92	24,4	Antti Hult
Sysmän Op	98	29,1	Sakari Kangas
Säkylän Op	63	29,7	Henrik Vase
Taivalkosken Op	49	22,0	Riitta-Liisa Ahokumpu
Taivassalon Op	50	18,7	Jari Katila
Tampereen Seudun Op	2 125	13,0	Mikko Rosenlund

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tarvasjoen Op	46	24,9	Esa Hentula
Tervolan Op	63	28,0	Hannu Neuvonen
Tervon Op	41	31,5	Jani Kääriäinen
Toholammin Op	88	18,9	Leena Kälviä
Tornion Op	201	19,7	Pentti Alaperä
Turun Seudun Op	2 069	15,1	Risto Korpela
Tuupovaaran Op	49	35,0	Aune Parviainen
Tyrnävän Op	60	18,9	Antto Joutsiniemi
Ullavan Op	30	22,1	Jarmo Hätälä
Urjalan Op	106	25,6	Janne Nuutinen
Utajärven Op	164	22,0	Raimo Tuovinen
Uukuniemen Op	12	41,0	Pauli Loikkanen
Vaasan Op	587	19,4	Ulf Nylund
Vakka-Suomen Op	334	24,3	Juha-Pekka Nieminen
Valkeakosken Op	168	23,6	Juha Luomala
Vammalan Seudun Op	195	15,0	Jyrki Rantala
Vampulan Op	55	20,9	Kari Hänti
Varpaisjärven Op	76	23,3	Seppo Riekkinen
Vehmersalmen Op	51	33,9	Petri Tyllinen
Vesannon Op	51	22,7	Esa Keränen
Vetelin Op	27	22,8	Jarmo Lehojärvi
Vetelin Ylipään Op	29	23,7	Jari Siirilä
Vihannin Op	99	25,6	Olavi Rasi
Vimpelin Op	57	22,9	Simo Ilomäki
Virolahden Op	64	25,7	Jyrki Gerlander
Virtain Op	136	24,3	Ari Kakkori
Ylitornion Op	86	25,3	Heikki Eteläaho
Ylivieskan Op	170	13,2	Jarmo Somero
Yläneen Op	71	28,5	Heikki Eskola
Ypäjän Op	59	28,3	Kirsi-Marja Hiidensalo
Ähtärin Op	56	14,2	Markku Kallio
Östra Korsholms Andelsbank	7	29,0	Jussi Lahti
Övermark Andelsbank	28	18,3	Mårten Vikberg

Osakkuusyhtiöt

Osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmän) tilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyritykset 2010

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liike- vaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
Realinvest Oy	Helsinki	20	10	0	-1	25,3
Finanssidata OY	Helsinki	8	5	47	0	36,0
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki	340	317	59	6	33,3
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	7	1	7	1	27,8
Access Capital Partners Group S.A.	Belgia	25	20	16	2	40,0
Yhteensä		400	353	129	8	

Osakkuusyritykset ovat noteeraamattomia yrityksiä.

Osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmän) tilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyritykset 2009

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liike- vaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
Realinvest Oy	Helsinki	20	10	0	-1	25,3
Finanssidata Oy	Helsinki	8	5	47	0	36,0
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki	340	317	59	6	33,3
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	7	1	7	1	27,8
Yhteensä		375	333	113	6	

Osakkuusyritykset ovat noteeraamattomia yrityksiä.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Yhteisyritykset

Osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmän) tilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset 2010

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kaisaniemenkatu 1	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	22,4
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Säterinkatu 6	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Piispankalliontie 13-15	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Torikulma	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	41,7
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Biocity	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	30,5
Kiinteistö Oy Turun Asemanseutu	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	49,5
Kiinteistö Oy Säästöraha	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Ansatie 5	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Sähkökortteli	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Mikkelin Forum Oy	Mikkeli	Kiinteistön omistus ja hallinta	87,1
Kiinteistö Oy Hämeenkivi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Pohjola Vakuutus Oy:n omistamat yritykset:			Pohjolan omistusosuus
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

Osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmän) tilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset 2009

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Kaisaniemenkatu 1	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	22,4
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Säterinkatu 6	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Piispankalliontie 13-15	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Pekurinkulma	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Torikulma	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	41,7

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Biocity	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	30,5
Kiinteistö Oy Turun Asemanseutu	Turku	Kiinteistön omistus ja hallinta	49,5
Kiinteistö Oy Säästöraha	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Sähkökortteli	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Mikkelin Forum Oy	Mikkeli	Kiinteistön omistus ja hallinta	87,1
Pohjola Vakuutus Oy:n omistamat yritykset:			Pohjolan omistuosuus
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	53,7
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100,0

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT LIITETIEDOT

Liite 54. Lähipiiritapahtumat

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri:

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OP-Pohjola osk:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Pohjola osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintohenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuului yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2010

	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut
Luotot	84	11	-
Muut saamiset	0	2	0
Talletukset	1	12	42
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	1
Vakuutusmaksutuotot	0	0	2
Osinkotuotot	-	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	0	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	5	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	183 841	5 784 097
Osuuksien lukumäärä	-	4 898	-

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 2009

	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut
Luotot	100	4	-
Muut saamiset	0	0	0
Talletukset	0	11	63
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	1
Vakuutusmaksutuotot	0	0	2
Osinkotuotot	1	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	-	-	-

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	0	-

Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat

Palkat ja palkkiot	-	5	-
Tulospalkat	-	-	-

Lähipiirin omistamien

Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	155 676	5 784 097
Osuuksien lukumäärä	-	4 799	-

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT LIITETIEDOT

Liite 55. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Henkilöstörahasto

OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahastoon kuuluu noin 94 prosenttia keskusyhteisökonsernin henkilöstöstä.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä perustui vuonna 2010 OP-keskuksessa (pl. Pohjola-konserni) seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP-Pohjola-ryhmän taloudellisen pääoman tuotto, % ja OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutos, molempien paino 50 %. Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosiiiron määrä vuodelta 2010 on tavoitteiden toteutuessa 100 %:sti 3 % rahaston jäsenten palkkasummasta. Vastaavat voittopalkkioerän määräytymisen perusteet Pohjola-konsernissa ovat: Pohjola-konsernin tilikauden tulos/osake, paino 50 %, Pohjola Vakuutus Oy:n etuasiakastalouksien määrän muutos, paino 25 % ja OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutos, paino 25 %. Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosiiiron määrä vuodelta 2010 on tavoitteiden toteutuessa 100 %:sti 3 % rahaston jäsenten palkkasummasta. Osuuspankeissa voittopalkkioerän määräytymisen perusteet ovat: Osuuspankin taloudellisen pääoman tuotto, pankkikohtaisesti määriteltä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos ja OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutos.

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OP-Pohjola-ryhmän työntekijöiden nimeämät henkilöt. Vuosittain asetettujen tavoitteiden toteutusasteesta riippuen järjestelmään kuuluvalla henkilöllä on ennalta määritetyllä tavalla oikeus ennakonpidätyksen alaista kuukausiansiota vastaavaan palkkioon. Johdon järjestelmän palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä Pohjola Pankin osakkeina. Osakkeina ja rahana maksettavan palkkion arvo jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluksi.

Vuonna 2010 pitkän aikavälin palkitsemiseen käytettiin yhteensä OP-Pohjola-ryhmässä 9,6 milj. e.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT LIITETIEDOT

Liite 56. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia tilinpäätöspäivän jälkeen.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

MUUT LIITETIEDOT

Liite 57. Segmenttiraportointi

Liiketoimintasegmentit

OP-Pohjola-ryhmän segmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelut, vahinkovakuutus ja henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton muu toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttijako ja esittämistapa perustuvat johdon raportointiin.

Yhtiönä pankki- ja sijoituspalvelut -segmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Rahastoyhtiö sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. Pohjola-konsernin pankkitoiminta- ja varainhoitosegmentit luetaan myös pankki- ja sijoitustoiminta-segmenttiin. Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta sisältyy myös pankki- ja sijoituspalvelut -segmenttiin, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Korkokate on merkittävin pankki- ja sijoituspalvelut -liiketoiminnan tuottoerä. Tuottoja kertyy myös palkkiotuottoina ja sijoitustoiminnasta. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja muista hallintokuluista sekä toimipaikkaverkoston aiheuttamista kuluista sekä palautuksista omistajajäsenille. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on luottoriski, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkinariskejä ja operatiivisia riskejä.

Henkivakuutus-segmentti muodostuu konsernin henki- ja eläkevakuutusliiketoimintaa harjoittavasta OP-Henkivakuutus Oy:stä.

Henkivakuutusyhtiöiden nettotuotot kertyvät vakuutusmaksutulojen ja maksettujen korvausten ja vastuuvelan muutoksen erotuksena sekä sijoitustoiminnan nettotuottoina. Henkivakuutusliiketoimintaan sisältyy merkittävimpänä riskinä sijoitusriski. Vakuutusriskeistä merkittävimmät ovat kuolevuus ja työkyvyttömyys.

Vahinkovakuutus-segmenttiin sisältyy OP-Pohjola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Pohjola Vakuutus Oyj:n, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n, Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Vahinkovakuutuksen tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Liiketoiminnan nettotuotot muodostuvat pääosin vakuutusmaksuista ja sijoitustoiminnan tuotoista. Vahinkovakuutusliiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat vakuutusriskit sekä sijoitusriskit.

Muu toiminta sisältää segmenttejä tukevat toiminnot, erityisesti OP-Pohjola osk:n ja OP-Palvelut Oy:n toiminta sekä Pohjola-konsernin konsernihallinto. Liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat segmenteille palveluveloituksina. Muun oman pääoman kohdistus liiketoimintasegmenteille suoritetaan muuhun toimintaan sisältyvän sisäisen pankin avulla, jolloin tavoitetaso ylittävien omien pääomien myönteinen tulosvaikutus näkyy muun toiminnan tuloksessa.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden on katsottu välittömästi kuuluvan ja olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu segmenteille sekä segmenttien väliset konsernieliminoinnit raportoidaan sarakkeessa "Konsernieliminoinnit". Segmenttien tulosta ja kannattavuutta seurataan tulos ennen veroja tasolla.

Vähittäispankkitoiminnalle on kohdistettu omaa pääomaa 9 % luottolaitoslain mukaisista riskipainotetuista sitoumuksista ja Pohjola-konsernin pankki- ja sijoituspalvelutoiminnalle 7 % riskipainotetuista sitoumuksista. Allokoidun omaa pääomaa kohdistuu liiketoiminta-alueiden ulkopuoliselle alueelle "muu toiminta".

Segmenttien tulos ja tase 2010

Tuloslaskelma, milj. e	Pankki- ja sijoitus-palvelut	Vahinko-vakuutus	Henki-vakuutus	Muu toi-minta	Konserni- elimi-noinnit	OP-Pohjola-ryhmä
Korkotuotot	2 466	0	-	732	-786	2 412
Korkokulut	1 614	6	-	671	-796	1 495
Korkokate ennen arvonalentumisia	852	6	-	61	10	917
Saamisten arvonalentumiset	149	0	-	-1	-	149
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	703	6	-	61	10	768
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	383	-	-	-1	382
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	109	-	-8	100
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	595	19	-	8	-60	563
Kaupankäynnin nettotuotot	52	-	-	-8	2	46
Sijoitustoiminnan nettotuotot	30	-	-	40	-8	62
Liiketoiminnan muut tuotot	66	3	16	333	-319	99

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Henkilöstökulut	405	109	9	120	0	643
Muut hallintokulut	313	88	17	153	-253	319
Liiketoiminnan muut kulut	200	119	55	76	-126	324
Palautukset omistajajäsenille	163	-	-	-	-	163
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	0	-	0	-	2
Tulos ennen veroja	367	83	43	86	-4	575
Tuloverot						135
Kauden voitto						440

Tase 31.12.2010, milj. e	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toi- minta	Konserni- elimi- noinnit	OP-Pohjola- ryhmä
Käteiset varat	133	-	-	1 495	-	1 628
Saamiset luottolaitoksilta	3 570	2	-	7 819	-10 270	1 121
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvarat	587	-	-	-59	-9	519
Johdannaissopimukset	1 972	-	-	107	-146	1 933
Saamiset asiakkailta	56 375	-	-	977	-519	56 834
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-	3 307	-	-	-143	3 164
Henkivakuutustoiminnan varat	-	-	8 017	-	-473	7 544
Sijoitusomaisuus	2 665	16	-	7 335	-2 578	7 438
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	31	2	-	5	-	38
Aineettomat hyödykkeet	216	767	91	90	-5	1 159
Aineelliset hyödykkeet	596	21	67	25	6	716
Muut varat	1 090	-1	6	858	-204	1 749
Verosaamiset	62	3	16	42	2	125
Varat yhteensä	67 299	4 118	8 198	18 694	-14 340	83 969

Tase 31.12.2010, milj. e	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toi- minta	Konserni- elimi- noinnit	OP-Pohjola- ryhmä
Velat luottolaitoksille	8 139	-	-	4 034	-10 477	1 696
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	-	-	0	-	0
Johdannaissopimukset	1 618	-	-	476	-142	1 951
Velat asiakkaille	36 590	-	-	2 953	-339	39 205
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-	2 357	-	-	-6	2 350
Henkivakuutustoiminnan velat	-	-	7 316	-	-25	7 290
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 179	-	-	17 032	-633	19 577
Varaukset ja muut velat	1 821	143	2	579	-212	2 333
Verovalat	502	153	49	324	-14	1 014
Osuuspääoma	829	-	-	1 143	-1 325	647
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	269	50	91	1 205	-437	1 178
Velat yhteensä	52 947	2 703	7 457	27 746	-13 611	77 243
Oma pääoma						6 726

Baltian maista nettotuotot olivat yhteensä 4 milj. e ja sijoitetut varat 26 milj. e.

Segmenttien tulos ja tase 2009

Tuloslaskelma, milj. e	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toi- minta	Konserni- elimi- noinnit	OP-Pohjola- ryhmä
Korkotuotot	3 044	0	-	984	-956	3 072
Korkokulut	2 063	2	-	912	-976	2 002
Korkokate ennen arvonalentumisia	981	2	-	72	20	1 070
Saamisten arvonalentumiset	167	0	-	12	-	179
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	813	2	-	80	20	891
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	400	-	0	-3	396
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-110	0	-9	-120
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	538	16	-	-4	-54	496
Kaupankäynnin nettotuotot	111	-	-	-7	8	112
Sijoitustoiminnan nettotuotot	5	-	-	-5	-8	-9

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Liiketoiminnan muut tuotot	65	6	16	341	-324	104
Henkilöstökulut	396	110	9	108	0	622
Muut hallintokulut	308	88	16	153	-255	310
Liiketoiminnan muut kulut	200	119	41	71	-116	316
Palautukset omistajajäsenille	160	-	-	-	-	160
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0	-	0	-	1
Tulos ennen veroja	471	102	-159	51	-1	464
Tuloverot						126
Kauden voitto						338

Tase 31.12.2009, milj. e	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toi- mintä	Konserni- elimi- noinnit	OP-Pohjola- ryhmä
Käteiset varat	138	-	-	3 096	-	3 235
Saamiset luottolaitoksilta	3 228	-	-	7 381	-8 626	1 982
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	1 051	-	-	352	-140	1 263
Johdannaissopimukset	1 474	-	-	73	-124	1 423
Saamiset asiakkailta	52 807	-	-	527	-343	52 992
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-	3 202	-	-	-102	3 101
Henkivakuutustoiminnan varat	-	-	6 713	-	-382	6 331
Sijoitusomaisuus	2 602	0	-	6 470	-2 604	6 468
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	8	2	-	7	-	17
Aineettomat hyödykkeet	218	800	92	74	-5	1 179
Aineelliset hyödykkeet	622	22	6	39	72	761
Muut varat	1 058	6	6	694	-192	1 572
Verosaamiset	62	2	24	18	2	108
Varat yhteensä	63 267	4 036	6 841	18 732	-12 445	80 430

Tase 31.12.2009, milj. e	Pankki- ja sijoitus- palvelut	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Muu toi- mintä	Konserni- elimi- noinnit	OP-Pohjola- ryhmä
Velat luottolaitoksille	6 283	-	-	4 570	-8 680	2 174
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	71	-	-	0	-	71
Johdannaissopimukset	987	-	-	495	-121	1 360
Velat asiakkaille	34 848	-	-	2 955	-196	37 606
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-	2 279	-	-	-	2 279
Henkivakuutustoiminnan velat	-	-	6 215	-	-37	6 179
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 171	-	-	17 513	-739	19 945
Varaukset ja muut velat	1 474	108	2	436	-188	1 832
Verovalat	477	152	4	302	-10	925
Osuuspääoma	800	-	-	1 143	-1 321	622
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	297	50	91	1 250	-438	1 250
Velat yhteensä	48 408	2 589	6 311	28 664	-11 729	74 243
Oma pääoma						6 187

Baltian maista nettotuotot olivat yhteensä 6 milj. e ja sijoitetut varat 26 milj. e.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

OP-Pohjola-ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu liitetiedossa 2. OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on esitetty liitetiedoissa 58-66, pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema, sisältäen myös Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot, on esitetty liitetiedoissa 67-97, vahinkovakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 98-109 ja henkivakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 110-116.

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema

Liite 58. OP-Pohjola-ryhmän riskirajajärjestelmä OP-Pohjola 2009-liiketoimintastrategian mukaan sekä riskimittareiden arvot

OPK:n hallintoneuvosto vahvistaa OP-Pohjola-ryhmälle riskinkantokykyä sekä luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä koskevat riskirajat, jotka rajoittavat OP-Pohjola-ryhmän riskinottoa. OP-Pohjola-ryhmän voimassa oleva riskirajajärjestelmä perustuu kesällä 2009 vahvistettuun liiketoimintastrategiaan.

Mittari	Riskiraja	31.12.2010	31.12.2009
Riskinkantokyky			
OP-Pohjola-ryhmän riskirajat			
Vakavaraisuussuhde, (RAVA)	1,20	1,70	1,58
Omat varat/taloudellinen pääoma	1,10	1,71	1,60
Luottoriskit, %			
Suurin yksittäinen asiakasriski/ omat varat	15,0	8,1	5,9
Suurten asiakasriskien yhteismäärä/ omat varat	100,0	0,0	0,0
Toimialariski / saamiset ja sitoumukset (sisältäen suorat sijoitukset)	18,0	14,9	15,6
Järjestämättömät saamiset/ luotto- ja takauskanta	2,0	0,3	0,4
Likviditeettiriskit, %			
Rahoituspositio (kumulatiivinen) / pankkitoiminnan tase			
≤ 12 kk	-13	-4,7	-5,9
≤ 3 v	-15	-5,1	-8,5
≤ 5 v	-8	-1,2	-3,3
Likviditeettireservi / reservivaade	100	116	134
Markkinariskit, %			
Pankkitoiminnan korkoriski / taloudellinen pääoma	20	4,2	0,3
Vakuutustoiminnan markkinariski / taloudellinen pääoma	35	27,1	26,8
Vaihtoehtoiset sijoitukset/ taloudellinen pääoma	80	41,8	39,7
Vahinkovakuutustekninen riski / taloudellinen pääoma	15	7,0	7,3
Kiinteistöriski / taloudellinen pääoma	10	5,0	5,5

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 59. OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky

Liitetiedossa 2, OP-Pohjola-ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, on kuvattu pääoman hallintaan liittyvät tavoitteet, keskeiset periaatteet ja prosessit. OP-Pohjola-ryhmä sekä kaikki pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa harjoittavat yhtiöt täyttävät viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset.

Omat varat ja vakavaraisuus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan

Milj. e	31.12.2010	31.12.2009
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	6 726	6 187
Toimialakohtaiset erät	1 783	1 843
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 094	-1 084
Tasotusmäärä	-331	-527
Muut omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-604	-627
Ryhmittymän omat varat yhteensä	6 480	5 792
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade	3 418	3 300
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	396	371
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 814	3 671
Ryhmittymän vakavaraisuus	2 666	2 121
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat / omien varojen vähimmäismäärä), %	1,70	1,58

OP-Pohjola-ryhmä on rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymä, jolle lasketaan laissa tarkoitettu vakavaraisuussuhde.

Riskinkantokyky

OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokykyille asetettiin uudessa ryhmästrategiassa kaksi riskirajamittaria. Ensimmäinen mittareista on rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus. Ryhmän riskiraja tälle vakavaraisuussuhteelle on 1,2, lain edellyttämän vähimmäistason ollessa 1. Vuoden lopussa omien varojen suhde vähimmäismäärään oli 1,70, kun se edellisen vuoden lopussa oli 1,58. Vuoden lopussa ryhmän omat varat olivat 1 904 milj. e (1 386 milj. e) suuremmat kuin ryhmän sisäinen riskiraja olisi edellyttänyt ja 2 666 milj. e (2 121 milj. e) suuremmat kuin lakisääteinen raja. Toinen strategiassa asetettu riskinkantokyvyn riskirajamittari on omien varojen ja taloudellisen pääoman suhde, jolle riskirajaksi asetettiin 1,1. Vuoden lopussa omien varojen suhde taloudelliseen pääomaan oli 1,71 (1,60). Ryhmän sisäisen riskirajan ylittävä omien varojen puskuri oli 2 315 milj. e (1 823 milj. e). Vahva riskinkantokyky toimii puskurina ennakoimattomia tappioita vastaan ja luo edellytyksiä liiketoiminnan kasvulle.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 60. Pankkitoiminnan luottoriski

OP-Pohjola-ryhmän toimiala- ja asiakasriskit ovat hajautuneita. Vuoden lopussa suurin yksittäisestä vastapuolesta muodostuva asiakasriski oli 8,1 % (5,9) ryhmän omista varoista. Riskiraja suurimmalle asiakasriskille on 15 %. OP-Pohjola-ryhmässä toimialariski lasketaan sisäisten päätoimialojen mukaan siten, että pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan saamisten ja sitoumusten lisäksi otetaan huomioon henki- ja vahinkovakuutustoiminnan suorat sijoitukset. Vuoden lopussa suurin toimialariski oli 14,9 % (15,6), joka muodostui asuntojen vuokraus ja hallinta -toimialalta. Toimialariskin riskiraja on 18 %.

Vuoden lopussa OP-Pohjola-ryhmällä oli järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamisia yhteensä 204 miljoonaa euroa (223), eli 9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan oli kertomusvuoden lopussa 0,3 prosenttia (0,4). Riskiraja tälle tunnusluvulle on 2,0 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 61. Likviditeettiriski

OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiriskin riskirajamittareina käytetään sekä rakenteellista rahoitusriskiä ohjaavaa kumulatiivisen rahoitusposition suhdetta pankkiliiketoiminnan taseeseen että maksuvalmiusriskiä ohjaavaa likviditeettireservin suhdetta likviditeettireservivaateeseen.

Rakenteellisen rahoitusriskin mittari kertoo kuinka suuri osuus ryhmän taseen nettokassavirroista saa enintään erääntyä alle vuoden, kolmen vuoden ja viiden vuoden aikana. Vuoden lopussa ryhmän taseen erääntyvät nettokassavirrat olivat kaikissa rajoitettavissa ajanjaksoissa selvästi riskirajojen sallimia enimmäismääriä pienemmät.

Maksuvalmiusriskin riskirajamittari kertoo kuinka pitkäksi aikaa likviditeettireservi riittää kattamaan OP-Pohjola-ryhmästä päivittäin maksettavat, tiedossa olevat nettokassavirrat sekä odottamattoman, mutta maltillisen talletuskannan laskun. Vuoden lopussa likviditeettireservi riitti hyvin kattamaan viranomaisvaatimusten mukaisen kuukauden mittaisen selviytymisjakson. Vuodelle 2010 vahvistettu tukkuvarainhankinnan erääntymiseen ja lievän stressitilanteen mukaiseen talletusvarainhankinnan pienentymiseen perustuva likviditeettireservin mittari oli riskirajansa puitteissa.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 62. Pankkitoiminnan korkoriski

Riskirajajärjestelmässä pankkitoiminnan korkoriskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa pankkitoiminnan korkoriskin osuus OP-Pohjola-ryhmän taloudellisesta pääomasta oli 4,2 %, kun riskiraja oli 20 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 63. Vakuutustoiminnan markkinariski

Riskirajajärjestelmässä vakuutustoiminnan markkinariskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa vakuutustoiminnan markkinariskin osuus OP-Pohjola-ryhmän taloudellisesta pääomasta oli 27,1 %, kun riskiraja oli 35 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 64. Vaihtoehtoiset sijoitukset

OP-Pohjola-ryhmän riskirajajärjestelmässä vaihtoehtoisten sijoitusten määrää rajoitetaan riskirajamittarilla, joka kertoo vaihtoehtoisten ja strukturoitujen sijoitusten markkina-arvon suhteen ryhmän taloudelliseen pääomaan. Vuoden lopussa kyseisten sijoitusten markkina-arvon suhde kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan oli 41,8 %, kun riskiraja oli 80 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 65. Vahinkovakuutustekninen riski / taloudellinen pääoma

Riskirajajärjestelmässä vahinkovakuutusteknistä riskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa vahinkovakuutusteknisen riskin osuus OP-Pohjola-ryhmän taloudellisesta pääomasta oli 7,0 %, kun riskiraja oli 15 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 66. Kiinteistöriski

Riskirajajärjestelmässä kiinteistöriskiä mitataan riskilajin taloudellisen pääoman suhteella kaikkien riskilajien taloudelliseen pääomaan (ennen hajautushyötyjä). Vuoden lopussa kiinteistöriskin osuus OP-Pohjola-ryhmän taloudellisesta pääomasta oli 5,0 %, kun riskiraja oli 10 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

PANKKI- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINNAN RISKIASEMA

Liite 67. Rahoitusvarat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

Milj. e	31.12.2010	Arvonalen-		31.12.2009	Arvonalen-	
	Tase- arvo	tumis- tappiot		Tase- arvo	tumis- tappiot	
Käteiset varat	1 628	-		3 235	-	
Saamiset luottolaitoksilta	1 121	-		1 982	-	
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	453	-		1 198	-	
Osakkeet ja osuudet	67	-		65	-	
Muut	-	-		-	-	
Johdannaissopimukset						
Kaupankäyntitarkoituksessa	1 753	-		1 280	-	
Suojaavat	199	-		142	-	
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	-19	-		0	-	
Lainat ja muut saamiset						
Myönnettyt lainat	56 207	340		52 368	269	
Rahoitusleasingsaamiset	624	-		622	-	
Repo-sopimukset	-	-		-	-	
Pankkitakaussaamiset	2	3		2	2	
Muut saamiset	0	-		0	-	
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	5 581	-		4 443	-	
Osakkeet ja osuudet	451	-		406	-	
Muut	-	-		-	-	
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset						
Saamistodistukset	978	-		1 163	-	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Pankkitakaukset	2 843	-		2 939	-	
Rahoitusvarat yhteensä	71 888	343		69 845	271	

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 68. Vastuut

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko
31.12.2010						
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	9	-	0	1 112	-	11
Saamiset asiakkailta	55 426	311	158	783	32	2
Rahoitusleasing	624	-	-	0	-	-
Saamistodistukset	1 219	-	20	5 793	-	79
Muut	88	-	-	323	-	-
Yhteensä	57 366	311	178	8 011	32	92
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	8 686	-	-	119	-	-
Takaukset ja remburssit	2 695	-	-	313	-	-
Johdannaissopimukset	377	-	-	1 547	-	-
Muut	456	-	-	328	-	-
Yhteensä	12 213	-	-	2 306	-	-
Kokonaisvastuut yhteensä	69 580	311	178	10 317	32	92

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko	Tase- arvo	Arvon- alentu- miset	Siirtyvä korko
31.12.2009						
Rahoitusvarat						
Saamiset luottolaitoksilta	37	-	0	1 945	-	20
Saamiset asiakkailta	51 660	206	163	710	66	2
Rahoitusleasing	622	-	-	0	-	-
Saamistodistukset	1 586	-	17	5 217	-	73
Muut	61	-	-	340	-	-
Yhteensä	53 966	206	180	8 212	66	95
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	8 681	-	-	108	-	-
Takaukset ja remburssit	2 770	-	-	300	-	-
Johdannaissopimukset	308	-	-	1 172	-	-
Muut	437	-	-	349	-	-
Yhteensä	12 196	-	-	1 928	-	-
Kokonaisvastuut yhteensä	66 163	206	180	10 140	66	95

Johdannaissopimuksista on esitetty kirjanpitoon kirjattu positiivinen markkina-arvo.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 69. Vastuut sektoreittain

31.12.2010	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	17 355	546	8 059	320	26 280
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	284	6 662	620	1 983	9 549
Kotitaloudet	37 746	37	3 115	1	40 899
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	512	4	69	0	586
Julkisyhteisöt	1 646	854	350	1	2 851
Yhteensä	57 544	8 103	12 213	2 306	80 166
31.12.2009					
Yritykset	16 208	579	8 215	354	25 355
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	859	7 162	525	1 573	10 119
Kotitaloudet	35 714	25	3 195	2	38 936
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	464	0	68	0	532
Julkisyhteisöt	901	541	194	0	1 636
Yhteensä	54 146	8 307	12 196	1 928	76 578

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 70. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

31.12.2010	Saamiskanta Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Arvon alentumiset	Tasearvo
Saamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	1 121	-	1 121	-	1 121
Saamiset asiakkailta	56 073	479	56 552	343	56 209
josta pankkitakaussaamiset	2	3	5	3	2
Rahoitusleasing	624	-	624	-	624
Tilien ja liimittien ylitykset	7	-	7	-	7
Yhteensä	57 825	479	58 304	343	57 961
Saamiset sektoreittain					
Yritykset	17 233	355	17 588	251	17 337
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 313	64	1 376	21	1 355
Kotitaloudet	37 715	57	37 772	70	37 702
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	511	4	515	1	515
Julkisyhteisöt	1 052	-	1 052	-	1 052
Yhteensä	57 825	479	58 304	343	57 961

31.12.2009	Saamiskanta Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Arvon alentumiset	Tasearvo
Saamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	1 982	-	1 982	-	1 982
Saamiset asiakkailta	52 287	354	52 641	271	52 370
josta pankkitakaussaamiset	2	2	5	2	2
Rahoitusleasing	622	-	622	-	622
Tilien ja liimittien ylitykset	5	-	5	-	5
Yhteensä	54 896	354	55 250	271	54 978
Saamiset sektoreittain					
Yritykset	16 176	211	16 387	156	16 231
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2 077	89	2 166	48	2 117
Kotitaloudet	35 674	52	35 726	67	35 659
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	462	1	463	1	463
Julkisyhteisöt	508	-	508	-	508
Yhteensä	54 896	354	55 250	271	54 978

Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset on kohdistettu sektoriin Kotitaloudet ja Yritykset. Ryhmäkohtaisten arvonalentumisten määrä oli 50 milj. e (47 milj. e).

31.12.2010	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon alentumiset
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	0	-	0	-	-
Saamiset asiakkailta	313	479	792	211	343
josta pankkitakaussaamiset	2	3	5	4	3
Rahoitusleasing	0	-	0	0	-
Tilien ja liimittien ylitykset	7	-	7	0	-
Yhteensä	320	479	799	212	343
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset	90	355	444	96	251
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0	64	64	0	21

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Kotitaloudet	221	57	278	113	70
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	4	4	3	1
Julkisyhteisöt	8	-	8	0	-
Yhteensä	320	479	799	212	343

	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvonalen- tumiset
31.12.2009					
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	0	-	0	0	-
Saamiset asiakkailta	327	354	681	296	271
josta pankkitakaussaamiset	2	2	5	4	2
Rahoitusleasing	1	-	1	0	-
Tilien ja limiittien ylitykset	5	-	5	0	-
Yhteensä	332	354	686	297	271
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset	99	211	310	178	156
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0	89	89	0	48
Kotitaloudet	222	52	274	118	67
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2	1	3	1	1
Julkisyhteisöt	10	-	10	0	-
Yhteensä	332	354	686	297	271

31.12.2010	Kanta	Arvonalen- tumiset	Tasearvo
Ongelmasaamiset			
Järjestämättömät	328	127	200
Nollakorkoiset	11	7	3
Alihintaiset	90	2	88
Muut	371	206	164
Yhteensä	799	343	456

31.12.2009	Kanta	Arvonalen- tumiset	Tasearvo
Ongelmasaamiset			
Järjestämättömät	344	123	220
Nollakorkoiset	10	7	3
Alihintaiset	80	2	78
Muut	253	139	114
Yhteensä	686	271	415

Ongelmasaamisiin luetaan järjestämättömät, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset sekä muut ongelmasaamiset. Järjestämättömien saamisten korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta kolme kuukautta. Nollakorkoinen saaminen on sovittu asiakkaan maksukyvyn turvaamiseksi nollakorkoiseksi. Alihintainen saaminen on hinnoiteltu markkinahinnoista poiketen asiakkaan maksukyvyn turvaamiseksi. Muut ongelmasaamiset sisältävät mm. ne saamiset, joihin kohdistuu arvonalentuminen, mutta ne eivät luokituta mihinkään em. ryhmistä sekä tilinylitykset ja takaussaamiset. Rivillä muut on esitetty myös ryhmäkohtaiset arvonalentumiset. Rästit sisältävät saamisen maksamattomat korot ja lyhennykset.

	30-90 pv.	90-180 pv.	yli 180 pv.	Yhteensä
31.12.2010				
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	331	11	0	342

	30-90 pv.	90-180 pv.	yli 180 pv.	Yhteensä
31.12.2009				
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	468	17	-	485

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 71. Saamisten arvonalentumiset

	31.12.2010	31.12.2009
Saamisten arvonalentumiset	230	223
Saamisten arvonalentumisten peruutukset	-79	-46
Suoritukset poistetuista saamisista	-10	-11
Ryhmäkohtaisten arvonalentumisten nettomuutos	7	12
Yhteensä	149	179
Arvonalentumiset (netto) luotto- ja takauskannasta, %	0,26	0,33

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 72. Henkilövastuut ratingluokittain

Luottoluokka	31.12.2010		31.12.2009	
	Netto- vastuut	%	Netto- vastuut	%
A	18 094	44,2	16 409	42,1
B	12 416	30,4	11 376	29,2
C	4 696	11,5	4 292	11,0
D	2 294	5,6	2 131	5,5
E	1 040	2,5	1 085	2,8
F	643	1,6	441	1,1
Luokittelemattomat	1 716	4,2	3 202	8,2
Yhteensä	40 899	100,0	38 936	100,0

Luottoluokkiin A ja B kuuluvien vastuiden maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) on enintään 0,01 %.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 73. Yritysvastuut toimialoittain

31.12.2010	Tase	Nettovastuut		%jakauma
		Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	
Asuntojen vuokraus ja hallinta	3 695	751	4 446	16,9
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 598	197	2 795	10,6
Kauppa	1 972	628	2 600	9,9
Rakentaminen	992	1 375	2 366	9,0
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	672	1 166	1 837	7,0
Palvelut	1 326	447	1 772	6,7
Kuljetus ja varastointi	1 015	480	1 495	5,7
Metsäteollisuus	711	453	1 164	4,4
Omien kiinteistöjen kauppa	903	154	1 057	4,0
Metalliteollisuus	474	564	1 038	4,0
Kemian teollisuus	374	629	1 003	3,8
Energia	369	450	818	3,1
Elintarviketeollisuus	524	235	759	2,9
Maa-, metsä- ja kalatalous	628	67	695	2,6
Informaatio ja viestintä	333	346	679	2,6
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	578	74	652	2,5
Muu teollisuus	374	235	609	2,3
Kaivostoiminta ja louhinta	179	51	230	0,9
Vesi- ja jätehuolto	138	67	205	0,8
Muut toimialat	48	10	58	0,2
Yhteensä	17 901	8 379	26 280	100

31.12.2009	Tase	Nettovastuut		%jakauma
		Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	
Asuntojen vuokraus ja hallinta	3 414	646	4 060	16,0
Kauppa	1 869	851	2 720	10,7
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 996	281	2 276	9,0
Rakentaminen	978	1 176	2 154	8,5
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	662	1 178	1 840	7,3
Palvelut	1 302	480	1 782	7,0
Kuljetus ja varastointi	921	498	1 419	5,6
Metsäteollisuus	812	422	1 235	4,9
Metalliteollisuus	556	571	1 127	4,4
Omien kiinteistöjen kauppa	934	183	1 117	4,4
Kemian teollisuus	341	617	958	3,8
Energia	432	469	901	3,6
Elintarviketeollisuus	474	319	793	3,1
Muu teollisuus	414	269	683	2,7
Maa-, metsä- ja kalatalous	584	62	646	2,5
Informaatio ja viestintä	317	313	630	2,5
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	440	135	575	2,3
Vesi- ja jätehuolto	119	52	171	0,7
Kaivostoiminta ja louhinta	151	19	170	0,7
Muut toimialat	70	28	98	0,4
Yhteensä	16 786	8 568	25 355	100

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 74. Yritysvastuut rating-luokittain

Luokka	31.12.2010		31.12.2009	
	Netto- vastuut	%	Netto- vastuut	%
1,0–2,0	1 126	4,3	953	3,8
2,5–5,0	11 926	45,4	11 367	44,8
5,5–7,0	7 427	28,3	7 201	28,4
7,5–8,5	3 587	13,7	3 703	14,6
9,0–10,0	788	3,0	852	3,4
11,0–12,0	625	2,4	588	2,3
Luokittelematon	801	3,0	691	2,7
Yhteensä	26 280	100,0	25 355	100,0

Luottoluokkiin liittyvistä maksukyvyttömyyden todennäköisyyksistä on kerrottu liitetiedossa 93.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 75. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

31.12.2010

Nettovastuun määrä, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	6 156	119	6 275	23,9
1-10	5 714	219	5 933	22,6
10-50	5 017	475	5 492	20,9
50-100	3 426	53	3 479	13,2
100-	5 101	-	5 101	19,4
Yhteensä	25 414	866	26 280	100,0

31.12.2009

Nettovastuun määrä, milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0-1	5 897	126	6 023	23,8
1-10	5 269	177	5 445	21,5
10-50	4 671	569	5 240	20,7
50-100	3 126	61	3 187	12,6
100-	5 459	-	5 459	21,5
Yhteensä	24 422	933	25 355	100,0

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 76. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin pl. Suomi

		31.12.2010		31.12.2009	
Maariskiryhmä	Moody's vastaavuus	Netto- vastuu, milj. e	%	Netto- vastuu, milj. e	%
Ryhmä 1	Aaa	8 183	79,6	9 002	89,2
Ryhmä 2	Aa1 - A3	1 317	12,8	807	8,0
Ryhmä 3	Baa1 - Baa3	674	6,5	228	2,3
Ryhmä 4	Ba1 - B3	109	1,1	52	0,5
Ryhmä 5	Caa1 - C	4	0,0	5	0,0
Yhteensä		10 286	100,0	10 094	100,0

Toissijaisessa maariskissä (pl. Suomi) on huomioitu sopimukseen liittyvien todellisten riskien siirtyminen toiseen maahan sopimuksin tai muutoin. Riskin mahdollinen siirtyminen voi tapahtua sopimuksen, eli yleisimmin takauksen, perusteella tai muutoin, esimerkiksi saamiset yrityksen sivukonttorilta on siirretty yrityksen pääkonttorin sijaintimaahan.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 77. OP-Pohjola-ryhmän varainhankinnan rakenne

Milj. e	31.12.2010	Osuus, %	31.12.2009	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	1 696	2,4	2 174	3,1
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	0,0	71	0,1
Velat asiakkaille				
Talletukset	36 443	51,1	34 617	49,7
Muut	2 762	3,9	2 989	4,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	9 773	13,7	10 583	15,2
Joukkovelkakirjat	9 804	13,7	9 361	13,4
Muut velat	2 333	3,3	1 832	2,6
Velat, joilla huonompi etuoikeus	1 178	1,7	1 250	1,8
Osuuspääoma	647	0,9	622	0,9
Oma pääoma	6 726	9,4	6 187	8,9
Yhteensä	71 362	100,0	69 687	100,0

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 78. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2010	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	1 628	-	-	-	-	1 628
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	41	65	159	186	3	453
Saamiset luottolaitoksilta	69	181	618	252	0	1 121
Saamiset asiakkailta	3 777	5 578	21 104	13 601	12 773	56 834
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	11	106	3 767	1 681	16	5 581
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	46	158	734	40	0	978
Rahoitusvarat yhteensä	5 572	6 088	26 382	15 760	12 792	66 594
Käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen siirto alle 3 kk-ryhmään	-41	-65	-159	-186	-3	-453
	453	-	-	-	-	453
Rahoitusvarat yhteensä sisäisessä raportoinnissa	5 984	6 023	26 223	15 574	12 790	66 594
Rahoitusvelat	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 625	56	-	15	0	1 696
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	-	-	-	-	0
Velat asiakkaille	32 088	4 320	2 136	383	277	39 205
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 578	3 663	7 456	881	-	19 577
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	157	250	674	11	87	1 178
Rahoitusvelat yhteensä	41 449	8 289	10 266	1 290	364	61 657
Vaadittaessa maksettavien yksityisasiakkaiden talletusten siirto alle 3 kk-ryhmästä 3-12 kk-ryhmään	-20 128	20 128	-	-	-	-
Rahoitusvelat yhteensä sisäisessä raportoinnissa	21 321	28 417	10 266	1 290	364	61 657
Takaukset	16	45	385	134	642	1 223
Takuuvastuut	312	453	450	48	357	1 621
Luottolupaukset	8 805	-	-	-	-	8 805
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	41	105	16	0	2	164
Muut	394	38	118	219	15	784
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä*	9 568	640	969	402	1 016	12 595
31.12.2009	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	3 235	-	-	-	-	3 235
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat						
Saamistodistukset	81	676	323	85	33	1 198
Saamiset luottolaitoksilta	262	436	1 017	267	0	1 982
Saamiset asiakkailta	3 042	5 211	19 623	13 221	11 895	52 992
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	11	409	3 592	348	82	4 443
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	55	104	856	148	0	1 163
Rahoitusvarat yhteensä	6 685	6 836	25 412	14 070	12 010	65 012
Käypään arvoon kirjattavien rahoitus-	-81	-676	-323	-85	-33	-1 198

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

varojen siirto alle 3 kk-ryhmään	1 198	-	-	-	-	1 198
Rahoitusvarat yhteensä sisäisessä raportoinnissa	7 802	6 160	25 088	13 985	11 977	65 012
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	1 262	899	0	13	0	2 174
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	71	-	-	-	-	71
Velat asiakkaille	32 125	2 683	2 297	296	206	37 606
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 888	4 983	5 924	150	-	19 945
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	11	92	990	61	96	1 250
Rahoitusvelat yhteensä	42 356	8 657	9 211	520	303	61 046
Vaadittaessa maksettavien yksityisasiakkaiden talletusten siirto						
alle 3 kk-ryhmästä 3-12 kk-ryhmään	-19 768	19 768	-	-	-	-
Rahoitusvelat yhteensä sisäisessä raportoinnissa	22 588	28 425	9 211	520	303	61 046
Takaukset	13	16	364	123	874	1 391
Takuuvastuut	222	408	484	49	385	1 548
Luottolupaukset	8 789	-	-	-	-	8 789
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	58	64	7	0	2	131
Muut	371	45	137	186	47	786
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä*	9 452	533	992	358	1 309	12 644

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 79. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2010	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	>1-2 v	>2-5 v	> 5 v	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	1 628	-	-	-	-	-	1 628
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	43	38	75	36	79	181	453
Saamiset luottolaitoksilta	201	383	243	47	64	183	1 121
Saamiset asiakkailta	22 708	13 482	18 272	444	936	991	56 834
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	304	660	48	558	2 327	1 683	5 581
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	447	374	125	7	10	14	978
Rahoitusvarat yhteensä	25 331	14 937	18 764	1 093	3 416	3 053	66 594
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	807	818	71	-	-	0	1 696
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	-	-	-	-	-	0
Velat asiakkaille	30 983	1 894	4 219	1 831	162	116	39 205
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 661	8 132	2 248	1 325	4 269	942	19 577
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	491	172	269	246	0	1 178
Rahoitusvelat yhteensä	34 451	11 335	6 710	3 425	4 678	1 058	61 657
31.12.2009	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	>1-2 v	>2-5 v	> 5 v	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	3 235	-	-	-	-	-	3 235
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	91	151	608	68	183	97	1 198
Saamiset luottolaitoksilta	322	774	265	206	234	181	1 982
Saamiset asiakkailta	22 992	11 217	16 331	585	1 077	790	52 992
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	112	464	324	276	2 922	344	4 443
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	483	467	55	126	15	17	1 163
Rahoitusvarat yhteensä	27 236	13 073	17 583	1 261	4 431	1 428	65 012
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	1 037	225	912	0	-	0	2 174
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	71	-	-	-	-	-	71
Velat asiakkaille	31 105	1 795	2 510	1 889	264	43	37 606
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 996	9 472	3 600	108	3 598	171	19 945
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	479	239	21	511	0	1 250
Rahoitusvelat yhteensä	35 209	11 970	7 261	2 018	4 374	214	61 046

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 80. Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Milj. e	Riskiparametri	Muutos	31.12.2010	31.12.2009	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus omaan pääomaan
			Vaikutus tulokseen*	Vaikutus tulokseen*		
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	699	11,8	642	13
Valuuttariski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	16	-	6	-
Volatiliteettiriski						
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	2	-	5	-
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %-yksikköä			-	-
Luottoriskipreemio	Luottoriskimarginaali	0,1 %-yksikköä	2	24	2	14
Hintariski						
Osakesalkku	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	-	13	-	7
Pääomasijoitusrahastot	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	-	12	-	12
Kiinteistöriski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	4	1	3	1

Herkkyyshluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana koronnousulle.

* Vaikutus tulokseen sisältää myös pitkällä aikavälillä kirjaantuvan riskin korkokatteelle, joka ei tuloudu yksittäisenä kirjauksena

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 81. Johdannaisliiketoiminta

Johdannaisopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään luottovasta-arvona, joka perustuu johdannaisopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen. Asiakasliittien koot määritellään seuraavasti: Valuuttatermiini- ja valuuttaoptiosopimukset: pääoma x 10 % x arvioitu voimassaoloaika Koronvaihtosopimukset: pääoma x 0,7 % x arvioitu voimassaoloaika Cap- ja floor-sopimukset: pääoma x 0,5 % x arvioitu voimassaoloaika

Pankkivastapuolten johdannaisista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex-sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Täsmäytykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaisliittien vakuustilanne.

Pohjolan S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han olisi 31.12.2010 aiheuttanut 9 milj. e (13 milj. e) lisävakuusvaateen.

OP-Pohjola-ryhmän johdannaisopimukset on eritelty liitetiedossa 52.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot

Liitteissä 82-97 on esitetty Finanssivalvonnan standardin 4.5 (Vakavaraisuustietojen julkistaminen markkinoille) mukaiset tiedot osuuspankkien yhteenliittymän konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pilari III tiedot). Tiedot perustuvat osuuspankkien yhteenliittymän konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP-Pohjola-ryhmää koskeviin tietoihin.

Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen.

Liite 82. Omat varat

Milj.e	31.12.2010	31.12.2009
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)		
OP-Pohjola-ryhmän oma pääoma	6 726	6 187
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (ml. OVYn tasoitusmäärä 31.12.2010)	-28	430
Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een	21	-14
Lisäosuuspääomat, jotka eivät sisälly omaan pääomaan	644	620
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja	7 363	7 223
Pääomalainat	222	222
Aineettomat hyödykkeet	-323	-285
Eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus	-373	-369
Suunniteltu voitonjako/Hallituksen esittämä voitonjako	-69	-59
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 234	-1 343
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-131	-162
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) vakavaraisuuden laskemiseksi	5 454	5 227
Toissijaiset omat varat (Tier 2)		
Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus)	-15	14
Ikuiset lainat	295	298
OVYn tasoitusmäärä	207	-
Debentuurilainat	609	691
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 095	-1 004
Toissijaiset omat varat (Tier 2) vakavaraisuuden laskemiseksi	0	0
Omat varat yhteensä	5 454	5 227
Ensi- ja toissijaisista omista varoista vähennettävät erät		
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	2 330	2 347
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	131	162
Yhteensä	2 460	2 509

Omista varoista on vähennetty sijoitukset OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöihin sekä rahoituslaitoksiin.

Rahoituslaitossijoituksina on vähennetty myös yli 10% sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin, pl. Vaaka Partners Oy:n (ent. Pohjola Capital Partners Oy) hallinnoimat pääomasijoitusrahastot, joiden vähentämisestä omista varoista Finanssivalvonta on antanut poikkeusluvan.

Pääomalainoista luetaan omiin varoihin liikkeeseenlaskuhetken valuuttakurssiin arvostettu määrä. Laki talletuspankkien yhteenliittymistä tuli voimaan 1.7.2010 ja sen myötä Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön (OVY) tasoitusmäärä verovelalla vähennettynä, 207 miljoonaa euroa, luetaan toissijaisiin omiin varoihin. Ennen lain voimaantuloa OVYn tasoitusmäärä verovelalla vähennettynä luettiin ensisijaisiin omiin varoihin. Seuraavan vuosineljänneksen aikana osuudenomistajille palautettavia osuuspääomia ei ole luettu omiin varoihin.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 83. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Milj. e	31.12.2010		31.12.2009	
	Pääoma- vaade	Riski- painotetut saamiset *	Pääoma- vaade	Riski- painotetut saamiset *
Luotto- ja vastapuoliriski	3 153	39 416	3 005	37 568
Valtio- ja keskuspankkivastuut, standardimenetelmä	7	94	0	6
Luottolaitosvastuut, standardimenetelmä	131	1 635	91	1 141
Yritysvastuut,	1 288	16 099	1 331	16 635
josta sisäisten luokitusten menetelmä (FIRB)	694	8 671	743	9 285
josta standardimenetelmä	594	7 429	588	7 350
Vähittäisvastuut, standardimenetelmä	1 459	18 237	1 349	16 859
Kiinteistövuokaudelliset	766	9 579	706	8 826
Uudistettavat	-	-	-	-
Muut	693	8 658	643	8 033
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	141	1 765	135	1 688
PD/LGD-menetelmä	0	6	-	-
Yksinkertainen menetelmä	141	1 759	135	1 688
Pääomasijoitukset	16	196	17	210
Pörssiilistatut sijoitukset	17	208	16	202
Muut	108	1 355	102	1 276
Arvopaperistettut erät	39	485	10	124
Muut	88	1 102	89	1 115
Markkinariskit	37	467	36	448
Kaupankäyntivarasto	35	443	36	448
Positoriski	35	443	36	448
Selvitysriski	-	-	-	-
Koko toiminta	2	24	0	1
Valuuttakurssi- ja kultariski	-	-	-	-
Hyödykeriski	2	24	0	1
Operatiivinen riski	228	2 845	277	3 464
Siirtymäkauden omien varojen vaade	-	-	-	-
Yhteensä	3 418	42 728	3 318	41 480

*Riskipainotetut saamiset = Pääomavaade / 0,08

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 62 milj. e (44 milj. e).

Operatiivisten riskien osalta siirryttiin perusmenetelmästä standardimenetelmän käyttöön vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä. Muutos pienensi operatiivisen riskin pääomavaatimusta 19 prosenttia eli 55 milj. e verrattuna 30.9.2010 asti käytettyyn perusmenetelmän pääomavaatimukseen.

Oman pääomanehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja tappio-osuutta (LGD) kuvaavia riskiparametreja. Kyseisille riskiparametreille on vakavaraisuussäännöstössä asetettu arvot, joita näille parametreille on vähintään käytettävä. Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyypin perusteella.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 84. Omien varojen tunnusluvut

Vakavaraisuus, milj.e	31.12.2010	31.12.2009
Omat varat yhteensä	5 454	5 227
Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	3 418	3 318
Omien varojen ylijäämä (+) / alijäämä (-)	2 035	1 908
Vakavaraisuussuhdeluku ensisijaisilla omilla varoilla, %	12,8	12,6
Vakavaraisuussuhdeluku, %	12,8	12,6

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 85. Vastuiden kokonaismäärä vastuuryhmittäin

31.12.2010, milj.e	Tase-erät	Taseen ulkopuoli- set erät	Johdan- naiset	Arvoperis- tetut erät	Vastuun määrä yhteensä	Vastuu keski- määrin kaudella
Valtio- ja keskuspankkivastuut	4 013	198	92	-	4 304	4 569
Luottolaitosvastuut	6 002	5 768	2 429	-	14 199	14 224
Yritysvastuut	17 936	9 477	453	-	27 867	28 213
FIRB-menetelmä	10 225	7 691	453	-	18 369	18 686
Standardimenetelmä	7 711	1 786	-	-	9 498	9 527
Vähittäisvastuut	38 912	3 539	0	-	42 451	40 993
Yrityisasiakkaat	1 288	206	0	-	1 494	1 804
Yksityisasiakkaat	37 624	3 333	0	-	40 957	39 189
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	496	48	-	-	543	534
Arvopaperistetut erät	-	-	-	742	742	731
Muut	1 104	-	-	-	1 104	1 110
Yhteensä	68 463	19 031	2 974	742	91 210	90 374

31.12.2009, milj.e	Tase-erät	Taseen ulkopuoli- set erät	Johdan- naiset	Arvoperis- tetut erät	Vastuun määrä yhteensä	Vastuu keski- määrin kaudella
Valtio- ja keskuspankkivastuut	4 652	169	14	-	4 835	4 128
Luottolaitosvastuut	5 885	6 617	1 747	-	14 249	13 589
Yritysvastuut	17 837	10 328	393	-	28 559	27 580
FIRB-menetelmä	9 926	8 683	393	-	19 003	18 452
Standardimenetelmä	7 911	1 645	-	-	9 556	9 128
Vähittäisvastuut	35 984	3 549	1	-	39 534	38 728
Yrityisasiakkaat	1 856	257	1	-	2 114	2 140
Yksityisasiakkaat	34 129	3 292	0	-	37 420	36 588
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	466	59	-	-	525	471
Arvopaperistetut erät	-	-	-	720	720	783
Muut	1 115	-	-	-	1 115	1 116
Yhteensä	65 940	20 722	2 155	720	89 537	86 396

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 86. Vastuiden maantieteellinen jakautuminen vastuuryhmittäin

31.12.2010, milj.e	Valtio- ja keskus- pankki- vastuut	Luottolai- tos- vastuut	Yritys- vastuut	Vähittäis- vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoituk- set	Arvopape- ristetut erät	Muut
Suomi	3 699	5 747	26 548	42 285	526	-	1 101
Muut Pohjoismaat	-	1 650	389	47	3	-	-
Baltia	5	3	191	5	-	-	3
Muut EU-maat	589	6 254	614	60	13	686	0
Muu Eurooppa	-	220	25	26	0	4	-
USA	-	189	23	14	1	-	-
Aasia	-	121	48	9	0	-	-
Muut maat	10	15	30	6	-	53	-
Yhteensä	4 304	14 199	27 867	42 451	543	742	1 104

31.12.2009, milj.e	Valtio- ja keskus- pankki- vastuut	Luottolai- tos- vastuut	Yritys- vastuut	Vähittäis- vastuut	Oman pääoman ehtoiset sijoituk- set	Arvopape- ristetut erät	Muut
Suomi	4 516	6 626	26 506	39 377	493	-	1 115
Muut Pohjoismaat	94	1 545	694	38	4	-	0
Baltia	-	4	96	3	15	-	0
Muut EU-maat	216	5 696	1 131	54	13	655	0
Muu Eurooppa	-	97	30	12	0	4	-
USA	-	195	49	13	0	-	-
Aasia	-	73	47	9	0	-	-
Muut maat	10	14	6	28	0	60	0
Yhteensä	4 835	14 249	28 559	39 534	525	720	1 115

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 87. Vastuiden jäljellä oleva juoksuaika vastuuryhmittäin

31.12.2010, milj.e	Alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Valtio- ja keskuspankkivastuut	2 593	73	627	872	139	4 304
Luottolaitosvastuut	4 837	3 259	4 000	1 928	175	14 199
Yritysvastuut	5 535	3 049	9 445	4 402	5 436	27 867
FIRB-menetelmä	4 063	2 477	7 555	2 312	1 962	18 369
Standardimenetelmä	1 472	572	1 890	2 090	3 474	9 498
Vähittäisvastuut	3 241	812	5 271	5 993	27 135	42 451
Yrityisasiakkaat	258	75	744	275	142	1 494
Yksityisasiakkaat	2 983	737	4 527	5 718	26 993	40 957
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	-	-	-	-	543
Arvopaperistettut erät	-	6	636	100	-	742
Muut	406	29	16	654	-	1 104
Yhteensä	16 611	7 227	19 994	13 950	32 885	91 210

31.12.2009, milj.e	Alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Valtio- ja keskuspankkivastuut	3 627	18	877	218	96	4 835
Luottolaitosvastuut	5 158	3 677	4 210	1 085	119	14 249
Yritysvastuut	6 202	3 121	9 045	4 588	5 602	28 559
FIRB-menetelmä	5 034	2 534	7 074	2 410	1 950	19 003
Standardimenetelmä	1 169	587	1 971	2 177	3 653	9 556
Vähittäisvastuut	3 175	699	4 944	5 713	25 003	39 534
Yrityisasiakkaat	335	98	934	411	336	2 114
Yksityisasiakkaat	2 840	602	4 010	5 302	24 667	37 420
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	-	-	-	-	525
Arvopaperistettut erät	2	70	465	182	-	720
Muut	471	11	47	585	-	1 115
Yhteensä	18 635	7 597	19 589	12 371	30 820	89 537

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 88. Erääntyneet ja arvonalentuneet vastuut vastuuryhmittäin

31.12.2010, milj.e	Eräänty- neet	Arvonalen- tuneet	Yhteensä	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset	Yhteensä
Valtio- ja keskuspankkivastuut	0	-	0	-	-	-
Luottolaitosvastuut	0	2	2	1	-	1
Yritysvastuut	599	362	961	237	53	290
FIRB-menetelmä	515	261	776	172	10	182
Standardimenetelmä	85	100	185	65	43	108
Vähittäisvastuut	229	59	288	43	-	43
Yrityisasiakkaat	29	12	41	10	-	10
Yksityisasiakkaat	199	47	247	32	-	32
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	2	2	2	-	2
Arvopaperistettut erät	-	-	-	-	-	-
Muut	0	-	0	-	-	-
Yhteensä	828	425	1 253	283	53	336

31.12.2009, milj.e	Eräänty- neet	Arvonalen- tuneet	Yhteensä	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset	Yhteensä
Valtio- ja keskuspankkivastuut	0	-	0	-	-	-
Luottolaitosvastuut	0	2	2	1	-	1
Yritysvastuut	498	196	694	168	44	212
FIRB-menetelmä	414	111	525	110	10	121
Standardimenetelmä	83	85	168	57	33	91
Vähittäisvastuut	233	54	287	40	-	40
Yrityisasiakkaat	40	13	53	11	-	11
Yksityisasiakkaat	193	41	234	29	-	29
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	3	3	2	-	2
Arvopaperistettut erät	-	-	-	-	-	-
Muut	0	-	0	-	-	-
Yhteensä	731	255	986	211	44	255

Erääntyneet vastuut ovat standardimenetelmässä vastuita, joiden korot tai pääomat ovat olleet maksamatta yli 90 päivää. FIRB-menetelmässä erääntyneet vastuut ovat maksukyvyttömiä asiakkaiden vastuita. Maksukyvyttömiä ovat rating-luokkiin 11-12 kuuluvat asiakkaat.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 89. Yritysvastuut toimialoittain

Milj.e	31.12.2010		
	Vastuun määrä	Riski-painotetut erät	Omien varojen vaade
Asuntojen vuokraus ja hallinta	4 543	2 569	205
Kauppa	2 924	1 539	123
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 656	1 620	130
Rakentaminen	2 379	1 008	81
Palvelut	2 236	1 318	105
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 142	1 494	119
Kuljetus ja varastointi	1 531	1 202	96
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 287	1 053	84
Metsäteollisuus	1 162	526	42
Metalliteollisuus	1 123	660	53
Omien kiinteistöjen kauppa	1 087	264	21
Energia	1 075	645	52
Kemianteollisuus	1 047	478	38
Maa-, metsä- ja kalatalous	904	678	54
Eiintarviketeollisuus	847	434	35
Muu teollisuus	732	563	45
Muut toimialat	684	303	24
Informaatio ja viestintä	553	403	32
Kaivostoiminta ja louhinta	230	175	14
Vesi- ja jätehuolto	215	75	6
Yhteensä	29 361	17 007	1 361

Milj.e	31.12.2009		
	Vastuun määrä	Riski-painotetut erät	Omien varojen vaade
Kauppa	4 143	2 309	185
Palvelut	3 553	1 898	152
Muut toimialat	2 510	855	68
Rakentaminen	2 415	1 351	108
Muiden kiinteistöjen hallinta	2 395	1 513	121
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	2 126	1 452	116
Asuntojen vuokraus ja hallinta	1 740	1 209	97
Kuljetus ja varastointi	1 736	662	53
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1 263	1 546	124
Metsäteollisuus	1 170	691	55
Metalliteollisuus	1 082	658	53
Kemianteollisuus	1 042	319	26
Energia	1 039	543	43
Muu teollisuus	940	689	55
Maa-, metsä- ja kalatalous	889	458	37
Omien kiinteistöjen kauppa	792	605	48
Eiintarviketeollisuus	753	553	44
Informaatio ja viestintä	724	277	22
Kaivostoiminta ja louhinta	182	157	13
Vesi- ja jätehuolto	179	70	6
Yhteensä	30 673	17 818	1 425

Toimialajaottelussa yritysvastuusiin on luettu mukaan myös vähittäisvastuusiin luettavat yritysasiakkaat. Toimialajako on tilastokeskuksen uusimman toimialajaottelun (TOL 2008) mukainen.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 90. Erääntyneet ja arvonalentuneet yritysvastuut toimialoittain

31.12.2010, milj.e	Vastuun määrä	Erään- tyneet	Arvonalen- tuneet	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset
Metsäteollisuus	237	212	148	90	-
Kauppa	125	120	65	42	-
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	84	81	48	32	-
Metalliteollisuus	46	45	11	10	-
Muu teollisuus	39	38	10	4	-
Rakentaminen	33	30	11	8	-
Palvelut	31	24	21	15	-
Muiden kiinteistöjen hallinta	21	10	17	9	-
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	14	4	11	11	-
Elintarviketeollisuus	14	14	9	6	-
Maa-, metsä- ja kalatalous	9	8	5	4	-
Kuljetus ja varastointi	7	7	3	2	-
Asuntojen vuokraus ja hallinta	3	2	0	0	-
Informaatio ja viestintä	2	1	1	1	-
Omien kiinteistöjen kauppa	1	1	0	0	-
Vesi- ja jätehuolto	1	1	1	1	-
Kaivostoiminta ja louhinta	1	1	-	-	-
Muut toimialat	1	0	0	2	53
Kemianteollisuus	1	0	0	0	-
Energia	-	-	-	-	-
Yhteensä	669	599	362	237	53

31.12.2009, milj.e	Vastuun määrä	Erään- tyneet	Arvonalen- tuneet	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset
Muu teollisuus	130	128	26	24	-
Metsäteollisuus	87	82	32	35	-
Muiden kiinteistöjen hallinta	60	50	34	33	-
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	53	43	22	17	-
Kauppa	52	49	11	10	-
Palvelut	49	43	14	7	-
Elintarviketeollisuus	30	28	9	5	-
Rakentaminen	26	23	8	6	-
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	22	11	16	11	-
Kuljetus ja varastointi	15	15	9	7	-
Maa-, metsä- ja kalatalous	10	9	5	5	-
Muut toimialat	10	9	4	4	-
Kemianteollisuus	3	2	1	1	-
Asuntojen vuokraus ja hallinta	2	1	1	0	44
Informaatio ja viestintä	1	1	1	1	-
Metalliteollisuus	1	1	1	1	-
Vesi- ja jätehuolto	1	1	0	0	-
Kaivostoiminta ja louhinta	1	1	0	0	-
Energia	1	1	0	0	-
Omien kiinteistöjen kauppa	-	-	-	-	-
Yhteensä	555	498	196	168	44

Merkki hyvästä ryhmästä ★

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Tiedotus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 91. Erääntyneiden ja arvonalentuneiden vastuiden maantieteellinen jakautuminen

Milje	31.12.2010				31.12.2009			
	Erään- tyneet	Arvonalen- tuneet	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset	Erään- tyneet	Arvonalen- tuneet	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Ryhmä- kohtaiset arvonalen- tumiset
Suomi	775	416	275	53	632	239	198	44
Muut Pohjoismaat	30	2	2	-	43	10	7	-
Baltia	0	0	0	-	0	-	-	-
Muut EU-maat	19	6	6	-	54	6	6	-
Muu Eurooppa	2	-	-	-	2	-	-	-
USA	0	-	-	-	0	-	-	-
Aasia	0	-	-	-	0	-	-	-
Muut maat	2	-	-	-	0	-	-	-
Yhteensä	828	425	283	53	731	255	211	44

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 92. Luottoriskin standardimenetelmän vastuut riskipainoittain ennen ja jälkeen luottoriskin vähentämistekniikoita

Riski- paino- %, milj. e	31.12.2010			31.12.2009		
	Vastuuarvo ennen luottoriskin vähentämistä tekniikoita	Vastuuarvo luottoriskin vähentämistä tekniikoiden jälkeen	Riski- painotetut erät	Vastuuarvo ennen luottoriskin vähentämistek- niikoita	Vastuuarvo luottoriskin vähentämistekniikoi- den jälkeen	Riski- painotetut erät
0	9 458	9 325	0	11 074	11 074	-
10	2 205	2 205	220	993	993	99
20	6 299	5 899	1 150	6 854	4 950	950
35	27 840	27 840	9 636	26 214	26 214	9 072
50	171	135	108	102	97	35
75	14 784	13 873	8 494	14 028	13 111	7 860
100	10 586	9 810	8 613	9 797	9 231	8 156
150	164	154	226	164	152	226
350	-	-	-	-	-	-
1250	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	71 506	69 239	28 448	69 225	65 821	26 399

OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuuslaskennassa sovelletaan vastuun riskipainon määrittämiseksi luottoriskin standardimenetelmässä Moody's Investors Service tai Fitch Ratings –luottoluokituslaitosten luokituksia saamisiin valtioilta ja keskuspankeilta sekä yrityksiltä. Ulkoinen luottoluokitus määrää saamisen luottoluokan. Saamisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa riskipaino määräytyy luottoluokan mukaan.

Kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipaino voi määräytyä myös muutoin kuin ulkoisen luottoluokituksen perusteella. Mikäli riskipainoon vaikuttaa ulkoinen luottoluokitus, käytetään vakavaraisuuslaskennassa tällöin yllä mainittujen luottoluokituslaitosten luokituksia myös kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipainottamisessa.

Saamisille käytetään vakavaraisuuslaskennassa sen liikkeeseenlaskuohjelman tai –järjestelyn arvopaperikohtaista luottoluokitusta, johon kyseinen saaminen kuuluu. Jos tätä luokitusta ei ole käytettävissä, käytetään liikkeeseenlaskijan yleistä luottoluokitusta, mikäli se on käytettävissä.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 93. Yritysvastuut (FIRB) ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset rating- ja PD-luokittain

Yritysvastuut rating- ja PD-luokittain 31.12.2010

Rating-luokka	Vastuu- arvo, milj. e	PD, keski- määrin, %	Riskipai- no, keski- määrin, %	Riskipai- notetut erät, milj. e	Omien varojen vaade, milj. e
1,0 - 2,0	756	0,0	14,8	109	9
2,5 - 5,0	7 658	0,2	40,7	3 139	251
5,5 - 7,0	2 544	1,4	99,9	2 508	201
7,5 - 8,5	1 423	5,5	154,5	2 231	178
9,0 - 10,0	220	17,5	214,7	473	38
11,0 - 12,0	482	100,0	-	-	-
Luokittelematon	139	4,4	142,7	212	17
Yhteensä	13 223	4,0	65,9	8 671	694

Yritysvastuut rating- ja PD-luokittain 31.12.2009

Rating-luokka	Vastuu- arvo, milj. e	PD, keski- määrin, %	Riskipai- no, keski- määrin, %	Riskipai- notetut erät, milj. e	Omien varojen vaade, milj. e
1,0 - 2,0	501	0,0	14,4	66	5
2,5 - 5,0	6 989	0,2	42,3	2 962	237
5,5 - 7,0	2 705	1,3	97,4	2 583	207
7,5 - 8,5	1 771	4,9	149,3	2 677	214
9,0 - 10,0	270	22,5	226,8	623	50
11,0 - 12,0	375	100,0	-	-	-
Luokittelematon	240	4,9	156,1	374	30
Yhteensä	12 850	3,6	69,5	9 285	743

Sisäisten luottoluokitusten menetelmää on käytetty Pohjola Pankki Oyj:n yritysvastuisiin. Vastuuarvolla tarkoitetaan tässä vastuuta maksukyvyttömyyshetkellä (EAD).

Keskisuurten ja suurten yritysten vastuiden luokitteluun käytettävän R-luokittelun luokakohtaisten PD-lukujen arvioinnissa on käytetty tunnuslukutietoihin perustuvaa osittaista R-luokittelua ja maksukyvyttömyystietoja vuosilta 2003–2006. Koska maksukyvyttömyystietoja on ollut vain hyvästä suhdannevaiheesta, tarvittavan yleisen tasokorjauksen määrää on arvioitu vuoteen 1991 asti ulottuvista luottotappio- ja konkurssiaineistoista sekä vuoteen 1990 asti ulottuvista ulkomaisten pankkien maksukyvyttömyysaika-arjoista. PD-arvoja korjataan myös varovaisuusmarginaalilla, joka on sitä suurempi mitä vähemmän yrityksiä aineiston kussakin luokassa on ollut. Vuonna 2010 R-luokittelumallia päivitettiin ja PD-lukujen arvioinnissa käytettiin aineistoa, jossa mukana maksukyvyttömyystiedot vuoden 2009 loppuun asti. Mallia koskevat muutokset tulevat voimaan vuoden 2011 puolella.

Vuonna 2010 käytettiin A-luokittelun pisterajojen määrittelyssä aineistona Suomen Asiakastieto Oy:n luokittelumallin Rating Alfa-pisteitä ja sisäisiä maksukyvyttömyystietoja vuosilta 2006–2008. A-luokittelun pisterajat on asetettu niin, että luokkien PD-arvot vastaavat R-luokittelun PD-arvoja. A-luokittelun pisterajat on päivitetty vuoden 2010 lopussa siten, että muutokset tulevat voimaan vuoden 2011 puolella. Aineistona tähän on käytetty yritysten Rating Alfa -pisteitä ja sisäisiä maksukyvyttömyystietoja vuosilta 2007–2009.

Oman pääoman ehtoiset sijoitukset rating- ja PD-luokittain 31.12.2010

Rating-luokka	Vastuu- arvo, milj. e	PD, keski- määrin, %	Riskipai- no, keski- määrin, %	Riskipai- notetut erät, milj. e	Omien varojen vaade, milj. e
5,5–7,0	2	1,3	279,7	6	0

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten PD/LGD-menetelmää käytetään OP-Pohjola-ryhmän strategiaan sijoituksiin.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 94. Odotetut tappiot ja toteutuneet arvonalentumiset

Tappiot, milj.e	31.12.2010		31.12.2009		31.12.2008	
	Odotetut tappiot (EL)	Arvona- lentumiset	Odotetut tappiot (EL)	Arvona- lentumiset	Odotetut tappiot (EL)	Arvona- lentumiset
Yritysvastuut	219	182	162	121	68	24
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	11	2	10	2	1	-
Yhteensä	229	184	171	123	69	24

Taulukossa esitetty odotettu tappio perustuu OP-Pohjola-ryhmän sisäisten luottoriskimallien tuottamiin riskiparametreihin. Mallien tuottamat PD-estimaatit vastaavat vakavaraisuuslaskennassa käytettyjä estimaatteja ja niihin sisältyy erilaisia varovaisuustekijöitä. PD-estimaatit ovat varsin konservatiivisia. Yritysvastuille käytetty LGD-malli antaa pienempiä tappioestimaatteja kuin vakavaraisuuslaskennassa sisäisten luokitusten perusmenetelmässä käytettävät LGD-parametrit.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 95. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset, yksinkertainen menetelmä

Milj. e	31.12.2010			31.12.2009		
	Vastuun määrä	Riskipai- notetut erät	Omien varojen vaade	Vastuun määrä	Riskipai- notetut erät	Omien varojen vaade
Private equity sijoitukset, riskipaino 190 %	103	196	16	110	210	17
Pörssilistatut sijoitukset, 290 %	72	208	17	70	202	16
Muut, riskipaino 370 %	366	1 355	108	345	1 276	102
Yhteensä	541	1 759	141	525	1 688	135

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 96. Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet

31.12.2010, milj.e	Vastuun määrä	Takauk- set	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus
Valtio- ja keskuspankkivastuut	4 304	114	-	-
Luottolaitosvastuut	14 199	550	-	-
Yritysvastuut	27 867	2 160	200	997
FIRB-menetelmä	18 369	1 616	73	590
Standardimenetelmä	9 498	545	127	408
Vähittäisvastuut	42 451	906	211	27 524
Kiinteistövakuudelliset	27 524	-	-	27 524
Uudistettavat	-	-	-	-
Ostetut	-	-	-	-
Muut	14 928	906	211	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	543	-	-	-
Yksinkertainen menetelmä	541	-	-	-
PD/LGD-menetelmä	2	-	-	-
Arvopaperistettut erät	742	-	-	-
Muut	1 104	-	-	-
Yhteensä	91 210	3 730	411	28 521

31.12.2009, milj.e	Vastuun määrä	Takauk- set	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus
Valtio- ja keskuspankkivastuut	4 835	-	-	-
Luottolaitosvastuut	14 249	1 909	0	-
Yritysvastuut	28 559	2 529	177	1 587
FIRB-menetelmä	19 003	2 080	55	637
Standardimenetelmä	9 556	449	122	950
Vähittäisvastuut	39 534	914	179	25 357
Kiinteistövakuudelliset	25 357	-	-	25 357
Uudistettavat	-	-	-	-
Ostetut	-	-	-	-
Muut	14 177	914	179	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	525	-	-	-
Yksinkertainen menetelmä	525	-	-	-
PD/LGD-menetelmä	-	-	-	-
Arvopaperistettut erät	720	-	-	-
Muut	1 115	-	-	-
Yhteensä	89 537	5 352	356	26 944

Vakavaraisuuslaskennassa on hyödynnetty seuraavia vakavaraisuussäännösten määrittelemiä reaalivakuuksia: asuinkiinteistöjä ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeita, talletuksia ja arvopapereita (osakkeita). Talletukset ja arvopaperit ovat säännösten tarkoittamia rahoitusvakuuksia ja näiden käsittelyyn laskennassa on valittavissa vaihtoehtoisia menetelmiä. OP-Pohjola-ryhmässä rahoitusvakuudet on käsitelty ns. kattavalla menetelmällä käyttämällä valvojan määräämiä volatilitteettikorjauksia.

Luottoriskin vakavaraisuutta laskettaessa voidaan hyödyntää vain vakavaraisuussäännöstyössä tarkoitettuja hyväksyttäviä takaajia. Vakavaraisuuslaskennassa on hyödynnetty Suomen valtion ja muiden valtioiden antamia takauksia sekä kuntien ja pankkien antamia takauksia. Yritysten antamia takauksia tai luottojohdannaisia ei laskennassa ole hyödynnetty. Vakavaraisuudessa ei ole sovellettu tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien nettoutusta.

Vakuutena olevat asuinkiinteistöt ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet muodostavat suurimman vakavaraisuudessa hyödynnetyn vakuuslajin. Muiden reaalivakuuksien vaikutus luottoriskin vakavaraisuuteen on selvästi vähäisempi. Hyödynnettyjä takauksia ovat antaneet useat eri takaajat. Merkittävin yksittäinen takaaja on Suomen valtio.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 97. Vastapuoliriski

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa otc-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

Otc-johdannaisten vastapuoliriski on esitetty liitteessä 52. Takaisinosto- ja myynti-sopimusten vastuuarvo oli 0 milj. euroa.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA

Liite 98. Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2010 lopussa oli 832 miljoonaa euroa (827) eli suhteessa maksutuottoihin 86 % (88). Pohjola Vakuutuksen Standard & Poor'silta joulukuussa 2010 saama vakavaraisuusluokitus on A+. Yhtiön hallitus on vahvistanut tavoitteeksi A luottoluokituksen.

Vahinkovakuutuksen tulee täyttää viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset. Viranomaiset asettavat vakavaraisuusvaatimuksensa pääasiassa yhtiötasolla. Kaikilla vahinkovakuutusyhtiöillä on minimivaatimuksena sama EU-direktiiveistä tuleva toimintapääomavaatimus. Lisäksi suomalaisilla vakuutusyhtiöillä on myös Suomen lainsäädännössä säädetty vakavaraisuusvaatimus.

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, kuinka paljon yhtiöllä on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusriskistä. Vastuuvetkaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vastuuvetalan arviointiriskistä ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	31.12.2010		31.12.2009	
	Milj. e	Riskinkantokyky, %	Milj. e	Riskinkantokyky, %
Vakavaraisuuspääoma	832		827	
Korvauskulut *	694	120	617	134
Vakuutusmaksutuotot*	964	86**	943	88**
Vastuuvetka*	2 145	39	2 068	40
Sijoituskanta	2 924	28	2 851	29

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

** Vastuunkantokyky

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 99. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan.

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä 2010, milj. e	Muutos riskimuut- tujassa	Vaikutus tulokseen / omaan pääomaan, milj. e	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai vakuutusmaksutuotto	964	kasvaa 1 %	10	paranee 0,9 % -yksikköä
Korvauskulut	694	kasvaa 1 %	-7	heikkenee 0,7 % -yksikköä
Suurvahinko yli 5 milj. e	-	1 kappale	-5	heikkenee 0,5 % -yksikköä
Henkilöstökulut	110	kasvaa 8 %	-9	heikkenee 0,9 % -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut *	267	kasvaa 4 %	-11	heikkenee 1,1 % -yksikköä

* Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 100. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia

Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML-luokittain* yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	5-20	20-50	50-100	100-300
2010	9	11	11	5
2009	11	12	8	5

* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI-luokittain* yritysten vastuuvakuutuksessa

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI-määrien* mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	2-4	4-10	10-30	30-90
2010	2	7	7	2
2009	3	6	7	2

* TSI= Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

Takausvakuutuksen sekä rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Takausvakuutuksen ja rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutus sopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa sopimustyyteittäin. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta.

Milj. e	Brutto		Netto*	
	2010	2009	2010	2009
Sopimustakaukset	6	23	6	23
Lainatakaukset	7	16	7	16
Muut	4	5	4	5
Takausvakuutus	17	44	17	44
Rakennusvirhevakuutus	1 853	1 829	1 735	1 628

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, ennen vastavakuuksia

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 101. Suurvahinkojen kehitys

Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2006-2010

Vahinkovakuutuksessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden brutto- tai nettomäärä on yli 2 milj. e. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisääteisissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyymiin.

Bruttomäärä Yli 2 milj. e vahinkojen lukumäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2006	-	-	-	9	-	-
2007	1	-	-	5	3	-
2008	-	-	-	4	1	-
2009	3	-	-	5	2	-
2010	1	-	-	13	-	-
Korvaukset yhteensä						200 milj. e

Bruttomäärä korvaukset yhteensä, milj. e

2006-2010	12	-	-	171	17	-
-----------	----	---	---	-----	----	---

Nettomäärä Yli 2 milj. e vahinkojen lukumäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2006	-	-	-	9	-	-
2007	1	-	-	4	3	-
2008	-	-	-	4	1	-
2009	3	-	-	4	1	-
2010	0	-	-	11	-	-
Korvaukset yhteensä						131 milj. e

Nettomäärä korvaukset yhteensä, milj. e

2006-2010	9			107	15	
-----------	---	--	--	-----	----	--

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 102. Vakuutusliikkeen kannattavuus

Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

	Brutto	Netto	Netto	Netto**
2010, milj. e	VM-tuotto	VM-tuotto	CR*	CR*
Lakisääteiset	366	364	98 %	89 %
Muu tapaturma ja sairaus	111	110	90 %	90 %
Kasko ja kuljetus	210	208	91 %	91 %
Omaisuus ja keskeytys	256	222	95 %	95 %
Vastuu ja oikeusturva	63	57	70 %	70 %
Pitkäkestoiset	3	2	93 %	93 %
Yhteensä	1 010	964	93 %	90 %

	Brutto	Netto	Netto	Netto**
2009, milj. e	VM-tuotto	VM-tuotto	CR*	CR*
Lakisääteiset	365	360	88 %	88 %
Muu tapaturma ja sairaus	106	105	94 %	94 %
Kasko ja kuljetus	206	203	87 %	87 %
Omaisuus ja keskeytys	247	215	85 %	85 %
Vastuu ja oikeusturva	62	55	84 %	84 %
Pitkäkestoiset	4	3	118 %	118 %
Yhteensä	990	943	88 %	88 %

* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto). Aineettomien oikeuksien poistoja ei ole otettu huomioon.

** Kertaluonteiset vakuutustekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 103. Vastuuvelan herkkyyssanalyysi ja vastuuvelan luonnetta kuvaavia tietoja

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin, milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	
	31.12.2010			31.12.2010	31.12.2009
Kollektiivinen korvausvastuu	497	Inflaatio	0,25 %-yksikkö	-3	-3
Diskontattu vastuuvelka	1 378	Elinikä	1 vuotta	-32	-30
Diskontattu vastuuvelka	1 378	Diskonttokorko	-0,1 %-yksikköä	-17	-16
Velan luonnetta kuvaavia tietoja				2010	2009
Velat vakuutus sopimuksista (netto, milj. e)					
Latentit ammatitaudit				38	42
Muu				2 107	2 026
Yhteensä (ennen siirtoja)				2 145	2 068
Velan duraatio (vuosina)					
Diskontattu vastuuvelka				11,9	11,9
Diskonttaamaton vastuuvelka				2,4	2,4
Yhteensä				8,5	8,5
Diskontatun velan määrä (netto, milj. e)					
Tunnettu eläemuotoinen korvausvastuu				1 111	1 054
Kollektiivinen korvausvastuu				233	239
Vakuutusmaksuvastuu				34	33
Yhteensä				1 378	1 326

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

LIITE 104. Vastuuvelan arvioitu maturiteettijakauma

31.12.2010, milj. e	0–1 v	1–5 v	5–10 v	10–15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	256	72	18	4	7	357
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	260	107	52	12	12	443
Diskontattu	89	324	295	218	418	1 344
Vastuuvelka yhteensä	606	502	365	234	437	2 145

* Sisältää diskontattua vastuuta 34 milj. e.

31.12.2009, milj. e	0–1 v	1–5 v	5–10 v	10–15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu*	241	68	17	4	7	337
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	254	107	53	12	13	438
Diskontattu	86	312	284	210	402	1 293
Vastuuvelka yhteensä	581	486	354	225	421	2 069

* Sisältää diskontattua vastuuta 33 milj. e.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 105. Sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoituskannan allokaatiojakauma	31.12.2010		31.12.2009	
	Käypä arvo*, milj.e	%	Käypä arvo*, milj.e	%
Rahamarkkinat yhteensä	14	0	101	4
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	68	2	82	3
Johdannaiset***	-54	-2	19	1
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 074	71	2 067	72
Valtiot	636	22	661	23
Inflaatiolinkatut joukkovelkakirjalainat	83	3	92	3
Investment Grade	1 098	38	1 055	37
Kehittyvät markkinat ja High Yield	242	8	245	9
Strukturoidut sijoitukset	15	1	13	0
Osakkeet yhteensä	422	14	364	13
Suomi	86	3	76	3
Kehittyneet markkinat	118	4	146	5
Kehittyvät markkinat	86	3	68	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	5	0	5	0
Pääomasijoitukset	73	2	67	2
Osakejohdannaiset***	54	2	2	0
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	207	7	155	5
Hedge-fund-rahastot	69	2	72	3
Raaka-aineet	26	1	24	1
Vaihtovelkakirjat	112	4	60	2
Kiinteistösijoitukset yhteensä	207	7	164	6
Suorat kiinteistöt	132	5	109	4
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	75	3	55	2
Yhteensä	2 924	100	2 851	100

* Sisältää siirtyneet korot

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon -3,0 milj. e (-2,2 milj. e).

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo)

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 106. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain. Vastuuvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyystarkastelu on esitetty vastuuvuolen liitetiedoissa 103. Sijoitusten ja vastuuvuolen muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin 31.12.2010, milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	
				31.12.2010	31.12.2009
Joukkolainat ja korkorahastot *		Korko	1 %-yksikköä		
	2 256			92	73
Osakkeet **		Markkina-arvo	20 %-yksikköä		
	413			83	73
Pääomasijoitukset ja noteeramattomat osakkeet	78	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	16	14
Raaka-aineet		Markkina-arvo	20 %-yksikköä		
	26			5	5
Kiinteistöt		Markkina-arvo	10 %-yksikköä		
	207			21	16
Valuutta		Valuutan arvo	20 %-yksikköä		
	242			48	21
Luottoriskipreemio***		Luottoriskimarginaali	0,5%-yksikköä		
	2 145			47	39
Johdannaiset****		Volatiliteetti	20 %-yksikköä		
	-			-	-

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset

** Sisältää hedge fund-rahastot ja osakejohdannaiset

*** Sisältää jvk- ja vvk-lainat sekä rahamarkkinasijoitukset mukaanlukien kehittyneiden valtioiden liikkeellelaskemat jvk-lainat ja korkojohdannaiset

**** Osakejohdannaisissa 20 %-yksikköä, korkojohdannaisissa 10 %-yksikköä ja valuuttajohdannaisissa 5 %-yksikköä.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 107. Korkoriski

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vastuuvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vastuuvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 34).

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan*, milj. e	31.12.2010	31.12.2009
0–1 vuotta	395	414
>1–3 vuotta	701	522
>3–5 vuotta	652	721
>5–7 vuotta	197	227
>7–10 vuotta	188	196
>10 vuotta	122	152
Yhteensä	2 256	2 231
Modifioitu duraatio	4,1	3,3
Efektiiivinen korko, %	4,1	3,5

*sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 108. Valuuttariski

Valuuttapositio, milj. e	31.12.2010	31.12.2009
USD	35	59
SEK	4	-2
JPY	-2	6
GBP	-1	3
EEK, LVL, LTL **	-22	-35
Muut	177	2
Yhteensä*	242	107

*Valuuttapositio on 8,3 % (7,8 %) sijoituskannasta. Valuuttapositio lasketaan yksittäisten valuuttojen itseisarvojen summana.

** Kuuluvat ERM2-valuuttoihin, 31.12.2009 lukuun sisältyy EEK

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 109. Vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. e	31.12.2010		31.12.2009	
	Sijoitus*	Vakuutus**	Sijoitus*	Vakuutus**
Moody's vastaavuus				
AAA	514	0	529	2
AA	413	27	404	24
A	732	29	794	25
BBB	290	0	312	0
BB+ tai alempi	180	-	113	-
Sisäisesti luokiteltu	16	25	20	26
Yhteensä	2 145	81	2 172	78

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot

** Sisältää jälleenvakuuttajien osuuden vastuuvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Henkivakuutustoiminnan riskiasema

Liite 110. Henkivakuutustoiminnan luonnetta kuvaavia tietoja ja vastuuvelan herkkyyshanalyysi

Henkivakuutustoiminnan riskinkantokyky

Henkivakuutusyhtiön tulee täyttää lainsäädännön mukaiset vakavaraisuusvaatimukset. Toimintapääoman on pysyttävä EU-direktiiveistä tulevan vähimmäismäärän yläpuolella. Suomen lainsäädäntö edellyttää tämän lisäksi valmisteilla olevan Solvenssi II- hankkeen tapaista vakavaraisuustarkastelua, jota on laskettu vuosilta vuodesta 2008 alkaen.

Henkivakuutuksen riskinkantokykyä mitataan vakavaraisuusasteella, jolla tarkoitetaan toimintapääoman ja tasointuvastuun suhdetta vastuuvelaan. Vakavaraisuusasteelle asetettu strateginen taso on 12 prosenttia. Lisäksi seurataan vapaan toimintapääoman ja sijoitustoiminnasta syntyvän riskimäärän suhdetta.

Henkivakuutusliiketoiminnan vakuutus- ja kapitalisaatiokanta 31.12.2010

	Lasku- peruste- korko	Vakuutettuja tai sopimuksia, kpl	Vastuu 31.12.2010, milj. e	Duraatio (tuleva kesto) keskim. vuotta
Henkivakuutus/Säästäminen				
Perustekorko 4,5 %	4,50 %	3 867	75	9,2
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	52 975	1 134	11,6
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	144 720	742	10,0
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	1 665	4	5,8
Sijoitussidonnainen		sis. em.	2 254	
Yhteensä		203 227	4 210	
Yksilöllinen eläkevakuutus				Eläkeajan alkuun asti
Perustekorko 4,5 %	4,50 %	14 776	270	4,2
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	52 452	401	6,9
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	124 268	167	9,7
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	2 844	1	9,7
Sijoitussidonnainen		sis. em.	811	
Yhteensä		194 340	1 650	
Ryhmäeläkevakuutus				
Vapaamuotoinen työeläke	3,50 %	33 200	1 052	N.A.
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	220	4	5,5
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	4 629	11	9,4
Perustekorko 1,5 %	1,50 %	605	3	6,1
Sijoitussidonnainen		sis. em.	26	
Yhteensä		38 654	1 096	
Riskivakuutukset				
Yksilölliset vakuutukset	-	264 903	132	N.A.
Ryhmävakuutukset	-	7 834	21	N.A.
Yhteensä		272 737	153	
Kapitalisaatiosopimukset				
Perustekorko 3,5 %	3,50 %	50	12	1,1
Perustekorko 2,5 %	2,50 %	331	16	3,4
Pohjola Tuotto		53	0	0,3
Sijoitussidonnainen		sis. em.	47	
Yhteensä		434	75	9,3
Muut vastuuvelan erät			30	
Yhteensä		709 392	7 214	

Henkivakuutusvelkojen herkkyyss laskentaolettamuksien muutoksille

Taulukossa on esitetty jakauma henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvelan maturiteeteista ja eläkkeen alkupäivämääristä

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuositiedotuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

sellaisina kuin ne ovat rekisteröityinä vakuutusjärjestelmiin. On kuitenkin todennäköistä, että summavakuutusten varat maksetaan vakuutuksenottajille tai edunsaajille merkittävästi aikaisemmin ja eläkevarat hieman myöhemmin kuin sopimuksissa olevien alkamishetkien perusteella olisi odotettavissa.

Summavakuutusten osalta ennen muodollista eräpäivää maksetaan kuolintapauskorvaukset ja lisäksi enenevä osa säästösuorituksista takaisinostoina ennen vakuutuksen päättymispäivää (maturiteettia). Taustalla on se oletus, että vakuutuksia on myyty hyvin pitkäaikaisina, vaikka vakuutuksenottajan tarkoituksena on nostaa säästöt ennen rekisteriin merkittyä maturiteettia esim. eläkkeelle jäämisen yhteydessä. Merkittävin osa vakuutussäästöistä on summavakuutuksia.

Yksilöllisten eläkevakuutusten osalta on kokemukseräisesti havaittu, että monet vakuutuksenottajat myöhentävät eläkkeen alkamista. Myöhentäminen, tai oikeammin eläkeajan määrittäminen sopimuksen alkaessa, on voimakkaasti sidoksissa verotukseen. Nykyiset jo tiedossa olevat veromuutokset antavat olettaa, että eläkkeet alkavat tulevaisuudessakin entistä myöhemmin. Verotukseen liittyvistä syistä eläkevakuutuksien takaisinosto ennen sovittua eläkeikää on vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta kiellettyä. Vakuutussäästö maksetaan vakuutuksenottajalle sen määräisenä, että korvausten pääoma-arvo, ts. vastuuelka tarkasteluhetkellä, on riippumaton suoritusajankohdan varhentamisesta tai myöhentämisestä.

Vastuuelka muodostetaan diskonttaamalla kiinteällä laskuperustekorolla eikä markkinakoroissa tapahtuvilla muutoksilla ole vaikutusta korkotuottoisen vastuuelan määrään. Sijoitussidonnainen vastuuelka esitetään kuitenkin aina markkina-arvoisena.

Jos kuolevuutta koskevat havainnot antavat aihetta olettaa, että nykyisillä ns. peruste-olettamuksilla laskettu vastuuelka on riittämätön, vastuuelan määrä vahvistetaan tasolle, jonka voidaan uskoa olevan riittävä. Vakuutus sopimuksissa kuolemanvara- ja elämänvaraosat ovat toisiinsa nähden sellaisessa suhteessa, että eri osiin tulevat muutokset kumoavat toisensa. Näin ollen vastuuelan laskennassa käytetyn kuolevuusolettamuksen päivittäminen ei muuta vastuun määrää olennaisesti.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 111. Vastuuvelan purkautuminen korvauksiksi

31.12.2010, milj. e	0 - 1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Korkotuottoinen vakuutussäästö	471	1 118	678	534	1 216	4 018
Sijoitussidonnainen vakuutussäästö	105	500	497	367	1 622	3 091
Korkotuottoiset sijoitussopimukset	7	17	1	0	3	28
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	3	16	28	0	2	47
Muu vastuuvélka	-	-	-	-	-	30
Yhteensä	586	1 651	1 204	901	2 842	7 214

31.12.2009, milj. e	0 - 1 v	1-5 v	5-10 v	10-15 v	yli 15 v	Yhteensä
Korkotuottoinen vakuutussäästö	419	1 057	558	426	1 170	3 630
Sijoitussidonnainen vakuutussäästö	85	338	430	279	1 203	2 335
Korkotuottoiset sijoitussopimukset	81	20	2	0	3	105
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	5	15	24	0	1	45
Muu vastuuvélka	-	-	-	-	-	42
Yhteensä	590	1 430	1 014	705	2 376	6 157

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 112. Sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoitusomaisuuden jakauma	31.12.2010		31.12.2009	
	Käypä arvo	Jakauma-%	Käypä arvo	Jakauma-%
Korkosijoitukset ¹				
Joukkovelkakirjalainat	1 109	24	935	23
Muut rahamarkkinavälineet*	409	9	176	4
Sijoitusrahastot	1 260	27	1 537	37
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeet ja sijoitusrahastot*	855	18	708	17
Vaihtoehtoiset sijoitukset ²	734	16	469	11
Kiinteistöt ³	349	7	302	7
Yhteensä	4 716	100	4 126	100

¹ sis. kertyneet korot sekä rahoitusvarojen lainat ja saamiset -luokkaan uudelleenluokitellut saamistodistukset

² sis. hedge-rahastosijoitukset ja pääomasijoitukset

³ ainoastaan suoria sijoituksia kiinteistöihin

* ml osakefutuurin vaikutus

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 113. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

31.12.2010	Kanta käyvin arvoin, milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus toiminta- pääomaan, milj. e
			1 %- yksikköä	82
Joukkovelkakirjalainat ja korkorahastot	2 780	Korko		
			10 %- yksikköä	159
Osakkeet ja vaihtoehtoiset	1 589	Markkina-arvo		
			15 %- yksikköä	52
Kiinteistöt	349	Markkina-arvo		

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 114. Korkoriski

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. e	31.12.2010	31.12.2009
0–1 vuotta	1 038	597
>1–5 vuotta	1 272	1 125
>5–10 vuotta	395	467
>10–20 vuotta	75	221
>20 vuotta	0	154
Yhteensä	2 780	2 563
Modifioitu duraatio	3,0	3,6
Keskikorko, %	4,0	5,0

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 115. Vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. e		
Standard & Poor's vastaavuus	31.12.2010	31.12.2009
AAA	450	611
AA	767	465
A	421	549
BBB	339	345
BB+ tai alempi	556	412
Not Rated	246	182
Yhteensä *	2 780	2 563

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedot

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Liite 116. Valuuttariski

Valuuttapositio, milj. e	31.12.2010	31.12.2009
USD	323	290
SEK	9	7
JPY	22	32
GBP	2	10
Muut	2	1
Yhteensä*	358	341

*Kokonaisnettovaluuttapositio

Valuuttapositio oli 7,7 % sijoituskannasta (8,3 %).

Tilinpäätöslausuma

Olemme hyväksyneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain sekä lain talletuspankkien yhteenliittymistä tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmä) toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2010. Toimintakertomus ja tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi OP-Pohjola osk:n varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Helsingissä 15. helmikuuta 2011

OP-Pohjola osk:n johtokunta

Reijo Karhinen	Tony Vepsäläinen
Tom Dahlström	Carina Geber-Teir
Harri Luhtala	Erik Palmén
Heikki Vitie	

Merkki hyvästä ryhmästä *

Tämä sivu on tulostettu OP-Pohjola-ryhmän verkkovuosikertomuksesta 2010.

Kertomus on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteesta <http://www.op.fi/vuosikertomus2010>

Tilintarkastuskertomus

OP-Pohjola osk:n jäsenille

KHT Olemme tilintarkastaneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (OP-Pohjola-ryhmä) yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilikaudelta 1.1.2010-31.12.2010. Tilinpäätös sisältää yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot

OP-Pohjola osk:n johtokunnan ja toimitusjohtajan vastuu

Johtokunta ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että yhdistelty tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja että toimintakertomus antaa oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto yhdistellystä tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaisia virheellisyyttä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhteisön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet OP-Pohjola-ryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä niiden tilintarkastajien antamiin tilintarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto yhdistellystä tilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot OP-Pohjola-ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomus antaa Suomessa voimassa olevien toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot OP-Pohjola-ryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsinki 24. helmikuuta 2011

KPMG OY AB

Sixten Nyman
KHT